ARAPGİRLİ HALK ŞAİRİ
FEHMİ GÜR

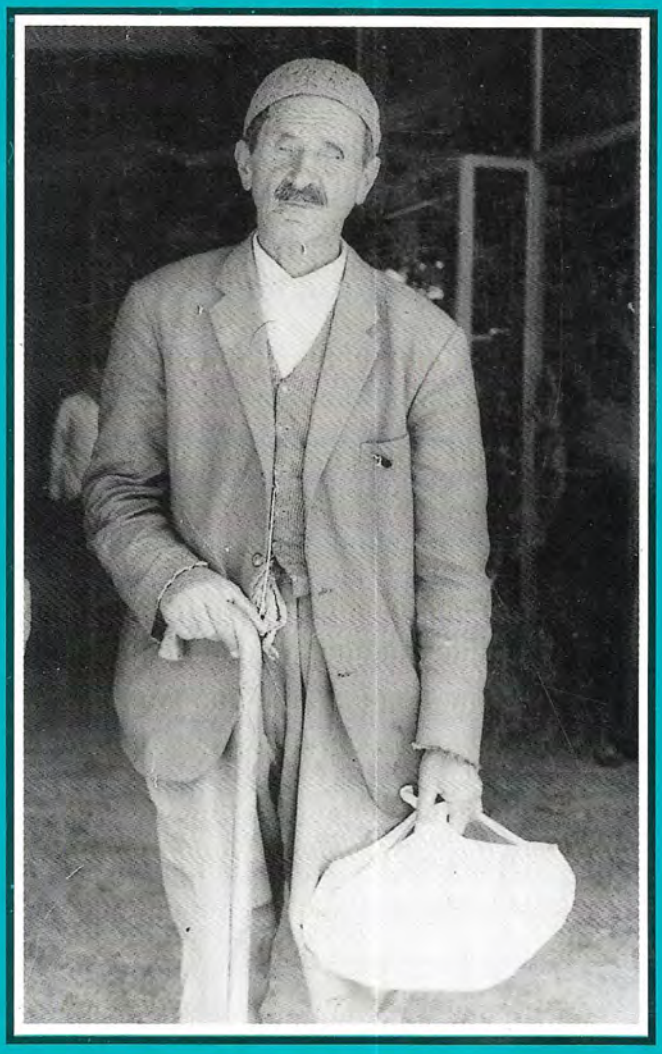

HAYATI-SANATI-BÜTÜN ŞİİRLERİ-II

RAMAZAN ÇİFTLİKÇİ

MALATYA BELEDİYESİ KÜLTÜR YAYINLARI : 2

ARAPGİRLİ HALK ŞAİRİ

FEHMİ GÜR

HAYATI-SANATI-BÜTÜN ŞİİRLERİ

MALATYA BELEDİYESİ KÜLTÜR YAYINLARI : 2

İÇİNDEKİLER

Şairlerin Hasına
Bahattin GÜR 7
Şair Fehmi Gür
Tahsin KAYA 8

TAKDİM 9

ÖNSÖZ 11

Arapgirli Halk Şairi Fehmi Gür (1914-1982)
Yrd. Doç. Dr. Ramazan ÇİFTLİKÇİ 13
Halk Şiiri Araştırmalarında Karşılaşılan Problemler ve Arapgirli Halk Şairi Fehmi Gür'le İlgili Çalışmalar
Yrd. Doç. Dr. Ramazan ÇİFTLİKÇİ 25
Fehmi Gür ve Arapgir Postası
Kamuran SEZER 34
Fehmi Gür
Şemsi BELLİ 36
Fehmi ve Şiirleri
Emin ÖZDEMİR 38
Arapgirli Fehmi Gür
Ahmet ŞENTÜRK 42
Arapgirli Fehmi Gür'ü Anarken
Ahmet ŞENTÜRK 44
Sazsız Ozan
M. Sabri KELEMEROĞLU 46
Fehmi Gür
Celal YALVAÇ 50
Fehmi Gür'ün Şiirlerinde Konular
Okt. Abidin ÖZTÜRK 52
Fehmi Gür'ün Şiirlerinde Nasihat ve Yergi
Hüseyin ŞAHİN 67
Fehmi Gür'ün Dini ve Tasavvufi Yönü
Celal NAYMAN 84
Fehmi Gür'ün Şiirlerinde Dil ve Üslûp Özellikleri
Yrd. Doç.Dr. M. Ünal ŞAHİN 92
Bir Garip Yolcu
CANSEVER (Nevzat TOPAL) 96
Üstad
Şevket BULUT 98
Şairi Anlatmak
Abdurrahim KARAKOÇ 99

Arapgirli Aşık Fehmi Gür
Yrd. Doç.Dr. Mehmet YARDIMCI 100
Fehmi Gür
Yılmaz ÖZER 108
Fehmi Gür İçin
Metin ÖZER 110
Şiirleşen Şaire
Nurettin GÜR 112
Kalemsiz Şair Fehmi Gür
Mehmet Ali CENGİZ 113
Aşık Ruhsati ve Fehmi Gür'de Ortak Ayaklı Şiirler
Yrd. Doç. Dr. Doğan KAYA 114
Aşıklık Geleneği İçerisinde Fehmi Gür ve Şiirlerinde İşlediği Konular
Doç. Dr. Esma ŞİMŞEK 120

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖRÜŞ'TE YAYINLANAN ŞİİRLERİ 131

İKİNCİ BÖLÜM

ARAPGİR POSTASI'NDA YAYINLANAN ŞİİRLERİ 783

ŞİİR DİZİNİ (Birinci Bölüm) 1067

ŞİİR DİZİNİ (İkinci Bölüm) 1081

KAYNAKLAR 1087

TAKDİM

1580 Sayılı Belediyeler Kanunu'nda kültürel hizmetler Belediyelerin yapacağı ihtiyari hizmetler olarak değerlendirilmektedir. Ancak biz kültürel alandaki hizmetleri mecburi olarak kabul eden bir anlayışa sahibiz.

1999 yılının sonlarına doğru Kültür Sanat Müdürlüğü birimini ihdas ederek bu konuda ne kadar samimi olduğumuzu gösterdik. Bu birimin fiilen hizmete başlamasıyla kültürel ve sosyal faaliyetlerde ciddi adımlar atmaya başladık.

Yeni dönemde Malatya'mızın sosyal ve kültürel alanlarında kaleme alınan veya alınacak eserleri Malatya'ya kazandırmaya ağırlık vereceğiz. Bu amaçla ilk olarak Malatya Musiki Folkloru adlı kitabı yayınlayarak bütün okullarımıza ve ilgili kişi ve kuruluşlara dağıttık. Geçtiğimiz yıl yayınlanan bu eser, Malatya musiki folklorunun belgelendirilmesi bakımından çok önemli bir çalışmadır.

Şimdi de bir Malatyalı sanatçının, Arapgirli büyük ozan Fehmi Gür'ün hayat hikayesini ve şiirlerini içeren bir kitap dizisini Malatya'ya kazandırmanın büyük mutluluğunu yaşıyoruz.

Rahmetli halk şairimizin gözleri görmezdi. Ama gönül gözü o kadar açıktı ki, bizi bize en güzel şekilde, şiir diliyle anlatan ender şairlerimizden biriydi. Saf ve samimi olduğu kadar, soyut konuları, içinden kopup gelen duyguları güzel bir Türkçe ile terennüm etmiş, inançlı, doğru sözlü, ve samimi bir şairimizdi. Gönül gözüyle gördüklerini, hissettiklerini kağıda dantel gibi işlemişti.

20. yüzyılda Arapgir'in yetiştirdiği büyük halk şairi Fehmi Gür, dil ve edebiyatımıza binin üzerinde şiir kazandırmış müstesna bir şahsiyettir. Edebiyat dünyasında yeterince tanınamaması, yaşadığı yıllarda kendisini geniş kitlelere tanıtacak aydınlarla karşılaşmamış olmasından ileri gelmektedir. Şairi, unutulmuşluğun kaderinden kurtarmak, gelecek kuşaklara tanıtmak ve böylece şairimize olan vefa borcumuzu gecikmeli de olsa ödemek bizler için bir görev olmuştur.

Şairimizin en büyük emeli, bütün şiirlerinin bir kitapta toplanmasıydı. "Yoksa perdeli gözlerime bir perde daha inmiş olacak" diyen şairin bu arzusu değerli Araştırmacı-Yazar Hemşehrimiz Sayın Yrd. Doç. Dr. Ramazan Çiftlikçi tarafından yerine getirilmişti. Şimdi biz Malatya Belediyesi olarak bir adım daha atarak, şairi daha geniş kitlelere tanıtmak için şiirlerinin yer aldığı bir kitap serisi hazırlığının ilk meyvesini vermiş bulunuyoruz.

Bugün için Fehmi Gür'ün kim olduğunu, nasıl bir şair olduğunu, şiirlerinde neleri anlattığını çok az kişi bilir. Umuyorum ki, bugün bu eserlerinin yayınlanmaya başlamasından sonra tanıyanı ve okuyanı artacaktır.

Bu eserin, Fehmi Gür ile ilgili araştırma yapan/yapacak araştırmacılara da ışık tutacağına inanıyorum. Fehmi Gür'e bir defa daha Allah'tan rahmet diliyorum.

Malatya Belelediyesi olarak Fehmi Gür gibi Malatya'nın öz evlatlarının eserlerini Malatya'mıza kazandırmaya devam edeceğimizi belirtiyor, edebiyat dünyamıza, ilimizin kültür boyutuna olumlu katkılarda bulunması dileği ile saygılar sunuyorum.

Mehmet Y. ÇERÇİ
Malatya Belediye Başkanı

-400-

Gittikçe sözlerini geriye kaldı,
Kastı mı var imiş bana feleğin.
Tuttu kanadımdan yerlere çaldı,
Kastı mı var imiş bana feleğin.

Gezdirmedi beni halk arasında,
Devamlı gezdirdi gönül yasında,
Ezdi şerbetimi zehir tasında,
Kastı mı var imiş bana feleğin.

Bir yar bulup sarılmadım can cana,
Ne yaptıysam kaynamadı kan kana,
Gittikçe işlerim düştü noksana,
Kastı mı var imiş bana feleğin.

Hemen çakmağını tepemde çaktı,
Görünmezden beni derde bıraktı,
Ne idi kusurum sinemi yaktı?
Kastı mı var imiş bana feleğin.

Koymadılar kesesine pul diye,
Çiğnediler gelen giden yol diye,
Hele böyle bir zaman da kal diye,
Kastı mı var imiş bana feleğin.

Gece, gündüz yaka yaka kül etti,
Ne bir şahin dedi, ne bülbül etti,
Eşimi, dostumu bize el etti,
Kastı mı var imiş bana feleğin.

Dayadım çeşmeye, bardak dolmadı,
Ne yaptıysam eş eşini bulmadı,
Selam verdim, selamımı almadı,
Kastı mı var imiş bana feleğin.

Fehmi, dört taraftan kesildi yollar,
Kırıldı elini attığın dallar,
Bir de yamacında kolunu sallar,
Kastı mı var imiş bana feleğin.

-401-

Serin gölgesinde kaldım eğlendim,
Benzer mor sümbüllü bir bağa gelin,
Baktım o dilbere dikkat eyledim,
Zekirler indirmiş parmağa gelin.

Bahar günü gibi meftunum sana,
Sen gibi bir dilber çıkmaz meydana,
Yanakları benzer şems-i tabana,
Sanki bir ay doğmuş yanağa gelin.

Kara duman üzerine çalına,
Bülbül konmuş kakülünün dalına,
Görenler gidemez doğru yoluna,
Benzersin bir dilim kaymağa gelin.

Türlü kokuların cihanı tutmuş,
Seni gören dünyasını unutmuş,
Hayattan sevgili bir çiçek bitmiş,
Dikilmiş bir süslü çanağa gelin.

Kaşların andırır kurulu yayı,
Cemalin andırır güneşi, ayı,
Sana layık olmuş cennet sarayı,
Beni davet eyle konağa gelin.

Fehmi'nin aklını başından aldın,
Geçmez para gibi taşlara çaldın,
Yürekler yarıcı bir selam saldın,
Sen beni bıraktın tuzağa gelin.

-402-

Arasam cihanı bulunmaz eşin
Tuti mi kumru mu dillerin senin?
İnci mi, elmas mı, sedef mi dişin?
Açar al yanakta güllerin senin.

İnce bir ses ile avaz edersin,
Aşığına karşı çok naz edersin.
Telli turna gibi pervaz edersin,
Işıl ışıl eder tellerin senin.

Huri misin, melek misin bilemem,
Emrolmazsa huzuruna gelemem,
Sencileyin bu dünyada bulamam,
Kaymak mı, gamis mi ellerin senin?

Bizden nazlı yare haber götürür,
Gider gelir işimizi bitirir,
Bana tatlı tatlı selam getirir,
Eser seher vakti yellerin senin.

Aşık maşukunun yolunu bekler,
Zaman gelir, yalan olur gerçekler,
Dört yanında elvan elvan çiçckler,
Ördek, kaz durağı göllerin senin.

Hasretinden ince belin bükülür,
Yine sürülerin dağa çekilir,
Yaylalardan ovalara dökülür,
İlkbahar ayında sellerin senin.

Sen bir cevahirsin değişmem pula,
Alsam haberini düşerim yola,
Ben senin sırrını bilmedim hala,
Başka, başka türlü hallerin senin.

Fehmi sözlerini söyler bitirir,
Senin aşkın beni aşka getirir,
Aklımı başımdan bir gün yitirir,
Kokmaz burnum olur güllerin, senin.

-403-

Harami değilim dağa çıkmadım,
Kader ben çalmadım malını senin,
Gözüm açıp bir tarafa bakmadım,
Kader ben kesmedim yolunu senin.

Merhamet etmedin benim özüme,
Kanlı yaş doldurdun iki gözüme,
Hain hain nc bakarsın yüzüme,
Kader ben kırmadım kolunu senin.

Bulamadım seni, nerde yatarsın,
Hala dertlerime dertler katarsın,
Bir gün vurur yalçın taştan atarsın,
Kader ben dökmedim dolunu senin.

Geldiğin yollara duvar örmedim,
Çok peşine düştüm yüzün görmedim,
Açıp da kapını bağa girmedim,
Kader ben yolmadım gülünü senin.

Yağmur istedikçe kar gelir bana,
Ele zevk ü sefa zar gelir bana,
Koca geniş dünya dar gelir bana,
Kader ben yırtmadım şalını senin.

Çekemem bu yükü verdin arkama,
Kasdın nedir sarılırsın yakama,
Bu yırtığa küçük gelir bu yama,
Kader ben eğmedim dalını senin.

Keskin kılıcını çaldın belime,
Hiçbir kimse vakıf değil halime,
Zehir bardağını verdin elime,
Kader ben içmedim balını senin.

Ettiğin cezalar bize az değil,
Karşımda çaldığın keman saz değil,
Bulut kar bulutu gök ayaz değil,
Fehmi mi vurmuştu oğlunu senin?

-404-

İçkide kumarda ömür geçirme,
Fırsat elde iken tedarik görün,
Paranı harama, ziyana verme,
Düşen çıkmamıştır, bu kuyu derin.

Sarfetme gençliği beyhude yere,
Aldanma ziynete, gümüşe, zere,
Kulak tut kendinden gelen habere,
Fırsat gider bir gün olur haberin.

Hani var mı bu dünyada kalıcı?
Olma günah deryasına dalıcı,
Dikilir karşına bir can alıcı,
İster gürzün olsun, ister teberin.

Daha geri gelmez günler geçerse,
Ele girmez kuş kafesten uçarsa,
Yere düşen kim bir yudum içerse,
Musalla taşına dokunur serin.

Feryadın, figanın göğe çekilir,
Göz yaşların damla damla dökülür,
İnce belin yedi yerden bükülür,
Fayda vermez olsa altın kemerin.

Söndürme çıranı vaktinde yansın,
Münkir münafığın gözü kapansın,
Yolların karanlık bir baş bir cansın,
Hani önün sıra var mı fenerin?

Kul kusursuz olmaz pişman olalım,
Arayı arayı dostu bulalım,
Daldığımız kadar ilme dalalım,
Göster görem elde nedir hünerin?

Fehmi fenalıktan için temizle,
Her neyin var ise kalbinde gizle,
Aç gözünü dostun yüzünü gözle,
Unutmaz yar seni düşünme derin.

-405-

Biçare bir bağban bir bağ yetirmiş,
Bağda verim yoktur, bağban neylesin.
Bellemiş dibini, suyunu vermiş,
Bağda verim yoktur, bağban neylesin.

Hiç bir görevinde koymamış kusur,
Toprak hain toprak, ağaçlar kısır,
Her daim o bağın içinde esir,
Bağda verim yoktur, bağban neylesin.

Çayır, çimen olsun demiş bağımız,
Ezelden geçip gitti eski çağımız,
Kalmadı yürekte daha yağımız,
Bağda verim yoktur, bağban neylesin.

Böyle bir topraktan nasıl gül biter,
Şeytan bile kaçar o bağdan öter,
Vermiş kendisini bitmez mihnete,
Bağda verim yoktur, bağban neylesin.

Güzel dal atmadı hiç bir ağacı,
Olsa da meyvesi acıdır, acı,
Fayda olmaz nice sepse ilacı,
Bağda verim yoktur, bağban neylesin.

Dikkat etmiş kazmasına suyuna,
Akıl kafi gelmez böyle oyuna,
Böyle gitmiş, böyle gider boyuna,
Bağda verim yoktur, bağban neylesin.

Sekileri, duvarları yapılmış,
Hani, neresinde noksanı kalmış?
Bu bağ hastalığı toprakta almış,
Bağda verim yoktur, bağban neylesin.

Fehmi, bu düğümü kimse çözemez,
Benim diyen şair cevap yazamaz,
Bağban mı yaramaz, bağ mı yaramaz,
Bağda verim yoktur, bağban neylesin.

-406-

Kıyamet yakındır Allah'ü alem,
Alamet belirdi cihan neylesin?
Yazıp bitiremem elimde kalem,
İnsanlar azdılar zaman neylesin?

Onun tatlı sözü kalır mı yerde?
Anayı-babayı tanıyan nerde,
Hiç hayır kalmamış avratta erde,
Söze gelen yoktur Kur'an neylesin?

Düşünen kahırdadır hani sağ yarı,
Ben de kayıp ettim leyli, nehari,
Poyraz bölük bölük savurur karı,
Dağ başına çökmüş duman neylesin?

Her yiğit geçemez bu kızgın çölü,
Yoktur köprüleri coşkundur seli,
Haremiler kesmiş sahrayı, beli,
Yardımcı gelmezse kervan neylesin.

Bazı yerin baharı yok yazı yok,
Her avcının şahini yok bazı yok,
Şair var ki çalgısı yok, sazı yok,
Kırılmış telleri, keman neylesin?

Günden güne artmaktadır cinayet,
Nereye bağlanır sonu nihayet,
Aman Allah senden olsun inayet,
Göklere yükselmiş aman neylesin?

Allah razı değil bu çirkin işe,
Çoğaldı fenalık doldu dört köşe,
Düşman olmuş gider kardeş kardeşe,
Altın taç başında sultan neylesin?

Fehmi senin sözün eylemez para,
Lokman Hekim gelse eylenmez yara,
İşimiz kalmıştır perverdigara,
Düşünüp yazdığım destan neylesin?

-407-

Deli gönül ne nesnesin bilinmez,
Lale misin, sümbül müsün, gül müsün?
Yüz bin ok vursalar bağrın delinmez,
Bulut musun, yağmur musun, yel misin?

Sular gibi engin engin akarsın,
Şimşek gibi gökyüzünde çakarsın;
Bir dem üşütürsün, bir dem yakarsın,
Yayla mısın, cebel misin, çöl müsün?

Bir dem savurursun, bir dem esersin,
Yare giden yollarımı kesersin;
Nasıl barışırsın, nasıl küsersin?
Kardeş misin, yaren misin, el misin?

Sarılırsın sevdiğinin destine,
Yüz sürersin ayağında mestine;
Dökülürsün al yanağın üstüne,
Sırma mısın, ipek misin, tel misin?

Şeker mi var sohbetinde, sözünde?
Bin at bağışlasan yoktur gözünde;
Turnalar, ördekler gezer yüzünde,
Deniz misin, ırmak mısın, göl müsün?

Giden yolcuları yoldan eylersin,
Bazan acı, bazan tatlı söylersin;
Bizim sırrımızı beyan eylersin,
Dudak mısın, damak mısın, dil misin?

Kaynar sular gibi taşarsın gönül,
Bir gün de yolundan şaşarsın gönül;
Devirir dağları aşarsın gönül,
Kazma mısın, kürek misin, bel misin?

Gördüğün güzele güler gidersin,
Akan gözyaşımı siler gidersin;
Beni kumdan kuma beler gidersin,
Fehmi der ki, boz bulanık sel misin?

-408-

Hakikat köprüsü göz önündedir,
Geçerim diyenler meydana gelsin.
Kumaşa göz dikme, bez önündedir,
Biçerim diyenler meydana gelsin.

Vurdular sineme üç türlü dağı,
Soldu gönlümüzün yeşil yaprağı;
Karşında doludur aşkın bardağı,
İçerim diyenler meydana gelsin.

Maşuka böyle mi olurdu aşık?
Kimi küskün gezer, kimi barışık;
Karanlık geceler, yollar karışık,
Seçerim diyenler meydana gelsin.

Yer yok iken, gök yok iken inandık,
Şimdi değil, evvelinde uyandık;
Hacet dokunmamış, kitlidir sandık,
Açarım diyenler meydana gelsin.

Ne hayır görürsün akılsız baştan?
Kuvvetin varsa dönme savaştan;
Başı görünmeyen yalçın bir taştan,
Uçarım diyenler meydana gelsin.

İntikam almalı zalim beylerden,
İçmemiz gerektir tatlı meylerden;
Onun men ettiği kötü şeylerden,
Kaçarım diyenler meydana gelsin.

Atarlar çöplüğe boş bir kovanı,
Neylerim dünyada canansız canı?
Bahası bulunmaz inci, mercanı,
Saçarım diyenler meydana gelsin.

Fehmi der ki, bu gamları atıp da,
Metahları pahalıya satıp da,
Yükümüzü cevahirden tutup da,
Göçerim diyenler meydana gelsin.

-409-

Açıldı sinemde derin bir yara,
Ne tabip kar eder, ne Lokman gelsin;
Kesilmiş yolların girmişim dara,
Ne şahlar kar eder, ne ferman gelsin.

Ben kendi elimle düştüm tuzağa,
Kanadım yok kaçamadım uzağa;
Suları kesilmiş kuru bir bağa,
Ne kazma kar eder, ne bağban gelsin.

Zayıfım bu yolda döktüm tavımı,
Kimseden habersiz yıktım evimi;
Ezeli kaçırdım elden avımı,
Ne şahin kar eder, ne doğan gelsin.

Eşim, dostum yoktur, sarsın yaramı,
Çekerim her daim bu screncamı;
Dünyanın çalgısı dağıtmaz gamı,
Ne kaval kar eder, ne keman gelsin.

Söyle garip söyle gönülden söyle,
Giden yolcuları yolundan eyle;
Her zaman kışımız yaz olsa böyle,
Ne bulut kar eder, ne duman gelsin.

Bu yıl viran kalmış gittiğim yurtlar,
Kendi başımıza çok türlü dertler;
Dört yandan sürüye saldırır kurtlar,
Ne silah kar eder, ne çoban gelsin.

Alev sarmış beni gök gibi gürler,
Her kime söylesem divane derler;
Bu sene yağmur yok kurumuş yerler,
Ne demir kar eder, ne saban gelsin.

Fehmi der ki, felek bozdun arayı,
Yüzerim deryada bulmam karayı;
Boyuna çekerim ben bu yarayı,
Ne ilaç kar eder, ne derman gelsin.

-410-

Beraberce yıllar geçer aradan,
Sevip sevip ayrılana ne dersin?
Böyle mi buyurmuş yüce yaradan?
Sol böğründen vurulana ne dersin?

Edirne'den Van'a gezip dolanan,
Başa kadar murat alacak sanan;
Son deminde düşüp ateşde yanan,
Yana yana kavrulana ne dersin?

Geceyi gündüze katıp çalışmış,
Bu yolda canını satıp çalışmış;
Yataksız, yorgansız yatıp çalışmış,
Geze geze yorulana ne dersin?

Karşısını görmez, kördür gözleri,
Demir tarak olsun kefen bezleri;
Söyledikçe zehir gibi sözleri,
Ölüp ölüp dirilene ne dersin?

Sakın güvenmeyin emekler boştur,
Gençlik elde kalmaz, uçar bir kuştur;
Münkirin yüreği sert mermer taştır,
Kaderine darılana ne dersin.

Havva'nın yüzünden Adem ne çekti,
Yıllarca ağlayıp gözyaşı döktü;
Çiftçilik eyledi, tohumlar ekti,
Şol Cennet'ten sürülene ne dersin?

Haniya, ar namus nerede ayıp?
Göklere çekilip hep oldu kayıp;
Bunların yüzünden bir kurşun yeyip,
Kavak gibi devrilene ne dersin?

Gonca gül yerine diken derenler,
Malı mülkü hep cermeye verenler;
Fehmi der ki, zindanlara girenler,
Harman gibi savrulana ne dersin?

-411-

Bir dem berrak olur, bir dem bulanır,
Derelerin akışına ne dersin,
Turnaların ardı sıra dolanır,
Şahinlerin bakışına ne dersin.

Dökülür yaprağı yahşi bağların,
Geçirdik vaktini giden çağların,
İnişli, yokuşlu yüce dağların,
İnişine, yokuşuna ne dersin.

Eğilir, bükülür gider yoluna,
Ne sağına bakar, ne de soluna,
Ezelden düşmandır insan oğluna,
Yılanların sokuşuna ne dersin.

İstese kurumaz yerin çamuru,
Kendi bilir, kendi verir emiri,
Yağmur denizinden alır yağmuru,
Bulutların döküşüne ne dersin,

Çok söylersem belki başınız şişer,
Ne bilir, ne bilmez insanlar beşer,
Gökler gürleyince yıldırım düşer,
Şimşeklerin çakışına ne dersin.

Uzanır boyları mor sümbüllerin,
Açılır dilleri şen bülbüllerin,
Seher zamanında gonca güllerin,
Elvan elvan kokuşuna ne dersin.

Güzellikte gayet çoktur değeri,
Kaçarlar uzağa gelmezler beri,
Avcılar elinden yanıp ciğeri,
Kekliklerin sekişine ne dersin.

Fehmi ne çekersin halkın dilinden,
Bir katre içmedin aşkın gölünden,
Şu dünyada yaramazlar elinden,
Böyle boyun büküşüne ne dersin.

-412-

Sağımdan solumdan ceza verilir,
Yaralarım sıra sıra ne dersin?
Durdum her birinden bir seda gelir,
Açıldı yürekte yara, ne dersin?

Bilmem uslu muyum, bilmem deli mi?
Böyle coşkun giden bahar seli mi?
Bu gelen el tabiplerin eli mi?
Ciğerde tutuşmuş nara ne dersin?

Kokladık baharda gülü, nergisi,
Sonu var mı yok mu tuttuk bir izi;
Geçirdik tepeyi geçirdik düzü,
Önümüz bir derin dere ne dersin?

Bıraktım elimden tuttuğum dalı,
Karanlık gecede şaşırdım yolu;
Ulu bir denize saldım sandalı,
Daha görünmedi kara, ne dersin?

Gönül yarasını bilen olmadı,
Derdime bir çare bulan olmadı;
Mücevher satarım alan olmadı,
Etmedi sözümüz para, ne dersin?

Dünya emeklerim hep oldu hava,
Yalvardım, yakardım geçmedi dua;
Ne sıla görünür, ne bizim yuva,
Karlı dağlar vermez ara, ne dersin?

Günde nasibimiz bir dilim ekmek,
Ayrılık elinden gözyaşı dökmek,
Zalim gurbet elin kahrını çekmek,
Düşürdü bizi de dara, ne dersin?

Fehmi'nin sözleri size hoş gelir,
Gönderdiğim mektup geri boş gelir;
Kime yakın olsam bana taş gelir,
Hasret mi koyacak yara, ne dersin?

-413-

Deniz dalga saçar, yeller eserse,
Gemilerin batmasına ne dersin?
Anaya, babaya evlat küserse,
Gurbet ele gitmesine ne dersin?

Söylerim sözümü inceden ince,
Fani dünya ne kocaya, ne gence,
Karlar eriyip de bahar gelince,
Çimenlerin bitmesine ne dersin?

Aşıklar da birbirini bulursa,
Reddedip şeytanı söze gelirse,
İki gönül muradını alırsa,
Sarılıp da yatmasına ne dersin?

Bazı zahirdedir, bazı batında,
Bu yola yolcudur bey de hatun da,
İpeğe bürünmüş yorgan altında,
Canı cana katmasına ne dersin?

Soydum bir almayı bir dilim diye,
Verdim sana başla ye gülüm diye,
Karga zevke gelir bülbülüm diye,
Çirkin çirkin ötmesine ne dersin?

Yalvardım, yakardım geçmedi sözüm,
Hasret ateşine dağlandı özüm,
Karpuz, kavun ektim bahçeye bizim,
Çakır diken bitmesine ne dersin?

Şairler dünyada söylemez yalan,
Düşünüp, taşınıp kullanmaz pilan,
Dünyada ben gibi muratsız kalan,
Yana yana tütmesine ne dersin?

Fehmi'nin sözüne dikkat edenin,
Doğru olup doğru yola gidenin,
Çoban olup sevdiğini güdenin,
Ayşesine, Fatmasına ne dersin?

O da benim gibi yarsız kalmış da,
Yar yar diye gezenlere ne dersin?
Uzun uzun düşünceye dalmış da
Göz yaşını süzenlere ne dersin?

Gönlümün şehrini gam sardı yine,
Zehirli ok geldi delindi sine,
Gele gele geldik bu kara güne,
Kara yazı yazanlara ne dersin?

Dibi görünmeyen göllere dalmış,
Sordum sual ettim hasbihal olmuş,
Anasız babasız yuvada kalmış,
Dudağını büzenlere ne dersin?

Dedi-kodu kesilmemiş dilinden,
Kötülük, fenalık gelir elinden,
Bir katre içmemiş aşkın gölünden,
Doğru yoldan azanlara ne dersin?

Ucuz ucuz alır, satar pahalı,
Ağzı göğü gözler, burnu havalı,
Haramdan kazanır getirir malı,
Doğruluğu bozanlara ne dersin?

Ne edebi bilir, ne hayasını,
O da bir taraftan çeker yasını,
Doldurmuş elinde zehir tasını,
Sözümüze kızanlara ne dersin?

Coşkun sular gibi çağlayanlar var,
Başına karalar bağlayanlar var,
Durmuş yol üstünde ağlayanlar var,
Yüreğimi ezenlere ne dersin?

Size iyi gelmez Fehmi'nin sözü,
Görür hakikati kör değil gözü,
Belki de bu yüzden sevmezler bizi,
Şu dünyadan bezenlere ne dersin?

-415-

Sen olmasan ne yapardı bu mahluk,
Yaşlara döğünür akar gidersin,
Hoş yaratmış seni yaratan Malik,
Dertli yüreğimi yakar gidersin.

Yetiştiren sensin bostanı, bağı,
Yeşil zümrüt gibi ovayı, dağı,
Bilmem cennetten mi gelir ayağı,
Muhabbet bendimi yıkar gidersin.

Bir dem berrak olur bir dem bulanır,
Bir dem gider eğri, büğrü dolanır,
Çölden çöle iner kuma belenir,
Aşk ipin boynuma takar gidersin.

Oynaşır yürürler üstünde senin,
Hiç kimseler gezmez kastında senin,
Kurutmak, yaşartmak destinde senin,
Dağların peşinden çıkar gidersin.

Sana su demişler ne hoş adın var,
Şekerden lezzetli senin tadın var,
Ummanın var Fırat'ın var, şanın var,
Şems ile kamere bakar gidersin.

Dertliler derdine derman olursun,
İlkbahar ayında yaman olursun,
Denize kavuşur umman olursun,
Sevgini kalplere çakar gidersin.

Fehmi der ki, gidem bulanı gözünü,
Hak nasip etmemiş görem yüzünü,
Dinlemezsin hiç kimsenin sözünü,
Gah sesli gah sessiz akar gidersin.

-416-

Gönül havalanma dağlar başına,
Gülmemiş gelmişsin gülmez gidersin,
Seni kondurayım mezar taşına,
Dünyada muradın almaz gidersin.

Fidan iken felek büktü belini,
Açılmadan har eyledi gülünü,
Bir gün de gel diye tutar elini,
Elbette dünyada kalmaz gidersin.

Sen eli seversin, el sevmez seni,
Terkeder bir gün bu can bedeni,
Kara topraklara katarsın teni,
Bir şeyde haberin olmaz gidersin.

Ah eyle vaktinde başla feryada,
Sırrını bildirme yarene,yada,
Çokları ermedi kendi murada,
Sen de muradını almaz gidersin.

Beş arşın bezin var, nasip olursa,
Cenazen yıkanmaz, yerde kalırsa,
Yarın alimlerden sual olursa,
Onların yakasın salmaz gidersin.

Gönül seni Fehmi gül gibi koklar,
Adet olsa bin yıl cebinde saklar,
Bir gün kara toprak seni kucaklar,
Hayır ve şerrini bilmez gidersin.

-417-

Hesap edip zekatını,
Veremezsin, veremezsin.
Karlı dağlara atını,
Süremezsin süremezsin.

Seversin dünya malını,
Bir gün çekersin elini,
Yarın Hakk'ın cemalini,
Göremezsin göremezsin.

Gör ki karşında neler var,
Şerler birbirini kovar,
Düşman önünde bir duvar,
Öremezsin, öremezsin.

Bak şu şeytanın haline,
Zincirler takar koluna,
Tarik-i Rahman yoluna,
Giremezsin, giremezsin.

Sana senden yakın yerde
Arayan düşmesin derde,
Dostunu bayırda, kırda
Aramazsın, aramazsın.

Gütme domuz sürüsünü,
Düşünmezsin gerisini,
Onun mundar derisini,
Seremezsin, seremezsin.

Elde kazancın haniya,
Binek bul da kalma yaya,
Ecel gelir bir saniye,
Duramazsın, duramazsın.

Fehmi halinden bilen yok,
Cevahir satsan alan yok,
Güle bakıp da gülen yok,
Deremezsin, deremezsin.

-418-

Koca dünya, köhne dünya,
Ağlatırsın, güldürmezsin;
Başa gelecek halleri,
Derdin nedir bildirmezsin.

Çok sevdiğin talipleri,
Boynuna taktın ipleri;
Yere düşmüş garipleri,
Tutup yerden kaldırmazsın.

Kaç kerre doldun boşaldın?
Cümlesinden geri kaldın;
Bu kadar mı arsız oldun?
Ne deseler aldırmazsın.

Cezalar verirsin cana,
Merhamet olur mu ana?
Attın yolumu yabana,
Doğru bir yol bildirmezsin.

Şer yoluna gidenlerin,
Birbirini didenlerin;
Çok zalimlik edenlerin,
Yaprağını soldurmazsın.

Yel eser, tozar kumların,
Gün gelir söner mumların;
Susuz kalmış masumların,
Bardağını doldurmazsın.

Çölün kızgın, yaylan serin,
Gaddarlıkta yok benzerin;
Kötülüğü sevenlerin,
Saçlarını yoldurmazsın.

Taşlara çaldın başımı,
Pişman ettin yoldaşımı;
Fehmi der ki, gözyaşımı,
Bir dem oldun bildirmezsin.

-419-

Kırk hopuna bir hopum var,
İster düşün ister sevin;
Gizli yerde bir kapım var,
İster düşün ister sevin.

Bahsedersin kardan, sırdan,
Kalbimiz boyansın nurdan;
Ne yazarsın şurdan burdan,
İster düşün ister sevin.

İş görür mü sepet sandık?
Ağlayıp derde boyandık;
Biz de bir söze aldandık,
İster düşün ister sevin.

Gelmemiştir iftar vakti,
Bıçağı karpuza çaktı;
Götür şunu suyu aktı;
İster düşün ister sevin.

Bizim olsa şeker, kaymak,
Olmaz lezzetinden doymak;
Üstüne bir elma soymak,
İster düşün ister sevin.

İri portakallar Yafa,
Sığmaz cebe bakma lafa;
Olmayasın deli kafa,
İster düşün ister sevin.

Nerde pırasa, ıspanak,
İsterse kurusun çanak;
Zengin bir kapıya konak,
İster düşün ister sevin.

Yemeyiz şalgamı, turpu,
O senin üstüne tapu;
Esirgersen kopmaz kulpu,
İster düşün ister sevin.

Nasıl darlık, nasıl varlık,
Çiçek açar bizim narlık;
Beş yerine on iftarlık,
İster düşün ister sevin.

Un, bulgur çuval dolmalı,
Küp dolusu yağ olmalı;
Biraz da ayran bulmalı,
İster düşün ister sevin.

Yama tutmadı mı yarık,
Yapraklar açılır artık;
Kapanacak cümle yırtık,
İster düşün ister sevin.

Omuzdadır heybe, torba,
Taşımakta yoktur, zorba;
Nedir derdin Akif Baba,
İster düşün ister sevin.

Dolaşalım dağ ve tepe,
Yağmur yağar sepe sepe,
Avrat ister elmas küpe,
İster düşün ister sevin.

Göndermeden vazgeçmeli,
Pirinçten darı seçmeli;
Yorulduk bir çay içmeli,
İster düşün ister sevin.

Söyleme köyden şehirden,
Usandık biz bu kahırdan;
Size cevap Fehmi Gür'den,
İster düşün ister sevin.

-420-

Bir gün kulağıma bir şey dediler,
Ana beni ihtiyara vermeyin.
Olanı biteni haber verdiler,
Ana beni ihtiyara vermeyin.

Daha açılmamış gonca bir gülüm,
Serin yaylalarda nazlı sümbülüm,
Bu sözü duyunca tutuldu dilim,
Ana beni ihtiyara vermeyin.

Yalçın kayalardan attılar beni,
Bulanık sulara kattılar beni,
İki bin beş yüze sattılar beni,
Ana beni ihtiyara vermeyin.

Ağarmış sakalı dökülmüş dişi,
Yolunmuş kirpiği, yolunmuş kaşı,
Zalim babam niçin tutmuş bu işi,
Ana beni ihtiyara vermeyin.

Torunu yerinde tıfıl bir kızım,
Daha eksilir mi yürekte sızım?
O pir-i faniyi görmesin gözüm,
Ana beni ihtiyara vermeyin.

Sümüğü kesilmez gözü sulanır,
Yüzüne baktıkça midem bulanır,
Nere gitsem arkam sıra dolanır,
Ana beni ihtiyara vermeyin.

Nasıl onun ile hayat geçirem,
Güzel boyu yoktur boyunu görem,
Bir gence verin ki bir hayat sürem,
Ana beni ihtiyara vermeyin.

Babam tamah etmiş paraya, pula,
Tıfıl kızı vermiş ihtiyar dula,
Kör ola gözleri Allah'tan bula,
Ana beni ihtiyara vermeyin.

Sallar sakalını çıkar karşıma,
Bu ne bela idi, geldi başıma,
Daha ermemiştim on beş yaşıma,
Ana beni ihtiyara vermeyin.

Akşam olur, yatağında yatılmaz,
İnek değil, öküz değil satılmaz,
Pişmiş süte ekşi ayran katılmaz,
Ana beni ihtiyara vermeyin.

Fehmi der ki, herkes bablı, babına,
Doyum olmaz, hiç gençliğin tadına,
Herkesi erdirir, öz muradına,
Genç kızları, ihtiyara vermeyin.

-421-

Sabah güneşine benzer yüzlerin,
Bir buse ver deli gönül şen olsun,
Bu sinemi delen acı sözlerin,
Bir buse ver deli gönül şen olsun.

Siyah zülfün tel tel olup sayılır,
Bölük bölük gerdanına yayılır,
Seni gören aşık düşer bayılır,
Bir buse ver deli gönül şen olsun.

Al yanak üstünde ne güller açar,
Türlü kokusunu dört yana saçar,
Yakın olsun derken uzağa kaçar,
Bir buse ver deli gönül şen olsun.

Durık sular gibi sessiz akarım,
Ger coşarsam sahraları yıkarım,
Eller gibi melul melul bakarım,
Bir buse ver deli gönül şen olsun.

Yetmez mi bu kadar sevdalar bize,
Ta tıfılken yandım o iki göze,
Sana bakan bakmaz aya, yıldıza,
Bir buse ver deli gönül şen olsun.

Kırmızı güllerden alınmış rengi,
Aramakla yoktur, cihanda dengi,
Muhabbet benimle etmekte cengi,
Bir buse ver deli gönül şen olsun.

Matemle geçmekte leylim, niharım,
Eller de sanar ki ben bahtiyarım,
Fehmi der ki bir dost için yanarım,
Bir buse ver deli gönül şen olsun.

Bu mirasa ben de ortak olayım,
Yeşili bana ver, al senin olsun.
Sen önce git, ben geride kalayım,
Kaftanı bana ver, şal senin olsun.

Sırtımda çektiğim gam yükü benim,
Ferhat zararının bir teki benim,
Dost elinden içmiş tiryaki benim,
Kadehi bana ver, el senin olsun.

Bize pir elinden badeli derler,
Derdimi söylesem bu deli derler,
Dört pul bir akçenin bedeli derler,
Akçeyi bana ver, pul senin olsun.

Sevdiğim yosma mı, yahşi meral mı?
Tahtında oturan şah mı, kıral mı?
Dudağından akan şeker mi, bal mı?
Lebleri bana ver, bal senin olsun.

Bugünler yağacak yağmur mu, kar mı?
Bağında yetişen ayva mı, nar mı?
Sormadım ki daha isteğin var mı?
Elmayı bana ver, nar senin olsun.

Sakla da sırrımı deme ellere,
Açıp da yüzünü düşme dillere,
Bülbül güle aşık, gül bülbüllere,
Bülbülü bana ver, gül senin olsun.

Cömertlerin gözü, gönlü tok olur,
Bir dem bunda gelen, bir dem yok olur,
Çekemezsin dağın kışı çok olur,
Yaylayı bana ver, çöl senin olsun.

Ger başında aklın, fikrin var ise,
Her daim dilinde zikrin var ise,
Yüce Yaradan'a şükrün var ise,
Fakir Fehmi gibi kul senin olsun.

-423-

Öyle kadın var ki Cennet hatunu,
İyisi iyidir, kötü kahrolsun,
Kadın var ki sarpa sürer atını,
İyisi iyidir, kötü kahrolsun.

Kadın var ki kocasını Hac eder,
Kadın var ki tok kimseyi aç eder,
Kadın var ki yavrusunu piç eder,
İyisi iyidir, kötü kahrolsun.

Kadın var ki arı gibi bal verir,
Kadın var ki kocasına dil verir,
Kadın var ki altın alır pul verir,
İyisi iyidir, kötü kahrolsun.

Kadın var ki güller gibi koklanır,
Kadın var ki saatte bir yoklanır,
Kadın var ki elma gibi saklanır,
İyisi iyidir, kötü kahrolsun.

Kadın var ki baldır bacak meydanda,
Kadın var ki hakkı bulur divanda,
Kadın var ki ezer seni havanda,
İyisi iyidir, kötü kahrolsun.

Kadın var ki kuyu kazar yollara,
Kadın var ki zincir takar kollara,
Kadın var ki zehir katar ballara,
İyisi iyidir, kötü kahrolsun.

Kadın var ki şeytanları azdırır,
Kadın var ki erkeğini bezdirir,
Kadın var ki katle ferman yazdırır,
İyisi iyidir, kötü kahrolsun.

Kadın var ki kendisine kul eder,
Kadın var ki yakar yakar kül eder,
Fehmi der ki, çiğner beni yol eder,
İyisi iyidir, kötü kahrolsun.

-424-

Bugün hazırlandım dağı delmeye,
İster zarar olsun, ister kar olsun;
Nazlı yarin huzuruna gelmeye,
İster kolay olsun, ister zor olsun.*

Aşık isen beni maşuka yetir,
Eğer kamil isen müşkülüm bitir,
Dostun bahçesinden bir meyve getir,
İster ayva olsun, ister nar olsun.

Od düşüp sinemi yaktıktan geri,
Gözlerimden kanlar aktıktan gelir;
Nazik vücudumu soktuktan geri,
İster akrep olsun, ister mar olsun.

Gönülün boynuna zencir takarım,
Çeker onu ateşlere yakarım;
Denklerim bağlanmış yola çıkarım,
İster duman olsun, ister kar olsun.

Bal yerine zehir içtikten sonra,
Çırpınıp yerlere düştükten sonra;
Gelip boynumuza geçtikten sonra
İster kemend olsun, ister dar olsun.

Çok söyledim sözüm tesir etmedi,
Ektiğim gül dost bağında bitmedi;
Bülbül dallarına konup ötmedi,
İster gonca olsun, ister har olsun.

Daha öğrenmemiş bir ile beşi,
Her iki cihanda müşküldür işi;
İlimden haberdar olmayan kişi,
İster sağır olsun, ister kör olsun.

Dünyayı eleğe koydum eledim,
Gece gündüz kuzu gibi meledim;
Fehmi der ki, senden dilek diledim,
Demedim ki, kadir bilmez yar olsun.

* ister dolu olsun ister kar olsun

-425-

Kanda müşterisi gelsin varısa,
Tükenmez kumaşı vardır müftünün;
Kendi öğüdüne kendi yar ısa,
Tükenmez kumaşı vardır müftünün.

Kıymetini bilen gelir almağa,
Derin derin ummanlara dalmağa;
Esir olup o kapıda kalmağa,
Tükenmez kumaşı vardır müftünün.

Doldurmuş dükkana inci, mücevher,
Saçar dört tarafa her türlü cevher;
Katına gelene verir sim ü zer,
Tükenmez kumaşı vardır müftünün.

Arapgir'imize verdi bir ziya,
Benzer yanakları güneşe aya;
Elbet onu seven erer Mevla'ya,
Tükenmez kumaşı vardır müftünün.

Müftü Hüsnü Yılmaz derler adına,
Doyum olmaz sohbetinin tadına;
Onu seven erer öz muradına,
Tükenmez kumaşı vardır müftünün.

Boş kalmaz dediler aslan yatağı,
Şimdi budur derdimizin ortağı;
Elindedir ab u kevser bardağı,
Tükenmez kumaşı vardır müftünün.

Bir metin saraya atmış kendini,
Mevla bilir kimse bilmez fendini;
Ummana çevirmiş aşkın bendini,
Tükenmez kumaşı vardır müftünün.

Cematin içinde şen güller gibi,
Kokmaz mı neşeli sümbüller gibi?
Bin bir ismi sayan bülbüller gibi,
Tükenmez kumaşı vardır müftünün.

Fehmi der ki, kaftanı var, şalı var,
Dükkanında türlü türlü malı var,
Leblerinden akan tatlı balı var,
Tükenmez kumaşı vardır müftünün.

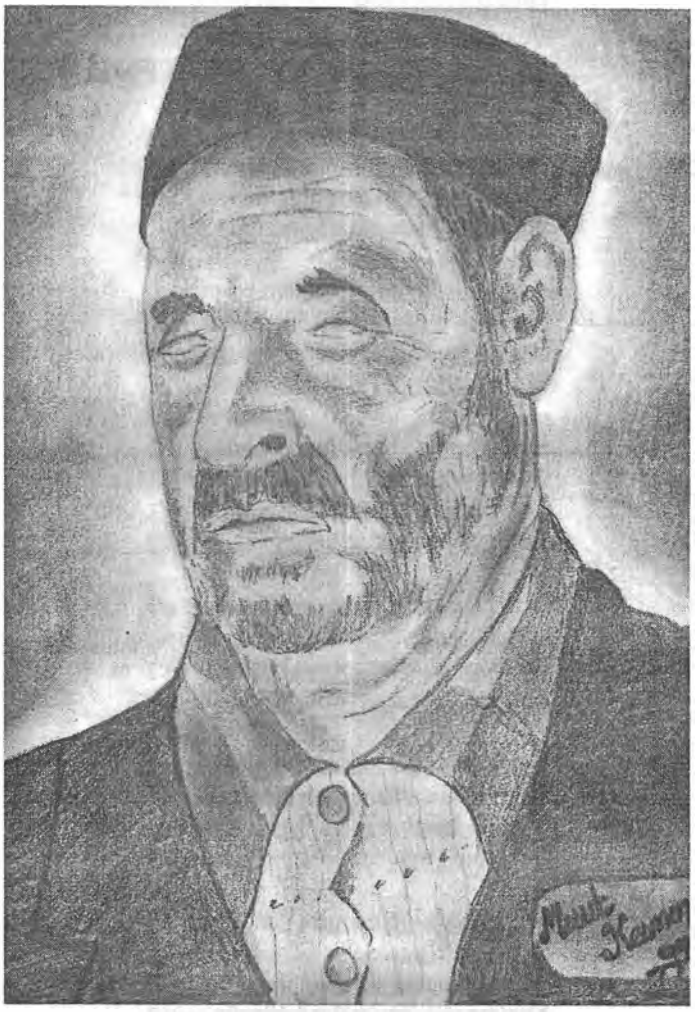

Mesut KESMEN'nin Çizgisiyle Fehmi GÜR

-426-

Ela gözlerini sevdiğim meral,
Yürüyüp gittiğin yollar öğünsün;
Ne padişah görmüş, ne şah, ne kıral;
Cemaline bakan kullar öğünsün.

Sordum, sual ettim güzel huyun var,
Dikkat ettim kaşlarında yayın var;
Çok görünme her tarafta yarın var,
İsmini söyleyen diller öğünsün.

Kaldırma nikabı, kapat yüzüne,
Şu dünyada doyum yoktur sözüne
Tutam da peşini gelem izine,
Peşine yapışan eller öğünsün.

Ağ örsün üstünde zemzem çeşmesi,
Her yiğide nasip olmaz içmesi;
Canım, kolay değil senden geçmesi,
Boynuna sarılan kollar öğünsün.

Sana vermiş güzelliğin yerinde,
Görülmemiş, Aslıhan'da, Şirin'de;
Çok aradım yoktur binde birinde,
Gerdanda açılan güller öğünsün.

Benzemez tellerin tavus kuşuna,
Melekler mi sürme çekti kaşına?
Erken uyan, çık tepenin başına,
Zülfüne dokunan yeller öğünsün.

Yola gider, yol yakışır boyuna,
Bu güzellik verilmiştir soyuna;
Beni de beraber götür köyüne,
Gezdiğin yaylalar, çöller öğünsün.

Fehmi der ki, elma gibi yanağın,
Söyle bize, nerededir konağın?
Elmas küpeleri çekmez kulağın,
Yüzüne dökülen teller öğünsün.

-427-

Ela gözlerini sevdiğim yosma,
Elleri koynunda ne düşünürsün?
Kaderine küs de, gel bana küsme,
Elleri koynunda ne düşünürsün?

Filiz vermiş güllerimi soldurdun,
Tomurları hoyrata mı yoldurdun?
Hiç yoktan içime ateş doldurdun,
Elleri koynunda ne düşünürsün?

Gözyaşını döküp gezme meydanda,
Derin derin sıkıntın mı var canda?
Benim gibi gülmedin mi cihanda?
Elleri koynunda ne düşünürsün?

Söyle güzel, derman olam derdine,
Şu dünyada düşmedin mi merdine?
Baykuşlar mı geldi kondu yurduna?
Elleri koynunda ne düşünürsün?

Sevgilini gurbete mi gönderdin?
Sen beni yolumdan geri dönderdin,
Eğer söylemezsen bilinmez derdin;
Elleri koynunda ne düşünürsün?

Bu kadar ağlamak ömrüne zarar,
Dertliler yanına bir yoldaş arar;
Del sinemi, gör içerde neler var,
Elleri koynunda ne düşünürsün?

Duman duman kar mı yağdı başına?
Ya babaya hasret, ya kardaşına,
Dertli kimseleri alma karşına,
Elleri koynunda ne düşünürsün?

Fehmi der ki, nasıl baştan atalım,
Beraberce derdi derde katalım;
Derim ki, bu gece gamsız yatalım,
Elleri koynunda ne düşünürsün?

-428-

Gözleriz dağın yolunu,
Türkmen yünüsün, yürüsün
Melesin de mor koyunlar,
Gölü bürüsün, bürüsün.

Sandım ki sabah yıldızı,
Bırakıp da gitme bizi,
Yanakların al kırmızı,
Kimin yarısın, yarısın.

Güzelliğinden doyulmaz,
Gerdanda benler sayılmaz,
Dilberim sana kıyılmaz,
Ana birisin, birisin.

Saçlarında güller kokar,
Yüzlerinden terler akar,
Düşmüş ciğerimi yakar,
Aşkın narısın, narısın.

Aşıklar vaz geçmez yardan,
Çalar söyler ordan burdan,
Kalbimde atan damardan,
Daha berisin, berisin.

Var mı senin gibi hatun?
Satsalar alırım satın,
Ancak budur kabahatın,
Benzi sarısın, sarısın.

Böylece dava eyleyen,
Halkın içinde söyleyen,
Eğer sana kötü diyen,
Diller çürüsün, çürüsün.

Çekerim derdini günde,
Merhamet bulunmaz sende,
Kar gibi Fehmi önünde,
Varsın erisin, erisin.

-429-

Gam kasavet eksik değil başından,
Sende benim gibi dara mı düştün?
Cihan sele gider çeşmin yaşından,
Garip bülbül gibi zara mı düştün?

Gel söyle derdini benden gizleme,
Bir vefa gelmedik yolu gözleme,
Bırak yakasını onu özleme,
Kadir kıymet bilmez yara mı düştün?

Çiçeklerin hani bülbüller susmuş
Ötüşmez cümlesi sesini kesmiş,
Niçin eşin dostun hep sana küsmüş?
Boyuna kaderi kara mı düştün?

Geceli gündüzlü nedir feryadın?
Hangi tabiplerden derman aradın?
Elinden gitti mi dünya muradın,
Kurtulmaz tükenmez nara mı düştün?

Nasihattan alıp söze gitmemiş,
Dağda bitmiş dost bağında bitmemiş,
Hakk'ın birliğine iman etmemiş;
Kalbinin gözleri köre mi düştün?

Senin merakından cismim eridi,
Sarası bostanım suyum kurudu,
İçimde bir keder aldı yürüdü,
Zahmetler çekersin zora mı düştün?

Derdin çoktur birbirinden seçilmez,
Suyu buz kaplamış bu çay geçilmez,
İçem desem bir tek yudum içilmez,
Şu kış günlerinde kara mı düştün?

Fehmi der ki tecellimiz bozulmuş,
Ezelden yazımız böyle yazılmış,
Her seni gördükçe bağrım ezilmiş,
Güllerin soldu da hara mı düştün?

-R-
-430-

Daha çilem çok mu, haber ver bana?
Acep çeker miyim ölene kadar?
Sevgili yarimsin güvenmem sana,
Ararım kaderi, bulana kadar,

Ezerim başını görürsem nerde,
O beni düşürdü kurtulmaz derde;
Bilmem ki ne yeller esecek serde;
Mihnet defterleri dolana kadar.

Yükümü boyuna alırım gamdan,
Usandık billahi bu serencamdan;
Kırılır dizlerim yola devamdan,
Bir konak yerine gelene kadar.

Bize mi verildi, seyahat gezmek?
Adet olmuş bana, gözyaşı süzmek,
Olur mu bu kadar canından bezmek,
Döğerim sinemi delene kadar.

Ne ilim okudum, ne yazarım var,
Zalim felekinen ne pazarım var;
İşim, gücüm giryan oldu, zarım var,
Dostum gözyaşımı elene kadar.

Olamadım bir tek bağın bağbanı,
Ne bir nahır, ne bir sürü çobanı;
Gezer, dolanırım dağı, yabanı,
Dost ağlayıp, düşman gülene kadar.

Yol üstüne çıkıp kervan soyamam,
Haram mal getirip eve koyamam;
Tabibim diyene, tabip diyemem,
İçimdeki derdi bilene kadar.

Fehmi söyler söyler, sözleri bitmez,
Bir devir gelir de dumanım tütmez;
Bu talih yakamı bırakıp gitmez,
İmam namazımı kılana kadar.

-431-

Kul olmuşum ben bir yare,
Yanarım ölene kadar,
Dolanırım sahra, sahra,
Ben onu bulana kadar,

Ateşim kimseyi yakmaz,
Münkirler yüzüme bakmaz,
Derdim aşikara çıkmaz
Sinemi delene kadar.

Yitirdim kaşı karamı,
Almışım derdi, veremi,
Size göstermem yaramı,
Halimden bilene kadar.

Geçmedim dostun ilinden
Sarmadım ince belinden,
Bir katre içmem elinden,
Kadehim dolana kadar.

Vurdu devirdi dolumu,
Yaraladı sol kolumu,
Beklesin demiş yolumu,
Gidip de gelene kadar.

Kır atım yok yarışamam,
Sürüsüne kavuşamam,
Onun ile barışamam,
Gözyaşım silene kadar.

Gönül melul, başım yasta,
Yar elinden oldum hasta,
Ben varamam nazlı dosta,
Gam gidip gelene kadar.

Otur Fehmi hak postuna,
Ecel yapışır destine,
Yatasın bir yan üstüne.
Mahşere gelene kadar.

-432-

Gönülleri şad eyledin,
Sefa geldin yeşil bahar.
Bizi ber-murat eyledin,
Sefa geldin yeşil bahar.

Gitti yaylaların karı,
Söndü yüreğimin narı,
Candan severim baharı,
Sefa geldin yeşil bahar.

Yürüdü seller yürüdü,
Dağların karı eridi,
Lale sümbüller bürüdü,
Sefa geldin yeşil bahar.

Açıldı gonca güllerin,
Öter şaki bülbüllerin,
Bozulmasın yeşillerin,
Sefa geldin yeşil bahar.

Yaprağını açtı bağlar,
Çayır çimen oldu dağlar,
Sular dertli dertli çağlar,
Sefa geldin yeşil bahar.

Güzeller verdi kol kola,
Bahar gider, sağa sola,
Turnalar dizildi yola,
Sefa geldin yeşil bahar.

Kalktı dağların dumanı,
Gitti gönlümün gümanı,
Kırlara çıkma zamanı,
Sefa geldin yeşil bahar.

Fehmi der ki ölen öldü,
Kimi ağlar, kimi güldü,
Şükredelim bahar geldi,
Sefa geldin yeşil bahar.

-433-

Ters döndü dünyanın işi,
Vay babalar, vay babalar;
Kimse sevmez bu gidişi,
Vay babalar, vay babalar.

Dinleyin size söyleyem,
Hepsini beyan eyleyem;
Sen neylersin, ben neyleyem?
Vay babalar, vay babalar.

Çalışmanız hoştur sizin,
Gözleriniz yaştır sizin;
Emeğiniz boştur sizin,
Vay babalar, vay babalar.

Tesir etmez sözleriniz,
Yanar gider özleriniz;
Yolda kalır gözleriniz,
Vay babalar, vay babalar.

Geceyi gündüze katar,
Dağda yatar, belde yatar;
Kana batar, tere batar,
Vay babalar, vay babalar.

Tatlı tatlı yavrum diyen,
Çalışıp onu besleyen;
Hani geldi mi hediyen?
Vay babalar, vay babalar.

Katmazlar seni bir işe,
Bilmem bu nasıl endişe;
Çocuk büyüt, şişe şişe,
Vay babalar, vay babalar.

Alana nasihat verdim,
Çok bir hareketler gördüm;
Fehmi der ki, budur derdim,
Vay babalar, vay babalar.

-434-

Çıktım seyreyledim yayla yurdunu,
Eli göçmüş viran olmuş obalar,
Araştırdım türkmenini, kürdünü,
Eli göçmüş viran olmuş obalar.

Kaldırdım taşları derman aradım,
O yarin elinden ferman aradım,
Gönlümün bağına bağban aradım,
Eli göçmüş viran olmuş obalar.

Soğuk çeşmeleri kimsesiz kalmış,
Çayır çimenleri sararıp solmuş,
Yaylanın merali bilmem ki nolmuş,
Eli göçmüş viran olmuş obalar.

Göklerden kesilmiş koyu duman,
Gitmiş binekleri, kalmış meydanı,
Aradım bulmadım kaşı kemanı,
Eli göçmüş viran olmuş obalar.

Havası çekilmez Yamadağı'nın,
Tadından doyulmaz tereyağının,
Solmuş çiçekleri gönül bağının,
Eli göçmüş viran olmuş obalar.

Yayladan çekilmiş o yarin göçü,
Ne tarafa gitmiş canımın içi,
Ne koyun var, ne kuzu var, ne keçi,
Eli göçmüş viran olmuş obalar.

Çayır çimen eğri suyun yaylası,
Güzeldir suları, hoştur havası,
Görünce kalmadı gönlümün yası,
Eli göçmüş viran olmuş obalar.

Diş dayanmaz soğuk pınar suyuna,
İner Arapgir'in Kozluk Çayı'na,
Ordan geçer gider Fırat boyuna,
Eli göçmüş viran olmuş obalar.

Ben ümmiyim yoktur okur yazarım,
Ömrüm olsa bu dağlarda gezerim,
Fehmi der ki burda kalsın mezarım,
Eli göçmüş viran olmuş obalar.

-435-

Diyar-ı Bağdat'tan göç eylemişler,
Gelmemiş gidecek zaman turnalar,
Şimdi yerlerimiz yazdır demişler,
Yüce dağlar başı duman turnalar.

Açmış kanadını çıkmış havaya,
Daha geri dönüp, konmaz yuvaya,
Misafir olmadı bizim ovaya,
Durmadan geçtiler, hemen turnalar.

Şahinden korusun, Yaradan sizi,
Kederli koyup da gitmeyin bizi,
Onlar geri dönmez, yoldadır gözü,
Bu dağlar aşılmaz yaman turnalar.

Bizim eller yaylasına, göçerse,
Bir bir dertlerini size seçerse,
Yollarınız yar köyünden geçerse,
Bir selam götürün aman turnalar.

Daha yaz olmadı, dağların başı,
Akıtmış dideden kan ile yaşı,
Terkeylemiş gider eşi, yoldaşı,
Döker gözlerinden al kan turnalar.

Aman turnam şahin sizi paralar,
Açar sol böğründen nice yaralar,
Ben bilirsem daha kıştır oralar,
Demeyin bu şair yalan turnalar.

Yalvardım yakardım geçmedi sözüm,
Siz gelene kadar yoldadır gözüm,
Size karışmayı arz eder özüm,
Yoktur dizlerimde derman turnalar.

Belki şimdi gölleriniz buz durur,
Daha bölünmemiş karlar düz durur,
Nice ere varmış dünya kız durur,
O bize kurmuştur pilan turnalar.

Bu cebelden, o cebele yol yoktur,
Size yetişecek, bende hal yoktur,
Fehmi der ki, iki cepte pul yoktur,
Bulunmaz bu derde derman turnalar.

-436-

Derdime ortak olunuz,
Aman dağlar, yaman dağlar;
Yok derse darda kalınız,
Aman dağlar, yaman dağlar.

Duman çökmüş başınıza,
Akıl ermez yaşınıza;
Kuşlar konar taşınıza,
Aman dağlar, yaman dağlar.

Kimi yüksek, kimi alçak,
Kimi salkım, kimi saçak;
Bilmem ki ne yana kaçak?
Aman dağlar, yaman dağlar.

Erkence yağar karınız,
Bana gülmek mi karınız?
Büyüsün ah-u zarınız,
Aman dağlar, yaman dağlar.

Perde olurlar araya,
Merhem olmazlar yaraya,
Dizilmişler bir sıraya,
Aman dağlar, yaman dağlar.

Yaralandım derdim derin,
Gideceğim bir yol verin;
Dostun yüzünü gösterin,
Aman dağlar, yaman dağlar.

Fehmi özler her an sizi,
Görmek ister, görmez gözü;
Attın uzaklara bizi,
Aman dağlar, yaman dağlar.

-437-

Bilmem Edirne'de bilmem Van'da mı?
Şaha gideceğim, yol verin dağlar.
Muhabbeti damarda mı, kanda mı?
Şaha gideceğim, yol verin dağlar.

Gezer dolanırım, bulana kadar,
Muradıma nail olana kadar,
Ararım dostumu ölene kadar,
Şaha gideceğim, yol verin dağlar.

Toz duman kapladı sahrayı, beli,
Eksik değil bu yıl, yağmuru, yeli,
Bırakmam elime geçerse eli,
Şaha gideceğim, yol verin dağlar.

Engeller var, her birisi bir yanda,
Demeye hacet yok derdim beyanda,
Geceli gündüzlü sevgisi canda,
Şaha gideceğim, yol verin dağlar.

Kolay değil, başınızdan aşamam,
Coşkun sular gibi coşup taşamam,
Şu yalan dünyada yarsız yaşamam,
Şaha gideceğim, yol verin dağlar.

Bugün yağmur değil, yağan kar derler,
Geçemezsin geçitleri zor derler,
İleriye gitme, önün yar derler,
Şaha gideceğim, yol verin dağlar.

Onun kapısın çalmak isterim,
Ondan mükafatım almak isterim,
Haddi yok, deryaya dalmak isterim,
Şaha gideceğim, yol verin dağlar.

Adım Fehmi ama Fehmi olamam,
Şu cihanda istediğim bulamam,
Gözüm açık gider ben de göremem,
Şaha gideceğim, yol verin dağlar.

-438-

Aklımı başımdan alır,
Koyu mor dağlar, mor dağlar,
Beni sahralara salar,
Koyu mor dağlar, mor dağlar.

Bahar gelir ne hoş olur,
Anı gören beyhuş olur,
Size bakan sarhoş olur,
Koyu mor dağlar, mor dağlar.

Açıldı mı gülleriniz?
Öter mi bülbülleriniz?
Göçtü mü güzelleriniz?
Koyu mor dağlar, mor dağlar.

Kardan dolar her tarafı,
Dostlar söylemez hilafı,
Giyerler beyaz çarşafı,
Koyu mor dağlar, mor dağlar.

Eteğiniz düz ovalar,
Şahinler yapar yuvalar,
Biz için vardır dualar,
Koyu mor dağlar, mor dağlar.

Söyle halinizden bilem,
Akan yaşınızı silem,
Dilerim ki size gelem,
Koyu mor dağlar, mor dağlar.

Kervan geçer belinizden,
Bal dökülür dilinizden,
Koklar mıyım gülünüzden?
Koyu mor dağlar, mor dağlar.

Yosun tutmuş taşınızı,
Kimse bilmez yaşınızı,
Duman almış başınızı,
Koyu mor dağlar, mor dağlar.

Fehmi der çoktur efkarım,
Dağlarda kaldı nazarım,
Başınızdadır mezarım,
Koyu mor dağlar, mor dağlar.

-439-

Yanar gider, yanar gider,
Vay dengini bulmayanlar;
Bir mum gibi söner gider,
Vay dengini bulmayanlar.

Akmaz suyu bir araya,
Oturmazlar bir sıraya;
Melhem bulunmaz yaraya,
Vay dengini bulmayanlar.

Gece, gündüz başı yasda,
Bazan deli, bazan hasta;
Tavuk gibi bir kümeste,
Vay dengini bulmayanlar.

Karalar bağlar başına,
Zehir karışır aşına;
Durmuş gönül savaşına,
Vay dengini bulmayanlar.

Oynamaz damarda kanı,
Daim cezadadır canı;
Harap çarşısı, meydanı,
Vay dengini bulmayanlar.

Yüreğinde ateş yanar,
İşleri tersine döner;
Ger söylerse eller kınar,
Vay dengini bulmayanlar.

Bulmaz ağzının tadını,
Deli koymuşlar adını;
Almamıştır muradını,
Vay dengini bulmayanlar.

Fehmi der ki, bu ne kader,
Bu ne gamdır, bu ne keder;
Bazıları çeker gider,
Vay dengini bulmayanlar.

-440-

Her iki cihanda zarar etmiştir,
Kocasını taşa çalan kadınlar,
Hayırı bırakıp şerre gitmiştir,
Nar-ı cehennemi bulan kadınlar.

Çalışır çabalar biçare herif,
Çektiği zahmetler olur mu tarif,
İster alim olsun isterse arif,
Var mı bu iylikten bilen kadınlar.

Ahiret var hakikat var inanmaz,
Kararmış kalplerden şefkat uyanmaz,
Bir gün kocasının haline yanmaz,
Şeytan iğvasına dalan kadınlar.

Görmez hakikati gözleri kördür,
Vallahi bu selin geçidi zordur,
Burada orada yüzünüz hordur,
Şerbet bardağına dolan kadınlar.

Allah'ın emrini yere çalıp da,
Kendisine göre bir yol bulup da,
Kocasına karşı zehir olup da,
Şerbet bardağına dolan kadınlar.

Bir noktaya dikilince gözünüz,
Gelsin aklınıza kötü sözünüz,
Hazırlandı dokuz arşın beziniz,
Alimler sözüne gülen kadınlar.

Şimdi meleklere verin cevabı,
Daha geridedir mahşer hesabı,
Yalandır derdiniz kabir azabı,
Dolsun kabrinize yılan kadınlar.

Fehmi der ki kimse sormaz halimi,
Kötülerin kahrı büktü belimi,
Ölürsem dışarda koyun elimi,
Çoğaldı yakamı yolan kadınlar.

-441-

Her hususta muradını almıştır,
Kocasına hürmet eden kadınlar.
Nihayetsiz ulu devlet bulmuştur,
Kocasına hürmet eden kadınlar.

Dinleyin sözümün çoktur gerisi,
Fatıma'ya komşu çoban karısı,
Cehenneme girmez binde birisi,
Kocasına hürmet eden kadınlar.

Hakk'a sevgilidir iki cihanda,
Kötülerde çoktur aynı zamanda,
Hurilerc yoldaş olur cihanda
Kocasına hürmet eden kadınlar.

Sırattan sclamet geçer giderler,
Kanatlı kuş gibi uçar giderler,
Kevser havuzundan içer giderler,
Kocasına hürmet eden kadınlar.

Açıktır gözleri görür Mevla'yı,
Andırır cemali, güneşi ayı,
Şenletirler onlar cennet alayı,
Kocasına hürmet eden kadınlar.

Allah'ın sevgili dostudur daim,
Yolları güzeldir dinleri kaim,
Sordum içinizde yok imiş payım,
Kocasına hürmet eden kadınlar.

Yüzlerinde pembe güller açılmış,
Dört bir yana misk-i amber saçılmış,
Size cennet libasları biçilmiş,
Kocasına hürmet eden kadınlar.

Fehmi'nin sözleri lale, sümbüldür,
Yürekten hükmeder, dili bülbüldür,
Ebedi solmayan taze bir güldür,
Kocasına hürmet eden kadınlar.

-442-

Bir destan söyleyem kadınlar için,
Erkeği batıran kötü kadınlar,
Sonra düşünmeden evveli düşün,
Erkeği batıran kötü kadınlar.

Sakın meftun olma kötü kadına,
Sonra yazık olur, güzel adına,
Gerdanım bal derse bakma tadına,
Erkeği batıran kötü kadınlar.

Hırsından çocuğu beşiğe vurur,
Bulaşığı kedilere yudurur,
Kendini kocaya metheder durur,
Erkeği batıran kötü kadınlar.

Yüzünü yıkamaz berrak su ile,
O gider boyuna kötü huy ile,
Dünyada sevilmez böyle aile,
Erkeği batıran kötü kadınlar.

Elleri kirlenir, sabun dokunmaz,
Hiçbir zaman kötülükten sakınmaz,
Ölünce üstüne Kur'an okunmaz,
Erkeği batıran kötü kadınlar.

Bir dem paçavrayı yüzüne çarpar,
Sen elin kaldırsan merteği kapar,
Kötü kadın sana yuva mı yapar?
Erkeği batıran kötü kadınlar.

Gül gibi koklanır, temiz kadınlar,
Her iki cihanda sevilir bunlar,
Pis kadınla geçmez, bu kadar günler,
Erkeği batıran kötü kadınlar.

Evini süpürmez, almaz külünü,
Kumru gibi öter, kesmez dilini,
Kırar bunlar koç yiğidin belini,
Erkeği batıran kötü kadınlar.

İy' kadın dünyada mis gibi kokar,
Yiğidin kalbine muhabbet sokar,
Pis kadın erkeğin bağrını yakar,
Erkeği batıran kötü kadınlar.

Ağzına bir lokma şekerli çalar,
Sana dil dökerek koynuna dalar,
Bütün kazancını ikiye böler,
Erkeği batıran kötü kadınlar.

Huyundan doyulmaz temiz kadının,
Şerrinden kaç beynamazın cadının,
İşlerler hükmünü herkes südünün,
Erkeği batıran kötü kadınlar.

Getirir kocası pişirmez eti,
Altuna kaplasan iyi olmaz kötü,
Her yerde söylenir iy'lerin methi,
Erkeği batıran kötü kadınlar.

Fehmi der aklını topla başına,
Zehir, zıkkım katma temiz aşına,
Pis kadını sakın alma karşına,
Erkeği batıran kötü kadınlar.

-443-

Bunun için gam yeyip de düşünmem,
Seni senden, beni benden sorarlar;
Yolum yanlış değil, geriye dönmem,
Seni senden, beni benden sorarlar.

Senin günahından bir şey yok bana,
Nasihat almadın, uydun şeytana;
Yarın varacağız ulu divana,
Seni senden, beni benden sorarlar.

Kargalar eğlenmez gülün yanında,
Tarla suya gider selin yanında;
Her kapı açılmaz elin yanında;
Seni senden, beni benden sorarlar.

Dağlar kadar günah etsen bana ne?
Kanat verip dosta gitsen bana ne?
Ulu denizleri yutsan bana ne?
Seni senden, beni benden sorarlar.

Behlüldane derdi, nic'olur halim,
Acep ne yapayım, kardeşim zalim;
Anladım, kasaba varınca yolum,
Seni senden, beni benden sorarlar.

İster yola yürü, ister geri kal,
Kalırsan geriye çekersin zeval;
İster atına bin ulu meydan al,
Seni senden, beni benden sorarlar.

Evvelinde bir damlacık suyudun,
Bu yalan dünyada yattın uyudun;
Şimdi niçin böyle fazla büyüdün?
Seni senden, beni benden sorarlar.

Fehmi, senin yaraların derinde,
Alana her sözün gül değerinde;
Ana baba günü mahşer yerinde,
Seni senden, beni benden sorarlar.

Düşmüş ateşte yanarım,
Kolay değil arkadaşlar;
Kebabım, şişte dönerim,
Alay değil arkadaşlar.

Dünkü gün bugüne uymaz,
Bu kötülük dine uymaz;
Bu oyun düğüne uymaz,
Halay değil arkadaşlar.

Bu hançer sinemi deldi,
Feryadım göğe yükseldi;
Seneler dolandı geldi,
Bir ay değil arkadaşlar.

Bu derdin bulunmaz dibi,
Elbette vardır sebebi;
Sizin bildiğiniz gibi,
Kolay değil arkadaşlar.

Dert derdin üstüne binmiş,
Yel mi geldi mumlar sönmüş?
Kalp kızıl bakıra dönmüş,
Kolay değil arkadaşlar.

Kader kırdı belimizi,
Soran yoktur halimizi;
Pamuk gibi attı bizi,
Yay, yay değil arkadaşlar.

Güle benzemez derilen,
Bu ne boyadır sürülen?
Ezelden bize verilen
Pay, pay değil arkadaşlar.

Bayram geçti, seyran geçti,
Küskün olanlar barıştı;
Neden Fehmi zehir içti,
Hiç iy' değil arkadaşlar.

-445-

Gezerken uğradım viran bir bağa,
Dedim senin bülbüllerin noldular?
Dört tarafın dönmüş yabani dağa,
Hani senin şen güllerin noldular?

Dedi, derdim derin, halimi sorma,
Acı sözler ile bağrımı yarma;
Çekil git başımdan burada durma,
Her birisi bir tarafta kaldılar.

Dedim senin bağbanların nerede?
Derdin söyle erdireyim murada;
Yine seni şenelteyim burada,
Uzun boylu sümbüllerin noldular?

Dedi, ben derdimi açamam sana,
Vücudum hastadır dokunma bana;
Söyleme karşımda çekil bir yana,
Çayırımı, çimenimi yoldular.

Dedim senin fidanların kim kesti?
Ne hakaret etmiş şeytanın dostu;
Haber alamadım ne imiş kasti,
Devran süren güzellerin noldular?

Dedi, merhametli bir zat mısın sen?
Yoksa sözden almaz inat mısın sen?
Belime, koluma kuvvet misin sen?
Körpe dallarıma satır çaldılar.

Söyle bana, o zalimi bulurum,
Kalan dertlerine derman olurum;
Senin intikamın ondan alırım,
Sırma gibi o tellerin noldular?

Fehmi, sen bir dini kavi olansın,
Suyu bağla, her tarafım sulansın;
Viran kalmış bağa çare bulansın,
Çekip baltaları bana daldılar.

-446-

Tutulmuş dağlar, tepeler,
Bölük bölük gelen kızlar;
Kulakta elmas küpeler,
Bölük bölük gelen kızlar.

Parmaklar kamışa benzer,
Tırnaklar gümüşe benzer;
Turfanda yemişe benzer,
Bölük bölük gelen kızlar.

Ak elleri al kınalı,
Yanları çifte sunalı;
Bütün sözleri manalı,
Bölük bölük gelen kızlar.

Gülleri var deste deste,
Arınağan eylerler dosta;
Kimi sağdır, kimi hasta,
Bölük bölük gelen kızlar.

İnci gibi dişleri var,
Kalem gibi kaşları var,
Dörder bölük saçları var,
Bölük bölük gelen kızlar.

Giyinmişler al, kırmızı,
Toplarlar gülü, nergizi,
Yüreğime doldu sızı,
Bölük bölük gelen kızlar.

Sırma gibi telleri var,
Dudu gibi dilleri var;
Bir incecik belleri var,
Bölük bölük gelen kızlar.

Fehmi der ki, yol sorarlar,
Saçları yana tararlar;
Dolanıp avcı ararlar,
Bölük bölük gelen kızlar.

-447-

Ne kadar ürerse üredursunlar,
Kervanlar geçecek doğru yol da var,
İblisin yolunu soradursunlar,
Şeytanların azdırdığı kul da var.

İster puta tapsın ister ateşe,
İster aya tapsın, ister güneşe,
Yedi iklim derler, dünya, dört köşe,
Cümlesini götürecek sel de var.

Elbette dolacak cehennem, cennet,
Namerde yaklaşıp eyleme minnet,
Bu yol bize farzdır, hem dahi sünnet,
İnsanlarda türlü türlü hal da var.

Onun gösterdiği yola gidelim,
Yalan, yanlış çirkin sözü n'edelim,
Arı kovanına dikkat edelim,
Mumu da var, eğir de var, bal da var.

Alana sözümüz elbette yeter,
Ot derler, kökünün üstüne biter,
Bir bağa girdim ki bülbüller öter,
Çalı da var, diken de var, gül de var.

Nasıl inkar eder o Yaradan'ı,
Oldukça damarda Müslüman kanı,
Baksana karşında sarraf dükkanı,
Altın da var gümüş de var, pul da var.

Donattı gökleri yıldızlar ile,
Aydın oldu dünya yıldızlar ile,
Göremezler onu kör gözler ile,
Sağır kulak da var, küfrü dil de var.

Kaba poyraz gelir dağları sallar,
Eğer yel esmezse kuşanmaz dağlar,
Vardım, bedestanda satılır mallar,
Fehmi der ki ipek de var, çul da var.

-448-

Vardım ki yaylada ötüşür kuşlar,
Kumru da var, ördek de var, kaz da var;
Bir yanda şairler çalgıya başlar,
Keman da var, kaval da var, saz da var.

Bir dem ağlar, bir dem zarın içinde,
Bir dem güler, bir dem narın içinde;
Zannetme her daim karın içinde,
Gönlümüzde bahar da var, yaz da var.

Kimseye vermesin gönül karını,
Bırakır elinde olan varını;
Herkes kendi bilir kendi yarini,
Yüreğinde sevgi de var, naz da var.

Bu kadar bürünme yeşile, ala,
Alırsın başına bin türlü bela;
Bugün hava bozuk çıkılmaz yola,
Yağmur da var, duman da var, toz da var.

Yana yana kara bağrım kül olur,
Bana demir diken, ele gül olur;
Baktım bir güzele hoş düğün olur,
Yiğit de var, gelin de var, kız da var.

Dostun kapısına düşer yatarım,
Ben bu sevdaları silker atarım;
Dükkanımda türlü mallar satarım,
Kutnu da var, kumaş da var, bez de var.

Kömür madeninde sim u zer olmaz,
Bir ahdına duran derbeder olmaz;
Şu dünyanın her tarafı bir olmaz,
İniş de var, yokuş da var, düz de var.

Fehmi der ki, yaram derin, elleme,
Yamacımda durup zülfün telleme;
Sen bizi bu kadar deli belleme,
Dilimizde sohbet de var, söz de var.

-449-

Üç güzeller yamacıma dikilmiş,
Nergiz de var, sümbül de var, gül de var;
Dikkat ettim al yanağa dökülmüş,
İpek de var, sırma da var, tel de var.

Aşık maşukunun yolunu bekler,
Büyük suda olur büyük semekler;
Soframızda türlü türlü yemekler,
Tatlı da var, sütlü de var, bal da var.

Çalışa çalışa dostu bulalım,
Yavuz nefsin yakasını salalım;
Aklımızı başımıza alalım,
Erkan da var, edep de var, yol da var.

Aşıklar sırrına ereyim dersen,
Bağlanıp gönlümü vereyim dersen;
Satılan malları göreyim dersen,
Kutnu da var, kumaş da var, şal da var.

Kimisi talihe güvenmiş yatar,
Kimi tatlı suya acı su katar;
Her tüccar kendisi malını satar,
Kaftan da var, telis de var, çul da var.

Kendine güvenip gezme meydanı,
Böyle bulamazsın dostu, cananı;
Bizim durağımız sarraf dükkanı,
Altın da var, gümüş de var, pul da var.

Bu dünya fanidir kimseye kalmaz,
Her şahıs arayıp dengini bulmaz;
Herkes başa kadar çift murat almaz,
Evli de var, bekar da var, dul da var.

Görmedim yarimi kaldım merakta,
Arzularım odur yeşil yaprakta;
Fehmi der ki neler yatar toprakta,
Haklı da var, haksız da var, lal da var.

-450-

Aman Allah bu ne asır,
Görülmedik daha ne var.
Demek ki bizimdir kusur,
Görülmedik daha ne var.

Noldu edep, noldu haya,
Kadın atlı, erkek yaya,
Tırnak sivri, yüzler boya,
Görülmedik daha ne var.

Bir kız çıkmış üç yüz bine,
Oynayalım döne döne,
Bugün çunar dünkü güne,
Görülmedik daha ne var.

Devir bozuk, zaman azmış,
Babalar kızından bezmiş,
Yazan şair doğru yazmış,
Görülmedik daha ne var.

Kızdan vazgeçtik dul yoktur,
Hani çıkacak yol yoktur,
Tutup öpecek el yoktur,
Görülmedik daha ne var.

Aramalı geze geze,
Para yetişir mi kıza?
Gülmesinler eller bize,
Görülmedik daha ne var.

Günden güne kan dökülür,
Merhamet göğe çekilir,
Kara bağrımız sökülür,
Görülmedik daha ne var.

Kız pahalı, tuz pahalı,
Söyleyecek söz pahalı,
Fehmi, kumaş bez pahalı,
Görülmedik daha ne var.

-451-

Katibe sordum ezelden,
Alnımda kara yazı var;
Ne çalarsın sen bu telden?
Her nazlının bir nazı var.

Soldurdun gonca gülümü,
Her işten üzdün elimi;
Hiç düşünmezsin ölümü,
Hak mizan var, terazi var.

Zevk nedir ki bildirmedi?
Çeşmim yaşı sildirmedi;
Kader beni güldürmedi,
Elbet bana garazı var.

Gözüm ağlar, içim yanar,
El beni kedersiz sanar;
Kimi çalar, kimi oynar,
Her şairin bir sazı var.

Gitme dedim eğri yola,
Sağı gözle bakma sola;
Ben müminim diyen kula,
Beş vakidin namazı var.

Kimi bilmez, kimi bilir,
Gittikçe göğe yükselir;
Sesi kulağıma gelir,
Aşıkların avazı var.

Adam olan dosta küsmez,
Oradan selamı kesmez;
Her dem böyle yağıp, esmez,
Bu bulutun ayazı var.

Sabreyle Fehmi, sabreyle,
Acı deme, tatlı söyle;
Gider, bu kış kalmaz böyle,
Elbet baharı, yazı var.

Su uyur demişler, düşman uyanık,
Uyanalım, sağdan soldan gelen var;
Fırsat elden gider, olalım ayık,
Elimizden kalemizi alan var.

Kalemiz giderse ağlar şahımız,
Göklere dayanır çıkan ahımız;
Sana sığınırız padişahımız,
Karşımızda kılıncını salan var.

Haydin kardeşlerim, gün geçirmeyin,
Ağyara sarılıp meyil vermeyin;
Bura bize baki kalır demeyin,
Çalışıp da hakikati bulan var.

Düşmanımız yavuz, çoktur leşkeri,
Bu şehri almadan dönmezler geri;
Dikkat edin dev gibidir her biri,
Sen bilmezsen, hele sorun bilen var.

Bu giden geceler elbet boş değil,
Boşuna geçirdim gönlüm hoş değil;
Çok dövmüşüm ama, bağrım taş değil,
İçeride yüreğimi delen var.

Açın şu kapıyı, neler var neler,
Yandırır kül edip, elekten eler;
Irmak oldu serimdeki çeşmeler,
Sen bunaksın diye bana gülen var.

Çiftçinin koluna bir doğan konar,
Kaçırır elinden yüreği yanar;
Dönüp de geriye gelecek sanar,
Kendisini taştan taşa çalan var.

Fehmi der ki, ben yolumdan azmadım,
Kimsenin yoluna kuyu kazmadım;
Cahil kaldım, okumadım yazmadım;
Bunda ilmin denizine dalan var.

-453-

İçimden yine bir alev yükseldi,
Ne karşı çıkan var, ne söndüren var;
Ne zehirli oktur sinemi deldi,
Ne bir tabip, ne bir ilaç veren var.

Kaçan kuş kafese girmez söz ile,
Nasıl dosta varam ben bu yüz ile?
Göremem karşımı böyle göz ile,
Dikkat ettim yamacımda duran var.

Uyanılmaz bir uykuya dalmışım,
Şaşırmış yolumu çok yanılmışım;
Gece basmış karanlıkta kalmışım,
Görmem amma, lakin beni gören var.

Beni benden başka acır yok beni,
Biliriz elbet de gelip gideni;
Bu ne hastalıktır sardı bedeni?
Yaklaşıp da ne halimi soran var.

Ben burada bir zevk alan değilim,
Yolcuyum, ebedi kalan değilim;
Bakın şu sözüme yalan değilim,
Garip olup kendisini yoran var.

Yayla da bulunur, yurt da bulunur,
Koyun da bulunur, kurt da bulunur;
Kötü de bulunur, mert de bulunur,
El uzatıp yaş fidanı kıran var.

Şeytan, nefis bir araya gelince,
Pilanı kurarlar inceden ince;
Aman verirler mi kocaya, gence?
Kastedip de kardeşini vuran var.

El bağlayıp divanında durmuşuz,
Nihayetsiz bir devlete ermişiz;
Ervah-ı ezelde ikrar vermişiz,
Fehmi der ki, kitabımız Kur'an var.

-454-

Fenalık yolundan koru kendini,
Sen görmezsin lakin seni gören var;
Girmiş koltuğuna, ağla derdini,
Sana türlü türlü fitler veren var.

Onun fendi insanları azdırmak,
Ne bir ilim, ne bir yazı yazdırmak;
Karşındaki gül bağını bozdurmak,
Yaş fidanın dallarını kıran var.

Beraber dolaşır yanında bile,
Arar fırsatını bırakır göle;
Hasret koymak ister güle bülbüle,
Açılmamış goncaları deren var.

Durmadan dolanır halk arasında,
Düşürür tuzağa bir sırasında,
Elleri boyuna kalp karasında,
Beyaz kalbe karaları süren var.

Geceli, gündüzlü işi fitnelik,
İğnenin yıldızı geçtiği delik;
Uğradığı dağlar elli bin bölük,
Dikkat ettim meclisine giren var.

Aldanmıştır onun sözüne uyan,
Can ile başını yoluna koyan;
Ham dindarların hatırın sayan?
Cennetin yoluna duvar ören var.

Gel düşme peşine, o bir şeytandır,
Evvel ahir insanlara düşmandır;
Şimdi seven son deminde pişmandır,
Hani, nerde doğru yolu soran var?

Fehmi der ki, yaram düştü derine,
Hala çıkamadım seyran yerine;
Sözle anlatamam binde birine,
İnan buna ayet ayet Kur'an var.

-455-

Meyvesiz ağaca yakın olmazlar,
Meyveli ağacı taşlayanlar var.
Kötülük yapanlar iyilik bilmez,
Dediye koduya başlayanlar var.

Bu nasıl devirdir, bu nasıl zaman,
Duyulmaz göklere yükselen aman;
Bilmem el mi yaman, beyler mi yaman,
Yakıp birbirini haşlayanlar var.

Akıllıyım dersen bir yarı özle,
Sağa sola bakma karşını gözle;
Her neyin var ise kalbinde gizle,
Doğru söyleyeni suçlayanlar var.

Yanarsın da deli gönül yanarsın,
Eğri yola gitme geri dönersin;
Cahil meclisine varma kanarsın,
Orda belki seni boşlayanlar var.

Çekilmez kiminin şivesi, nazı,
Kimi de seslenir çıkmaz avazı;
Kimi yaylalarda geçirir yazı,
Kışını çöllerde kışlayanlar var.

Dünyanın sonunu kimse bilemez,
İlkinden gülmeyen sonra gülemez;
El kaldırıp gözlerini silemez,
Kirpik taburunu yaşlayanlar var.

Bilirsem sözümün yalanı yoktur,
Bu göl derin göldür, dalanı yoktur;
Çok nasihat ettim alanı yoktur,
Olmamış meyveyi dişleyenler var.

Ey Fehmi, solacak güller, solacak,
Bilmeyiz bu fani kime kalacak?
Cehennem dolacak, Cennet dolacak,
Dünyada ne işler işleyenler var.

-456-

Pamuk gibi yaylar ile atılır,
Ova, sahra bir olacak günler var.
Sema, zemin birbirine katılır,
Yok dediğin var olacak günler var.

Çalsan söylesen de keman saz olmaz,
Göle dalar çıkar ördek kaz olmaz,
Her mevsim boyuna bahar yaz olmaz,
Yüce dağlar kar olacak günler var.

Baki mi kalacak köşkün, konağın?
Güller gibi solar gider yanağın,
Söylerim söylerim duymaz kulağın,
Geniş dünya dar olacak günler var.

Desek de sözümüz eylemez para,
İşi bağladım mı hiç bir karara?
Günden güne ömrün gider zarara,
İşin, gücün zar olacak günler var.

Üryan ceset getirirler meydana,
Kim yardım edecek o demde sana,
Kapatırlar bir karanlık zindana,
Gören gözler kör olacak günler var.

Zikire başla ki diller açılsın,
Sağında, solunda güller açılsın,
Davran ki gidecek yollar açılsın,
Geçitlerin zor olacak günler var.

Bir tahta üstüne korlar bedeni,
Görmedin mi senden önce gideni,
Kolay geçilir mi surun bedeni?
Dört tarafın sur olacak günler var.

Hikmet-i Hüda'yı bilen haniya?
Bu sırra bil vakıf olan haniya?
Fehmi'nin sözünde yalan haniya?
Gonca güller har olacak günler var.

-457-

Bir gün dağlar pamuk gibi atılır,
Ova, Sahra bir olacak günler var,
Sema, zemin birbirine katılır,
Yok olanlar var olacak günler var.

Hakk'ı tanıyanın ömrü az olmaz,
Göle dalar çıkar ördek kaz olmaz,
Her daim boyuna bahar yaz olmaz,
Yüce dağlar kar olacak günler var.

İster kürkü giyin ister kaftanı,
Bir gün soyacaksın eyninden anı,
Yanında beraber dile bin hanı,
Belki yerin nar olacak günler var.

Dünya baki değil yoksula baya,
İster hatun olsun isterse taya,
Bir gün emeklerin gidecek zaya,
Geniş dünya dar olacak günler var.

Kibirlenme gelecektir ecelin,
Dosta erişmeye var mı amelin?
Bir gün kayıp olur yurdun temelin,
İşte böyle kar olacak günler var.

Yeter Fehmi yeter kes feryadını,
Sen gidersen kim zikreder adını,
Alamadım bu dünyanın tadını,
İşin gücün zar olacak günler var.

-458-

Yavaş yavaş yürü, geride kalma,
Çakalı var, tilkisi var, kurdu var;
Şaşırıp kendini uykuya dalma,
Bu yolların Türkmeni var, Kürdü var.

Dere, tepe deme aşıp gidelim,
Coşkun sular gibi taşıp gidelim;
Silahı kuşanıp koşup gidelim,
Önümüzde baş olunmaz ordu var.

Neler olmuş, neler olur cihanda?
Neler gelmiş, neler gelir zamanda?
Senin yaran sana göre meydanda,
Herkesin kendine göre derdi var.

Ben cahil değilim, beni sınama,
Şu dünyada hiç kimseyi kınama;
Sekiz yerden kılıç geldi sineme,
Dördünü kapattık, daha dördü var.

Uçar gider, kanadı var kuş değil,
Dört yanıma baktım gönül hoş değil;
Boş belleme, koca dünya boş değil,
Kötüsü var, namerdi var, merdi var.

Elbette bir gün gelir buzlar sökülür,
İhtiyarı, genci yola dökülür;
Develer yüklenir, sürü çekilir,
Onların da yaylası var, yurdu var.

Kimi gülmüş güler, kimi de ağlar,
Kimi de başına karalar bağlar;
Birbirine bağlı değil bu dağlar,
Şu gözüken karlı dağın ardı var.

Elbet bir gün bahar gelir, yaz gelir,
Ördek uçar, turna gelir, kaz gelir;
Böyle kalmaz, bu dert senden vaz gelir,
Fehmi sabret, cemresi var, Mardı var.

-459-

Her arifim diyen arif olamaz
Ariflerin erkanı var, yolu var;
Her dalgıcım diyen suya dalamaz,
Kolay değil, derin derin gölü var.

Kılıçsız, kalkansız cenge girilmez,
Söz anlamayana öğüt verilmez;
Bunca insan bir çığıra sürülmez,
Her birinin başka başka halı var.

Birine yetişmez, birinin eli,
Birinde çalınmaz birinin teli,
Birine benzemez birinin hali,
Evlisi var, bekarı var, dulu var.

Gönül gezmez sunaların içinde,
Mana vardır manaların içinde;
Benim eşim turnaların içinde,
Başı yeşil, kanadında alı var.

Gözleri sürmeli, kaşlar karadan,
Birer birer saymalıdır sıradan;
Güzellikte bir yaratmış Yaradan,
Ağzı şeker, leblerinde balı var.

Müşteri var ise gelsin yanıma,
Geri kovmak düşmez benim şanıma;
Aç da gözlerini gir dükkanıma,
Dükkanımın yüz bin çeşit malı var.

Fehmi söyler sözlerini bitirir,
Yüzüne bakanlar aklın yitirir;
Bu at seni tam huzura götürür,
Dikkat eyle sağ elinde dolu var.

-460-

Zikreyle Mevla'yı çağır her seste,
Yarınki mahşerde hesap günü var,
Kendini kavuştur ol yüce dosta,
Yarinki mahşerde hesap günü var.

Dünya sana baki değil nihayet,
Gene ondan olur imdat, inayet,
Kimi, kime edeceksin şikayet,
Yarınki mahşerde hesap günü var.

Gam yeme nasibin Allah verecek,
İyi kullar Mevlasını görecek,
Var mı şimdi bu devlete erecek?
Yarınki mahşerde hesap günü var.

Yaklaş alimlere bakma cahile,
Söz sohbet eyleme deliler ile,
Dünya kelamını getirme dile,
Yarınki mahşerde hesap günü var.

Beyhude çalışma zikre devam et,
Hakk'ın birliğine kalpten iman et.
Ciğeri hud eyle dağla püryan et,
Yarınki mahşerde hesap günü var.

Fehmi günahların dağlardan ağır,
Gözün görmez olmuş, kulağın sağır,
Zikreyle Mevlayı her demde çağır,
Yarınki mahşerde hesap günü var.

-461-

Çal davulcu, çalacağın zamandır,
Buyurun düğüne, düğünümüz var.
Bol bol para alacağın zamandır,
Buyurun düğüne, düğünümüz var.

Bizim davulcunun verilmiş namı,
Yanındaki kılarnetimi zurna mı?
Hava güzel işte bahar ayı mı?
Buyurun düğüne, düğünümüz var.

Çekildi binekler açılsın meydan,
Düğün sahibinin bu şöhret bu şan
Ne yatarsın artık uykudan uyan,
Buyurun düğüne, düğünümüz var.

Hem gelin geliyor hem kız gidiyor,
Bulanmış ırmaklar dümdüz gidiyor,
Bugün bizim ağa düğün ediyor,
Buyurun düğüne, düğünümüz var.

Masalar kuruldu gelsin rakılar,
Halılar serildi dolsun köşcler,
Daha bu düğünde neler var neler,
Buyurun düğüne, düğünümüz var.

Zaman kaybetmeden çekin bayrağı,
Getirin sofraya balı böreği,
Çağırın nerede bizim çırağı,
Buyurun düğüne, düğünümüz var.

Biraz ileriye çekin halayı,
Geride kalmasın düğün alayı,
Yesinler içsinler yoksulu bayı,
Buyurun düğüne, düğünümüz var.

Fehmi senin dediğini kim bilir,
Sözden anlamayan söze mi gelir?
Dermansız dertlere kim çare bulur?
Buyurun düğüne, düğünümüz var.

-462-

Sümbül oldum dost bağında açıldım,
Filiz verdim, dalım yoktur nazlı yar,
Kaftan oldum, yar elinde biçildim,
Giysem onu, şalım yoktur nazlı yar.

Bir gül oldum koklamadın sen beni,
Mendil oldum, saklamadın sen beni,
Hasta oldum yoklamadın sen beni,
Söylemeye halim yoktur nazlı yar.

Yar ile başbaşa verdim ağlaştım,
Kanatlı kuş oldum, dağlardan aştım,
Gide gide dost köyüne ulaştım,
Bundan öte yolum yoktur nazlı yar.

Kaba poyraz oldum estim durmadan,
Kimse bırakmadım yarı sormadan,
Kırıldı kanadım sana varmadan,
Kara girdim, alım yoktur nazlı yar.

Bağ oldum da toplamadın barımı,
Alevlendim söndürmedin narımı,
Kayıp ettim, kazancımı karımı,
Züğürt oldum, malım yoktur nazlı yar.

Ben yare yakınım, yar bana serin,
Çere bulamadım derdim çok derin,
Tabip isen elbet vardır haberin,
Peteğimde balım yoktur nazlı yar.

Irmak oldum dolam dolam büküldüm,
Bulut oldum havalara çekildim,
Yağmur oldum yeryüzüne döküldüm,
Bir çukurda gölüm yoktur nazlı yar.

Fehmi der ki, hesabımı kapattım,
Neyim var, neyim yok süpürdüm attım,
Tüccar oldum bedestende mal sattım,
İki cepte pulum yoktur nazlı yar.

-463-

Vardım bir kamile sual eyledim,
Mevla'nın sevdiği kullar bahtiyar,
Elimi açıp ol dem niyaz eyledim,
Hakk'a doğru giden yollar bahtiyar.

Gül açmış habibin ol yanağında,
Cebrail, Mikail sol ve sağında,
Sıra sıra müminlerin bağında,
Cennette sallanan dallar bahtiyar,

Gonca güllerimi hardan seçmedim,
Vaktim geldi, donlarımı biçmedim,
Dost elinden ben bir kadeh içmedim,
Leblerinden akan ballar bahtiyar.

El bağlayıp divanında durmalı,
Eğilip yüzünü yere sürmeli,
Malı, canı dosta kurban kılmalı
Mevlaya uzanan kollar bahtiyar,

Selim bir kalp ile Hakk'a taparsan,
Alışverişini doğru yaparsan,
Varıp bir mürşidin elin tutarsan,
Üç yüz altmış çeken eller bahtiyar.

Rabbim kabul eyle bizim duayı,
Vakti gelir, kuşlar yapar yuvayı,
Yeşil yaprak sarar dağı ovayı,
Baharda açılan güller bahtiyar.

Yüksekten alçağa dökülen sular,
Cümlesi toplanır denize dolar,
Yine dalgalandı ulu deryalar,
Yüzü kar köpüklü göller bahtiyar.

Şaşkın Fehmi ne yolundan şaşarsın,
Aşkın şiddetiyle oda pişersin,
Sağa, sola sapma yardan düşersin,
Mevlayı zikreden eller bahtiyar.

-464-

Sen bilirsin, senden başka yarim yok,
Gönülden meftunum ben sana yar yar,
Günden güne zarar ettim, karım yok,
Zahmetler çektirme bu cana yar yar.

Muhabbetin yüreğine damlamış,
Biniciler atlarını gemlemiş;
Düşmanlarım kapıları kemlemiş,
Nasıl erişeyim canana yar yar.

Aşıklar sözünü durmadan söyler,
Olanı biteni aşikar eyler,
Sana karşı bunca yapılan şeyler,
Bir günde çıkacak beyana yar yar.

Durmaz alev alev yanar özümüz,
İçeriyi görmez bağlı gözümüz;
Fenalık çoğaldı, geçmez sözümüz,
Ne diyebilirim cihana yar yar.

Hani hayır var mı avratta, erde?
Her birisi garip kalmış bir yerde?
Kim derman bulacak bu derin derde?
Neylerim nefsine uyana yar yar.

Arifler hak versin bunda sözüme,
Evlatlarım gitmez benim izime;
Bakın dikkat edin kör mü gözüme?
Ayet ayet baktım Kur'an'a yar yar.

Akrepler, yılanlar gelir sıradan,
Her tarafım göz göz olmuş yaradan;
Açılsın kapılar gidek buradan,
Bir daha konmayız bu hana yar yar.

Fehmi fehmedemez yollar çetindir,
Vurup deviremez dağlar metindir,
Burada sızlayan senin itindir,
İster ki kapına dayana yar yar.

-465-

Bahar geldi geçti, yaz oldu yarı,
Gönül çiçekleri soldu mu yar yar?
Birde görür müyüz yeşil baharı?
Kalbin muhabbetle doldu mu yar yar?

Ciğerden hastayım çarem yok benim,
Lokman anlayamaz derdim çok benim;
Al hançeri şu sineme sok benim,
Şimdi dediklerin oldu mu yar yar?

Derdim ki nazlı yar bana darılmaz,
Bulanmış suyumuz daha durulmaz;
Benden başka kimse sana yar olmaz,
Gönül maksudunu buldu mu yar yar?

Esmesin başında sevda yellerin,
Dağılır gerdana sırma tellerin;
Boğum boğum kınalanmış ellerin,
Yalan dünya sana kaldı mı yar yar?

Bir kere gösterdin al yanağını,
Sen erittin yüreğimin yağını;
Susuz mu bıraktın gülşen bağını?
Gülleri sam yeli çaldı mı yar yar?

Çok ağladım gözyaşımı silmedin,
Vaktim geldi geçti bir dem gülmedim;
Şahin misin ördek misin bilmedim;
Turnalar gölüne daldı mı yar yar?

Aramazsan beni göçer giderim,
Ayrılık şerbetin içer giderim;
Yedi deryaları geçer giderim,
Yollarımı duman aldı mı yar yar?

Fehmi der ki, ben yarimi özlerim,
Her an için yollarını gözlerim;
Yakar da kül eder, seni sözlerim,
Münkirler yakanı saldı mı yar yar?

-466-

Hiç bir yandan bir malumat almadım,
Kan ağlar gözlerim yardan ne haber,
Benden başka çaresini bulmadım,
Yakarım kendimi nardan ne haber.

Felek çarpıp döktü şen yaprağımı,
Dolu düşmüş gibi ezdi bağımı,
Kırdı her dalımı her budağımı,
Bahçeler bozuldu bardan ne haber.

Yakıp yandırmak mı garazın bizi?
Her ne yana baksam bulamam izi,
Açıldı dağların gülü, nergisi,
Dağlar bahar oldu, kardan ne haber.

Demek ki felekten budur muradım,
Bana yüz çevirdi yarenim, yadım,
Şimdi dilden dile söylenir adım,
Artık namus ile, ardan, ne haber.

Koklamak isterdim tomurcuk gülden,
Sarıp kocamadım incecik belden,
Şaki bülbülümü kaçırdım elden,
Yaslı gezmekteyim yardan ne haber.

Bir dilber elinden şaşkın olmuşum,
Yarenlerim gitmiş eşsiz kalmışım,
Ben muhabbet deryasına dalmışım,
Ellerim iş tutmaz, dertten ne haber.

İşte dünya budur kaşı kemanım,
Kırmızı yaşmaklı selvi civanım,
Bir günde sürülür, kalkar harmanım,
Soldu güllerimiz hardan ne haber.

Hani bu cihanda hüküm sürenler?
Hani hak yoluna canın verenler?
Hani evliyalar hani erenler?
Daha Fehmi der ki yardan ne haber?

-467-

Gece gündüz dost ismini anarım,
Seher yeli sevdiğimden ne haber?
Baldan tatlı sözlerine kanarım,
Seher yeli sevdiğimden ne haber?

Bana selam salmadı mı o yarim?
Göklere dayandı feryadı zarım,
Odur elimdeki kazancım, karım,
Seher yeli sevdiğimden ne haber?

Bilirim bu yolda kusurum çoktur,
Harami var dağda, teberim yoktur;
Kendime kendimden haberim yoktur,
Seher yeli sevdiğimden ne haber?

Leblerinden ab-ı kevser dökülür,
Cürmüm çoktur benim boynum bükülür,
Denklerim bağlanmış yüküm çekilir,
Seher yeli sevdiğimden ne haber?

Duydum seher yeli gelen postadır,
Divane gezerim başım yastadır,
Canım rahat değil, gönlüm hastadır,
Seher yeli sevdiğimden ne haber?

Neylerim sarayı, neylerim köşkü,
Cevahir bulasın denize düş ki,
Bana kafi gelir o yarin aşkı;
Seher yeli sevdiğimden ne haber?

Affeylesin beni işim isyandır,
Ağyara aldanan sonra pişmandır;
Evladım, ayalım bana düşmandır,
Seher yeli sevdiğimden ne haber?

Fehmi der ki, ben meftunum bu yele,
Bahar aylarında karışmam sele;
Allah için beni düşürme dile,
Seher yeli sevdiğimden ne haber?

-468-

Sinem yaralanmış derdimiz çoktur,
Söyle aşık söyle, söz gelir geçer.
Yüz yaş yaşayamam senedim yoktur,
Ömürler kısalmış tez gelir geçer.

Arttı yüreğimin gamı, efkarı,
Deryalar bağlasam söndürmez narı;
Dert ile geçirdim kışı, baharı,
Artık ne dayansın yaz gelir geçer.

Ben de gülmemişim ezel ezeli,
Görmedim ben gibi bahtı güzeli,
Sararmış ağaçlar döker gazeli,
Dağlar karın almış güz gelir geçer.

Dört mevsim geçirdim yine kış geldi,
Uzattım elimi kese boş geldi;
Dağa dolu yağmış sular coş geldi,
Baktım parça parça buz gelir geçer.

Dost eline erişmedi elimiz,
Perde bozuk makam tutmaz telimiz;
Ovada yetişmez gonca gülümüz,
Arap atlar oynar toz gelir geçer.

Düzensiz değirmen öğütmez unu,
Yaralarım derin çekemem bunu;
Çıplak nerde bulsun gömleği, donu,
Her daim fikrinden bez gelir geçer.

Yalçın dağa düşmüş Fehmi'nin yolu,
Kırılmış kanadı saramaz kolu;
İçi kederlidir, gözleri dolu,
Yalancı dünyadan vaz gelir geçer.

-469-

Üç güzel göründü bugün gözüme,
Deli gönül hangisinden vazgeçer?
Ateş saldı yüreğime, özüme,
Deli gönül hangisinden vazgeçer?

Birisinin selvi gibi boyu var,
Birisinin kaşlarında yayı var,
Birinin yüzünde şaban ayı var,
Deli gönül hangisinden vazgeçer?

Birisinin melek gibi bakışı,
Birisinin sular gibi akışı;
Birisinin keklik gibi sekişi,
Deli gönül hangisinden vazgeçer?

Birisinin al kınalı elleri,
Birisinin dudu gibi dilleri,
Birisinin sırma gibi telleri,
Deli gönül hangisinden vazgeçer?

Birinin belini sıkıştırmış kemer,
Birinin yanağı şems ile kamer,
Birinin yüzünde nur damar, damar;
Deli gönül hangisinden vazgeçer?

Biri nar bağının kırmızı narı,
Biri taze yağmış dağların karı;
Birinin göğsünde zemzem pınarı,
Deli gönül hangisinden vazgeçer?

Birinin koynunda ayva, turuncu,
Birisi cihanda gelir birinci,
Birisi Tosya'nın nazlı pirinci,
Deli gönül hangisinden vazgeçer?

Fehmi der ki, yaşım geçti ne çare,
Bağıma sarılık düştü ne çare,
Bir kuştu kafeste uçtu ne çare,
Deli gönül hangisinden vazgeçer?

-470-

İlk önce dünyaya geldiğim zaman,
Yatırdın karalı kundağa kader;
Çöktü gözlerime karanlık duman,
Tıfliken düşürdün tuzağa kader.

Ne tarafa döndüm yolum bağlandı,
Kırıldı kanadım, kolum bağlandı;
Bir od düştü ciğerime dağlandı,
Ne çöle baktırdın, nc dağa kader.

Yavaş yavaş aklım geldi başıma,
Gide gide gittim altmış yaşıma;
Zehir kattın ekmeğime, aşıma,
Böylece getirdin bu çağa kadcr.

Dört nikah geçirdim gülmedim gitti,
Bu nasıl sır idi bilmedim gitti;
Birinden bir murat almadım gitti,
Attın yarcnimden uzağa kadcr.

Bir sürüye beni çoban etmedin,
Bari dost yoluna revan etmedin;
Adular içinden bir yan etmedin,
Bıraktın sözümü ayağa kader.

Bu ne ciğer idi candan ayrıldı,
Kahpe felek yakamızdan sarıldı;
Nasıl su verdin ki yürek yarıldı?
Ağu mu doldurdun bardağa kadcr?

Kasdin nedir gözlerimi yaş ettin?
Münkirlerin yüreğini taş ettin;
Yuva yaptım emeğimi boş ettin,
Kondurmadın köşke, konağa kader.

Yerden yere çaldın ezdin cismimi,
Silersin dünyadan bir gün ismimi;
Unutmam inşallah Elif'i, Mim'i,
Bırakmazlar beni sokağa kader.

Küsme Fehmi küsme, talihe küsme,
Kararmış taşları bağrına basma;
Seni yaradan var umudun kesme,
Elbet bağban eyler bir bağa kader.

-471-

Nedir bu kaderin bana garezi,
Kapattı dört yandan yolumu kader,
Geceli gündüzlü çekilmez nazı,
Zehire dönderdi, balımı kader.

Kimisini yeşilledi, alladı,
Kimisini inciledi, pulladı;
Bir de yamacımda kolun salladı,
Satmaya başladı çalımı kader.

Tozu duman edip yel gibi esti,
Bir yandan darıldı, bir yandan küstü;
Çevirdi bentleri, suyumu kesti,
Kuruttu yeşermiş dalımı kader.

Yemeyip, içmeyip peşinde gezdim,
Döğünüp taşlara kendimi ezdim;
Yıllarca çalışıp bir kayık düzdüm,
Batırdı denize salımı kader.

Alemi manada bunu görmüştüm,
Erilmedik bir devlete ermiştim,
Bu nasıl badedir diye sormuştum,
Döktü elimdeki dolumu kader.

Nur gibi akıp da gitti dediler,
Nasibin yok imiş bitti dediler;
Talihin uyanmaz, yattı dediler,
Kırdı kanadımı, kolumu kader.

Ne dervişsin dedi, ne alim dedi,
Ne dikenim dedi, ne gülüm dedi;
Sonunda gelecek bir ölüm dedi,
Şaşırttı sağımı, solumu kader.

Fehmi der ki daha sözüm kalmadı,
Kimi murat aldı, kimi almadı;
Belki benim çilelerim dolmadı,
Yırttı kaftanımı, şalımı kader.

-472-

Ne idi garazın bana ezelden,
Niçin güllerimi soldurdun kader?
Murat alamadım hiç bir güzelden,
Bardağıma zehir doldurdun kader.

Kapladı cismimi derdin derini,
Artık söyleyemem yüzde birini;
Çekip de getirdin gam leşkerini,
Gönlümün şehrini aldırdın kader.

Seninle davam var Hakim katında,
Ne zahirde güldüm, ne de batında;
Merhamet ettin mi sen hayatında?
Saçımı başımdan yoldurdun kader.

Daha bir yapacak zulümün var mı?
Gidecek yolların duman mı, kar mı?
Düşkünün bağına bülbül konar mı?
Hangi düşmüşleri kaldırdın kader?

Düşünce yoksulda, sefa zenginde,
Binde bir yok birinin denginde;
Beni mağlup ettin kendi cenginde,
Çekip kılıcını saldırdın kader.

Gözüme göründü karşı bir ada,
Kesildi takatım yolum ziyade;
Gemi bulamadım kaldım piyade,
Salımı denize daldırdın kader.

Anladım ki fazla düştün kastıma,
Hasret koyacaksın beni dostuma;
Bir düşman musallat ettin üstüme,
O taştan, şu taşa çaldırdın kader.

Fehmi der ki, nice şahlar nic'oldu?
Altun para, gümüş para tuc oldu,
Açlar doydu, dok kimseler ac oldu,
Kimi başa bakar güldürdün kader?

-473-

Şu dağların çeşmi yaşı,
Aka gelmiş, aka gider,
Yüreğimin kor ateşi,
Yaka gelmiş yaka gider.

İçerim doldu söz ile,
Ciğer dağlandı köz ile,
Düşman bana ters göz ile,
Baka gelmiş, baka gider.

Arayan olmaz düşkünü,
Dağlarda kalsa kış günü,
Zalim gönlümün köşkünü,
Yıka gelmiş, yıka gider.

Almış kılıcı destine,
Bilmem ki bize kastı ne,
Boynumu bir yan üstüne,
Büke gelmiş, büke gider.

Almak istemiş canımı,
Kitlemek ister hanımı,
Boş yere kızıl kanımı,
Döke gelmiş, döke gider.

Bugün arar dünkü günü,
Taştan taşa çalar beni,
Yoluma demir dikeni,
Eke gelmiş, eke gider.

Dostlarım beni kınama,
Bülbüller konmaz haneme,
Süngüsünü şu sineme,
Çaka gelmiş, çaka gider.

Göremeyiz giden ayı,
Aldım başıma belayı,
Fehmi bu derin yarayı,
Çeke gelmiş, çeke gider.

-474-

Ne biliriz, İnsanoğlu fendini,
Kocaman dağları deler de gider;
Savaştan savaşa atar kendini.
Kılıcın kanlara beler de gider.

Sonsuz bir makamı bulam diyenler,
Ebedi orada kalam diyenler;
Ya şehit, ya gazi olam diyenler,
Baş açıp düşmana güler de gider.

Ne demir dayanır, ne taş dayanır,
Çalışa çalışa tere boyanır;
Kimisi uykuda, kimi uyanır,
Dünyayı elekden eler de gider.

Kimi yazar, kimi okur fermanı,
Kimisi yellere verir harmanı;
Kimi de kuşanır gürzü, kalkanı,
Dağları ikiye böler de gider.

Benim aklım, fikrim bu işe şaşar,
Vatanı terkeden dağlardan aşar;
Babalar evladın ardına düşer,
Mor koyunlar gibi meler de gider.

Fen ile göklere çıksam diyenler,
Bir yıldırım gibi çaksam diyenler,
Ayı, yıldızları yaksam diyenler,
Bulutlar içine dalar da gider.

Dünyada insanlar ne işler yapar,
Kimi doğru gider, kimisi sapar;
Kendisi yaptığı bir puta tapar,
Şeytanlar aklını çalar da gider.

İnsanoğlu eser kaba yel gibi,
Karışır denize coşkun sel gibi;
Fehmi der ki, son deminde gül gibi,
Bir sam dokununca solar da gider.

-475-

Açmış kucağına kara kundağı,
Yaylasından dönmüş bir güzel gider,
Matem fırtınası sarmış bu çağı,
Yaylasından dönmüş bir güzel gider.

Körpe yavrusunu bağrına basmış,
Söylerim, söylemez dilleri susmuş,
O da benim gibi kadere küsmüş,
Yaylasından dönmüş bir güzel gider.

Eşini bırakmış dağın başına,
Adını yazdırtmış mezar taşına,
Şöyle baktım gözlerinin yaşına,
Yaylasından dönmüş bir güzel gider.

Kolunun, dizinin bağı çözülmüş,
Harlanmış gül gibi benzi bozulmuş,
Alnına karalı yazı yazılmış,
Yaylasından dönmüş bir güzel gider.

Hiç mi kimse hasbihalin sormadı?
Misafir ol dedim burda durmadı.
Çok yalvardım bizim yurda varmadı,
Yaylasından dönmüş bir güzel gider.

Yüklemiş göçünü boz bir deveye,
Bütün emekleri gitmiş havaya,
Döndermiş önünü çöle, ovaya,
Yaylasından dönmüş bir güzel gider.

İnce beli yedi yerden bükülmüş,
Kurumuş damarları kanı çekilmiş,
Saçları perişan olup dökülmüş,
Yaylasından dönmüş bir güzel gider.

Fehmi der ki derde ortak olayım,
Adın bana söyle gadan alayım,
Asker de değil ki mektup salayım,
Yaylasından dönmüş bir güzel gider.

-476-

Karalı kundağı almış koluna,
Gözleri yaşarmış bir gelin gider,
Tek başına düşmüş sahra yoluna,
Gözleri yaşarmış bir gelin gider.

Dedim ki, derdini gizleme benden,
Yardıma koşayım gelirse elden,
Belki sana ziyan gelir bu yoldan,
Gözleri yaşarmış bir gelin gider.

Dedi söyleyemem derdim ziyade,
Bu garip yollarda kaldım piyade,
Felek, bana gülme demiş dünyada,
Gözleri yaşarmış bir gelin gider.

Ben senin derdini bilmek isterim,
Akan yaşlarını silmek isterim,
Dilersen uğrunda ölmek isterim,
Gözleri yaşarmış bir gelin gider.

Dedi, bırak beni kendi halime,
Sana yazık, ben giderim ölüme,
Sam yeli dokundu gonca gülüme,
Gözleri yaşarmış bir gelin gider.

Dedim dön geriye köyün nerede?
Elli yara açtın hep bir sırada,
Gel gidelim kalma böyle arada,
Gözleri yaşarmış bir gelin gider.

Dedi ki, bu yavru babasız kaldı,
Ateş doldu yüreğimde yer aldı,
Kara kader beni taşlara çaldı,
Gözleri yaşarmış bir gelin gider.

Fehmi der ki, anlamadım sözünden,
Yaş yerine kanlar akar gözünden,
Ne yazık ki, gidemedim izinden,
Gözleri yaşarmış bir gelin gider.

-477-

Deniz ulu deniz, dikkat edelim
Dümen bozulursa gemi yan gider,
Mesafe uzaktır tezce gidelim,
Elimizden hafta gider, gün gider.

Elbet göreceğiz ne ise takdir,
Geriye dönmenin imkanı yoktur;
Denizler kabarmış, fırtına çoktur,
Dalga gelir, yüzbinlerce can gider.

El atacak bunda dal mı bulunur?
Binip yürüyecek sal mı bulunur?
Kaçıp kurtulmaya yol mu bulunur?
Beraberce sultan gider, han gider.

Seller gibi boz bulanık akarsa,
Gürleyip de şimşek gibi çakarsa;
Eğer düşman bizden üste çıkarsa,
Ne kalacak, şöhret gider, şan gider.

Kumaşları ucuz ucuz satarsak,
Doğruluğu başımızdan atarsak;
Çalışmayıp tembel tembel yatarsak;
Önümüzden sofra gider, nan gider.

Boğaz derler iki dağın arası,
Gidem dersen doğru yoldur burası;
Çok derine düşer kılıç yarası,
Tabip yetişmezse kızıl kan gider.

Ayrılık gayrılık kalbi sararsa,
Millet azar şer yolunu ararsa;
Ara yere neme lazım girerse,
Binlerce, bu yolda, kahraman gider.

Ger çocuk doğmazsa nüfus azalır,
Dört tarafta düşmanımız nam alır;
Fehmi der ki bunlar cezasın bulur,
Bir çocuk zayinde iki can gider.

-478-

Sordum, soruşturdum mimar bulunmaz,
Dünyanın dümeni bozulmuş gider.
Çok derine düşmüş yara bilinmez,
Yüreklerde verem çoğalmış gider.

Kimi talih diye yatar uzanır,
Kimi durmuş mala mülke özenir,
Kimi haram yolda para kazanır,
Kimi dağlar gibi, nur almış gider.

Kimi zevke dalıp Hak'kı unutmuş,
Kimi zalim olup, halkı uyutmuş,
Kimi alim olup deryalar yutmuş,
Kimi de cennete yer almış gider.

Kimi suçsuz yere yatmış dayağa,
Kimisi "beyim" der, kimisi ağa,
Kimi bağban olmuş, bahçeye bağa,
Kiminin işleri zor olmuş gider.

Kimi şere düşmüş, şer yolu arar,
Kimi saçlarını bir yana tarar,
Kiminde, iş yoktur millete yarar,
Kendisine göre kar almış gider.

Kimi dağda gezer, keklik avında,
Kimi demir döver, demir tavında,
Kimisi karpuzda, kimi kavunda,
Kimi dağdan bir top kar almış gider.

Kiminin kalbinde ince bir sızı,
Kiminin alnında karalı yazı,
Kiminin elinde üç telli sazı,
Kiminin nefesi daralmış gider.

Fehmi, bunlar yolun kahramanları,
Yaklaştı dünyanın son zamanları,
Boş yere dökerler kardeş kanları,
Kimi kötülüğe, kör olmuş gider.

-479-

Mevla'ya mı aşık yoksa kula mı?
Aklım bir güzele bağlanmış gider.
Altına mı, gümüşe mi, pula mı?
Aklım bir güzele bağlanmış gider.

Çölden çöle gezem bulam canımı,
Bana verirler mi o cananımı?
Akıtam yolunda kızıl kanımı,
Aklım bir güzele bağlanmış gider.

Giydiği libaslar kumaş mı, bez mi?
Al çarşaf içinde gelin mi, kız mı?
Lale mi, sümbül mü, gül mü, nergis mi?
Aklım bir güzele bağlanmış gider.

Sevdası başımdan eser yel gibi,
Aşkı kalbimizde çağlar sel gibi,
Kokuları gelir, gonca gül gibi,
Aklım bir güzele bağlanmış gider.

Arılar bal yapar yüz bin çiçekten,
Çok yalan söyleyen bilmez gerçekten,
Aşıklar vazgeçer yiyip, içmekten,
Aklım bir güzele bağlanmış gider.

Ya tıfıldır ya baliğe ermiştir,
Belki o da bana gönül vermiştir,
El sanar ki Fehmi bir gün görmüştür,
Aklım bir güzele bağlanmış gider.

-480-

Dikkat ettim şu dünyanın işine,
Her biri bir yola yollanmış gider .
Kimisinin zehir düşmüş aşına,
Kiminin dudağı ballanmış gider.

Kimi düşmüş yatar yıllarca hasta,
Kimi benim gibi karalı, yasta;
Kiminin şerbeti ezilmiş tasta,
Kimi fitnclikler kullanmış gider.

Kimi dc aldanıp nefsine uymuş,
Kimi de başını hak yola koşmuş;
Kimi baştan dibe karalar giymiş,
Kimi yeşillenmiş, allanmış gider.

Kiminin şansından kaba yel esmiş;
Kiminin yolunu dumanlar kcsmiş;
Kimi de gurbette, sılaya küsmüş,
Kiminin mektubu pullanmış gidcr.

Kimi de düşünüp koşmalar yazar,
Kimi döğe döğe bağrını ezer,
Kimi meyhanede barlarda gezer,
Kimi hep harama ellenmiş gider.

Kiminin bağında gonca gül bitmiş,
Kiminin dumanı göklere tütmüş,
Kiminin evinde baykuşlar ötmüş,
Kiminin ocağı küllenmiş gider.

Kimi çoban olmuş gezer dağlarda,
Kimi bülbül olmuş öter bağlarda,
Kimi durmaz gece gündüz ağlar da,
Kiminin gözyaşı sellcnmiş gider.

Kimi de dünyada namlı sayılmış,
Kimi öfkesinden düşüp bayılmış;
Fehmi'nin yarası derin oyulmuş,
Kanı çukurlara göllenmiş gider.

-481-

Bilmem aşklı mıyım, bilmem deli mi?
Ne gönül şen olur, ne kaygu gider;
Bilmem has bahçenin gonca gülü mü?
Ne gönül şen olur, ne kaygu gider.

Bin çiftliğim olsa bağlı, bahçeli,
Elli kızım olsa altın akçalı,
Elleri gül derse ipek bohçalı,
Ne gönül şen olur, ne kaygu gider.

Beş yüz av getirse her bir doğanım,
Bin batman bal verse arı kovanım;
Gene rahat olmaz bedende canım,
Ne gönül şen olur, ne kaygu gider.

Bin kısrağım olsa kulunlu, taylı,
Çekilse kapıya bin tane yaylı,;
Yüz şehrim olsa köşklü, saraylı,
Ne gönül şen olur, ne kaygu gider.

Yaz baharda sürülerim meleşse,
Obalarım yayla yaylam dolaşsa;
Yüz oğlum pehlivan olup güreşse,
Ne gönül şen olur, ne kaygu gider.

Kervanlarım gelse Şam diyarından,
Esvaplarım fazla olsa Karun'dan;
Yine ah çekerim derdin zorundan,
Ne gönül şen olur, ne kaygu gider.

Konaklarım olsa altun kapılı,
Her tarafı zebercetten yapılı;
Cihanı verseler bana tapulu,
Ne gönül şen olur, ne kaygu gider.

Dirliksiz zevceye düşse bir kişi,
Her iki cihanda müşküldür işi,
Fehmi der ki, doğmaz onun güneşi,
Ne gönül şen olur, ne kaygu gider.

-482-

Huzur ilahide mağlup olurum,
Bil dediği şeyi bilmezsem eğer,
Katardan ayrılır geri kalırım,
Bir alim yanına gelmezsem eğer.

Elim açık, gözüm yaşlı niderim?
Yetmiş arşın, yere inerse tersim,
Ulu divanına nasıl giderim,
Beş vakit namazı kılmazsam eğer?

Bir kamil var ise gelsin yanıma,
Eriştirsin beni ol cananıma,
Hayıf benim, yazık benim canıma,
Ölmeden evveli, ölmezsem eğer.

Yana yana aşk odunda pişerim,
Günahsız olamam ben bir beşerim,
Yalçın yalçın kayalardan düşerim,
Bu sırpın yolunu bulmazsam eğer.

Yolcuyum, elimde yoktur teberim,
Diyar diyar gezmiş, ben derbederim,
Dünyada her şeyden olmaz haberim,
İlim denizine dalmazsam eğer.

Mahzun kullarına eyle merhamet,
Bu canı sen bize verdin emanet,
Ne hüner bilirim, ne de marifet,
Ordan bir cevahir almazsam eğer.

Aşk ile severim ben efendimi,
Kayıp eylemezsem elden fendimi,
Haremiden kurtarırım kendimi,
Kervandan geriye kalmazsam eğer.

Fehmi der her işten üzülür elim,
Melekelere cevap vermezse dilim,
Allahım orada nic'olur halim?
Bu nefsin peşini salmazsam eğer.

-483-

Kaldır mah yüzünden kara peçeyi,
Cemalinden gündüz olsun geceler,
Şulesi göstersin karşı geçeyi,
Cemalinden gündüz olsun geceler.

Aziz başın için ağlatma nası,
Niçin melul, melul çekersin yası,
Güneş doğar gider, ayın ziyası,
Cemalinden gündüz olsun geceler.

Aşık maşukunun kırmaz sözünü,
Arayı arayı bulur izini,
Kaldır nikabını göster yüzünü,
Cemalinden gündüz olsun geceler.

Nedir yüzündeki bu siyah perde,
Bilirim ki derman sendedir derde,
Yedi kat göklerde, yedi kat yerde,
Cemalinden gündüz olsun geceler.

Sağlığımdan fazla severim sizi,
Çetin yar başında unutma bizi,
Mahzun ümmetinin geçsin bu sözü,
Cemalinden gündüz olsun geceler.

Her iki kapılı bir han içinde,
Aydınlık, dünyada zindan içinde,
Dört yanım görünmez, bir han içinde,
Cemalinden gündüz olsun geceler.

Fehmi der ki zarı zarı ağladım,
Bir zaman da sular gibi çağladım,
Aşk ipini yüksek zata bağladım,
Cemalinden gündüz olsun geceler.

-484-

Olanca varını savurur yele,
Biri içki, kumar, zina dediler,
Hemen harap olur, düşersin dile,
Bu kına silinmez, kına dediler.

İçkiden kumardan gel beri beri,
Kelamında vermemişsin haberi,
Yakar üç yüz altmış altı damarı,
Bakamazsın hiç bir yana dediler.

Ustan olur, şeytan sana yaptırır,
Kandırır aklını yoldan saptırır,
Seni çirkin bir illete kaptırır,
Cezalar verdirir cana dediler.

Bu işlere düçar olan usanmaz,
Haktan hicap edip, elden utanmaz,
Gaflet uykusuna yatmış uyanmaz,
Çıkamazsın bu meydana dediler.

Mecnun musun aklın gelmez başına?
Kumar zehir katar temiz aşına,
Aldanıp şeytana düşme peşine,
Atar seni bir külhana dediler.

Kumar kırar kanadını kolunu,
Zina her taraftan keser yolunu,
İçki içme ağu yapar balını,
Uyma sakın sen kafana dediler.

Yattığın yatağı satarsın bile,
Sonra destan olur, düşersin dile,
Bilmezsin ki nedir çektiğin çile,
Bunun manasını bana dediler.

Fehmi der ki, gider şöhretin şanın,
Mahşer günü ceza görecek canın,
İbret al sözümden iy' olmaz sonun,
Gideceksin bir divana dediler.

-485-

Bir tedarik gördüm yolcuyum diye,
Aşamazsın dağlar duman dediler,
İleteyim nazlı yare hediye,
Münkirler bu söze güman dediler.

Bir dem acı, bir dem tatlı söyledim,
Boz bulanık deryaları boyladım,
Akıldan fikirden sual eyledim,
Akıl gemi, fikir dümen dediler.

Hazırlandım yar yoluna gitmeye,
Can ü cananıma selam vermeye,
Erenlerin mah yüzünü görmeye,
Onların sırrına nihan dediler.

Gönülden yanmışım mah yüzlerine,
Şekerden lezzetli hoş sözlerine,
Ben meftun olmuşum o gözlerine,
Yarın kaşlarına keman dediler.

Öyle bir mahbubun aşığı benem,
Garip'le murada erişti Senem,
Artık göz göz oldu delindi sinem,
Ara bu derdine derman dediler.

Yüzlerinde şems-i kamer ziyası,
Göz ile görmedim çekerim yası,
Silindi kalmadı gönlümün pası,
İşime feryad ü figan dediler.

Yarin güzellikle yoktur emsali,
Bir tüyüne değmez dünyanın malı,
O can-ı canana aşık olalı,
Kalmamış dizinde derman dediler.

Yar için kılarım ah ile zarı
Bıraktım elimden kazancı karı,
Fehmi der ki gören var mı bu yarı,
Bu cihan içinde sultan dediler.

-486-

Bir destan söyliyem mevsimler için,
Bunu yazan derya, umman dediler,
Aldanma dünyaya kendini düşün,
Bu dünyanın sonu viran dediler.

Kış gelince dağlar hep beyaz olur,
Gah fırtına yapar, gah ayaz olur,
Bu kış böyle kalmaz bahar yaz olur,
Dağlardan yükselen duman dediler.

Kapanır kapılar yanar odalar,
Bir yanı düşünür kayguya dalar,
İşini bilenler el ele çalar,
İşini bilmeyen hayvan dediler.

Caddeler kesilir yollar işlemez,
Koyunlar melemez, atlar kişnemez,
Yolcuya bir saat müsaade etmez,
Bugünkü kışımız tufan dediler.

Güneş nikabını çeker yüzüne,
Kulak vermez hiç kimsenin sözüne,
Millet gider birbirinin izine,
Bu kışın elinden aman dediler.

Cemreler düşünce karlar sökülür,
Köpük olur ırmaklara dökülür,
Artık turnaların önü sökülür,
Yoluna dizilmiş kervan dediler.

İlkbahar gelince yağmurlar yağar,
Şimşekler çakışır bulutlar ağlar,
Nevruzlar, nergisler açacak çağlar,
Bu bize Mevla'dan ihsan dediler.

Menekşeler biter boynunu eğer,
Açılan çiçekler kendini öğer,
Bunların kokusu cihanı değer,
Bülbüller ötecek zaman dediler.

Kuşlar yuvasına tebessüm eder,
Güzeller kolkola yaylada gider,
Kimi iy'lik kimi kötülük eder,
Herkes yaptığına pişman dediler.

Dünya kalır yeşil yaprak içinde,
Şerbetler dağılır bardak içinde,
Bahar görmeyenler toprak içinde
Ay, güneş görünmez zindan dediler.

Gül ayları geçer Haziran gelir,
Zamanı gelince tarla biçilir,
Bir müddet gelince harman sürülür,
Cümlemizin sonu harman dediler.

Temmuz'un sıcağı kaplar her yeri,
Bütün göl göl eder akan ter yeri,
Elleri kınalı boynunda zeri,
Sevgilim bahçede fidan dediler.

Ağustos ayları hamlar yetişir,
Her çeşitten renkli kuşlar ötüşür,
Benim yürekciğim yanar tutuşur,
Yanmış kara bağrım püryan dediler.

Eylül gelir her bir yemiş çoğalır,
Gören hastaların derdi sağalır,
Kimisi bal alır kimi yağ alır,
Canımız bu yolda kurban dediler.

Çarşılar, pazarlar tamamen dolar,
Hele git göresin neler var neler,
Ecel cümlemizi elekten eler,
Her iki kapılı bir han dediler.

Obalar engine çeker göçünü
Hep gözlerler son teşrinin üçünü,
Çiftçi tarlasına koşar çiftini,
Dağların giydiği bozdan dediler.

Fehmi uyma bu dünyanın sözüne,
Aldatır o seni güler yüzüne,
Sonunda topraklar dolar gözüne,
Bu dünyanın sonu yalan dediler.

-487-

Amentü billahi demek ne demek,
Allah'ı bir bilip inan dediler,
Dünyaya verdiğin emek boş emek,
Gaflet uykusundan uyan dediler.

Melekleri çoktur hesaba gelmez,
Dünya katip olsa sonunu bulmaz,
Kendisinden başka hiç kimse bilmez,
Sıtkile Mevla'ya dayan dediler.

Dört kitap Kur'an'da mevcuttur hele,
Yüksek alim gerek manasın bile,
Malın zekatını ver güle, güle,
Aldanır, nefsine uyan dediler.

Çok Resuller geldi verdi nasihat,
Hiç kimse dünyadan almamış murat,
Çekmiş kılıcını karşında cellat,
Cümlesi bu yola kurban dediler.

Ahiret gününde sorgu mizan var,
Sıratın altında kaynar kazan var,
Sağda hayır, solda şerrin yazan var,
Beyhude çalışma aman dediler.

Kaderin ne ise görürsün anı,
Hayır, şer Allah'tan geldiğin tanı,
Yolunda feda kıl bu tatlı canı,
İnanmakla olur iman dediler.

Bir gün olur bu ölenler dirilir,
Mahşer günü hesapları görülür,
Kimisine cennet ala verilir,
Kiminin dudağı naran dediler.

Fehmi çal kendini toprağa, taşa,
Allah'ın takdiri bozulmaz haşa,
Yazılanlar gelir nihayet başa,
Bir günde kurulur divan dediler.

-488-

Dünya böyle gelmiş böyle gidecek,
Kimi okur, kimi yazar dediler;
Herkes netse kendisine edecek,
Kimi kırktan sonra, azar dediler.

Günde yüz elli kat binalar kursan,
Binlerce mimarın katına varsan;
Alıp külüngünü dağları yarsan,
Takdir tedbirleri, bozar dediler.

Bir gün gelir emeklerin sel alır,
Dağları deviren kaba yel alır;
Ne köşk baki kalır, ne saray kalır,
Dumanı göklere, tozar dediler.

Biraz kırmızılık boya sürenler,
Çeşit çeşit modalara girenler;
Aynada kendini güzel görenler,
Belki değer bize, nazar dediler.

Ancak ıslahımız kalmış Allah'a,
Diyecek bir şey yok, ne diyem daha;
Sözüm geçmez başımdaki külaha,
Söyleme kimseye, kızar dediler.

Dağları dolandım, kırlarda yattım,
Türlü kumaşımı alana sattım;
Bencileyin kimselere anlattım,
Cümlemizin derdi, hazar dediler.

Yiğitleri yoldan azdıranlar var,
Terk-i diyar edip gezdirenler var,
Milleti canından bezdirenler var,
Körler görmez ama, sezer dediler.

Miskin Fehmi, kör değilsin anadan,
Senin gözlerini açmış yaradan;
Al başını, durma, çekil buradan,
Olmaz onlar ile, pazar dediler.

-489-

Ervah-ı ezelde sordum Mevla'yı,
Du cihanı seyrandadır dediler,
Dedim daha gizli şeyler nerdedir,
İsm-i Azam Kur'an'dadır dediler.

Aşkın derin deryasına dalayım,
Alınmamış cevherlerden alayım,
Dedim Mustafa'yı nerde bulayım,
Habib ulu divandadır dediler.

Gör ki şu dünyada neler olmuştur,
Çalışanlar Mevla'sını bulmuştur,
Peygamberin sırrı kimde kalmıştır,
Bekir, Ömer, Osman'dadır dediler.

Göremedim, yedileri, beşleri,
Kayıp ettim bulamadım eşleri,
Dedim daha gizli batın işleri,
Belki şah-ı merdandadır dediler.

Onun muhabbeti bu şirin canda,
Bilirim sevgisi her daim bende,
Dedim ki hakikat, marifet kimde,
Hüseyin'le Hasan'dadır dediler.

Bilmezler dünyada kimler abittir,
Mevlayı tanıyan kullar zahittir,
Dedim ki doğruluk kimde sabittir,
Her doğruluk imandadır dediler.

Ağla miskin Fehmi çoktur günahın,
Yedi kat göklere çıkmasın ahın,
Kurtulursun affeylerse Allah'ın,
Her keramet insandadır dediler.

-490-

Erken hazırlanıp bir yola çıktım,
Bu yol gider amma, gelmez dediler;
Sıtk ile bir kere dört yana baktım,
Her daim ağlayan gülmez dediler.

Kimi deli gezer kimi serseri,
Kimisi çalışıp bulur kevseri;
Kimi yar yoluna bırakır seri,
Dost ile dost olan ölmez dediler.

Kimi aşık olmuş gonca güllere,
Kimisi yaylada mor sümbüllere;
Kimi destan olup düşer dillere,
Kar ile zararı bilmez dediler.

Kimi kördür hakikatları görmez,
Kimi cennet için bir pul veremez;
Kimi ağlar muradına eremez,
Gözünün yaşını silmez dediler.

Kimisi ah çeker can ü gönülden,
Kimisi fırsatı kaçırır elden;
Kimi eşin bulmuş ezel ezelden,
Her kafa dengini bulmaz dediler.

Kimisi kazanır yemez malını,
Kimi zehir eder tatlı balını;
Kimisi uzatır yara kolunu,
Gönül çiçekleri solmaz dediler.

Kimi kaftan satar, kimisi şalı,
Kiminin boynunda halkın vebalı;
Kimi de haramdan seçmez helalı,
Bu dünya size de kalmaz dediler.

Fehmi'nin sözleri gülden naziktir,
Çok serencam çeker bağrı eziktir;
Eşden, dosttan diyen yoktur yazıktır,
Dökülen bir bardak dolmaz dediler.

-491-

Tesadüf eyledim bugün bir işe,
Çıktım ki dağlara, dağlar iniler;
Vakıf olamadım nasıl endişe,
Bu gece bahçeler, bağlar iniler.

Havalar bozulmuş, bulutlar kara,
Hasret mi koyacak bizi o yara?
Yağmur mu, dolu mu düşmüş dağlara?
Sular köpüklenmiş, çağlar iniler.

Elleri koynunda yollara düşmüş,
Ayrılık odundan ciğeri pişmiş;
O da benim gibi yardan mı geçmiş?
Döker göz yaşını, ağlar iniler.

Göz gezdirip dikkat ettim cihana,
Kimi saza girmiş, kimi kemana;
Akıl kafi gelmez böyle zamana,
Hastalar yatakta, sağlar iniler.

Şu dünyada namerdi var, merdi var,
Tilkisi var, çakalı var, kurdu var;
Herkesin kendine göre derdi var,
Yürekten tutuşmuş, yanar iniler.

Dolanmış, çevrilmiş düz yol bulamaz,
Elini atacak bir dal bulamaz;
Çalıp eğlenecek kaval bulamaz,
Karalı yasları bağlar iniler.

Söylemez kimseye acı halini,
Dünyada her işten çekmiş elini;
Yadlar mı koparmış gonca gülünü?
Bu daldan şu dala konar iniler.

Fehmi der ki, anlayamam sözünü,
Göremedim, peçelemiş yüzünü;
Eğmiş kaşlarını, yummuş gözünü,
Benim de kalbimi dağlar iniler.

-492-

Bugün kulağıma bir seda geldi,
Çıktım ki dağlara, dağlar iniler.
Bülbülün ötüşü bağrımı deldi,
Girdim mor sümbüllü bağlar iniler.

Bilmem deli miyim, bilmem ki uslu?
Kimi kalpak giyer, kimisi fesli,
Eşinden ayrılan yaslıdır yaslı;
Derin yaraları bağlar iniler.

Yardan uzaklaşan gönül şad olmaz,
Şeker yese, hiç ağzından tad olmaz;
Şu yalan dünyada bermurat olmaz,
Gözlerinin yaşı çağlar iniler.

Mecnun olup sılasını terk eder,
Uyar kafasına çekilir gider;
Kabahat kendide ne yapsın kader?
Gezer gurbet eli ağlar iniler.

Beklerim yolları gelen postadır,
Ciğer yaralanmış, gönül yastadır;
Derler ki, bir garip burda hastadır,
Hastaları gören sağlar iniler.

Dikkat ettim gonca gülün rengine,
Herkesi vermezler kendi dengine;
Sebep nedir, sular gider engine?
Allah Allah diye çağlar iniler.

Kimi zevk içinde, kimi zar eder,
Kocaman dünyayı başa dar eder;
Ateş düşmüş kalp evine kar eder,
Yakar yüreğini, dağlar iniler.

Hak bilir ki sözlerimde yalan yok,
Benim size düşündüğüm pilan yok;
Fehmi der ki, kumaşımdan alan yok,
Elleri koynunda ağlar, iniler.

-493-

Bir yiğit yarından ayrı düşerse,
Dolanır dağları, gezer iniler;
Kalem almış, defter almış eline,
Söyler dertlerini, yazar iniler.

Tabipler neylesin derin yaraya,
Bitmez bir acıdır düşmüş araya;
Gemisi deryadan çıkmaz karaya,
Ah çekip yüreğin ezer iniler.

Kervanı kesilmiş yollara döner,
Yaprağı dökülmüş dallara döner;
Suları çekilmiş kollara döner,
Taşlar arasından sızar iniler.

Küser kaderine, ağlar bir zaman,
Odlar ciğerini dağlar bir zaman;
Karalı yaslar bağlar bir zaman,
Takdir tedbirini bozar iniler.

Acırlar haline gökteki kuşlar,
Akar gözlerinden kan ile yaşlar;
Sayar günlerini hesaba başlar,
On değil, yüz değil, hezar iniler.

O da benim gibi arar yarini,
Bildirmez kimseye ahu zarını;
Terk eylemiş kazancını, karını,
Canının elinden bezer iniler.

Bağdat'tan Basra'ya dökülür seli,
Şu fani dünyadan kesilir eli;
Omuzlamış gider kazmayı beli,
Kendisi kabrini kazar, iniler.

Fehmi der ki, tabutuna ben girdim,
Cihana geleli ne devran sürdüm;
Kulakla işittim, göz ile gördüm,
Koyduk mezarına, mezar iniler.

-494-

Söyleyim bekarlar, bekar gezmeyin,
Bekarlık adamı, sarpa sürükler,
Böyle gezip doğru yoldan azmayın,
Bekarlık adamı sarpa sürükler.

Evlenmek dünyada ne güzel iştir,
Kötüdür diyenin sözleri hiçtir,
Doğru yoldan sapan şeytana eştir,
Bekarlık adamı sarpa sürükler.

Sakın böyle gezme, vaktinde davran,
Ben yalan değilim, sözüme inan,
Babanın evini eyleme viran,
Bekarlık adamı sarpa sürükler.

Cehenneme karşı perdedir karı,
Bırakmaz gelmeze söndürür narı,
Ne bilir bekarlar, kazancı, karı,
Bekarlık adamı sarpa sürükler.

İşte gözönünde baksana alem,
Böyle mi yazılmış vaktinde kalem?
Berduş kimselere verilmez selam,
Bekarlık adamı sarpa sürükler.

Dolar dört tarafın gelin kız ile,
Açılır baharda gül nergis ile,
Yazarım destanı tatlı söz ile,
Bekarlık adamı sarpa sürükler.

Adem'den kurulmuş böyledir adet,
Evlilik hem farzdır, hem dahi sünnet,
Dolar ikisi de cehennem, cennet,
Bekarlık adamı sarpa sürükler.

Fehmi der ki söze kulak veresin,
Şu dünyada muradına eresin,
Eski geçmiş defterleri düresin,
Bekarlık adamı sarpa sürükler.

-495-

Yitirdim yolumu bir yol gösterin,
Kolkola çevremde duran güzeller,
Cellat olduysanız müsade verin,
Kast ile boynumu vuran güzeller.

Bana çektirmeyin bunca zahmeti,
Aşıkların bunda verilmiş methi,
Cümlemiz de ol Habibin ümmeti,
Benim de kitabım Kur'an güzeller.

Her taraf düşmandır savaş eyleyin,
Doldurun kalbimi bir hoş eyleyin,
Beni de beraber yoldaş eyleyin,
Cennet-i alaya varan güzeller.

Pirlerin elinden bir dolu için,
Kırlardan sahradan yolunu seçin,
Eynine hazırlıklı başlar biçin,
Çalışın bu yola her an güzeller.

Her çiçekten birer koku alalım,
Ayrı ayrı lezzetini bulalım,
Biz de cemaline nail olalım,
Huzur ilahiye varan güzeller.

Aman Fehmi geri kalma katardan,
Belki kurtarırsın başını dardan,
Ayrı düşen düşman olur sağ yandan,
Bu yolda canını veren güzeller.

-496-

Sabahtan uğradım bir derin göle,
Düşmüşler içine yüzer güzeller;
Dedim ki, beni de alınız bile,
Ela gözlerini süzer güzeller.

Bir nazar eyledim dolmuş dört köşe,
Cemalları benzer aya, güneşe;
Kimi sümbül toplar, kimi menekşe,
Al yanak üstüne düzer güzeller.

Kimi on dört, kimi on beş yaşında,
Kimisinin kalem oynar kaşında,
Elele vermişler gölün başında,
Enini boyunu gezer güzeller.

Ellerinde deste deste gülü var,
Kemer bağlayacak ince beli var;
Her birinin dudu gibi dili var,
Karşımda bağrımı ezer güzeller.

Karışayım dedim aralarına,
Oturmak istedim sıralarına,
Belki melhem olam yaralarına;
Gittikçe yolumuz uzar güzeller.

Her taraftan bağladılar yolumu,
Onlar kırdı kanadımı, kolumu,
Bend ile sardılar sağdan solumu;
Zamanı gelirse çözer güzeller.

Cem olmuş huriler aşkın gölüne,
Kem kelam almazlar tatlı diline;
Yapışmışlar birbirinin eline,
On değil, yüz değil hazar güzeller.

Fehmi der ki, ben de beraber dalam,
Vermediler bana bir kuru selam;
Ben nasıl onların içinde kalam?
Katlime fermanı yazar güzeller.

-497-

Candan severim ben sizi,
Beş güzeller, beş güzeller,
Unutmayın siz de bizi,
Beş güzeller, beş güzeller.

Dizilmişler sıra sıra,
Açtılar sinemde yara,
Sizi seven düşmez dara,
Beş güzeller, beş güzeller.

Her gün yamacıma çıkar,
Aşk oduna beni yakar,
Cennet gülü gibi kokar,
Beş güzeller, beş güzeller.

Kör olanlar görmüş değil,
Sevip gönül vermiş değil,
Her kapıya girmiş değil,
Beş güzeller, beş güzeller.

Kalbe muhabbet getirir,
Müşkül işleri bitirir,
Yüksek makama götürür,
Beş güzeller, beş güzeller.

Su değil bardağa dolmaz,
Hiç bir zaman benzi solmaz,
Cümlesine nasip olmaz,
Beş güzeller, beş güzeller.

Her birinin bir tadı var,
Hepsinin bir adı var,
Yardımı, çok imdadı var,
Beş güzeller, beş güzeller.

Fehmi der ki bunlar kimdir,
Gönül derdine hakimdir,
Ortadaki harfi mimdir,
Beş güzeller, beş güzeller.

-498-

Gece gündüz ben ararım yarimi,
Varsın eller bana deli desinler,
Kimse bilmez yürekteki yaramı,
Acep nasıl olur, hali desinler.

Bir dem karlı karlı dağlar aşırır,
Bir dem bağlar yollarımı şaşırır,
Bir dem coşkun eyler birden taşırır.
İlkbahar ayının seli desinler.

Bir dem diyar diyar seyyah gezdirir,
Bir dem döver kara bağrım ezdirir,
Bir dem olur bu canımdan bezdirir,
Her işten üzülmüş eli desinler.

Bir dem kan ağlatır, bir dem güldürür,
Bir dem hasbihallerimi bildirir,
Bir dem akan göz yaşımı sildirir,
Mevlanın biçare kulu desinler.

Bir dem istediği yere götürür,
Bir dem ordan alır geri getirir,
Bir dem dostun bahçesinde bitirir,
Bu gülşen bağının gülü desinler.

Bir dem kırat eyler sürer meydana,
Bir dem karıştırır toza dumana,
Bir dem emreyleyip atar külhana,
O yerde kırılmış beli desinler.

Bir dem turna gibi çeker göklere,
Bir dem bekçi yapar viran peglere,
Bir dem köle diye satar beglere,
Lal olmuş ağzında dili desinler.

Fehmi der ki, yalvarırım ben sana,
Bin bir ismin için rahmeyle bana,
Yarın varacağız ulu divana,
Mecnun demesinler veli desinler.

-499-

Sabahın erkence seher vaktinde,
Gülüm, gül ki sana gülmüş desinler,
Bu dünyanın boş kalacak tahtında,
Arayıp eşini bulmuş desinler.

Dağ, tepe demeyip başından aştın,
Coşkun sular gibi kaynayıp taştın;
Hayli demdir gurbet elde dolaştın,
Dönüp sılasına gelmiş desinler.

Nazlı yarin konağına varasın,
Benim için hatırını sorasın;
Ferhat gibi kayaları yarasın,
Kocaman dağları delmiş desinler.

Beklerim yolları gelmedi posta,
Ağlarım gezerim karalı yasta;
Sevdiğim, gözüme görünmez hasta,
Hekimler derdini bilmiş desinler.

Ararım kokunu yeller içinde,
Bulamam rengini güller içinde;
Biraz şen olalım eller içinde,
Yarından bir haber almış desinler.

Gördüğüm hayal mı, bilmem düş gibi,
Keder çökmüş üzerime kış gibi;
Eşinden ayrılmış sefil kuş gibi,
Sürüden geriye kalmış desinler.

Şanına düşer mi göğsüme vurmak?
Bizim maksadımız doğru yol sormak,
Şaşkın ördek gibi çırpınıp durmak,
Köpüklü göllere dalmış desinler.

Fehmi sözlerini söyler bitirir,
Sevdiğimin aşkı aklım yitirir;
Çeke çeke bir yabana götürür,
Bu yolda sararıp solmuş desinler.

-500-

Ararım sorarım geçmez elime,
Çekmiş kılıcını çalar belime;
Bülbül uçtu karga kondu gülüme,
Nerede bulunur o geçen günler?
Evvelki bayramlar eski düğünler?

Feleğinen bir hesabım var benim,
Şu geniş dünyada yerim dar benim;
Geceli, gündüzlü işim zor benim,
Nerede bulunur o geçen günler?
Evvelki bayramlar eski düğünler?

Ateş düşmüş ciğerciğim sızılar,
Yazılmış anlıma kara yazılar;
Yine deli gönül durmaz arzular,
Nerede bulunur o geçen günler?
Evvelki bayramlar eski düğünler?

Göremedim dünyanın sefasını
Çekerim dünyanın kara yasını,
İçerim verseler zehir tasını,
Nerede bulunur o geçen günler?
Evvelki bayramlar eski düğünler?

Çekilmiş damarlar oynamaz kanım,
Başım dara düşmüş azapda canım;
Halkın arasında her gün ağlayım,
Nerede bulunur o geçen günler?
Evvelki bayramlar eski düğünler?

Döğerim bağrımı kara taş ile,
Kapanır gözlerim kanlı yaş ile;
Ne tarafa gidem dertli baş ile,
Nerede bulunur o geçen günler?
Evvelki bayramlar eski düğünler?

Bazı deli gezdim, bazı serseri,
Doldurdum içime gamı, kederi;
Ezerim başını görsem kaderi,
Nerede bulunur o geçen günler?
Evvelki bayramlar eski düğünler?

Fehmi der ki, geldi geçti hayalmış,
Ele gelmez daha, denize dalış;
Gittikçe derdimiz fazla çoğalmış,
Nerede bulunur o geçen günler?
Evvelki bayramlar eski düğünler?

-501-

Gölbaşına gelmiş huri kızları,
Belki suya dalar, belki dalmazlar.
Dikkat ettim anlaşılmaz sözleri,
Belki Türkçe bilir, belki bilmezler.

Karşılarında kudretin kalemi,
Dillerinde bağlı Hakk'ın kelamı,
Varsam yanlarına versem selamı,
Belki selam alır, belki almazlar.

Biraz yanlarında oturam dedim,
Ne ise işleri bitirem dedim,
Cümlesini söze getirem dedim,
Belki söze gelir, belki gelmezler.

Kalktı yürüdüler elveda deyip,
Mevlanın yoluna can feda deyip,
Aradığın güzel Urfa'da deyip,
Belki geri gelir, belki gelmezler.

Sır mıydı, nur muydu kayıp oldular?
Karada kalmayıp göle daldılar,
Beni yüz bin türlü derde saldılar,
Belki derman olur, belki olmazlar.

Onlara gönlümü vereyim dedim,
Ben de o makama ereyim dedim,
Beraber cennete gireyim dedim,
Belki çare bulup , belki bulmazlar.

Gözleri fincan gibi, tabak yüzleri,
Şeker gibi tatlı tatlı sözleri,
Gözümün yaşını huri kızları,
Belki silem derler, belki silmezler.

Fehmi'nin gülünden yolunuz dedim,
Gelip bardağına dolunuz dedim,
Bu sene yanımda kalınız dedim,
Belki kalam derler, belki kalmazlar.

Katibim gel otur karşıma benim,
Söyleyem derdimi yaz birer birer;
Bak ki, neler geldi başıma benim,
Bir kağıt üstüne, diz birer birer.

Yürekten acırsın halimi görsen,
Çıkmam öğüdünden nasihat versen;
Nasıl dayanayım bunlara dersen,
Yazdığın yazıyı boz birer birer.

Bulut mu, duman mı göklere yağan?
Dolu mu, yağmur mu bu gece yağan?
Turna katar, katar peşinde doğan,
Gelir gerisinden kaz birer birer.

Sarara sara döndün gazele,
Şimdi destan olup düşmüşüm dile;
Davullar çalınır, zurnalar bile,
Gelmeye başladı saz birer birer.

Yüzüm sürem ayağından mestine,
Yapıştım katibin nazik destine;
Dikkat eyle çık da yolun üstüne,
Geleni gideni süz birer birer.

Almadım zevkimi gonca güllerden,
Güller yandı gitti, şen bülbüllerden;
Nasıl edip kurtulayım dillerden,
Dokunur ellerden söz birer birer.

Ne yarda fikir var, ne bende akıl,
Etmeliyiz artık buradan nakil;
Yüzümde, başımda yoktur kara kıl,
Seğirtti beyazlık tez birer birer.

Kırk yaşından sonra insan uslanır,
Eğer uslanmazsa yürek paslanır;
Nasıl suya düşer demir ıslanır?
Yetişir bu kadar naz birer birer.

Yalancı dünyada geçirme hayal,
Nasihat istersen bizden öğüt ol;
Fehmi der ki yüzgeç isen göle dal,
Deryanın yüzünden yüz birer birer.

-503-

Ger ölüm gelirse ölür kurtulur,
Ayrılık, yoksulluk ölümden beter,
Külden küle, kumdan kuma katılır,
Ayrılık, yoksulluk ölümden beter.

Yoksulluk baktırır düşman eline,
Ayrılık benzermiş ölüm seline,
Herkesi koymazlar kendi haline,
Ayrılık, yoksulluk ölümden beter.

Yoksulluk, ateşten gömlek, giyilmez,
Ayrılık da şeker olsa yiyilmez,
Ölüm Hak'tan gelir bir şey deyilmez,
Ayrılık, yoksulluk ölümden beter.

Ayrılık yarası derine düşer,
Yoksulluk yarası şiştikçe şişer,
Ölüm acısından ciğerler bişer,
Ayrılık, yoksulluk ölümden beter.

Yoksulluk insanı kavurur gider,
Ayrılık deliye çevirir gider,
Ölüm sağ tarafa devirir gider,
Ayrılık, yoksulluk ölümden beter.

Yoksulların böyle geçer hayatı,
Ayrılık dediğin kötüden kötü,
Durmadan çalışır ölümün atı,
Ayrılık, yoksulluk ölümden beter.

Yoksulluk çundurur, yoksulu ele,
Ayrılık hasret kor bülbülü güle,
Ölüm yollar bizi gelmez bir yola,
Ayrılık, yoksulluk ölümden beter.

Fehmi sen bunları düşün de söyle,
Yoksulluk ayrılık tez gelir dile,
Üçü de beraber ölümde bile,
Ayrılık, yoksulluk ölümden beter.

-504-

Dünya mücadele yapma benimle,
Beni taştan taşa çaldığın yeter,
Mahşer günü davacıyım seninle,
Türlü mihnetlere saldığın yeter.

Nedir dünya nedir bunun kolayı,
Getirdin başıma cümle belayı,
Almışsın eline keskin palayı,
Saldırıp meydana daldığın yeter.

Gözüm yoktur astarında, bezinde,
Dikkat ettim duman döner yüzünde,
Nice bir hareket edem sözünde,
Başımda kumandan olduğun yeter.

Kimisi sağ gezer, kimisi hasta,
Kimi çırak olmuş kimisi usta,
Sallanır elinde gül deste deste,
Eğip dallarımı yolduğun yeter.

Şeytan senin yarin, sen onun yari,
Hakkı kandırmaktır birinci karı,
Doldurma içime gamı, efkarı,
Onunla beraber kaldığın yeter.

Dökülür yaprağın olursun çalı,
Taze gelin misin burnun havalı,
Yüzün çirkin dudakların boyalı,
Bardaktan bardağa dolduğun yeter.

Seni çok sevenler nara giderler,
Bırakıp gülşeni hara giderler,
Yıkılasın diye hitap ederler,
Bu kadar intizar aldığın yeter.

Fehmi nasıl düzeltsin bu cihanı?
Katiller, çapkınlar sardı meydanı,
Vururlar kırarlar, dökerler kanı,
Bu yolda sararıp solduğun yeter.

-505-

Hakk'a asi olan şeytan,
Pilan çevirdiğin yeter;
Bu gencecik fidanları,
Yerlere serdiğin yeter.

Garazın nedir kullara?
Zencir takarsın kollara;
Dosta gidecek yollara,
Duvarlar ördüğün yeter.

İnsanları azdırıp da,
Din yolunu bozdurup da;
Cehennemlik yazdırıp da,
Tamuya sürdüğün yeter.

Oturmuş lanet postuna,
Mümin kullara kastin ne?
Çıkmış bir kılın üstüne,
Fitnelik verdiğin yeter.

Hamam, kahve, pazar yerin,
Aleme dokunur şerrin;
Elinde lanet defterin,
Açıp da dürdüğün yeter.

Ezelden düşmansın bize,
Şimdi uyan çoktur size;
Meydanlıkta geze geze,
Kendin gösterdiğin yeter.

Kardeşi kardeşe düşman,
Eden sensin kafir şeytan;
Sebep olup dökersin kan,
Araya girdiğin yeter.

Fehmi der ki, kanmam sana,
Ey melun dönme bu yana;
Yürü git sana uyana,
Boşuna ürdüğün yeter.

-506-

Kimler geldi, kimler gitti?
Haber ver dünya, haber ver.
Kimler duman olup tüttü?
Haber ver dünya, haber ver.

Kimler kondu, kimler göçtü?
Kimler ekti, kimler biçti?
Kimler yedi, kimler içti?
Haber ver dünya, haber ver.

Kimler şu dağları deldi?
Kim ağlayıp kimler güldü?
Kimler gitti kimler geldi,
Haber ver dünya, haber ver.

Kimleri sardın can cana?
Kimleri boyadın kana?
Kimler dost oldular sana?
Haber ver dünya, haber ver.

Kimler cenkte kılıç çaldı?
Kimler düşmandan öc aldı?
Kimler gerilerde kaldı?
Haber ver dünya, haber ver.

Kimlere kale yaptırdın?
Kimleri yoldan saptırdın?
Kimleri puta taptırdın?
Haber ver dünya, haber ver.

Kimlerin aklını aldın?
Kimleri taşlara çaldın?
Kim ile hasbihal oldun?
Haber ver dünya, haber ver.

Kimleri yoldan azdırdın?
Kimleri candan bezdirdin?
Kimlere kuyu kazdırdın?
Haber ver dünya, haber ver.

Fehmi söyler böyle sözü,
Şükür seni görmez gözü,
Niçin böyle yaptın bizi,
Haber ver dünya, haber ver.

-507-

Evvela yaratmış dev ile peri,
Kimler geçti toprak bize haber ver,
Evvelini sormam, Adem'den beri,
Kimler geçti, toprak bize haber ver.

Nuh'un zamanında gör neler oldu,
İman eden kullar gemiye doldu,
İman etmeyenler, suda boğuldu,
Kimler geçti, toprak bize haber ver.

Halilullah gibi misafirperver,
Dü cihan güneşi, sevgili server,
Hesabı belirsiz nice mürseller,
Kimler geçti, toprak bize haber ver.

Çoğa gider, hepisini söylersem,
Tutulmaz öğüdüm nasihat versem,
Geleni gideni sual eylersem,
Kimler geçti, toprak bize haber ver.

Ne gürbüz babalar, ne pehlivanlar,
Dünya benim diye dava kılanlar,
Hiç var mı bu sırra vakıf olanlar,
Kimler geçti, toprak bize haber ver.

Bunda niceleri salındı gezdi,
Bunda niceleri kitaplar yazdı,
Bunda niceleri canından bezdi,
Kimler geçti, toprak bize haber ver.

Adem etlerine çok mu susadın?
Sana yer demişler, topraktır adın,
Kucaklayıp sarmak mıdır muradın?
Kimler geçti, toprak bize haber ver.

Fehmi der ki, sadık yarımız sensin,
Elde olan bütün varımız sensin,
Ebedi yatacak yerimiz sensin,
Kimler geçti, toprak bize haber ver.

Gittikçe gencelir bilinmez yaşı,
Bu dünya kocamaz, bizi kocadır;
Konar sahralara kekliği, kuşu,
Bu dünya kocamaz bizi kocadır.

Nice pehlivanlar gitti, kalmadı,
Kimse başa kadar murat almadı;
Nasıl kızdır çiçekleri solmadı,
Bu dünya kocamaz bizi kocadır.

Sarı, mor çiçekler açar dört yanda,
Meleşir kuzular dağda, yabanda;
Arap atlar kaçar gider meydanda,
Bu dünya kocamaz bizi kocadır.

Bir yanda yetişir bağ ile bostan,
Bir yanda yetişir güllü, gülistan;
Boyu selvi gibi, gözleri mestan,
Bu dünya kocamaz bizi kocadır.

Dedemizin beşiğini salladı,
Büyüttü de gelmez yola yolladı;
Nicesinin defterini pulladı,
Bu dünya kocamaz bizi kocadır.

Bir yanda çalınır kemanı sazı,
Bir yanda ötüşür, ördeği, kazı;
Her daim bir olmaz baharı, yazı,
Bu dünya kocamaz bizi kocadır.

Söner gider nice yanan ocaklar,
Yedirip içirip, sayar kucaklar;
Sana mı kalacak açık bacaklar?
Bu dünya kocamaz bizi kocadır.

Irmaklar bulanır, denizler coşar,
Dalgalar, dağların başından aşar;
Fehmi böyle mihnet içinde yaşar,
Bu dünya kocamaz bizi kocadır.

-509-

Dertli dertli söylediğim,
Bir güzelin aşkındadır,
Size beyan eylediğim,
Bir güzelin aşkındadır.

Yana yana kavrulduğum,
Harman gibi savrulduğum;
Can evimden vurulduğum,
Bir güzelin aşkındadır.

Dere tepe dolaştığım,
Karlı dağlardan aştığım,
Düşman ile savaştığım,
Bir güzelin aşkındadır.

Zarı zarı ağladığım,
Sular gibi çağladığını;
Yüreğimi dağladığım,
Bir güzelin aşkındadır.

Hu dediğim, hu dediğim,
Bir tek yudum su dediğim;
Benim derdim bu dediğim,
Bir güzelin aşkındadır.

Mumlar gibi eridiğim,
Seller gibi yürüdüğüm;
Şu yollarda çürüdüğüm,
Bir güzelin aşkındadır.

Döğüp sinemi ezdiğim,
Düşüp göllerde yüzdüğüm;
Deli divane gezdiğim,
Bir güzelin aşkındadır.

Fehmi'nin sözüne bakın,
Gelen gider akın akın;
Derler ki, nedir merakın,
Bir güzelin aşkındadır.

-510-

Sorma doktor beyim, derdimi sorma,
Ben hasta değilim gönül hastadır.
İlacın yaramaz, boşuna verme,
Ben hasta değilim gönül hastadır.

Söylesem de bilen yoktur halimi,
Büktü yedi yerden, kırdı belimi,
Çıkmaza düşürdü doğru yolumu,
Ben hasta değilim gönül hastadır.

Kolum tutmaz elim varmaz işime,
Karanlık bir duman çöktü başıma,
Zehir düştü ekmeğime aşıma,
Ben hasta değilim gönül hastadır.

El vurma tabibim derindir yaram,
Bağlanmış yollarım ne yana varam,
Kimlerden öğrenem kimlerden soram,
Ben hasta değilim gönül hastadır.

Çalışma efendim derman yok bana,
Söylerim, gezerim dert yana yana,
İşimiz kalmıştır yüce sultana,
Ben hasta değilim gönül hastadır.

Ah çektikçe yüreğimden kan damlar,
Kurtulup tükenmez bu serencamlar,
Bu nasıl mihnetler, bu nasıl gamlar,
Ben hasta değilim gönül hastadır.

Gün geçtikçe yaralarım tazeler,
Lokman yoktur kim yareme tuz eler,
Dokunan hançerler sinemi deler,
Ben hasta değilim gönül hastadır.

Fehmi bu gönülü taştan atmalı,
Mezat edip beş paraya satmalı,
Alamazlarsa topraklara katmalı,
Ben hasta değilim gönül hastadır.

-511-

Bugün has bahçeye girme sevdiğim,
İlişme güllere, güller yastadır.
Tarayıp saçların örme sevdiğim,
Gerdana dökülen teller yastadır.

Aman dilber beni mecnun eyleme,
Giden bir yolcuyu yoldan eğleme,
Zamanı değildir, gülüp söyleme,
Dudaklar perişan, diller yastadır.

Kolda takat yoktur, dizimde derman,
Salınma karşımda kaşları keman,
Dağlara kar yağmış, ovalar duman,
Gitmiştir turnalar göller yastadır.

Yükletmiş göçünü Türkmen kızları,
Sarınış gider tepeleri, düzleri,
Serin yaylaların geldi güzleri,
Uzun boylu mor sümbüller yastadır.

Sevdiğim olmamış, neylerim eli,
Bir defa elime yetişmez eli;
Gül ayları geçer kapanır dili,
Şevke gelen şen bülbüller yastadır.

Baharda güzeller vermiş kol kola,
Çekmiş sürüsünü dizilmiş yola,
Yaylanın vaktidir, burda kim kala?
Eli göç eylemiş çöller yastadır.

Bir sarılık çökmüş gönül bağına,
Alev düşmüş yüreğimin yağına;
Dolu yağmış muhabbetin dağına,
Bu gece sahralar, beller yastadır.

Fehmi der ki, hele bakın yarama,
Çoktan hasret kaldım kaşı karama,
Yüce yüce dağlar düşmüş arama,
Nazlı yare giden yollar yastadır.

-512-

Açtım gözlerimi, bir kapı gördüm,
Benim ipim o kapıya bağlıdır.
Kimseye sormadan vuslata erdim,
Benim ipim o kapıya bağlıdır.

Altın değil, gümüş değil sarayı,
Kimse bilmez gönüldeki yarayı,
Evvel ahir bırakamam orayı,
Benim ipim o kapıya bağlıdır.

Usta eli dokunmamış taşına,
Bir yazı yazılmış kapı başına,
Bırak da yakamı var git işine,
Benim ipim o kapıya bağlıdır.

Çevirip başını bakma bu yana,
Senin sözün ile, dönem bu yana,
Ezerim başını yaklaşma bana,
Benim ipim o kapıya bağlıdır.

Kesmişler yolunu, düşmanlar durur,
Silahsız gelenin boynunu vurur,
İçimizde, ne kibir var, ne gurur,
Benim ipim o kapıya bağlıdır.

İçinde bir bağ var bülbüller öter,
Onların sadası gökleri tutar,
İşitip duyarsam bu sana yeter,
Benim ipim o kapıya bağlıdır.

Hakkın sırrı gözlenmiştir oraya,
Gördüm oturmuşlar, girdim sıraya,
Sadığım diyenler, gelsin buraya
Benim ipim o kapıya bağlıdır.

Hakikat konağı derler o konak,
Cennettir, dediler bir iki bunak,
Fehmi der ki, gel beraber uyanak,
Benim ipim o kapıya bağlıdır.

-513-

İki kardeş gördüm birisi Ahmet,
Biri zengin olmuş, biri yaslıdır,
Geceli, gündüzlü çektiği zahmet,
Çoban hastalanmış sürü yaslıdır.

Yavaş yavaş dağdan çöle çekilmiş,
Çobanın vakti yok beli bükülmüş,
Koyunlarda yün kalmamış dökülmüş,
Sırtına yapışmış deri yaslıdır.

Tükendi teknede hamur kalmadı,
Bulut Şam'a gitti yağmur kalmadı,
Kurumuş arklarda çamur kalmadı,
Tarlalar susamış darı yaslıdır.

Bel bağlanmaz şu dünyanın sonuna,
Bıçak çeker girer kardeş kanına,
Neden kıyar birbirinin canına,
Ölüler bir dertte, diri yaslıdır.

Daha iş kalmadı çeşn-i mestanda,
Adalet kalmadı şahta, sultanda,
Çiçek açılmadı bağda, bostanda,
İdaresi yoktur arı yaslıdır.

Çalışmazlar vatanına, yurdunda,
Küçüğü, büyüğü gurbet derdinde,
Uzak uzak, karlı dağlar ardında,
Sılada ağlıyor karı yaslıdır.

Anlamazlar şairlerin sözünden,
Geri kalır gidemezler izinden,
İnsanların günahının yüzünden,
Ayın, yıldızların nuru yaslıdır.

Kimse bilmez Fehmi senin halinden,
Söylesen de bilen olmaz dilinden,
Yeni çıkan silahların elinden,
Ormanın kaplanın, şiri yaslıdır.

-514-

Tedarik görmenin zamanı değil,
Gün öğleyi geçmiş vakit akşamdır,
Vakiti sormanın zamanı değil,
Gün öğleyi geçmiş vakit akşamdır.

Beyhude çalışma yola çıkılmaz,
Gece olur sağa sola bakılmaz,
Elde silahım yok düşman yıkılmaz,
Gün öğleyi geçmiş vakit akşamdır.

Erken kalkıp gidemedim işime,
Haram lokma deydi helal dişime,
Yavuz nefis fazla düşkün peşime,
Gün öğleyi geçmiş vakit akşamdır.

Kuş kafesten uçar daha tutulmaz,
Müşteri kalmadı kumaş satılmaz,
Sana demedim mi böyle yatılmaz,
Gün öğleyi geçmiş vakit akşamdır.

Tohum ekilmezse boş kalır harman,
Nasıl bulacaksın derdime derman,
Yaralarım derin halimi sorman,
Gün öğleyi geçmiş vakit akşamdır.

İkindiden sonra ismi görülür?
Çalışmazsan devlete mi erilir?
Korkarım canıma ceza verilir,
Gün öğleyi geçmiş vakit akşamdır.

Yatmışım uykudan uyanmamışım,
Varıp kapısına dayanmamışım,
Aşk-ı muhabbete boyanmamışım,
Gün öğleyi geçmiş vakit akşamdır.

Fehmi böyle tembel tembel oturma,
Düşünüp içinden hülyalar kurma,
O yara dünyada gönlünü verme,
Gün öğleyi geçmiş vakit akşamdır.

-515-

Nasıl olsa gençlik geldi gidecek,
Yaş altmıştan sonra avrat lazımdır,
Kocalıkta sana hizmet edecek,
Yaş altmıştan sonra avrat lazımdır.

Geceleri kızdıracak sırtını,
Eğer düşünürse yerin altını;
Kim sevmez dünyada öyle hatunu,
Yaş altmıştan sonra avrat lazımdır.

Tarayacak sakalını, başını,
Temiz yapıp yedirecek aşını,
Memnun eyleyecek can yoldaşını,
Yaş altmıştan sonra avrat lazımdır.

Bebek gibi bclensinler, yatsınlar,
Sarılsınlar canı cana katsınlar,
Gamı, kasaveti silip atsınlar,
Yaş altmıştan sonra avrat lazımdır.

Ceketinin tozlarını silecek,
Hak'tan gelen emirleri bilecek,
İkisi de keyfe gelip gülecek,
Yaş altmıştan sonra avrat lazımdır.

Kusur koymasınlar farzda sünnette,
Çok yaşayıp kalmasınlar minnette,
Çift olarak yaşasınlar cennette,
Yaş altmıştan sonra avrat lazımdır.

Nerden gelse hatırını sormalı,
Güzel güzel huzuruna varmalı,
Selam verip karşısında durmalı,
Yaş altmıştan sonra avrat lazımdır.

Fehmi kardeş bunu nerde buluruz?
Nasıl bu yaraya derman oluruz?
Canım gider Çerkez'lerden alırız,
Yaş altmıştan sonra avrat lazımdır.

-516-

Kimi sağırdır, kimi hasta,
O da vardır, o da vardır.
Kimi çırak, kimi usta,
O da vardır, o da vardır.

Kimisinde elma yanak,
Kimisinde uzun tırnak,
Kimisinde duymaz kulak,
O da vardır, o da vardır.

Kimi eser yeller gibi,
Kimi coşar seller gibi,
Kimi kokar güller gibi,
O da vardır, o da vardır.

Kimi çoban, kimi avcı,
Kimi de Hakk'a duacı,
Kimi Mevla'nın muhtacı,
O da vardır, o da vardır.

Kimi çoban kimi sarraf,
Kimi söyler bir kuru laf
Kimi bakar tuhaf tuhaf,
O da vardır, O da vardır.

Kiminin saçları sarı,
Kimi ağlar zarı zarı,
Kimi terk eylemez yarı,
O da vardır, o da vardır.

Kimi okur, kimi yazar,
Kimi düz yolunda azar,
Kimi göz yaşını süzer,
O da vardır, o da vardır.

Fehmi sözünde yalan yok,
Altın pul satsan alan yok,
Senin derdini bilen yok,
O da vardır, o da vardır.

-517-

Karadeniz dalga saçar durmadan,
Onun da içinde bir derdi vardır.
Gece, gündüz yorulmadan, yılmadan,
Onun da içinde bir derdi vardır.

Seslendim seslendim yanıma gelmez,
Müracat eylesem Lokman'dan bilmez,
Devamlı ağlayan gözünü silmez,
Onun da içinde bir derdi vardır.

Kimi yüreğinde veremler taşır,
Derman diye dört tarafı dolaşır,
Kuru çamur gelir sana bulaşır,
Onun da içinde bir derdi vardır.

Almak ister kardeşinin canını,
Yere dökmek ister kızıl kanını,
Ne dinini bilir, ne imanını,
Onun da içinde bir derdi vardır.

Kimi sinir bozar kabri daralır,
Düşünmez sonunu günah çoğaltır,
Gönülden gönüle gizli bir yoldur,
Onun da içinde bir derdi vardır.

Kimi meyhanede çeker kafayı,
Böylece geçirir günleri, ayı,
Haram yere harcar pulu, parayı,
Onun da içinde bir derdi vardır.

Kimi mala, mülke sarılmış gider,
Kimi kaderine darılmış gider,
Kimi de böğründen vurulmuş gider,
Onun da içinde bir derdi vardır.

Fehmi ne gizlersen içinde gizle,
Sağa, sola bakma, doğruyu gözle,
Çalanlar, çırpanlar haddinden fazla,
Onun da içinde bir derdi vardır.

-518-

Üstadım çok gitme ulu denize;
Çözüp de o sırrı bilenler vardır.
Hakikat gözükmez yalancı göze,
Dillerde dolaşan yalanlar vardır.

Halkın arasına fitnelik verip,
Herkesin başına bir çelenk örüp,
Böyle bir hal ile camiye girip,
Desinlere namaz kılanlar vardır.

Kıldığın namazı dürüst kılmalı,
Münkirlerin başın taşa çalmalı;
Kuvvetin ne ise onca dalmalı,
Daha derinlere dalanlar vardır.

Milleti kandırıp rüşvet yeyip de,
Haram bir kazanca helal deyip de;
Doldurur cebini halkı soyup da,
Herkesin günahın alanlar vardır.

Onun yandırdığı ışık söner mi?
Söz veren sözünden geri döner mi?
Boğazdan aşağı ateş iner mi?
Suya zehir katmış yılanlar vardır.

Ne kuldan utanır, ne korkar Hak'dan,
Demek ki var etti ol beni yoktan,
Nazarı fenadır zehirli oktan,
Komşu zararına gülenler vardır.

Haniya millete acıyan nerde?
Girmişler her biri bin türlü derde,
Kimi geri kalmış, kimi ilerde,
Koşup o meclise gelenler vardır.

Fehmi ne söylersin sözün tutulmaz,
Yükün cevahirdir pula satılmaz,
Dal bacak gezenler bize katılmaz,
Onların telinden çalanlar vardır.

-519-

Geldim bir meclise güzeller dolu,
Aklımı başımdan alanlar vardır.
Şaşırttılar beni gittiğim yolu,
Anladım bu işte pilanlar vardır.

Dünyada kimseden fayda görmedim,
Çöktü ihtiyarlık, devran sürmedim;
Fırsat gitti, muradıma ermedim,
Kervandan geriye kalanlar vardır.

Ne ala karıştım, ne de karaya,
Nasıl dayanayım derin yaraya?
Dertliler dizilmiş hep bir sıraya,
Belki bizim gibi olanlar vardır.

Vermezsin kimseye karalı günü,
Böyle bir oyunu, böyle düğünü;
Gönülden acırız derler özünü,
Korkarım dillerde yalanlar vardır.

Kiminin zevk ile kaynar kazanı,
Bulamadım dertlerimi yazanı;
Bozulmuş kiminin çarkı, düzeni,
Evinden, barkından yılanlar vardır.

Herkesin gönlünü hoştur belleme,
Hepinin gözünü yaştır belleme,
Karayı, deryayı boştur belleme,
Yelkeni denize salanlar vardır.

Bu bir manadır ki kimse bilemez,
Kimi oynar gezer, kimi gülemez;
Her dertli derdine derman bulamaz,
Başını taşlara çalanlar vardır.

Fehmi der ki, yağmur yoktur, kar yağar,
Yeryüzüne günden güne şer yağar,
Koca cihan neler olmuş, neler var,
Candan yoldaşını bulanlar vardır.

Sakın boş belleme, dünya boş değil,
Aşkın ateşine yananlar vardır;
Kulağı duymaza sözüm hoş değil,
Pir elinden içip kananlar vardır.

Yoksulun, düşkünün sorar halini,
Yere düşmüşlerin tutar elini;
Hakk'ın kelamına vermiş dilini,
Boyuna dost adın ananlar vardır.

Helal kazanıp da helal harcayan,
Gördüğü kimsenin halin acıyan;
Hakikat yoluna başını koyan,
Saadet köşküne konanlar vardır.

Haram kazancını helal bilenler,
Yiyip içip arsız arsız gülenler;
Koynunda dört pula malik olanlar,
Kendisini Süleyman sananlar vardır.

Çalıp, çırpıp tatlı tatlı bilenler,
Kafasına gidip nefse uyanlar;
Allah birdir, ikrar birdir diyenler,
Söz verip sözünden dönenler vardır.

Uyu deli gönül, daha çok uyu,
İçersin bir gün de zehirli suyu;
Muhabbet dediğin derin bir kuyu,
Urgansız, kementsiz inenler vardır.

İbret alın aşıkların sözünden,
Kimisinin kanlar akar gözünden;
Bir dem içki, bir dem kumar yüzünden,
Yel vurmuş mum gibi sönenler vardır.

Haydi şu denize dalayım derler,
Oradan bir katre alayım derler;
Biz dahi bir şair olayım derler,
Belki de Fehmi'yi yenenler vardır.

-521-

Seyreyle dünyayı ey deli gönül,
Uyanıklar vardır, yatanlar vardır;
İşte böyle düşün, işte böyle bil,
Tatlı bala zehir katanlar vardır.

Kör gözler göremez doğru bir yolu;
Batırır çamura yeşili, alı;
Dikkat et meydana meydanlar dolu,
Kendisine bir yol tutanlar vardır.

Sakın yakın olma namerde, ceha,
Onların şerrinden sığın Allah'a,
Eğer dinlemezsen sözüm yok daha,
Yok yerden insana çatanlar vardır.

Yalan, dolan ile dönderir işi,
Nc baharı bilir, ne yazı, kışı,
Serseri serseri dolaşan kişi,
Bazan üçü beşten atanlar vardır.

Dinlemek istemem yalancı falı,
Kurutmak istemem yeşermiş dalı;
Kırdırıp kandırır aldığı malı,
Pahalı pahalı satanlar vardır.

Her dostum diyene sırrımı verme,
Kadir bilmeyenin yüzünü görme;
Yüzgeçlik bilmezsen denize girme,
Bu yüzden göllere batanlar vardır.

Gel dedim, gelmedin izime benim,
Ateşler bıraktın özüme benim;
Eğer inanmazsan sözüme benim,
İlim deryasını yutanlar vardır.

Uyma Fehmi uyma, kendi başına,
Su, katma kimsenin pişmiş aşına;
İftihar olur mu mezar başına,
Bu toprakta, nice sultanlar vardır.

Şu dünyaya bel bağlama boşuna,
Baba hatırını yıkanlar vardır.
Zehir düşmüş ekmeğine, aşına;
Gözünün yaşını dökenler vardır.

Hayırı bırakmış şer yola gider,
Milletin içine düşürür keder,
Kendine güvenip zalimlik eder,
Cihanı ateşe yakanlar vardır.

Gözü hiç kalmamış dünya malında,
Ne bir parasında, ne bir pulunda,
Düşmüş yatağına kendi halinde,
Yıllarca hastalık çekenler vardır.

Çoklarını gördüm başı çevrilir,
İçer içer ciğerleri kavrulur,
Yalpa yapar sağa sola devrilir,
Ağzı çirkin çirkin kokanlar vardır.

Kuşanır silahı kana kan için,
Kafirlere minnet etmez can için,
Savaşa başlamış bin vatan için,
Düşmanlara kılıç çekenler vardır.

Kimisi açılmış taze gül gibi,
Kimi azgın eser kaba yel gibi,
Kimi boz bulanık coşkun sel gibi,
Cehennem yoluna akanlar vardır.

Kimi altın harcar kimisi gümüş,
Bunu ben demedim diyenler demiş,
Kimi evladından darbeler yemiş,
Dışarı kapıdan bakanlar vardır.

Fehmi'nin sözünde yalan haniya?
Yoktur müşterisi alan haniya?
Çağırır çağırır gelen haniya?
Yüz binde bir tanc çıkanlar vardır.

-523-

Dünya abad olsun diye çalışmış,
Zaferler kazanmış gelenler vardır.
Darbeler yeyip de yerlere düşmüş,
Din, vatan yolunda ölenler vardır.

Kimi yaya yürür, kimisi atlı,
Kiminin sohbeti şekerden tatlı;
Allah'a güvenmiş kolu kuvvetli,
Kocaman dağları delenler vardır.

Kimi geri kalmış gezer serseri,
Şeytana uyanlar tez bulur şeri;
Kimi içmek ister ab-ı kevseri,
Marifet gözyaşını silenler vardır.

Öyle bir kimsenin bükülmez beli,
Her iki cihanda salar mı gülü?
Yoksula, düşküne yetişir eli,
Kardeş gözyaşını silenler vardır.

Ol kimlerdir muradına erenler,
Göz açıp da karşısını görenler,
Yaşayıp beraber devir sürenler,
Kafa dengini de bulanlar vardır.

Gün görmez dünyada bahtı karalı,
Garip kalmış gider kalbi yaralı;
Eşinden, dostundan olur yaralı,
Evinden, barkından yılanlar vardır.

Ger böyle olursa yaralar azar,
Ne tabip kar eder ne derman yazar;
Baktım dört yanıma eyledim nazar,
Dillerde dolaşan yalanlar vardır.

Fehmi der ki, bilmem bu nasıl iştir?
Bu nasıl fırtına, bu nasıl kıştır?
İçerim dolmuş da yüreğim şiştir,
Benim bu halime gülenler vardır.

-524

Bu koca dünyayı boştur belleme,
Okuyanlar vardır, yazanlar vardır;
Tabip değil isen yaram elleme,
Elbet bu sargıyı çözenler vardır.

Kimsenin gönlüne memur olamam,
Destursuz bahçeden bir gül alamam;
Aklım yettiğinden fazla dalamam,
Ulu deryalarda yüzenler vardır.

Bu sebepten terkeylemiş sılayı,
Bulur muyum diye gözü elayı;
Düşmüş Mecnun gibi, arar Leyla'yı,
Diyar diyar olmuş gezenler vardır.

Yerine getirir sünneti, farzı,
Ya şehit, ya gazi olmaktır arzı;
Kolunda kalkanı, elinde gürzü,
Düşman kafasını ezenler vardır.

Karanlık gözlüler dostu göremez,
Yüzde biri bu makama eremez;
Örtük kapıları açıp giremez,
Görenler olmazsa, sezenler vardır.

Kimi murat almış güler, oynaşır,
Kiminin kalbinde sevgi kaynaşır;
Kimi deli gibi ağlar dolaşır,
Gözünün yaşını süzenler vardır.

Dikkat et karşına, eller ne yaman,
Boz bulanık akan seller ne yaman;
Devir ne devirdir, zaman ne zaman,
Arkan sıra dudak büzenler vardır.

Fehmi, düşünürsen vaktinde düşün,
Niçin sana küsmüş, yarenin, eşin?
Onunçün eksilmez yürekte şişin,
Senin gibi candan bezenler vardır.

-525-

Sabreyle ki selameti bulasın,
Gönül bu sabırda selamet vardır,
Son deminde Hakk'a vasıl olasın,
Gönül bu sabırda selamet vardır.

Kim sana söverse karşılık verme,
Al başını savuş orada durma,
Namert kimselerin yanına varma,
Gönül bu sabırda selamet vardır.

Zalimin zulmüne tahammül eyle,
Bal şerbeti gibi tatlı söz söyle,
Dünya böyle gelmiş gidecek böyle,
Gönül bu sabırda selamet vardır.

Nefsine uyup da eyleme inat,
Menzile yetirmez bindiğin al at,
Cimrilik var ise içinden sil at,
Gönül bu sabırda selamet vardır.

Almayana değil alana yarar,
Bu dünyada kimse kılmadı karar;
Kimisi kar etti kimisi zarar,
Gönül bu sabırda selamet vardır.

Adetidir zalim çok zulüm eder,
Mahşer günü iki gözü kör gider;
Çekme bunun için ne gam, ne keder,
Gönül bu sabırda selamet vardır.

Her an için dost adını anasın,
Aşka düşüp cayır cayır yanasın;
Evvel Allah iy makama konasın,
Gönül bu sabırda selamet vardır.

Fehmi, sözlerini duyan olur mu?
Kul yanında hatır sayan olur mu?
Eserin meydana koyan olur mu?
Gönül bu sabırda selamet vardır.

Yıllardır eğlendim gurbette kaldım,
Sıladaki sevgilimi el alır,
Bugün posta günü bir mektup saldım,
Yollarını, duman alır, yel alır.

Bakan yoktur gözlerimin yaşına,
Yarimin hayali gelir karşıma,
Yine dolu yağmış dağın başına,
Köprüsü yok, geçitleri sel alır.

Ne kadar eğlendim kaldım burada,
Kimseye sözüm yok, hikmeti huda,
Seher vakti kalmayalım uykuda,
Düşman kalkar, benden evvel yol alır.

Koyuna kurt gelir çoban olmazsa,
Avcı nerde gezer, yaban olmazsa,
Bağlar ıssız kalır bağban olmazsa,
Hoyrat gelip bağımızdan gül alır.

Dibi görünmeyen göle dalınmaz,
Ne vardır ne yoktur orda, bilinmez
Dükkan dükkan gezme ile bulunmaz,
Erbap olan, bir tüccardan mal alır.

Ne kadar yaşasak, sonumuz turab,
Yapılmış binayı eyleme harap,
Akıllıysan arılardan hisse kap,
Yüz bin türlü çiçeklerden bal alır.

Su bağlanıp gelir bendine göre,
İş bilen, iş yapar fendine göre,
Herkesin aklı var, kendine göre,
Bazıları altın verir pul alır.

Aşıkların bahtı sazdan açılır,
Şahinin kısmeti kazdan açılır,
Fehmi'nin talihi kızdan açılır,
Kimileri kırk yaşında dul kalır.

-527-

Her nehirin geçidi var bilene,
Bilmeyeni, coşkun giden sel alır,
Kuvvet vermiş şu dağları delene,
Erken kalkan çalışıp da yol alır.

Aşık, maşukunu candan ararsa,
Alan kimselere sözüm yararsa,
İki gönül birbirini sararsa,
Oğlan, kıza sümbül verir, gül alır.

Yanmışım, sinemi yakma sevdiğim,
Açılıp karşımda kokma sevdiğim,
Hava bulut yola çıkma sevdiğim,
Korkarım ki yağmur yağar, yel alır.

Her olur olmaza deme derdini,
Şu dünyada bulamazsın merdini,
Hain kimselerden koru kendini,
Zulüm eder, zülüfünden tel alır.

Her gördüğün geçit, geçilmez sözle,
Her neyin var ise kalbinde gizle,
His al da arıdan karşını gözle,
Bin bir türlü çiçeklerden bal alır.

Zerrece sözümde bulunmaz yalan,
Elbette şaşırır delilsiz kalan,
Koynunda, cebinde para çok olan,
Bedestenden çeşit çeşit mal alır.

Yumruğa güvenen kavgaya yürür,
Hiç kimseyi görmez, kendini görür,
Kimi var ki, altın alır, pul verir,
Kimisi de altın verir, pul alır.

Bu hastalık seni düşürdü gayet,
Hiç bir iş görülmez olmazsa hayat,
Fehmi, bu dert götürecek nihayet,
Elindeki hünerini el alır.

-528-

Bahar geldi ne hoş oldu yaylalar,
Gülüm güler bana, güller açılır;
Yeşil otlar ile doldu yaylalar,
Gülüm güler bana, güller açılır.

Eridi dağların karı eridi,
Yine çayır, çimen aldı yürüdü,
Her tarafı lale, sümbül bürüdü,
Gülüm güler bana, güller açılır.

Al çiçekler al giyinmiş allanır,
Filiz verir yavaş yavaş dallanır;
Güzeller kol kola gelmiş yollanır,
Gülüm güler bana, güller açılır.

Dizim dizim sümbüllerin yaprağı,
Sarar kokuları ovayı, dağı,
Durup seyreyledim bahçeyi, bağı,
Gülüm güler bana, güller açılır.

Kalbe neş'e verir, tepeler, düzler,
Gözleri sürmeli gelinler, kızlar;
Ellerinde deste deste nergisler,
Gülüm güler bana, güller açılır.

Geldi Arapgir'in baharı, yazı,
Kozluk çaylarının çekilmez nazı,
Göğe çıkar bülbüllerin avazı,
Gülüm güler bana, güller açılır.

Berenge boyuna dikkat edelim,
Toplanın ahbaplar kıra gidelim;
Arapgir'in methin eylesin dilim,
Gülüm güler bana güller açılır.

Selvi kavakların koyu gölgesi,
Sorun bunu yazan kimlerin nesi,
Uzaktan duyulur Fehmi'nin sesi,
Gülüm güler bana, güller açılır.

-529-

Bir güneş parladı, çıktı denizden,
Yüzüne bakmaya göz mü dayanır?
Dilber, cemalini çevirme bizden,
Senin bakışına öz mü dayanır?

Aklımı başımdan aldı ne çare,
Beni sevdalara saldı ne çare;
Haddi yok deryaya daldı ne çare,
Tora düşürmeye bez mi dayanır?

Deniz dalga saçar, yakın olamam,
Ararım, sorarım onu bulamam;
Yüzgeçliğim yoktur fazla dalamam,
Methini vermeye söz mü dayanır?

Bilmem ki meralim beni gördü mü?
Bade içip bana gönül verdi mi?
Utanırım söyleyemem derdimi,
Derdimi dökmeye yüz mü dayanır.

Dağ demedim, bel demedim dolaştım,
Yüce tepelerin başından aştım;
Gide gide bir sahraya ulaştım,
Bineksiz bu yolda diz mi dayanır?

Düşman ordusunu kurmuş o dağa,
Zırhını giyinmiş baştan ayağa;
Kar eder süngüsü yürekte yağa,
Gelip göğsümüze tez mi dayanır?

Göremedim, geçti gitti yel gibi,
Aldım kokusunu gonca gül gibi;
Söndürür ateşi akan sel gibi,
Gözümün yaşına göz mü dayanır?

Fehmi der ki, bahçeleri bağları,
Hasta bırakırım gezen sağları;
Ateşim eritir karlı dağları,
Dolu mu dayanır, buz mu dayanır?

-530-

Allah düşmanları akar sel gibi,
Önünde durmaya diz mi dayanır?
Halkın arasında eser yel gibi,
Tahammül etmeye öz mü dayanır?

Şeytan meclisine varmayam dedim,
Hal hatır eyleyip sormayam dedim,
Onların yüzünü görmeyem dedim,
Bu kadar yummaya göz mü dayanır?

Ne öğütten alır ne laftan alır,
Aşıklar yükünü sarraftan alır,
Nefsine uyanlar yollarda kalır,
Nasihat etmeye söz mü dayanır?

Derde derman arar girince dara,
Zamanı gelmezse açılmaz yara,
Onlar kolaylıkla düşmezler tora,
Köpek balığına bez mi dayanır?

Bize taş attıkça ata dursunlar,
Kargalar küllükte öte dursunlar,
Tozları dumana kata dursunlar,
Bol yağmur gelirse toz mu dayanır?

Gökleri sallayan avazımız var,
Günde beş miraçtır namazımız var,
Çıkarız göklere pervazımız var,
Şahin pençesine kaz mı dayanır?

Şeytanlar kavmini kandıra dursun,
Düşürüp ateşe yandıra dursun,
Ayazlar suları dondura dursun,
Tesirli güneşe buz mu dayanır?

Fehmi der ki, soldurmayın gülleri,
Sakın susturmayın şen bülbülleri,
Biniciler gelir dürer yolları,
Al ata binene düz mü dayanır?

Babada şefkat yok, evlatta hürmet,
Yılan olmuş, birbirine saldırır,
Kadınlarda iş yok, erlerde gayret,
Yılan olmuş, birbirine saldırır.

Dünyanın düzeni görünür işte,
Bir sebep mi vardır böyle gidişte?
Hiç hayır kalmamış alışverişte,
Yılan olmuş birbirine saldırır.

Cinayet çoğalmış, dökülür kanlar,
Hiç mi yaradanı düşünmez bunlar?
Bahçede bahçıvan, dağda çobanlar;
Yılan olmuş, birbirine saldırır.

Yazılar, yabanlar, dereler, düzler;
Bakın yalan mıdır dediğim sözler?
Daha dört yaşında oğlanlar, kızlar;
Yılan olmuş birbirine saldırır.

Bu nasıl çiftçidir, bu nasıl esnaf?
Çiftçide hayır yok, tüccarda insaf,
Bir huzura karşı söylerler hilaf;
Yılan olmuş birbirine saldırır.

Alınca zemmeder, aldığı malı;
Satınca metheder, satar pahalı;
Demez ki boynumda kaldı vebali,
Yılan olmuş birbirine saldırır.

Billahi çektiğim vicdan azabı;
Dikkat edip karıştırdım her babı;
Demircisi, kömürcüsü, kasabı,
Yılan olmuş birbirine saldırır.

Fehmi der ki, sözüm geçmez ne fayda,
Hepisi mevcuttur yoksulda, bayda;
Bayırda, çayırda, yazıda, çayda,
Yılan olmuş birbirine saldırır.

-532-

Bülbül yine gamlandın mı?
Ötüşün beni yandırır.
Aşka düşüp demlendin mi?
Cesette canı yandırır.

Tarihlerde geçer adın,
Geri mi kaldı muradın?
A bülbül nedir feryadın,
Damarda kanı yandırır.

Hangi dalda ettin karar,
Ağlamak ömrüne zarar
Bülbül nedir bu kadar zar,
Kendi yuvanı yandırır.

Gül mü sana, sen mi güle,
Gül için çekersin çile,
Aşık olup düştün dile,
Koca meydanı yandırır.

Bülbül havaya yükselme,
Yetişir sinemi delme,
Saraylara yakın gelme,
Köşkü, ayvanı yandırır.

Böyle figan edip durma,
Okunu kalbime vurma,
Şahin meclisine varma,
Veziri hanı yandırır.

Bülbül nedir bunca savaş,
Barışıp olalım kardeş,
Gözlerinden dökülen yaş,
Tahtta sultanı yandırır.

Zannetme ki Fehmi yanmaz,
Yansa da münkirler kanmaz,
Bülbül buna can dayanmaz,
Ulu cihanı yandırır.

-533-

Gönül yapamadım seni terbiye,
Hele düşün, bil Yaradan nerdedir?
Bize eylediği büyük hediye,
Muhammet Mustafa sultan nerdedir?

Gaflet uykusundan azad olasın,
Nihayetsiz bir ummana dalasın,
Çölden çöle arayıp da bulasın,
Ebubekir, Ömer, Osman nerdedir?

Cenuptan, şimale kılıç çalardı,
Sağa sola zülfikarı sallardı,
Canı Mustafa'ya feda kılardı,
Şir-i Huda Şah-i Merdan nerdedir?

Kerbela düzünden, bir toz yükseldi,
Yezitler imamı baskına geldi,
Bir yanı ağlayıp, bir yanı güldü,
İmam Hüseyin'le Hasan nerdedir?

Kardeşler elinde ne hale geldi,
Babasının yaşı taşları deldi,
Köle diye bezirgana verildi,
Öğren bil ki, Yusuf Kenan nerdedir?

Muhabbete çoban olmuş gezersin,
Aşkın denizine düşmüş yüzersin,
Sen de garip bir çobana benzersin,
Ol Veysel Karani çoban nerdedir?

Cenge varır arkasına bakmazdı,
Aman okuyana kılıç takmazdı,
İlla diyenlere kolu kalkmazdı,
Hamza gibi bir pehlivan nerdedir?

Eba Müslüm Seydi Battali Gazi,
Ay gibi parladı mübarek yüzü,
Kırdı, kafirleri korudu bizi,
Onlar gibi sahip-kıran nerdedir?

Bunca pehlivanlar yattı turaba,
Söylesem cümlesi gelmez hesaba,
Bundan sonra ne evlat var, ne baba,
Şimdi valideyni soran nerdedir?

Fehmi deme yok sözlerin tesiri,
Ele bakıp sen işleme kusuru,
Neylersin evvelki geçen asırı,
Vasiyetnamesin yazan nerdedir?

Kesmeyiz ümidi ol Canı Hakk'tan,
O şahın verdiği ferman bizdedir,
Biz yok iken var eyledi ol yoktan,
Biz müminiz hayf-i Rahman bizdedir.

Biz nakşibendiyiz tarikat ehli,
Sırrını söylemez bir kuvvet ehli,
Kalmadı dünyada emanet ehli,
Korkarım ki cümle isyan bizdedir.

Tevhit açar gönüllerin şehrini,
Mevlaya çevirir aşkın şehrini,
Dalan bilir muhabbetin bahrini,
Biliriz ki derya umman bizdedir.

İnayet ererse Yüce Mevla'dan,
Kurtulur başımız cümle beladan,
Ger yardım eylerse Gani Yaradan,
Saklarız imanı iman bizdedir.

Bize neler dedi yüksek pirimiz,
Halk içinde söyletilmez sırrımız,
Bunu öğrenemez binde birimiz,
Her türlü dertlere derman bizdedir.

Dileriz olsunlar bizim yarimiz,
Bütün elde olan cümle varımız,
İkrar eylemişiz yok inkarımız,
Kelime-i tevhit her an bizdedir.

İki cihan güneşidir Muhammet,
Onun buyurduğu bizlere sünnet,
Fehmi der çalışın hazırdır cennet,
Ol şefaat kani sultan bizdedir.

-535-

Bir değil, beş değil, derdim yüz oldu,
Varayım dağlara, dermanım nedir?
Bahar geçti, tomuz geçti güz oldu,
Varayım dağlara dermanım nedir?

Yüce dağdan indim düz bir ovaya,
Bülbül gibi hasret kaldım yuvaya,
Elimden kazancım gitti havaya,
Varayım dağlara dermanım nedir?

İçine gün düşmez ormanı vardır,
Aşıklar derdine dermanı vardır,
Belki katlimize fermanı vardır,
Varayım dağlara dermanım nedir?

Kış gelende cevri, cefası çoktur,
Yaz gelende zevki, sefası çoktur,
Canlara can katan havası çoktur,
Varayım dağlara dermanım nedir?

Gör nice güzeller yatar dağlarda,
Gülü menekşeye katar dağlarda,
Avlar şikarını tutar dağlarda,
Varayım dağlara dermanım nedir?

Nihayet bulunmaz çeşm-i yaşına,
Kuşlar yuva yapar yalçın taşına,
Göçler oba oba kona başına,
Varayım dağlara dermanın nedir?

Gene açıldı lale, sümbüller,
Misk-i amber kokan kırmızı güller,
Derdimin ortağı şaki bülbüller,
Varayım dağlara dermanım nedir?

Açılan güllerim hara karıştı,
Ah çektim feryadım zara karıştı,
Fehmi yana yana nara karıştı,
Varayım dağlara dermanım nedir?

-536-

Uyma gönül uyma kendi sözüne,
Gurbet ilin kahrı kolay değildir.
Garip düşme kimse bakmaz yüzüne,
Gurbet ilin kahrı kolay değildir.

Ne bir tanıyan var, ne bir bilen var,
Ne ağlarsın göz yaşını silen var,
Nice gurbetlere giden gelen var,
Gurbet ilin kahrı kolay değildir.

Kimsen yoktur seni acısın yansın,
Anan baban yoktur duayla ansın,
Zalim felek açık kapın kapansın,
Gurbet ilin kahrı kolay değildir.

Hasta olsan yatağını seren yok,
Yandı yürek dersen bir su veren yok,
Sen necisin diye halin soran yok,
Gurbet ilin kahrı kolay değildir.

Sor gurbette gariplerin halini,
Yere düşmüş tutan yoktur elini,
Gurbet kırmış onun ince belini,
Gurbet ilin kahrı kolay değildir.

Eğer bulunmazsa elinde paran,
Olmaz gurbet elde yaranı saran,
Oyulur eylenmez gittikçe yaran,
Gurbet ilin kahrı kolay değildir.

Ağlarsın sılanın görsen kuşunu,
Akıtırsın gözlerinin yaşını,
Nere götürsün garip başını,
Gurbetin ilin kahrı kolay değildir.

Fehmi der ki gönül gurbette gezer,
Taştan taşa çalar bağrını ezer,
Bir gün de usanır dünyadan bezer,
Gurbet ilin kahrı kolay değildir.

-537-

İşte bugün erdim öz muradıma,
Melek sima gibi güzel benimdir.
Beyan olsun yarenime, yadıma,
Melek sima gibi güzel benimdir.

Bilirim bu yolda zahmetler çekti,
Aşık Bahri gibi yiğit benimdir,
Ağladı her daim gözyaşı döktü,
Aşık Bahri gibi yiğit benimdir.

Her an bir olmuştu gecem, gündüzüm,
Karaya batmıştı baharım, güzüm,
Boyuna yolları gözlerdi gözüm,
Melek sima gibi güzel benimdir.

Çekildi dağlarda duman kalmadı,
Gitti, gönlümüzde güman kalmadı,
Ah çekme yiğidim, zaman kalmadı,
Aşık Bahri gibi yiğit benimdir.

El ele verip de bağa gideyim,
Gonca gonca gülümüzü dereyim,
Düşmanlara nispet sefa süreyim,
Melek sima gibi güzel benimdir.

Artık geçti daha o kara günler,
Muhabbet bağında açıldı güller,
Öter bundan sonra şaki bülbüller,
Aşık Bahri gibi yiğit benimdir.

Coşkun sular gibi akar çağlarım,
Gizli gizli tenhalarda ağlarım,
Bu aşk ile yüreğimi dağlarım,
Melek sima gibi güzel benimdir.

Fehmi der darısı bizlere olsun,
Semaver kaynasın, bardaklar dolsun,
Artık düşmanımız seçilir olsun,
Melek sima gibi güzel benimdir.

Türkmen kızı ne gezersin burada?
Konma bu yaylaya, yayla bizimdir.
Erdirmem ben seni burda murada,
Konma bu yaylaya, yayla bizimdir.

Çek de develeri yürü yoluna,
Kurma obaları yolun soluna;
Göz atarsın Beşpınar'ın boluna,
Konma bu yaylaya, yayla bizimdir.

Açıp gerdanını çıkma meydana,
Bilirim ki sen de vefa yok bana;
Kandil yaylasından geçmem o yana,
Konma bu yaylaya, yayla bizimdir.

Bir yanını kesmiş Öşneden, Holu,
Bir tarafı Eğnir, Tanusa kolu,
Mamahar gediği, Divriği yolu,
Konma bu yaylaya, yayla bizimdir.

Sarıçiçek derler, çiçeği sarı,
Güz olur kesilmez yağmuru, karı;
Vakti gelir ne hoş olur baharı,
Konma bu yaylaya, yayla bizimdir.

Çal'dan bu yanını vermem Eğin'e,
Minnetim yok ağasına, beğine;
Davet mi eyledim seni düğüne?
Konma bu yaylaya, yayla bizimdir.

Sultan Murat geçmiş askeri bile,
Demiş vezirine, bir na'zar eyle;
Nerede bulunur böyle bir yayla,
Konma bu yaylaya, yayla bizimdir.

Çanakçı'nın çayırları biçilir,
Soğuk soğuk sularından içilir;
Nasıl yardan, nasıl serden geçilir?
Konma bu yaylaya, yayla bizimdir.

Kurutmuş develer otu, çayırı,
Sarmış sürülerin dağı, bayırı;
Duymadın mı Fehmi gibi şairi?
Konma bu yaylaya, yayla bizimdir.

-539-

Vefasız dünyaya ben de varalı,
Bir fayda görmedim, bilmem nedendir?
Alnıma yazılmış bahtım karalı,
Her daim ağlarım, gülmem nedendir?

Konmadı başına bir devlet kuşu,
Zehirli yedirdi ekmeği aşı,
Kaldırıp elimi bunlara karşı,
Gözümün yaşını, silmem nedendir?

Müşküldür dönüşüm yollarım duman,
Arzular mı beni kaşları keman?
Dolandım gurbette, gezdim bir zaman,
Bir daha sılaya gelmem nedendir?

Durup da bir dalda kılmadım karar,
Ah çekip inlemek ömrüme zarar;
Ayrılık ateşi kalbimi sarar,
Bardaktan bardağa dolmam nedendir?

Alamadım dost bağından bir tek gül,
Sen de mi dertlendin yaralı bülbül?
Ayrı düştü benden saçları sümbül,
Bu yolda sararıp solmam nedendir?

Kalmamış dünyada sözünün merdi,
Açıldı sineme yaranın dördü;
Alıp üzerime tükenmez derdi,
Arayı arayı bulmam nedendir?

Beni mecnun etti kaşları kara,
Halimiz ayandır perverdigara;
Çekmiş develeri girmiş yollara,
Göçün gerisine kalmam nedendir?

Fehmi der ki, saramadım belinden,
Şu dünyada doyamadım dilinden;
Bir vefasız nazlı yarin elinden,
Bu kadar hasbihal olmam nedendir?

-540-

Beyhude gam çekme ey deli gönül,
Dünyada eşini bulmak çetindir;
Cevr ü cefa çekmek hiç reva değil,
Boşuna sararıp solmak çetindir.

Üzüp de kendini yandırma nara,
Müşkül dertlerine bir derman ara;
Düşecek olursan zalim bir yare,
Boyuna beraber kalmak çetindir.

Vurur seni yere, kırar belini,
Nasıl olur bilemezsin halini;
Zikr-i ilahiden keser dilini,
Bunun yakasını salmak çetindir.

O daldan bu dala kondurur seni,
Bırakır odlara yandırır seni;
Tatlı diller döker kandırır seni,
Böyle kaptan kaba dolmak çetindir.

Aldanma dünyada yüzü güzele,
Sararır gül benzin döner gazele;
Nasıl edersin ki işler düzele,
Mihnet denizine dalmak çetindir.

Ara yoldaşını yılana kadar,
Ömrün telef eyle bulana kadar;
Onun ile geçin ölene kadar,
El içinde rüsva olmak çetindir.

Her yüze güleni yar deyi sarma,
Altuna garkolsa katına varma;
Üstüne yıkılır altında durma,
Hayırsız yar ile ölmek çetindir.

Fehmi'nin sözleri gelmesin acı,
Kendi sözüm benim başımın tacı;
Bulunur mu bu yaranın ilacı?
Kötünün yanında gülmek çetindir.

-541-

Feda kıldın dosta canı,
Şimdi bu meydan sizindir.
Din yolunda döktün kanı,
Bu taht-ı sultan sizindir.

Nehyettiği şeyden kaçtın,
Hak yolunda inci saçtın;
Ne bir makama ulaştın,
Girin, bu cihan sizindir.

Zekat verdin, Hac'a gittin,
Yoksullara yardım ettin;
Artık bu devlete yettin,
Güllü gülistan sizindir.

Birinize yetmiş huri,
Cenneti kaplamış nuru;
Ay gibi parlar her biri,
Bu huri gılman sizindir.

Baldan akar ırmakları,
Solmaz yeşil yaprakları;
Yakın olur ırakları,
Bu lal-ı mercan sizindir.

Emrinde kusur koymadın,
Geceleri uyumadın;
Küfür ne imiş duymadın,
Bu devri zaman sizindir.

Bu ne devlet, bu ne kemal,
Orda çalış, burda nam al;
Görünecek size cemal,
Bu nurlu iman sizindir.

Fehmi, kendin tut sözünü,
Dinle alimin vazını;
Zamanında aç gözünü,
Yazdığım destan sizindir.

Vefasız bir yardır, şaşırttı beni,
Ne öğütten alır ne söze gelir;
Düşürdü odlara pişirdi beni,
Ne ateşten bilir, ne köze gelir.

Bilmem nasıl olur, bu işin sonu,
Karaya batırdım beyaz bir donu;
Tüccar dükkanına götürsem onu,
Ne kumaşa bakar, ne beze gelir.

Ben bu düğümleri çözmek istedim,
Münkirin başını ezmek istedim,
Yazıda, yabanda gezmek istedim,
Ne tepeye çıkar, ne düze gelir.

Kendi kafasına gider kadimi,
Hindistan'a çıkardılar adımı,
Pişman etti yaranımı, yadımı,
Ne yola yaklaşır, ne ize gelir.

Yaka yaka etti beni kül gibi,
Soldurdu rengimi gonca gül gibi;
Akar gider boz bulanık sel gibi;
Ne kalçaya verir, ne dize gelir.

Feryadım yedi kat göğe dayandı,
Yine bahar geldi, güller uyandı;
Alevler içinde yüreğim yandı,
Ne arkdan su verir, ne göze gelir.

Geçmez akçe gibi sözümüz geçmez,
Doğru yol neredir düşünüp seçmez;
Bir kadeh uzattım elimden içmez,
Ne uzağa gider, ne bize gelir.

Fehmi der ki, Lokman çare bulamaz,
Yüzgeçlik bilmeyen göle dalamaz;
Acemi şairler çalgı çalamaz,
Ne kemandan anlar, ne saza gelir.

-543-

Bir çocuk dünyaya gelince hemen,
Kundağa sarmanın zamanı gelir;
Derler yeni doğmuş evladı filan,
Salınacak kurmanın zamanı gelir.

Elenir, belenir kumaşa, beze,
Sürmeler çekilir kirpiğe, göze;
İşte daha şimdi başladım söze,
İsmini vermenin zamanı gelir.

Kucaktan kucağa atarlar onu,
İki kol üstünde tutarlar onu;
Körpe yavrulara katarlar onu,
Şefkat göstermenin zamanı gelir.

Tıpış tıpış yürür ayağa çıkar,
Yel vurur saçları mis gibi kokar;
Gören hayran olur yüzüne bakar,
Muhabbet vermenin zamanı gelir.

Bir zaman yürünür, gezer, oynaşır,
Kalbimizde bir muhabbet kaynaşır;
Çiçek devşirelim diye dolaşır,
Gonca gül dermenin zamanı gelir.

Yaş yediye gelir bakar dersine,
Kimi hırçın olur döner tersine;
Bakın derler şu çocuğun hırsına,
Okula varmanın zamanı gelir.

Öğrenmeyi ister dinin yolunu,
Gözetmez bir zaman sağı solunu;
Oynar gezer, durmaz sallar kolunu,
Önünü görmenin zamanı gelir.

Artık yaşı gelir on-on beşine,
Sırrın vermez ahbabına, eşine;
Yavaş yavaş sevda gelir başına,
Bir devran sürmenin zamanı gelir.

On sekiz deyince arar eşini,
Gördüğü güzelin salmaz peşini,
Yirmide bitirir her bir işini,
Askere girmenin zamanı gelir.

Bir müddet vatana hizmetin eder,
Kalmaz yüreğinde gam ile keder;
Arkadaşlar ile gezer beraber,
Sılaya varmanın zamanı gelir.

Teskereyi alıp evine döner,
Ayrılış ateşi kalmayıp söner,
Karanlık gecede istemez fener,
Hal hatır sormanın zamanı gelir.

Kendisi de olur çocuk babası,
Eser yüreğinde sevgi havası,
Unutur günlerce çektiği yası,
Dağları, yarmanın zamanı gelir.

Her şeyden vazgeçer otuz yaşında,
Durmaz gezer ticaretin peşinde;
Bir ev geçindirmek onun başında,
Tarlanın, harmanın zamanı gelir.

Yaş kırka gelince kimlere bakar,
Ateş olsa bile kendini yakar;
Durgun sular gibi sessizce akar,
Hülyalar kurmanın zamanı gelir.

Elli beş deyince ağarır saçı,
Artık yavaş yavaş yüklenir göçü;
Düşüne düşüne gamlanır içi,
Melulca durmanın zamanı gelir.

Fehmi der ki, yaş yetmişe gitmeden,
Sızı gelir altmış beşe yetmeden;
Toprak gel der, dünya işi bitmeden,
Mezara girmenin zamanı gelir.

-544-

Mim ile yazmışlar yarin ismini,
Dikkat ettim son harfinde dal gelir.
Çok uğraştım alamadım resmini,
Ağzı şeker, leblerinden bal gelir.

Ben size söylemem onun adını,
Yemeyen ne bilir balın tadını;
İsteyen istesin öz muradını,
Karşısına yeşil gelir, al gelir.

Vardım bir kaleye dört kapısı var,
Ona yıkım yoktur hoş yapısı var;
Geçit bulamazsın bir köprüsü var,
O şehirden türlü türlü mal gelir.

Oturur sultanım tahtın üstünde,
Anladım ki dolusu var destinde;
Münkir, münafıklar gezer kastında,
Sağa sola sapma doğru yol gelir.

Ne mimar başıdır, ne de fendi var,
Dünyayı kuşatmış bir kemendi var;
O çeşmenin her tarafa bendi var,
Bir bendinden bizim eve kol gelir.

Nasıl sevmeyeyim ben öyle yari,
Odur aşıkların elinde varı;
Coştu ellerinden kevser pınarı,
Nuş ettikçe gerisinden bol gelir.

Ezel ezelinden gönlümü verdim,
Kimse bilmez ben ne devlete erdim;
Alemi manada cemalin gördüm,
Dünyanın altunu bize pul gelir.

Fehmi der ki saydım, altmış üç dedi,
Emir geldi sevgilime göç dedi;
Nice hüküm sürsem sonu hiç dedi,
Bir aşıka hırka ile şal gelir.

-545-

Bir sarılık düşmüş gönül bağına,
Ne güller açılır, ne bahar gelir;
Çekilmiş binekler yolun sağına,
Ne davul çalınır, ne de yar gelir.

Bir yiğit giderse söylenir namı,
Koydum içerime kederi, gamı;
Çekerim boyuna bu serencamı,
Ele geniş dünya, bana dar gelir.

Eksilmez başımın dumanı, kışı,
Kesilmez gözümün kan ile yaşı,
Küstürdüm kendime eşi, yoldaşı,
Şimdi her birinden bir zarar gelir.

Göremedim nazlı yarin yüzünü,
Duyan olmaz aşıkların sözünü;
Bulutlar kan ağlar, yummuş gözünü,
Ele yağmur gelir, bana kar gelir.

Ayrılık elinden yürek dağlandı,
O yare hasretim, ciğerim yandı;
Haramiler kesti yollar bağlandı,
Daha ne taraftan bize kar gelir.

Bu yükü çekmeye dermanım yoktur,
Yarim güz gelecek harmanım yoktur;
Ömrüm geldi geçti, zamanım yoktur,
Şimdi bize ince ince zar gelir.

Bir arzuhal yazdım veren yok dosta,
Bilmem ki ne zaman gidecek posta;
Sinemden vuruldum hastayım hasta,
Ne ayva bulunur, ne bir nar gelir.

Fehmi der ki, eller benim nem olur?
Hangi ilaç bu yaraya em olur?
Kurtlar, kuşlar bir yanıma cem olur,
Bir yanımdan akrep gelir, mar gelir.

-546-

Kimi yaya yürür, kimisi atlı,
Bizim yaylalara güzeller gelir,
Onların sözleri şekerden tatlı,
Bizim yaylalara güzeller gelir.*

Kimi zıbın giyer, kimisi fistan,
Söylenir metleri dillerde destan;
Baktım cümlesinin gözleri mestan,
Bizim yaylalara güzeller gelir.

Sabah erken kalkar yayığa başlar,
İnil, inil eder kayalar taşlar,
Sözümüzde yalan yoktur kardaşlar,
Bizim yaylalara güzeller gelir.

Hepsi birden som sürmeye boyanmış,
Sanki has bahçede bir gül uyanmış,
Buna bakan aşık nasıl dayanmış,
Bizim yaylalara güzeller gelir.

Büyük nam almıştır Arapgir Dağı,
Bağlanmış onlara gönlümün bağı;
Görenler kaybeder sol ile sağı,
Bizim yaylalara güzeller gelir.

Sarı çiçek derler görmeyen bilmez,
Güzellere gönül vermeyen bilmez;
Saçlarını tel tel örmeyen bilmez,
Bizim yaylalara güzeller gelir.

Koyu dumanları göklere çıkar,
Buz gibi suları çağlayan akar;
Gören aşıkların bağrını yakar,
Bizim yaylalara güzeller gelir.

Çekilir her yere peyniri, yağı,
Yemeden doyulmaz sütü, kaymağı,
Bir omuzdan, bir omuza saç bağı,
Bizim yaylalara güzeller gelir.

Kurarlar çadırı çayır, çimene,
Şanı verilmiştir Hint'e, Yemen'e,
Yanar isem ben yanarım kime ne?
Bizim yaylalara güzeller gelir.

Kimi kilim dokur, kimisi halı,
Katar birbirine kaymağı, balı;
Daha, sizi sever neylesin malı,
Bizim yaylalara güzeller gelir.

Koyunlar meleşir kuzusun arar,
Oturmuş yosmalar zülfünü tarar,
Şahin bakışları kalpleri yarar,
Bizim yaylalara güzeller gelir.

Her birisi birer türkü aldırır,
Sedaları sahraları doldurur;
Sanarsın dağları göğe kaldırır,
Bizim yaylalara güzeller gelir.

Güz gelince göçün çeker çöllere,
Boğum, boğum kına korlar ellere,
Şal kuşak sararlar ince bellere,
Bizim yaylalara güzeller gelir.

Fehmi, hiç birini vermezler sana,
Sakın mecnun olup çıkma meydana,
Gör nasıl anadır, doğuran ana,
Bizim yaylalara güzeller gelir.

* Ne hoş olur sarı çiçek havası,
Bizim yaylalara güzeller gelir.
Otlanır içinde atı, devesi,
Bizim yaylalara güzeller gelir.

-547-

Şeftali dalına elin uzatma,
Şeftali narindir, dallar incinir,
Yarin yaşmağına bir dem göz atma,
Oyalar incinir, pullar incinir.

Dikkat et kuyumcu, gördüğün işe,
Verilen emekler gitmesin boşa;
Razı olmam yarin kolları şişe,
Dar gelir bilezik, kollar incinir.

Dört buçuktan fistan yaptım o yare,
Bir çubuğu pembe, birisi kara;
Dilerim ki uğramasın nazara,
İçinde yeşiller, allar incinir.

Kaldırıp nikabın yüzün gösterme,
Kadir bilmeyene meylini verme;
Atını bu kadar süratli sürme,
Nazlı yare giden yollar incinir.

Nasıl müşterisin, sen ne söyledin?
Ne laftan alırsın, ne söz dinledin;
Dükkanımı devr-i daim eyledin,
Kumaşlar dökülmüş, şallar incinir.

Allah'ı seversen o yana bükül,
Dükkanıma ne ortaksın, ne vekil;
Topla da kendini geriye çekil,
İpekten kıymetli mallar incinir.

Bugün yine samyelleri başladı,
Bize görülmemiş işler işledi,
Taze fidanları yaktı haşladı,
Dostun bağındaki güller incinir.

Fehmi der ki, o yar bana küsmesin,
Allah için selamını kesmesin;
Ismarladım bugün yeller esmesin,
Dokunur zülfüne, teller incinir.

-548-

Arap atlarını oynatma düzde,
Tepeler incinir, düzler incinir,
Nazarın kalmasın kirpikte gözde,
Kirpikler incinir, gözler incinir.

Bu ne fırsattır ki düşmüş eline,
Bırak herkes gitsin kendi haline;
Böyle yan yan bakma kıza, geline,
Gelinler incinir, kızlar incinir.

Zaman geçti gitti güllerim soldu,
Dünyanın ateşi karnıma doldu,
Yarım kömür oldu, yarım köz oldu,
Kömürler incinir, közler incinir.

Bilemem ki nedir garezin bana,
Cefalar yaparsın şu tatlı cana,
Tepeyi çıkmaya kıyamam sana,
Gitme yokuşlara dizler incinir.

Azgın surat ile karşıma çıkma,
Eğri çehre ile yüzüme bakma,
Girip dükkanıma malları yıkma,
Kumaşlar incinir, bezler incinir.

Can ile gönülden severdim seni,
Duymaz mı kulağın gelip gideni?
Kaba saba sözler öldürdü beni,
Leblerden dökülen sözler incinir.

Bu nasıl çalgıdır, bu nasıl avaz,
Ben bilirim çekilir mi bunca naz?
Şairim diyenin elinde bir saz,
Perdeler incinir, sazlar incinir.

Fehmi şu dağların dumanı geçti,
Artık gönlümüzün gümanı geçti,
Göle taş atmanın zamanı geçti,
Turnalar incinir, kazlar incinir.

-549-

Yükselirim bir nam kazanam diye,
Kibirlik başına bela getirir,
Cenuptan şimale uzanam diye,
Kibirlik başına bela getirir.

Türlü libas giymiş ne kurulursun,
Beyhude çalışıp ne yorulursun,
Öğüt verenlere çok darılırsın,
Kibirlik başına bela getirir.

Cümlemizin aslı bir damla meni,
Yoktan var eyledi canı, bedeni,
Dünyanın ziyneti aldatmış seni,
Kibirlik başına bela getirir.

Bilirsin kibirler Mevla'ya düşman,
Para etmez sonra olsan da pişman,
Doğru değil, hakkın nehyine koşman,
Kibirlik başına bela getirir.

Seni halkeyleyen bil Yaratanı,
Zahirde batında Mevla'yı tanı,
Feda kıl yolunda bu tatlı canı,
Kibirlik başına bela getirir.

Öksüz, yetimlerin sıva başını,
Tatlı söyle sil gözünün yaşını,
Yüksekten uçurma gönül kuşunu,
Kibirlik başına bela getirir.

Fehmi der ki, haktan sen olma gafil,
İletir Mevla'ya bizi doğru yol,
İsterse bay olsun isterse yoksul,
Kibirlik başına bela getirir.

Nere varsam yardım etmez özüme,
Kader benden evvel gider oturur;
Merhamet eyleyip bakmaz yüzüme,
Bir derdimi elli bine yetirir.

Şu yalan dünyada cefalar çektim,
Geceli, gündüzlü gözyaşı döktüm;
Yer devirip emek verip gül ektim,
Gül yerine çakır diken bitirir.

İşimi boyuna yapar tersine,
Gündüz oynar, gece bakar dersine;
Gider Adana'ya gider Mersin'e,
Halı istedikçe hasır getirir.

Sağır kulağına duyuramadım,
Elini yakamdan ayıramadım;
Yedirdim, yedirdim doyuramadım,
Bana pul bırakır, altun götürür.

Ne bir döşek verdi ne de bir yorgan,
Var mı benim gibi karalı doğan?
Babayiğit isen bu devre dayan,
Hasırı da çekip yerde yatırır.

Yine zehir kattı aşıma benim,
Acep ne gelecek başıma benim?
Ulu deniz çıktı karşıma benim,
Çekip yelkenimi göle batırır.

Kaderin kastı var benim canıma,
Hançerler sapladı yine yanıma;
Girmek ister imiş elbet kanıma,
Deler deler yaraları artırır.

Beni taştan taşa çaldı da gitti,
Bir dertten bin derde saldı da gitti;
Fehmi'nin aklını aldı da gitti,
Korkarım ki bir yabanda yitirir.

-551-

Ela gözlerini sevdiğim güzel,
Cemalin ziyası bana yetişir.
Ben seni sevmişim ezelden ezel,
Deler can evini, cana yetişir.

Sensiz bir dakika yola gidemem,
İpeği bırakıp kılı didemem,
Nihayet bulup da methin edemem,
İstanbul, Edirne, Van'a yetişir.

Aşıklar yanar da şairler söyler,
Geleni gideni yolundan eyler,
Seni seven kişi cenneti neyler,
Sendeki güzellik ona yetişir.

Kokusu gelir mi güller solunca?
Ağyar sevilir mi, sağ yar olunca?
Aşkı muhabbeti kalbe dolunca,
Keser damarları kana yetişir.

Elbet bahtiyardır seni sevenler,
Burada ağlayan orada güler,
İleriyi gözle neler var, neler,
Doğru bu yol bir canana yetişir.

Dane dane damlat gözün yaşını,
Ulu düşmanına eğme başını,
Sağa sola bakma gözle kaşını,
Gide gide o sultana yetişir.

Haddini bilmezden kaçabilirsen,
İnciden, elmastan saçabilirsen,
Gizli bir kapı var açabilirsen,
İçeride şehristana yetişir.

Fehmi'nin gözleri açılmaz yastan,
Çırak oldum dersin, haniye ustan?
Bülbülün de durağıdır gülistan?
Can bülbülü gülistana yetişir.

-552-

Sevdiğim yüzünü dönder bu yana,
Cemalin ziyası bana yetişir,
Senin bakışların can katar cana,
Deler can evini cana yetişir.

Sensiz bir dakika yola gidemem,
İpeği bırakıp kılı didemem,
O kadar güzelsin methin edemem,
İstanbul, Edirne, Van'a yetişir.

Nice bahtiyarlar yüzünü görmüş,
Yüzünü görenler makama ermiş;
Ol sana bu kadar güzellik vermiş,
Keser damarları kana yetişir.

İsmin dört harf ile okunur gördüm,
Okudum yüksek bir devlete erdim;
Uçan turnalara bir mektup verdim,
Çok sürmez efendim sana yetişir.

Yüzünü görmedim kılarım zarı,
Yari severmişim sevmem ağyarı;
Seni seven aşık terketsin varı,
Yüce muhabbetin ona yetişir.

İstemem altunu, istemem pulu,
Güzel sevgilerin içimde dolu;
Arayı arayı bulmuşum yolu,
Gide gide bir sultana yetişir.

Kuşatmış dünyanın dört bucağını,
Sarmış gider ovasını, dağını;
Şadeyledi bizim gönül bağını,
İçerdeki şehristana yetişir.

Ayın güzelliği senden alındı,
Münkirlerin kara bağrı delindi;
Aydın oldu karanlıklar silindi,
Fehmi der ki du cihana yetişir.

-553-

Geceler karanlık yolu seçemem,
Bir ehl-i kamile varmam gerektir;
Daha doğmamışa libas biçemem,
Biraz sabreyleyip durmam gerektir.

Bakıp kolayına denize dalıp,
Pahası bulunmaz mücevher alıp;
Öğrenmemiz için ehlini bulup,
Kırklar meclisini sormam gerektir.

Başka hal olurum cemre girince,
Haddeden çekerler inceden ince;
Düşman saf saf üzerime gelince,
Çekip başlarını vurmam gerektir.

Salmayalım kendimizi gümana,
Çıkınca girmeyiz daha bu hana;
Münafıklar katmış tozu dumana,
Yollarına tuzak kurmam gerektir.

Ne yazıktır bana, yolda kalırsam,
Kalmaz üstadımdan izin alırsam;
Eğer ki çalışıp tabip olursam,
Derin yaraları sarmam gerektir.

Geceyi gündüze katan bülbülmüş,
Haddini bilmeyen bülbüle gülmüş;
Ben aşıkım diyen meydana gelmiş,
Sazını başında kırmam gerektir.

Dünya bir hayaldir aşıka göre,
Bağlılık güzeldir sadıka göre,
İlaç tesir etmez yanığa göre,
İlacını bulup sürmem gerektir.

Fehmi'nin sözünde bal tadı vardır,
Dostu görmek için muradı vardır;
Bülbülün de güle feryadı vardır,
Gülşen bahçesine girmem gerektir.

Geceli gündüzlü revan olmuşum,
Muhakkak bir işi görmem gerektir;
Dostun cemaline hayran olmuşum,
Muhakkak bir işi görmem gerektir.

Sen gül ol ki bülbül olam dalında,
Katip ol ki kalem olam elinde;
Yolcu ol ki tozam gidem yolunda,
Muhakkak bir işi görmem gerektir.

Dilber ol ki yaşmak olam yüzünde,
Seyyah ol ki derman olam dizinde;
Avcı ol ki ışık olam gözünde,
Muhakkak bir işi görmem gerektir.

Sümbül ol ki koparam da koklayım,
Mendil ol ki ceplerimde saklayım;
Hasta ol ki gelem gelem yoklayım,
Muhakkak bir işi görmem gerektir.

Şair ol ki ben sazında tel olam,
Aşık ol ki ağzındaki dil olam;
Sen çay ol ki boz bulanık sel olam,
Muhakkak bir işi görmem gerektir.

Gelin ol ki duvak olam başında,
Leyla ol ki düşem gezem peşinde;
Ağam ol ki kölen olam karşında,
Muhakkak bir işi görmem gerektir.

Alim ol ki kulak verem sözüne,
Derviş ol ki düşem gezem izine;
Sultan ol ki sarılayım özüne,
Muhakkak bir işi görmem gerektir.

Fehmi ol ki, fehmedesin cihanı,
Hancı ol ki koruyasın bu hanı;
Ey köhne dünyanın ahirzamanı,
Muhakkak bir işi görmem gerektir.

-555-

Sana ricam budur hakim efendi,
Bugün davamızı berat gerektir.
İşini görenler geriye döndü,
Meydan almam için bir at gerektir.

Ne davul isterim, ne boru gelsin,
Ne yeşil isterim, ne sarı gelsin;
Ne yağız isterim, ne doru gelsin,
Dosta yetişmeye al at gerektir.

Kulağım sağırdır sazdan, kemandan,
Gözüm görmez olmuş, tozdan, dumandan;
Buğday nasıl çıkar saptan, samandan,
Ayırt etmek içir sarat gerektir.

Atın olsa konağına varılmaz,
Selam verip karşısında durulmaz;
Çehresiz kimseden hayır görülmez,
İnsanım diyende surat gerektir.

Beyhude çalışmak çıkmaz bir yoldur,
Kesme ümidin rahmeti boldur;
Terkeyle uykuyu başını kaldır,
Seher zamanında hacet gerektir.

Dünya dedikleri bu bir hayalmiş,
Bir kere görünüp denize dalmış;
Dikkat et, dört yanı düşmanlar almış,
Kurtulmamız için kanat gerektir.

Bu yolda terlerim aksın kan gibi,
Kuş dilinden bilsem Süleyman gibi;
Diksem bayrağımı Genç Osman gibi,
Bağdat'ı almaya Murat gerektir.

Bardak olup, boşalıp da dolmadım,
Çiçek olup, açılıp da solmadım;
Fehmi der ki, çok aradım bulmadım,
Hızır'ın altında boz at gerektir.

-556-

Dinleyin sözümü nazlı kardeşler,
Dostu bulmak için mürşit gerektir;
Aksın gözümüzden sel gibi yaşlar,
Dostu bulmak için mürşit gerektir.

Devam et yoluna, geride kalma,
Aldanıp nefsine, uykuya dalma;
Dümensiz gemiyi ummana salma,
Dostu bulmak için mürşit gerektir.

Nerede görürsen yapış destine,
O seni erdirir yüce dostuna;
Otur ki bilesin kamil postuna,
Dostu bulmak için mürşit gerektir.

Gülşen bahçesinde kalmayan bilmez,
Gülün kokusundan almayan bilmez;
Bülbülün kadrini bilmeyen bilmez,
Dostu bulmak için mürşit gerektir.

Gör ki, içeride neler var neler,
Yanılma yolundan şeytanlar güler;
Bir gün gelir seni elekten eler,
Dostu bulmak için mürşit gerektir.

Kaptırma yakanı çirkin bu derde,
Bulamazsın gideceğin yol nerde;
Çıkarıp iblisi kalbinden sil de,
Dostu bulmak için mürşit gerektir.

Silahlan bir yola, kalkan beraber,
Olmalı yanında keskin bir teber;
Sana vereceğim doğru bir haber,
Dostu bulmak için mürşit gerektir.

Mürşidimiz Kur'an, Allah kelamı,
Kuşatmıştır on sekiz bin alemi;
Fehmi'ye münkirler vermez selamı,
Dostu bulmak için mürşit gerektir.

Buğday hükmediyor hakimler gibi,
Ne berattır diyor ne gün veriyor.
Arpa naz ediyor hekimler gibi,
Ne bakıyor ne bir yara sarıyor.

Mısır suvar olmuş at ile gezer,
Pirinç albay olmuş alayı dizer,
Nohut da muharrir gazete yazar,
Gilgil de millete ne ders veriyor.

Mercimek koluna terfiye takar,
Darı karşısında ayağa kalkar,
Bulgur tayyarede şehirler yakar,
Önüne geleni vurup kırıyor.

Balı sürgün ettik başka düvele,
Şeker girdi muşambadan çuvala,
Pekmez ağa sen dersin bu hala,
O da karşımızda bıyık buruyor.

Ne tarafa gitti üzümle yemiş?
Hele sorun fasuliye ne demiş?
Şahlık ilan eder altın ve gümüş,
Bir hükümdar gibi hüküm veriyor.

Alınamaz oldu basmalar bezler,
Pamuk yüce yerde milleti gözler,
İskarpinler için tuhaf bir sözler,
Tavuk gibi kümeslere giriyor.*

Patatesle soğan ne hale girmiş
Artmış maaşı da biraz yükselmiş,
Bir şey bilmeziken bir katip olmuş,
Gelenden geçenden hesap soruyor.

Bir tütün paketi yüz kuruş oldu,
Buna karşı millet hep şaşıp kaldı,
Keyfçiler tamamen sarardı soldu,
Kaba kağıt acı duman veriyor.

Kasaya mı girdi kahveler çaylar?
Buna ne dersiniz bayanlar baylar?
Kimisi düşünür kimisi söyler,
Peynir ellerini çırpmış gülüyor.

Et eşkıya olmuş mavzer dalında,
Kebap cellat olmuş satır belinde
Yumurta bey olmuş baston elinde,
Ne merhaba ne bir selam veriyor.

Odun havalandı göklerde uçar,
Kömürü sorarsan dağlara kaçar,
Kibrit terzi olmuş ne donlar biçer,
O da bize can sıkısı veriyor.

Süt bir zemzem olmuş Mekke elinde,
Yoğurt bulunmuyor beyler evinde,
Kaymak gelin olmuş kemer belinde,
Görsem yüreğimin yağı eriyor.

Tuz geziyor yüce dağlar başında,
Sabun bir kız olmuş on beş yaşında,
Helva damat olmuş kasket başında,
Sanki dünya hep kendiye kalıyor.

Kırk liraya çakılıyor bir çift nal,
Evveli arama hele bunda kal,
Ne kanaat ne merhamet ne bir hal,
İki mıhı on liraya vuruyor.

Gayet pahalıdır kalay parası,
Bir liraya kalaylanır su tası,
Beş lira diyorlar yünün pahası,
Kimi düşünüyor, kimi kuruyor.

İthal ediliyor çelikle demir,
Allah'tan mı böyle verildi emir,
Bir yıkık kırk bine olmuyor tamir,
Sarsılan binalar harap duruyor.

Yeter artık yükümüzü almışız,
Derin derin düşünceye dalmışız,
Ayçiçek yağına muhtaç kalmışız,
Durmuş o da bize tekme vuruyor.

Petrol pahalanmış gaz alınamaz,
Yorganlar yırtıldı bez alınamaz,
İgirmi beş bine kız alınamaz,
Bekarların derdi kalbi yoruyor.

Fehmi çok uzatma kısadan söyle,
Usula girer mi kalır mı böyle?
Çökelek olmuştur bunlara molla,
Çıkmış da kürsüde nutuk veriyor.

*Gelin gibi çarşaflara giriyor

-558-

Karşıya geçmenin kolayı yoktur,
Aramızdan coşkun dere gidiyor.
Mesafe uzaktır, suyu da çoktur,
Önümüz uçurum yara gidiyor.

Hayırın yerine şer gelmiş akar,
Bu nasıl ateştir yürekler yakar,
Cennet gibi bahçelere kim bakar,
Çekilen bayıra, kıra gidiyor.

Kırılan dal şeftalinin dalı mı?
İçilen zehir mi,, arı balı mı?
Bilmem bunlar akıllı mı, deli mi?
Acep bu yolumuz nere gidiyor?

Gayret edip başladılar sıradan,
Süremedik zalimleri aradan,
Mor çiçekler gibi doğduk anadan,
Temiz vücudumuz kire gidiyor.

Şeytan mı, nefis mi milleti fitler?
Vurmuş anahtarı kalbi kilitler,
Meyhanede delikanlı yiğitler,
İhtiyar babalar kara gidiyor.

Bu nasıl fırtına, bu nasıl duman,
Vallahi bu gidiş halimiz yaman,
Bu da görülmemiş böyle bir zaman,
Yedisinde kızlar ere gidiyor.

Kendisini bilmez serseri kişi,
Beğenir de yapar bu çirkin işi,
Görecek başına gelecek kişi,
Mevlaya yüzleri kara gidiyor.

Bizim sözümüzü kulaklar duymaz,
Dünyayı yeseler gözleri doymaz,
Doğrular çığırdan dışarı kaymaz,
Fehmi kendisini yora gidiyor.

-559-

Bu yıl Türkiye'de bahar dediler,
Karlar uzaklardan kaymış geliyor,
Çekilir mi böyle kahır dediler?
Dediğimiz sözü duymuş geliyor.

Muş'a, Erzurum'a, Kars'a, Bolu'ya,
Kastı mı var imiş Anadolu'ya?
Selam vermez kaymakama, valiye,
Deli kafasına uymuş geliyor.

Yine duman oldu dağların başı,
Kırmak mı istiyor kekliği, kuşu?
Severiz baharı, sevmeyiz kişi,
Kendisini yola koymuş geliyor.

Şöyle baktım kurtuluşun yolu yok,
Dikkat ettim kanadı yok, kolu yok,
Artık bunun el tutacak dalı yok,
Yolcular beraber donmuş geliyor.

Bilmem usanmış mı Amerika'dan?
Harekete geçmiş yola, durmadan,
Dağı, taşı sarmış yolu sormadan,
Gör, nice canlara kıymış geliyor.

Kar yağınca ovaları doldurur,
Güzellerin gül benzini soldurur,
Ayağı kayana namaz kıldırır,
Ayları, günleri saymış geliyor.

Yüzüne bakılmaz insafı yoktur,
Hani sevilecek tarafı yoktur,
Söylerim sözümün hilafı yoktur,
Adını cihana yaymış geliyor.

Fehmi , bu kimsenin sözünden almaz,
Savurur, devirir dağları yılmaz,
Herkes ölür gider, bu kışlar ölmez,
Abayı, paltoyu giymiş geliyor.

-560-

Gülme deli gönül, gitti zamanın,
Yorganını çek başına yatagör;
Göklere dikilir bir gün dumanın,
Bir dertli bul, derdi derde katagör.

Çetindir, gidecek yolları düşün,
Tutamaz kolundan ahbabın, eşin;
Gediğe yanaşmış, aşar güneşin,
Vakit geçti, kumaşını satagör.

Tabip kar eylemez yaralar derin,
Nasıl cenk edersin, hani teberin?
Düşman yamacında, var mı haberin?
Aman verme, çek yayını atagör.

Ne yavuz düşmandır, düşmüş kastına,
Hasret koymak ister seni dostuna;
Yaklaşıp yapışma kirli destine,
Tutacaksan pir elinden tutagör.

Ne İlyas kalacak bunda ne Hızır,
İster sultan olsun, isterse vezir;
Cümlesi cem olmuş sefere hazır,
Denklerini birbirine çatagör.

Bakma dünya yeşiline, alına,
Denizde namerdin binme salına,
Meşe ağacının konma dalına,
Bülbül isen dost bağında ötegör.

İstersen az yaşa, ister çok yaşa,
Demez ki bu beydir, demez bu paşa;
Konacaksın bir gün yassı bir taşa,
Yalan isem sözümde bir hata gör.

Fehmi der ki, sözüm değildir yalan,
Tuzak kurulmamış, bunda yok pilan;
Mücevher satarım, var mıdır alan?
İnanmazsan yer dibine batagör.

-561-

Çıktım çınarın başına,
Oyun işte bu oyundur.
Girdim bıldık savaşına,
Oyun işte bu oyundur.

Çaldım bildiğe bıçağı,
Dört yana dökmüş saçağı,
Domateslerin alçağı,
Oyun işte bu oyundur.

Karpuza lüveri çektim,
Kanını yerlere döktüm,
Bu yıl issotu çok ektim,
Oyun işte bu oyundur.

Pirçekli yere çakılmış,
Yaprakları salkım olmuş;
Kız bakın çağa boğulmuş,
Oyun işte bu oyundur.

Hamamda patik peyvazı,
İçine kattım leyvazı,
Çekilir mi bunun nazı,
Oyun işte bu oyundur.

Yemedim tandır biciği,
Çağalar kırmış gıciği,
Keçinin ikiz gıdiği,
Oyun işte bu oyundur.

Biri mırtik, biri itik,
Biri bizim kara kutik;
Biri zıkkım, biri hotik,
Oyun işte bu oyundur.

Biri çalar, biri oynar,
Ocakta pirpirim kaynar;
Fehmi yeme, ağzın yanar,
Oyun işte bu oyundur.

-562-

Mecnun gibi bırak dağlara beni,
Yüce muradıma ersem nic'olur.
Kerem gibi düşür yollara beni,
Gidip Aslı Han'ı bulsam nic'olur.

Yusuf gibi koy zindanda yatayım,
Cevherimi alanlara satayım,
Derdime bin türlü dertler katayım,
Sonunda devlete ersem nic'olur.

Tahir gibi düşem gidem ırmağa,
Hacet yoktur öğrenmeye, sormağa,
Çok ömür istedi yare varmağa,
Zehra'mın katına ersem nic'olur.

Şah İsmail gibi Güllüzar'ımı,
Aldılar elimden nazlı yarimi,
Hiç bir kimse bilmez akan zarımı,
Serimi sevdaya versem nic'olur.

İster Ferhat gibi dağları yardır,
Sen bilirsin onda muhabbet vardır.
Cihan baştan başa başıma dardır,
Şirin için dağı yarsam nic'olur.

Dalgıç gibi denizlere dalayım,
Garip gibi muradımı alayım,
Hurşit gibi Mah Mihrimi bulayım,
İncecik belinden sarsam nic'olur.

Seyfi'l- mülük gibi deryalar geçem,
Hızır gibi ab-i hayattan içem
Cihanşahcileyin göklerden uçam,
Yar yolunda çadır kursam nic'olur.

Geçti yine ömrümün evelki çağı,
Yıkılsın dünyanın ovası, dağı,
Size kalsın bütün köşkü konağı,
Yüzüm topraklara sürsem nic'olur.

Gelenler, geçenler hep toprak oldu,
Üstü çayır, çimen, bahçe dağ oldu,
Bir gün de derler ki Fehmi yok oldu,
Mezara muratsız girsem nic'olur.

-563-

Gönül bahçesine gir ki göresin,
Ayva da bulunur, nar da bulunur;
Şu yüce dağları gör ki göresin,
Duman da bulunur, kar da bulunur.

Yalandan, gıybetten koru dilini,
Söylek tutma, sıkı bağla belini;
Her taşın altına sokma elini,
Akrep de bulunur, mar da bulunur.

Sattığım kaftan; kumaş bez değil,
Söylediğim yalan, yanlış söz değil;
Şu dünyanın her tarafı düz değil,
Bayır da bulunur, yar da bulunur.

Kondum ovasına, baktım dağına,
Çektim bineğimi yolun sağına,
Bir nazar eyledim gülşen bağına,
Gonca da bulunur, har da bulunur.

Gördüğün peteği balsız belleme,
Herkesi, kanatsız kolsuz belleme;
Milletin hepsini yolsuz belleme,
İman da bulunur, ar da bulunur.

Bir ustanın huzuruna varırsan,
Bilmediğin öğrenirsin, sorarsan;
Toprağın altını biraz ararsan,
Yakut da bulunur, zer de bulunur.

Bugün kimler gitti, kimler gelecek,
Kimler ağlayacak, kimler gülecek,
Kimin yaptığını kim ne bilecek,
Hayır da bulunur, şer de bulunur.

Fehmi der ki lafı fazla uzatma,
Gördüğün güzele sakın söz atma;
Her sarrafın dükkanına göz atma;
Aradığın inci burda bulunur.

-564-

Sizin neyinize ben yalvarayım,
Her türlü kabahat sizde bulunur,
Sizleri bırakıp Hakk'a varayım,
Her bela, her afat sizde bulunur.

Dünyada çok vardır haksız kadınlar,
Diri koyulurdu mezara bunlar,
Sizin yüzünüzden dökülen kanlar,
Hesapsız cinayet sizde bulunur.

Peygamber demedi size müslüman,
El aman sizlerin elinden aman,
Gezer yürürsünüz şimdi bir zaman,
Bu devirde fırsat sizde bulunur.

Abitleri yoldan azdırırsınız,
Gençlerin kabrini kazdırırsınız,
Niçin bu milleti bezdirirsiniz,
Neden bunca şehvet sizde bulunur?

Kocasını katleder binlerce karı,
Atmışlar başından namusu, arı,
Sizin için hazırdır cehennem narı,
Orda istirahat sizde bulunur.

Huzur ilahiden utanmazsınız,
Hakk'ın birliğine inanmazsınız,
Tamuya girseniz uslanmazsınız,
Firavundan inat, sizde bulunur.

Fehmi der ki hepisini söylemem,
İy'leri de vardır inkar edemem,
Sözüm haksızlara ben laf dinlemem,
Cümlesi nihayet sizde bulunur.

-565-

Huzura istemiş beni nazlı yar,
Susuzdur yolları; bardağım yoktur;
İnşallah bu cana vermez cezalar,
Yakınım dostuma, ırağım yoktur.

Adular karşımda ederler savaş,
Bulmadım dünyada kendime yoldaş;
Biçerim, dikerim, satarım kumaş,
Baktım dört yanıma, çırağım yoktur.

Uzundur bu yollar, geçitler zordur,
Aşılmaz söz ile, dağları kardır;
Dereler dolusu yılanı vardır,
Zehiri kesmeye tuyrağım yoktur.

Taktirde yazılmış bize bu kader,
Bilmeyiz, boyuna böyle mi gider?
Düşman silahlanmış, elinde teber,
Kılıç, kalkan dursun; mızrağım yoktur.

Çekmiş katarını, vermiş el ele,
Onlar bencileyin çekmedi çile;
Türkmen, obasını kurmuş cebele,
Çayırlı, çimenli bir dağım yoktur.

Perişan eyleme bu yolda beni,
Bırakma her daim melalda beni;
Kul borcuyla koyma vebalde beni,
Kaşınmak isterim, tırnağım yoktur.

Bilmem ben mi deli, dünya mı deli?
Her daim kesilmez yağmuru, yeli,
Ne mürsel bıraktı, ne Haydar Ali,
Onu düşürecek tuzağım yoktur.

Fehmi der ki, fırsat elden kaçarsa,
Geri gelmez, kuş kafesten uçarsa;
Kara yer ağzını bize açarsa,
Ordan başka benim konağım yoktur.

-566-

Açıldı çiçekler Şubat var iken,
Oynaşır yavrular bahar günüdür,
Ovalar yeşerdi, dağlar kar iken,
Oynaşır yavrular bahar günüdür.

Sümbül açıldı, güllerde sıra,
Erişen sevinsin yeşil bahara,
Bakın sesli sesli giden sulara,
Oynaşır yavrular bahar günüdür.

Kuşlar yuva yapar bulut eşini,
Def eyledik zemherinin kışını,
Millet geniş geniş görsün işini,
Oynaşır yavrular bahar günüdür.

Cennet kokuları sardı dört yanı,
Çekildi dağların gitti dumanı,
Gezip yürümenin geldi zamanı,
Oynaşır yavrular bahar günüdür.

Hep meydana çıktı atlar, develer,
Şahin, gökte turnaları kovalar;
Güzel kokularla doldu havalar,
Oynaşır yavrular bahar günüdür.

Irmaklar bulanmış, dereler dağlar,
Yeşil toprak doldu, bahçeler, bağlar,
Şehristana döndü dumanlı dağlar,
Oynaşır yavrular bahar günüdür.

Baharı yaratmış, cennete misal,
Gör de mücizatı bundan ibret al,
Ne kadar yaşasan dünya bir hayal,
Oynaşır yavrular bahar günüdür.

Fehmi der ki kayıp oldu nicesi,
Yer altında geçer günü, gecesi,
Ağlasın, inlesin duyulmaz sesi,
Oynaşır yavrular bahar günüdür.

-567-

Benden nazlı yare selamlar olsun,
Bugün huzuruna gelmek görünür,
Ezilsin şerbetler kadehler dolsun,
Orada şad olup gülmek görünür.

Deyin nazlı yare çıksın meydana,
Gözetsin yolları dursun seyrana;
Gelmez diye ger başlarsa figana,
Gözünün yaşını silmek görünür.

İster bahar olsun, ister kış olsun,
İster kalem olsun, ister kaş olsun;
İster yalçın olsun, ister taş olsun,
Düşüp yollarında ölmek görünür.

Nasıl terkedeyim ben öyle yarı,
Güllerim solarsa neylerim harı;
Gelen mektupların yazısı sarı,
Müşkül hallarını bilmek görünür.

Çare bulamadın bu derin derde,
Feda olsun canım, mert oğlu merde,
O bir yerde kalmış, ben de bir yerde,
Görünen dağları delmek görünür.

Benden başkasına gönül verirse,
Eli yakın, bizi uzak görürse,
Düşmanlar karşıma çıkar dururşa,
Çekip kılıcımı bölmek görünür.

Boş kalır dünyanın köşkü, sarayı,
Ne murat alacak yoksulu, bayı?
Nazlı dost elinden gelen elmayı,
Altın çakı ile dilmek görünür.

Fehmi söyler sözlerini ezelden,
Gönül vazgeçer mi böyle güzelden?
Durmaz ah çekerim ne gelir elden?
Bu derde çare yok ölmek görünür.

S
-568-

Ağarttın başımı, nedir garazın,
Dünya sana küstüm, sen de bana küs;
Nedir elindeki döner terazin?
Dünya sana küstüm, sen de bana küs.

Nice yaş yaşadın taze gelinsin,
Hançer değip kara bağrın delinsin;
Tepelerin bölük bölük bölünsün,
Dünya sana küstüm, sen de bana küs.

Bir dem güldürmedin, ağlattın beni,
Seni merhametsiz, ey köhne seni;
Yakın olup sevmem seni seveni,
Dünya sana küstüm, sen de bana küs.

Kim senden gün gördü, yaramaz kadın?
Firavun'da yoktur senin inadın;
Bir gün de göklere çıkar feryadın,
Dünya sana küstüm, sen de bana küs.

Kız mısın, dul musun ere varmadın?
Geldin geçtin hatırımı sormadın;
Bizim değirmene düzen vermedin,
Dünya sana küstüm, sen de bana küs.

Bilmem ki, nereden gelişin senin,
Öptükçe böyle mi silişin senin?
Aldatıp almaktır her işin senin,
Dünya sana küstüm, sen de bana küs.

Durmadan oynaşır atın, katırın,
Her daim elinde keskin satırın;
Yanımda bir para yoktur hatırın,
Dünya sana küstüm, sen de bana küs.

Sana mı kalacak köşkün, sarayın?
Yoldun saçlarını yoksulun, bayın;
Oku zehirlidir Fehmi, bu yayın,
Dünya sana küstüm, sen de bana küs.

Ş
-569-

Turpun salatası geriye kaldı,
Haniya kardeşler enginar noldu?
Önümüze karnabahar mı geldi?
Fasulya, durmadan gül yavaş yavaş.

Sevmediğim yemek bamya ve bakla,
Biraz karşısında dönelim takla;
Dursun bunlar da sevenlere sakla,
Yemekler gelecek, bol yavaş yavaş.

Getirin karpuzu yemesi hoştur,
Hepsi de çekildi soframız boştur;
Arapgir üzümü cümleye baştır,
İstemeye tutmaz dil yavaş yavaş.

Gelsin kış kavunu kes dilim dilim,
Bir dilim almağa tutmadı elim;
Elmadan yemezsem nic'olur halim?
Turuncu defterden sil yavaş yavaş.

Yafa portakalı kabuğu kalın,
Dostlar birer tane armuttan alın;
Muz isterim seni karşımda salın,
Ben aşığım sana bil yavaş yavaş.

Meyveler bitmezse ayrılmam burdan,
Hele birkaç tane getirin nardan;
Bir miktarda ayva getirin şurdan,
Güzel meyvelerden al yavaş yavaş.

Limon çok ekşidir bize yaramaz,
Kaysı yoktur şimdi kimse aramaz;
Hiç elimiz mandalina varamaz
Bir tabak erikten bul yavaş yavaş.

Fehmi hiç birini sana vermezler,
Sen fakirsin diye layık görmezler;
Önüne bir bardak çayı sürmezler,
Kalk da teravihi kıl yavaş yavaş.

Otur da karşıma çıkart kalemi,
Ben söyliyem sen de yaz yavaş yavaş;
Başımızdan geçen derdi, elemi,
Nokta noktasına düz yavaş yavaş.

Kimler ağlayacak, kimler gülecek?
Kimin derdi çoktur kim ne bilecek;
Yaz kokusu vardır, bahar gelecek,
Ötüşür göllerde kaz yavaş yavaş.

Bahar geçer gider, elbet yaz gelir,
Ben mi dertten, dert mi benden vaz gelir?
Sabır edin harman vakti tez gelir,
Yükselir göklere toz yavaş yavaş.

Felek vurdu sızılattı yanımı,
Yerden yere döktü kızıl kanımı;
Gönül hastalığı sarmış canımı,
Taş al da bağrımı ez yavaş yavaş.

Bir dal ip getirip ölçün boyumu,
Hemen tutun düğünümü, toyumu;
Açın kefenimi, koyun suyumu,
Kesilip dikilsin bez yavaş yavaş.

Hasret kaldım yarenime, dostuma,
Tıfıl iken Felek düştü kastıma;
Kara bayrak açıp örtün üstüme,
Söylenir hakkımda söz yavaş yavaş.

Atarlar çöplüğe tasımı benim,
Daha kimse duymaz sesimi benim,
Bir saat çekmezler yasımı benim,
Aldık göçümüzü biz yavaş yavaş.

Fehmi'nin emeği zay oldu derler,
Bölündü ciğeri pay oldu derler;
İçimizden gitti ey oldu derler,
Sevin bundan sonra gez yavaş yavaş.

-571-

O da benim gibi bahtı karalı,
Bir kız ağlar muradını almamış,
Sormadım aslına, aslı nereli,
Bir kız ağlar muradını almamış.

Acıdım ben onun müşkül haline,
Engelleri pusu kurmuş yoluna,
Benzettim boyunu selvi dalına,
Bir kız ağlar muradını almamış.

Kaşlarına baktım kalem kaşı var,
Gözlerinde damla damla yaşı var,
Ne ana, ne baba, ne kardeşi var,
Bir kız ağlar muradını almamış.

Söktüm sargıları derin yarası,
Gösterdim hekime yoktur çaresi,
Kader ile uzak düşmüş arası,
Bir kız ağlar muradını almamış.

Yaprakları solmuş, gülleri gonca,
Sordum sual ettim inceden ince,
Ciğer yaralandı onu görünce,
Bir kız ağlar muradını almamış.

Senin dertlerine ortak olurdum,
Gençlik geri gelse seni alırdım,
Ömrüm süresi beraber kalırdım,
Bir kız ağlar muradını almamış.

Yaşı gelmiş geçmiş, kırk dokuz-elli,
Başına kar yağmış saçından belli,
Kendi kendisine verir teselli,
Bir kız ağlar muradını almamış.

Fehmi der ki, gitmiş senin zamanın,
Göklere yükselir çıkan dumanın,
O dünyada karşı gelsin imanın,
Bir kız ağlar muradını almamış.

-572-

Karşıdan karşıya söz atma bana,
Eski muhabbette halim kalmamış,
Gülü deste yapıp uzatma bana,
Gülşen bahçesinde gülüm kalmamış,

Ben gönüle, gönül bana darıldı,
Ben gönülden, gönül benden ayrıldı,
Düzeni bozuldu, sapı kırıldı,
Sazda çalınacak telim kalmamış.

Baş koyup kolumda yatar mı diye,
Belki canı cana katar mı diye,
Uzattım elimi tutar mı diye,
Daha tutulacak elim kalmamış.

Geminin dümeni tersine döner,
Düşmüş yüreğinde bir ateş yanar,
Derdimi söylesem el beni kınar,
Daha söyleyecek dilim kalmamış.

Ne vakt bahar gele, sular yürüye,
Belki sinemdeki buzlar eriye,
Gelen müşteriler döndü geriye,
Kapattım dükkanı malım kalmamış.

Bu nasıl doludur başıma yağan,
Bu nasıl güneştir karanlık doğan,
Bugün nasibimiz bir acı soğan,
Aradım cebimi pulum kalmamış.

Önümüze çıktı yalçın kayalar,
Bu yalancı dünya bizi oyalar,
Zalim kader tutar yerlere çalar,
Bir yana çıkacak yolum kalmamış.

Fehmi senin derdin yandırdı bizi,
Hak bilir gönülden acıtır sizi,
Bir daha gözleriz gelecek güzü,
Elimi tutacak dalım kalmamış.

-573-

Körpe yavruları ortada koyup,
Meyhanede çeken babalar varmış,
Kendi kafasına kendisi uyup,
Bıyığını büken babalar varmış.

Taraftar oldu mu dört yanı gezdim,
Herkesi inceden inceye süzdüm,
Onların hakkında koşmalar dizdim,
Her işe gereken babalar varmış.

Geceyi gündüze katıp özenen,
Çalınıp çırpınıp para kazanan,
Evlat acısına tutuşup yanan,
Gözyaşları döken babalar varmış.

Bugünkü saatım ay oldu diyen,
Gözlerimin yaşı çay oldu diyen,
Bütün emeklerim zay oldu diyen,
Gerilerden bakan babalar varmış.

Kiminin kulağı işitmez duygu,
Kimine yaklaşmaz düşünce kaygı,
Böyle kimselerde olur mu saygı?
Hanümanlar yıkan babalar varmış.

Havada turnayı gözünden vuran,
Paralı parasız kim diye soran,
Kızı satıp kemerini dolduran,
Kafasını diken babalar varmış.

Çocuğu doğunca güzel ad veren,
İlm-i diniyeyi ona gösteren,
Sonunda everip gününü gören,
Beş binde bir çıkan babalar varmış.

Sana yüz çevirir ahbabın eşin,
Çekil de kenara kendini düşün,
Dünya nasıl dünya, Fehmi görüşün,
Dört yana şer eken babalar varmış.

-574-

Elekten eledim gezdim cihanı,
Benim gibi bahtı kara yok imiş,
Divane gönlümün gitmez gümanı,
Aradım, kendime çare yok imiş.

Deli gönül erişmedi dengine,
Yine girdim aduların cengine,
Bindim bir gemiye saldım engine,
Baktım dört yanıma kara yok imiş.

Giden gitti ben burada duramam,
Yollarımı dağlar kesmiş yaramam,
İzin alıp huzuruna varamam,
Yarı görmek için sıra yok imiş.

Gonca gülü hardan ayırt etmeli,
Bir deste bağlayıp dosta gitmeli,
Güneş batmış, ay bulutta, netmeli?
Baktım önümüzde çıra yok imiş.

Düşüne düşüne kayguya daldım,
Ben yare kederli bir mektup saldım,
Şimdi gurbet elde perişan kaldım,
Çıkardım kesede para yok imiş.

Senden ayrılmışım halim nicedir,
Kanat yok, uçamam dağlar yücedir,
Hava bulut, ne karanlık gecedir,
Yıldız görünecek ara yok imiş.

Çok serencam geldi geçti başımdan,
Cihan sele gitti akan yaşımdan,
Nere gitsem kader tutmuş peşimden,
Kaçıp gizlenecek dere yok imiş.

Baktım sağa sola yolum kalmadı,
Kırıldı kanadım, kolum kalmadı,
İki cepte bir tek pulum kalmadı,
Güzel talih Fehmi Gür'e yok imiş.

-575-

Zamanında bir damlacık su idim,
Başıma gelecek haller var imiş;
Rahme düşüp günden güne büyüdüm,
Yedi türlü geçit yollar var imiş.

Geçtim geçitleri geldim cihana,
Kondurdular beni ulu bir hana;
Ana kucağında çıktım meydana,
Beni taşıyacak kollar var imiş.

Bir zaman ötüştüm bülbüller gibi,
Bir zaman açıldım sümbüller gibi;
Bir zaman koklandım şen güller gibi,
Üstümde gölgeli dallar var imiş.

Bir anda oynadı kolum, kanadım,
Yavaş yavaş yürümeğe başladım;
Dediler ki, durma gez adım adım,
Ne güzel yeşiller, allar var imiş.

Bir müddet geçince kendimi bildim,
Yel esti başımda derdimi bildim;
Fırsat bu fırsattır oynadım, güldüm,
Belime saracak şallar var imiş.

Duman gibi çöktüm dağın üstüne,
Yapışmadım her güzelin destine;
Herkes name yazar nazlı dostuna,
Leblerinden akan ballar var imiş.

Gör ki neler gördüm, neler geçirdim,
Sevdiğime tatlı şerbet içirdim;
Yeşilbaş turnamı elden kaçırdım,
Dalacak denizler, göller var imiş.

Fehmi der ki, düştüm kanlı zalime,
Çekti kılıcını çaldı belime;
Gül yerine diken verdi elime,
Dünyada yaramaz kullar var imiş.

-576-

Ağlayı ağlayı doğdum anadan,
Başıma gelecek haller var imiş;
Takdirini böyle yazmış Yaradan,
Bana taş atacak eller var imiş.

Kimi kaftan giymiş, kimisi samur,
Bir tarafı göldür, bir yanı çamur;
Solumdan kar gelir, sağımdan yağmur,
Soğuk, dondurucu yeller var imiş.

Kimisini gördüm canından bezer,
Kimi Ferhat gibi kayalar ezer;
Yüzüne baktım ki kayıklar gezer;
Dibi görünmedik göller var imiş.

Bilemedim hastasını, sağını,
Seyreyledim ovasını, dağını;
Yeşil gördüm bahçesini, bağını,
Güzel menekşeler, güller var imiş.

Nereden nereye beni bıraktı,
Akar sular gibi terlerim aktı;
Güneşin tesiri tepeme çaktı,
Ne kızgın yakıcı çöller var imiş.

Başımdan yukarı yükseldi yalın,
Sonu nerde kalmış bitmez bu yolun?
Geçidi bulunmaz, küçük bir kolun,
Boz bulanık gider seller var imiş.

Geçti ömrümüzün gitti baharı,
Irmaklar dökülse söndürmez narı;
Aşan bilir elbet karlı dağları,
Ne çetin sahralar beller var imiş.

Fehmi der ki, yaralarım oyuldu,
Beş yüzün yerine beş bin konuldu;
Adım deli çıktı, halka yayıldı,
Hakkımda söyleyen diller var imiş.

-577-

Bu karı süpürmek kolay değildir,
Çıkılmaz altından işler bozulmuş;
O senin gördüğün halay değildir,
Dağılmış akıllar başlar bozulmuş.

Güneşten evveli bilmem ne doğar?
Evlatlar babayı, kapıdan kovar,
Bir gün poyraz eser, bir gün kar yağar,
Bu nasıl mevsimdir, kışlar bozulmuş.

Derdim çoktur birbirinden seçilmez,
Darı değil, ortalığa saçılmaz;
Ağrıdan, sızıdan ağzım açılmaz,
Damakta nezle var, dişler bozulmuş.

Sarmış konakları ateşler sönmez,
Değirmen ters dönmüş doğruya dönmez,
Etekler baldırdan aşağı inmez,
Gittikçe kısalır peşler bozulmuş.

Dünkü dana camuz ile vuruşur,
Dünkü sıpa atlar ile yarışır;
Beygir eti, merkep eti karışır,
Girmem lokantaya aşlar bozulmuş.

Şimdi durum, erkekler ki hayali,
Ne tarafa dönsen kapı dayalı;
Tırnaklar uzamış, yüzler boyalı,
Takınmış kiprikler, kaşlar bozulmuş.

Uzatma elini vakitsiz güle,
Girme dibi derin köpüklü göle;
Oğlun ise gitme beraber yola,
Şimden geri arkadaşlar bozulmuş.

Fehmi, bir ahdında duran haniya?
Gelip de nasihat veren haniya?
Şimdi yetmiş beşe varan haniya?
Ömürler kalmamış yaşlar bozulmuş.

T
-578-

Her bir şeyi çift yaratmış Yaradan,
Burada yaz bahar, orada cennet,
Emir böyle gelmiş yüce Mevla'dan,
Burada yaz bahar, orada cennet.

Ahirette cehennemin şiddeti,
Nedir dünyadaki kışın hikmeti?
Güldürür şadeder her bir milleti,
Burada yaz, bahar, orada cennet.

Yolunda gözyaşı dökenler ölmez,
Geçen günlerimiz geriye gelmez,
Senden ne dilerim hiç kimse bilmez,
Burada yaz, bahar, orada cennet.

Aşık maşukunu arayıp durur,
Aldanıp çokları yolundan kalır,
Zamanı gelince ne güzel olur,
Burada yaz, bahar, orada cennet.

Doldurur kalbine zevki sefayı,
Hiç kimse dünyadan görmez vefayı,
Ne devlettir boşa yorma kafayı,
Burada yaz, bahar, orada cennet.

Dinle bu sözümü kulak ver bana,
Kevser şarabından iç yavaş yavaş,
Hakka bel bağlarsan bulunur sana,
Burada yaz, bahar, orada cennet.

Şeyhin bana verdi tatlı nasihat,
Bir yılda bir gelir leyle-i Berat,
Fehmi tut sözümü ister kaldır at,
Burada yaz bahar, orada cennet.

-579-

Bir tüccara mal almaya gidersen,
Alışına, verişine dikkat et,
Dost bağına gül almaya gidersen,
Bülbüllerin duruşuna dikkat et.

Gönüller şad olur güldüğü zaman,
Yalçın kayaları deldiği zaman,
Binekler meydana geldiği zaman,
Arap atın yarışına dikkat et.

Münkire dost olma, yardan atarlar,
Belki seni kızıl kuma katarlar;
Cevherini ucuz ucuz satarlar,
Akçasına, kuruşuna dikkat et.

Tez inersin, binme elin atına,
Aklım yetmez, hükmedemem batına;
Sırrını söyleme evde hatuna,
Yanık yanık soruşuna dikkat et.

Kızarır, bozarır bağrı delinir,
Kanı kaçar gider, rengi silinir;
Hele gör ki suçlu nasıl bulunur,
Mahkemeye girişine dikkat et.

Çok nazlısın, senin nazın çekilmez,
Sararmazsa yeşil yaprak dökülmez;
Mermer taş üstüne tohum ekilmez,
Çifti koşup sürüşüne dikkat et.

Günler gitti zaman ahır zamanıdır,
Sözden anlamazın hali yamandır;
Namerde uyanın işi dumandır,
Onun pilan kuruşuna dikkat et.

Fehmi der ki, el içinde hor olma,
Her yüze gülene sakın yar olma;
Hakkı görmez körler gibi kör olma,
İş bilenin her işine dikkat et.

Görülmemiş işler çıktı meydana,
Zaman azdı yakın kaldı kıyamet,
Hilaftır sözleri demeyin bana,
Gören gözler görmez olur nihayet.

Erkekte kadında kalmadı haya,
Bir ala var iken bakma ednaya,
Millet aldanmışlar fani dünyaya,
Erlerden kesildi büsbütün gayret.

Acep nedir bunun sonu gerisi?
Saptı yoldan insi, cini, perisi,
Yoktur talip olan bir müşterisi,
Geçmez bir akçeye satılsa cennet.

Cehennem deseler beş yüz bin altın,
Verirler canını alırlar satın,
Kalmadı cihanda bir sıtkı bütün,
Bilemedim nedir bundaki hikmet.

Hep kışlar uzandı, kısaldı yazlar,
Bir serçe haline geldiler kazlar,
Altı yaşlarında er ister kızlar,
Gözden nihan oldu hayır bereket.

Üstümüze doğmaz oldu şemsi mah,
Nice bize kulum desin ol ilah,
Fehmi yetişmez mi ettiğin günah,
Kani sevap, kani insaf, merhamet.

-581-

Arzulamış gurbet ele gidersin,
Hele işimizi gör de öyle git;
Ondan sonra Allah selamet versin,
Düğün et, zifafa gir de öyle git.

Gurbet elde garip garip ağlama,
Hasret ateşine ciğer dağlama,
Benim burdan ayağımı bağlama,
Bari muradına er de öyle git.

Eller bize gülüşmesin, gülmesin,
İçindeki derdi kimse bilmesin,
Gurbet elde çok eğlenir gelmezsin,
Bir kere halimi sor da öyle git.

Alnıma yazılmış karadır yazım,
Arttı eksilmedi yürekte sızım;
Anasız, babasız bir yetim kızım,
Üç beş ay yanımda dur da öyle git.

Güz gelince kuşlar dolar yuvaya,
Dağdaki Türkmenler iner ovaya,
Sonra gençliğimiz gider havaya,
Kollar arasında sar da öyle git.

Çok söyledim ama geçer mi sözüm?
Senin hasretinden yanacak özüm,
Memlekette işlerimiz çok bizim,
Düşmanın belini kır da öyle git.

Gurbet elin kahrı zordur çekilmez,
Yollarının karı, buzu süzülmez,
Sen babayiğitsin kolun bükülmez,
Bir demi, devranı sür de öyle git.

Fehmi der ki, kızın sözü haklıdır,
Gel dinleyem dersen baldan tatlıdır,
Müslümanın sırrı kalpte saklıdır,
İpek bohçaları dür de öyle git.

U
-582-

Ne yatarsın gafil kişi,
Uyansana güneş doğdu,
Bitirdin mi cümle işi?
Uyansana güneş doğdu.

Millet pazara çekildi,
Meyveler yere döküldü,
Sana bir haber mi geldi?
Uyansana güneş doğdu.

Aç gözünü bak dört yana,
Sözüm tesir etmez sana,
Gelenler dolmuş meydana,
Uyansana güneş doğdu.

Sabah oldu başın kaldır,
İçerine sevgi doldur,
Al gürzün düşmana saldır,
Uyansana güneş doğdu.

Bu gün çunar dünkü güne,
Söyleyem mi döne döne?
Bildiğin yaparsın yine,
Uyansana güneş doğdu.

Düşman ordusu karşında,
Şeytan ordunun başında,
Cümlesi de genç yaşında,
Uyansana güneş doğdu.

Gürbüz gürbüz pehlivanlar,
Kolay mağlup olmaz onlar,
Giyinmişler demir donlar,
Uyansana güneş doğdu.

Fehmi der ki benim sözüm,
Kapalıdır sanma gözüm,
Doğru dosta gider izim,
Uyansana güneş doğdu.

-583-

Bir güneş parladı şafaktan önce,
Güneşten evveli bir güneş doğdu,
On sekiz bin alem durdu sevince,
Güneşten evveli bir güneş doğdu.

Baştan başa nur kapladı cihanı,
Geldi münkirlerin devr-i zamanı,
Bu güneştir iki cihan sultanı,
Güneşten evveli bir güneş doğdu.

Ol gece müjdeler gitti göklere,
Safi saf melekler indiler yere;
Yas tutup ağlamak şeytana görc,
Güneşten evveli bir güneş doğdu.

Karanlık geceler gündüze döndü,
Bir seneden yanan ateşler söndü,
Alem başka alem diye söylendi,
Güneşten evveli bir güneş doğdu.

Şems-i kamer gibi çıktı meydana,
Cümlesi cem olup durdu seyrana;
Merhaba dediler can-ı canana,
Güneşten evveli bir güneş doğdu.

Huriler kundağı nurdan sardılar,
Bunda yalan yoktur hepsi gördüler,
Gelip paylarına yüzler sürdüler,
Güneşten evveli bir güneş doğdu.

Alemleri nur eyledi cemali,
Onu seven kişi bulur kemali;
Akar leblerinden kuduret balı,
Güneşten evveli bir güneş doğdu.

Ey Fehmi, metheden methetmiş Onu,
Onu methetmenin bulunmaz sonu;
Acep mahşer günü tanır mı seni?
Güneşten evveli bir güneş doğdu.

Fani dünya senin neyin seveyim,
Muhammet Mustafa Sultan nic'oldu?
Seni sevmez sana nefret ederim,
Ebubekir, Ömer, Osman nic'oldu?

Nice kaleleri fetheden Ali,
Tanrı'nın aslanı ol gerçek veli,
Yavuz cenkten geri dönmezdi kolu,
Aliyel-Murtaza aslan nic'oldu?

Duman çöktü Kerbela'nın düzüne,
Lanet indi kafirlerin yüzüne,
Kast ettiler mahzunların özüne,
İmam Hüseyin'le, Hasan nic'oldu?

On iki kardeşin bir tek güneşi,
Daima Mevla'ya doğrudur işi,
Güzellikte yoktur cihanda eşi,
Zaliha, Yusuf-ı Kenan nic'oldu?

Kırmaz idi atasının sözünü,
Tutardı Mevlaya her an yüzünü,
Göremedim ayağının tozunu,
Ol Veysel Karani çoban nic'oldu?

Ol kafirler, yetmiş bölük böldüler,
Aradılar Müslümanlar buldular,
Her bölüğe bir bir namaz kıldılar,
Hamza gibi sahip kıran nic'oldu?

İşitirsin, gözün ile görürsün,
Gine bu dünyaya gönül verirsin,
Azap çeker yer altında erirsin,
Gafil kişi, anan baban nic'oldu?

Fehmi çok söyleme seni bilen yok,
Kan ağlama göz yaşını silen yok,
Yüz bin öğüt versen söze gelen yok,
Demezler ki gelen insan nic'oldu?

-585-

Vah beni ömrüm, vah beni,
Dünya bana zindan oldu;
Ezme bunca, bırak beni,
Benim halim yaman oldu.

Bize gelmiş bu kara gün,
Bu ne bayram, bu ne düğün;
Ağlamaktır işim her gün,
Göz yaşlarım revan oldu.

Talih yakamı bırakmaz,
Vakti geçmiş gülüm kokmaz;
Kadınlar evine bakmaz,
Ne acayip zaman oldu.

Muhabbet gitti aradan,
Sabırlar versin Yaradan;
Yazarım aldan, karadan;
Gönül bağım viran oldu.

Huy bilmez huysuza göre,
Asilsiz soysuza göre;
Yola devamsıza göre,
Gerçek sözler yalan oldu.

Nasıl harman, nasıl yaba?
Benim sözüm kaba saba;
Neyler buna karşı baba?
Evlat var ki yılan oldu.

Her göz karşısını görmez,
Bu ne sırdır aklım ermez;
Biri gelip öğüt vermez,
Dostlar bize düşman oldu.

Fehmi der ki, kader seni,
Yaktın ateşe bu teni;
Acımasın kimse beni,
Artık bana olan oldu.

-586-

Bu mevsim ne hoştur açıldı güller,
Sevilin güzeller yaz bahar oldu.
Bundan sonra zevke gelir bülbüller,
Sevilin güzeller yaz bahar oldu.

Mevlam kavuşturdu bizi bu güne,
Kokulu çiçekler açıldı yine,
Ben girmişim muhabbetin cengine
Sevilin güzeller yaz bahar oldu.

Dağlarda kar kalmaz sökülür gider,
Suyu kayalardan dökülür gider,
Sürüler yaylaya çekilir gider,
Sevilin güzeller yaz bahar oldu.

Binekler yan yana gelir yarışır,
Koyun, kuzu birbirine karışır,
Kuşlar şimdi yuvasına çalışır,
Sevilin güzeller yaz bahar oldu.

Yeşil don giyindi bahçeler bağlar,
Kışınız gitti mi yelkenli dağlar?
Bir vefasız için Fehmi kan ağlar,
Sevilin güzeller yaz bahar oldu.

Bolu dağlarında, Çamlıbellerde,
Bir zamanda hüküm sürdü Köroğlu;
Söylenir mertliği daim dillerde,
Gürleyen meydana girdi Köroğlu.

Baba intikamın alayım dedi,
Çekip kılıcımı dalayım dedi;
Kıratı düşmana salayım dedi,
Sırtını bir dağa verdi Köroğlu.

Kırk yiğidi vardı, cesur, pehlivan,
Nice kimselere vermedi aman;
Baş vermeden geçemezdi her kervan,
Cümlesine karşı durdu Köroğlu.

Yürü Han Ayvaz'ım meydan bizimdir,
Şarktan garba hatt-ı Yemen bizimdir;
Göklere yükselen duman bizimdir,
Haydin arslanlarım derdi Köroğlu.

Kırata binince eserdi yeller,
Yürüyüp gittikçe tozardı beller;
Kıyamete kadar söylesin diller,
Uzanan yolları dürdü Köroğlu.

Babamın gözüne kızgın mil saldın,
Şeytanlara uyup gaflete daldın;
Şimdi karşımızda hasbihal oldun,
Böyle deyip işi gördü Köroğlu.

Kırat yürüdükçe yollar yırtıldı,
Yükselen tozlardan dağlar tutuldu;
O beyin zulmünden Bolu kurtuldu,
Çekip kargısını vurdu Köroğlu.

Bu daldan şu dala atılmış gibi,
Tatlıdan acıya katılmış gibi;
Kalan dertlerinden kurtulmuş gibi,
Şimdi de Fehmi'nin derdi Köroğlu.

-588-

Nasıl olur benim halim,
İşim gücüm isyan kamu,
Birer birer söyler dilim,
Yoldan azmış insan kamu.

Ne yiğit belli ne koca,
Ne cahil belli ne hoca
Dikkat eyledim yamaca,
Dolmuş taşar meydan kamu.

Bazıları eksik tartar,
İşlerine hile katar,
Herkes bildiğini satar,
Sözleri de yalan kamu.

Gözlerimden yaşlar akar,
Ateş düşmüş beni yakar,
Millet birbirini sokar,
Olmuş akrep yılan kamu.

Yer almıştır içki kumar,
Kim bunlardan medet umar,
Üç yüz altmış altı damar,
Yanar gider püryan kamu.

Bu ne kılık bu ne biçim,
Durmadan sızlaşır içim,
Doğru söylediğim için,
Ehlim bana düşman kamu.

Sonu nereye varacak,
Bu dünya kime kalacak,
Öyle bir zaman olacak,
İşlerine pişman kamu.

Gidilmez menzil ıraktır,
Irmak var köprüsü yoktur,
Bu yolda canavar çoktur,
Ayı tilki kaplan kamu.

At ister silah beraber
Olmalı yanında teber,
Kurt böyle bir günü sever,
Yollar almış duman kamu.

Ne gelin ne kız bellidir,
Boyalı bir yüz bellidir,
Yolları düpdüz bellidir,
Hep birlikte revan kanu.

Büyük küçük nerde kalmış,
Cümlemiz uykuya dalmış,
Fenalık fazla çoğalmış,
Olmuş eller yaman kamu.

Babada şefkat kalmadı,
Evlatta hürmet kalmadı,
Helal ticaret kalmadı,
Başkalaşmış cihan kamu.

Yıllarca söylesem bitmez,
Avratlar erin söyletmez,
Binde bir sözümüz gitmez,
Zapt eylemiş şeytan kanu.

Yürekte vicdan yarası,
Hani bulunmaz çaresi,
Dünyanın dağı, deresi,
Nedir sonu viran kamu.

Rüşvet alıp hak yiyenler,
Dünya bizimdir diyenler,
Türlü libaslar giyenler,
Göçer burdan üryan kamu.

Alim sözü duymayanlar,
Bu yola baş koymayanlar,
Ahiret vardır demeyenler,
Olurlar Perişan kamu.

Çalışırsak bulacağız,
Bir divana dolacağız,
Hep beraber olacağız,.
Paşa vezir sultan kamu.

Kazandıysa eğer rahmet
Olmaz mı dizinde kuvvet,
Sırattan geçip selamet,
Gider ehl-i cihan kamu.

Gel girelim doğru yola,
Gitsin başımızdan bela,
Doludur cennet-i ela,
Huri Melek iman kamu.

Zabaniler yolu keser,
Kaba yeller gibi eser,
İletip tamuya basar,
Kopar onda figan kamu.

Çalışmazsa eğer burda,
Cümlesi düşerler derde,
Derler ki Muhammet nerde?
Olur yere yeksan kamu.

Doğru secde kıldı ise,
Dost emrini bildi ise,
Ak yüz ile geldi ise,
Beş yerinde nişan kamu.

Oynasın damarda kanım,
Aşkın ile yansın canım,
Fehmi der ki ey Rahmanım,
İşler sana ayan kamu.

-589-

Karlı dağlardan aşmamız,
Olur mu beyler, olur mu?
Doğru bir yoldan şaşmamız,
Olur mu beyler, olur mu?

Bire alıp, ona satmak,
Helal kara, haram katmak,
Kış günü dışarda yatmak,
Olur mu beyler, olur mu?

Kardeş kardeşi vurması,
Genç fidandan dal kırması,
Acemiden yol sarması,
Olur mu beyler, olur mu?

Can ciğere düşman olmak,
Arayıp şeytanı bulmak,
Gül yerine diken yolmak,
Olur mu beyler, olur mu?

Boşa ateşe yanmamız,
Yalan sözlere kanmamız,
Öğle vakti uyanmamız,
Olur mu beyler, olur mu?

Kurt dost değildir koyuna,
Düşmandır onun soyuna,
O gider böyle boyuna,
Olur mu beyler, olur mu?

Sözümüzde yoktur yalan,
Altın satsam var mı alan?
Hani derde derman olan,
Olur mu beyler, olur mu?

Söyle Fehmi derdi söyle,
Geçer dünya kalmaz böyle,
İstersen yat, ister inle,
Olur mu beyler, olur mu?

Karac'oğlan derler gezdi cihanı,
Muradını almadı mı, aldı mı?
Mecnun'un dağlarda geçti zamanı,
Leyla'sını bulmadı mı, buldu mu?

Dertli Kerem yedi sene dolandı,
Çekti dişlerini kana bulandı,
Halep'te tutuşup ateşe yandı,
Çileleri dolmadı mı, doldu mu?

Ferhat, Şirin için deldi taşları,
Akıttı gözünden kanlı yaşları,
Bir defnolundu ikisinin naş'ları,
Cadı sebep olmadı mı, oldu mu?

Tahir, Zöhre için canından geçti,
Ne zalim şah idi, boynunu biçti,
İkisi birlikte dünyadan göçtü,
Acep, ahı kalmadı mı, kaldı mı?

Garip de yedi yıl Halep'te kaldı?
Hızır'ın atına binip de geldi,
Nazlı Senem ile muradın aldı,
Başa kadar gülmedi mi, güldü mü?

Bey Böyrek'in yarı Akkavak kızı,
Herkesin alnında bir türlü yazı,
Mahımihri'dedir, Hurşid'in gözü,
Çiçekleri solmadı mı, soldu mu?

Kamber de Arzu'nun düştü peşine,
Kız anası zehir kattı aşına,
Neler açtı o masumun başına,
Beraberce ölmedi mi, öldü mü?

O bir sevda, cümlemizin başında,
Gündüz hayalinde, gece düşünde,
İşte elli dokuz, altmış yaşında,
Fehmi söze gelmedi mi, geldi mi?

-591-

Her odada bir sinema seslenir,
Cehennem yolu mu, cennet yolu mu?
Duyan gelir karşısına yaslanır,
Cehennem yolu mu, cennet yolu mu?

İşitmez kulaklar ne söylesem de,
Bu kabahat ya sendedir, ya bende,
Modadan modaya girerler günde,
Cehennem yolu mu, cennet yolu mu?

Sarılan, öpüşen karşıma çıkar,
Gördükçe buz gibi terlerim akar,
Bu nasıl ateştir sinemi yakar,
Cehennem yolu mu, cennet yolu mu?

Kaldık arasında tozun, dumanın,
Gidişatı bozulmuştur zamanın,
Verin manasını bu sinemanın,
Cehennem yolu mu, cennet yolu mu?

Televizyon derler onun adına,
Doyum olmaz lezzetine, tadına,
Görenler erişir öz muradına,
Cehennem yolu mu, cennet yolu mu?

Kızın dudağını alır ağzına,
Emdikçe inmez mi suyu boğ'zına,
Bakan olmaz şairlerin sözüne,
Cehennem yolu mu, cennet yolu mu?

Çıkar karşımıza iğrenç yüzlüler,
Gerilerde kaldı tatlı sözlüler,
Bir gün aşikara çıkar gizliler,
Cehennem yolu mu, cennet yolu mu?

Babamız, dedemiz görmedi bunu,
Hak bilir yakındır dünyanın sonu,
Erkekler, kadınlar değişti donu,
Cehennem yolu mu, cennet yolu mu?

Önümüzde bir köprü var geçilmez,
Mevlam kanat vermeyince uçulmaz,
Fehmi der ki kolay kolay seçilmez,
Cehennem yolu mu, cennet yolu mu?

-592-

Bugün bir güzeli gördüm düşümde,
Bilmem melek midir, bilmem ki huri?
Acı acı yeller eser karşımda,
Beni beyhuş etti yüzünün nuru.

Aklımı başımdan aldı da gitti,
Sonsuz sevdalara saldı da gitti;
Haddi yok denize daldı da gitti,
Nerede bulmalı o nazlı yari?

Kaşlar kalem kalem, saçları sırma,
Derdim derin olmuş, derdimi sorma;
Hekim değil isen yaramı sarma,
Gül benim olmazsa istemem harı.

Açmış yanağında karanfil gülü,
Dökülmüş gerdana ibrişim teli;
Ağlatır aşığı, güldürür eli,
Bırakır balını hayırsız arı.

Göründü yüzünde seher yıldızı,
Doldu yüreğime ince bir sızı;
Ne bir sultan kızı, ne bir şah kızı,
Ben onu göreli bıraktım karı.

Selviden alınmış uzun boyu var,
Dikkat ettim kaşlarında yayı var;
Zanneyledim doğmuş, bayram ayı var,
Durmaz peşi sıra kılarım zarı.

Karanlık gecede yeter ziyası,
Cemalini gördüm çekerim yası;
Elinde doludur muhabbet tası,
Sepince söndürür yürekte narı.

Fehmi, bunca yanma sana yazıktır,
O güzeli görmüş bağrın eziktir;
Gönül dedikleri gülden naziktir,
Biraz sabırlı ol, çekme kahrı.

Ü
-593-

Aşamı dedim yüce dağlar başından,
Gidecek yollarım dumana döndü,
Ayrı düştüm yaranımdan, eşimden,
Akan göz yaşımız ummana döndü.

Dünya'dan çektiğim dokuzan değil,
Sana gömlek ama bana don değil,
Diyebilir misin ömrüm son değil,
Günlerimiz ahir zamana döndü.

Geçti gönlümüzün ezel baharı,
Bana zindan kılmış leyli, neharı,
Acep bulur muyum arasam yarı?
Çektiğim daha da yamana döndü.

Fehmi çok düşünme Allah kerimdir,
Bildiğime göre yaram derindir,
Çık dağlara dağlar gayet serindir,
Savruldu harmanlar samana döndü.

Alıcı kuş gibi gökte gezerdi,
Çarptım kanadından tuttum gönülü,
Aşkın deryasına düşmüş yüzerdi,
Bulanık sulara kattım gönülü.

Nice güzellere aşık olurdu,
Nerde dilber görse, bakar kalırdı,
Uzak yakın demez arar bulurdu,
Geçmez bir akçeye sattım gönülü.

Feridi dünyadan gönül feridi,
Sam dokundu yaprakları kurudu,
Koyu mor dağlarda gezer yürürdü,
Şimdi çölden çöle attım gönülü.

Bulunmaz dünyanın sonu bulunmaz,
Ne gelecek, ne gidecek bilinmez,
Gönül para ile satın alınmaz,
Geçmez bir akçeye sattım gönülü.

Gülme Fehmi gülme ecel gelecek,
Fani dünya bile bir gün ölecek,
Herkes yaptığını ondan görecek,
Kara topraklara kattım gönülü.

-595-

Daha çok mu yanacağım,
Vefasız yardan ötürü,
Kış yolunda donacağım,
Tipiden, kardan ötürü.

Geçti günler, ömür gitti,
Yaş tükendi, işim bitti;
Başımdaki aklım yitti,
Çektiğim zordan ötürü.

Su kesildi, soldu gülüm,
Ötüşmez daha bülbülüm;
Nasıl bir şey değil ölüm,
Korktuğum nardan ötürü.

Ağzımda kalmadı dişim,
Eksilmez yürekte şişim;
Gece gündüz bulur işim,
Feryad ü zardan ötürü.

Nedir dostlar buna çare,
Böyle gezerim avare;
Açıldı sineme yare,
Diyemem ardan ötürü.

El sanar ki murat aldım,
Gittikçe geriye kaldım;
Gezip dolaşmadan yıldım,
Böyle bir kardan ötürü.

Dünyada devran mı sürdüm?
Geçti gitti ne gün gördüm?
Bugün bir bahçeye girdim,
Gülleri hardan ötürü.

Fehmi der ki, ağlayanım,
Karaları bağlayanım;
İncinir mezarda canım,
Akrepten mardan ötürü.

-596-

Çay semtinde tarla olmaz,
Hışımdan, selden ötürü;
Yar darılmış bize gelmez,
Yaramaz elden ötürü.

Gözler ela, kaşlar kara,
Benleri var sıra sıra;
Bir kemer yaptırdım yara,
İncecik belden ötürü.

Göğe bakar mor sümbüller,
Kelam söyler tatlı diller;
Erken uyanır bülbüller,
Ötüşür gülden ötürü.

Dikkat et dört yana bakma,
Kendini dile bırakma;
Hava bulut yola çıkma,
Yağmurdan, yelden ötürü.

Herkes düşmüş bir sevdaya,
Kimi atlı, kimi yaya;
Türkmenler çıkar yaylaya,
Yakıcı çölden ötürü.

Kanıma kaynamaz kanın,
Niçin beni sevmez canın;
Görünmez beyaz gerdanın,
Dökülen telden ötürü.

Gözüm doymuş yaşım akmaz,
Zalim yar yüzüme bakmaz;
İçimden acılar çıkmaz,
Çektiğim halden ötürü.

Fehmi der ki, bucağımda,
Yar yatmadı kucağımda;
Ateş yanmaz ocağımda,
Kömürden, külden ötürü.

-597-

Bahar geldi ne hoş olur,
Gülden, nergisten ötürü;
Zaman geçer bomboş olur,
Söylenir bizden ötürü.

Kimi güler, kimi ağlar,
Kimi sular gibi çağlar;
Yaprağını döker bağlar,
Sararır güzden ötürü.

Bükülmedik kolun var mı?
Eğilmedik dalın var mı?
Bundan başka malın var mı?
On arşın bezden ötürü.

Ne durursun yola yürü,
Geçti kervan kaldın geri;
Yaya giden döker teri,
Tepeden, düzden ötürü.

İnsan oğluyuz, beşeriz,
Karanlık yolda şaşarız,
Yalçın taşlardan düşeriz,
Kör olan gözden ötürü.

Görürüz gelip gideni,
Toprağa korlar bedeni;
Eşim, dostum sevmez beni,
Doğru bir sözden ötürü.

Cümlemize kurmuş pilan,
Yanılır ona aldanan;
Kendi tatlı, sözü yalan,
Dünya, bir kızdan ötürü.

Fehmi der ki, ne sezerler?
Nice yürekler ezerler;
Açılmış çıplak gezerler,
Utanmaz yüzden ötürü.

-598-

Yüreğim ezilmiş, ciğer yaradır,
Ağlamak, inlemek bize mi düştü?
Dünyaya geleli bahtım karadır,
Bana gelen mihnet size mi düştü?

Dokunan sam yeli sinemi yaktı,
Görünmezden beni derde bıraktı;
Zannettim serimde yıldırım çaktı,
Tepeye mi düştü, düze mi düştü?

Bu ne düşmandır ki çıktı karşıma,
Zehir kattı ekmeğime, aşıma;
Yine mi ayrılık geldi başıma,
Bahara mı düştü, güze mi düştü?

Kar yağmış gönülün yüce dağına,
Bıraktılar beni çöl ırmağına;
Sarılık mı çökmüş dostun bağına,
Gerdana mı düştü, yüze mi düştü.

Bizim gölden ördek gitmiş, kaz gelmiş,
Haberim yok, bahar gitmiş, yaz gelmiş;
Nazlı yarin üzerine toz gelmiş,
Kirpiğe mi düştü, göze mi düştü?

Bu sözü söylerler ezel uludan,
Hiç kimseye hayır gelmez deliden;
Bir kılıç darbesi indi Ali'den,
Kalkana mı düştü, gürze mi düştü?

Yol bilmez şairler bunda ne sezer?
Bir gün taşlar ile bağrını ezer;
Tüccar dükkanında gönlün ne gezer?
Kumaşa mı düştü, beze mi düştü?

Fehmi der ki, yaşım oldu ihtiyar,
Bundan sonra nasıl olam bahtiyar!
Geldi yamacıma bir dağ çıktı yar,
Bilmem dermansızlık dize mi düştü?

Z
-599-

On beş yaşındaki kız mıdır bilmem?
Ben kocadım, neden dünya kocamaz?
Kendi güler oynar ben niçin gülmem?
Ben kocadım, neden dünya kocamaz?

Parlak suratını gösterir bana,
Süs vermiş kendine, çıkar meydana,
Böyle güzel gelmemiştir cihana,
Ben kocadım, neden dünya kocamaz?

Gelin gibi kendisini allamış,
Niceleri gelmez yola yollamış,
Şit'in dahi beşiğini sallamış,
Ben kocadım, neden dünya kocamaz?

Tazedir gülleri bozulmaz rengi,
Böyle bir dilberin bulunmaz dengi,
Nice sultanlara eylemiş cengi,
Ben kocadım, neden dünya kocamaz?

Sen sevdikçe sana güzel görünür,
Gündüz serbest olur, gece bürünür,
Bir gün olur o da yerde sürünür,
Ben kocadım, neden dünya kocamaz?

Ancak Mevla bilir kaç yaşındadır,
Sitiller kolunda su başındadır,
Tıfıl bir kız gibi bak karşındadır,
Ben kocadım, neden dünya kocamaz?

Dökülmüş dişleri solmuş yüzleri,
Gittikçe çukura düşmüş gözleri,
Bu halde aldatır, yine bizleri,
Ben kocadım, neden dünya kocamaz?

Fehmi kusur bulma böyle geline,
Herkes meftun olmuş tatlı diline,
Sarılan sarılmış ince beline,
Ben kocadım, neden dünya kocamaz?

-600-

Kınamayın beni yaren ahbaplar,
Ben kocadım, deli gönül kocamaz,
Hatırıma gelir eski hesaplar,
Ben kocadım, deli gönül kocamaz.

Bir gün erir gider dağların karı,
Bin kova su döksen söndürmez narı,
Gönüle yar olmaz ellerin yarı,
Ben kocadım, deli gönül kocamaz.

Güzeller içinde güzel seçmedi,
Koyu mor dağlardan sular içmedi,
Çok söyledim ama sözüm geçmedi,
Ben kocadım, deli gönül kocamaz.

Diker yetiştirir bağı bostanı,
Gönül hiç sevmez mi gönül mestanı?
Durmadan oynatır damarda kanı,
Ben kocadım, deli gönül kocamaz.

Şöyle yürüdükçe yollar sallanır,
Bir dem zehirlenir, bir dem ballanır,
Duyduğu güzele hemen yollanır,
Ben kocadım, deli gönül kocamaz.

Gönül gibi nazik nesne bulunmaz,
Yüz bin altın versen satın alınmaz,
Nasıl gelir, nasıl gider bilinmez,
Ben kocadım, deli gönül kocamaz.

Yokuşu çıkamaz artık düz arar,
Kırk yaşını geçmiş koca kız arar,
Dokuz arşın sarılacak bez arar,
Ben kocadım, deli gönül kocamaz.

Nedir Fehmi, nedir senin merakın?
Altmış sekiz oldun, yetmişe yakın,
Ulu mahşer gönül sorulur hakkın,
Ben kocadım, deli gönül kocamaz.

-601-

Yüz yaşına gitse bile,
Kocamaz gönül, kocamaz;
Meftun olur her güzele,
Kocamaz gönül, kocamaz.

Açar taze güller gibi,
Ötüşür bülbüller gibi;
Makam çalar teller gibi,
Kocamaz gönül, kocamaz.

Sular gibi çağlar gider,
Yüreğimi dağlar gider;
Bazan bazan ağlar gider,
Kocamaz gönül, kocamaz.

Bir yerde kılmaz kararı,
Düşünüp bilmez zararı;
Gezip dolaşmaktır karı,
Kocamaz gönül, kocamaz.

Değiştirmez hiç rengini,
Saymaz yoksulu, zengini;
Arar bulamaz dengini,
Kocamaz gönül, kocamaz.

Çekilmez gönülün nazı,
Eder göklerde pervazı;
Söyler gönül, kocamazı,
Kocamaz gönül, kocamaz.

Feda kılar dosta canı,
Oynar damarlarda kanı;
Bulunca sarar sultanı,
Kocamaz gönül, kocamaz.

Güzel gelir Sultan adı,
Kalmış damağından tadı;
Nedir, Fehmi'nin muradı,
Kocamaz gönül, kocamaz.

-602-

Bin çift öküzlerim tarlamda dönse,
Hiç birinden gamlı gönül şad olmaz,
Beş yüz develerim hanlara inse,
Hiç birinden gamlı gönül şad olmaz.

Doksan obam olsa gümüş direkli,
Otuz kasam olsa altun firenkli,
Kırk beş oğlum olsa çatal yürekli,
Hiç birinden gamlı gönül şad olmaz.

Beş bin Arap atım meydana çıksa,
Otuz kızım nişan yoluna baksa,
Kızılırmak gibi çaylarım aksa,
Hiç birinden gamlı gönül şad olmaz.

Yedi dağ örtecek ormanım olsa,
Arkası görünmez kervanım olsa,
Buğday ambarlarım boşalıp dolsa,
Hiç birinden gamlı gönül şad olmaz.

Yaylaya çekilse yüz bin koyunum,
Kimse bilmez nedir benim oyunum,
Bana hayınlaşan çoktur hayınım,
Hiç birinden gamlı gönül şad olmaz.

Her tarafta bahçelerim yeşerse,
Senede üç defa meyvesin verse,
Bağbanlar durmadan gonca gül derse,
Hiç birinden gamlı gönül şad olmaz.

Yüz konağım olsa camlı perdeli,
Salınsa içinde dünya güzeli,
Olsa düzenlice sazların teli,
Hiç birinden gamlı gönül şad olmaz.

Fehmi der ki ben eşimi bulmazsam,
Geceler beraber namaz kılmazsam,
Ölmeden evveli, eğer ölmezsem,
Hiç birinden gamlı gönül şad olmaz.

-603-

Kayalardan düşsen, suda boğulsan,
Sana senden başka acıyan olmaz,
Gittiğin kapıdan geri kovulsan,
Sana senden başka acıyan olmaz.

Tuttuğun yakayı elinden salma,
Kaynatıp bardaktan bardağa dolma,
Hayırsız bu derde giriftar olma,
Sana senden başka acıyan olmaz.

Bu toprağa fidan dikme beyhude,
Ağlayıp gözyaşı dökme beyhude,
Dünyanın gamını çekme beyhude,
Sana senden başka acıyan olmaz.

Seyyah olup dağı taşı dolanma,
Coşkun sular gibi coşup bulanma,
Düşüp alev alev ateşe yanma,
Sana senden başka acıyan olmaz.

Ne kardeşin arar, ne ehlin arar,
Derin olan yaraları kim sarar,
Ah çekme boyuna, ömrüne zarar,
Sana sende başka acıyan olmaz.

Yürek yaralanmış ciğer bölüktür,
Ok mu değdi, sinen delik deliktir?
Sırtındaki bu yük çekilmez yükdür,
Sana senden başka acıyan olmaz.

Bu kadar kendini üzmek olur mu?
Taş alıp bağrını ezmek olur mu?
Böyle de dünyadan bezmek olur mu?
Sana senden başka acıyan olmaz.

Fehmi sabır et ki selamet gele,
Bülbül güle kanmaz, gül de bülbüle,
Yetişir, düşürme kendini dile,
Sana senden başka acıyan olmaz.

-605-

Yürekciğim gamla dolu,
Şen olmaz gönül, şen olmaz;
Yitirdim ararım yolu,
Şen olmaz gönül, şen olmaz.

Bu ne kaygu, bu ne keder?
Yaslı gelmiş, yaslı gider;
Yardım etmez bize kader,
Şen olmaz gönül, şen olmaz.

İçerinden çıkmaz acı,
Yoktur bu derdin ilacı;
Giderim bulunmaz ucu,
Şen olmaz gönül, şen olmaz.

Mor sümbüllü bağım yoktur,
Başı karlı dağım yoktur;
Ustayım, çırağım yoktur,
Şen olmaz gönül, şen olmaz.

Hastayım tabip ararım,
Dolanır nasip ararım;
Sönmez yürekdeki narım,
Şen olmaz gönül, şen olmaz.

Bağım döktü gazelini,
Kimse bilmez ezelini;
Sarsam dünya güzelini,
Şen olmaz gönül, şen olmaz.

Aslı için yandı Kerem,
Derdim derin, belki verem;
Dost yüzünü nerde görem?
Şen olmaz gönül, şen olmaz.

Fehmi der ki, kerem kanı,
Ateş düşmüş yakar beni;
Nasıl düzeltem düzeni,
Şen olmaz gönül, şen olmaz.

-606-

Güvenmiş talihe yatar aşağı,
Dünyada bir şeyden haberdar olmaz,
Yüz çevirir ona oğul, uşağı,
Öyle kimselere itibar olmaz.

Deme şu dünyada metinim metin,
Aşılmaz bu dağın yolları çetin,
Sana baki değil gücün, kuvvetin,
İnsanlar her daim bir karar olmaz.

Ne bir pehlivana ne bir aslana,
Ne bir deliye ne de bir mecnuna
Çeksen kılıcını vursan düşmana,
Ebamüslüm gibi teberdar olmaz.

Arı der ki, her çiçekte bal yoktur,
Karataşta pembe yoktur, al yoktur,
Her şahsın cebinde para, pul yoktur,
Yatar çalışmazsa kazan, kar olmaz.

Bu yükün altında çıkılmaz derler,
Güneş vardır aya bakılmaz derler,
Elbet doğru duvar, yıkılmaz derler,
Gürz ile vursalar bir zarar olmaz.

Komşunu komşu bil, kardeşi kardeş,
Kimsenin gözünde dökme kanlı yaş,
Eğer savaşırsan nefsinle savaş,
Ceza günlerinde yarin nar olmaz.

Tor attım denize çıkmadı semek,
Berhavaya gitti çektiğim emek,
Doğruya yakışır doğru söz demek,
Demir dükkanında mücevher olmaz.

Ararken seherde seher yelini,
Koklamayan bilmez sabah gülünü,
Fehmi der ki dosta uzat elini,
Gittiğin yollarda duman, kar olmaz.

-607-

Şirin güzellikte dünyayı tutmuş,
Sendeki güzelik onda bulunmaz,
Aşık maşukunu sanma unutmuş,
İzmir'de, Konya'da, Van'da bulunmaz.

Duydum ki benimle bozmuş arayı,
Birbirine katmış akı, karayı,
Seyreyledim gezdim köşkü, sarayı,
Otelde, kahvede, handa bulunmaz.

Hindistan, Türkistan, geçtim Mısır'a,
Affeyle cürmümü bakma kusura,
Filistin, Medine, Bağdat'ı, Basra,
Mekke'de, Küfe'de, Şam'da bulunmaz.

Yüzüne bakanın aklı zay olur,
Evvel yoksul ise şimdi bay olur,
Kirpikler ok gibi, kaşlar yay olur,
Senin eşin İsfehan'da bulunmaz.

Değirmi yanaklar benzer güneşe,
Çok düşündüm aklım ermez bu işe,
Doğu, batı, cenup, şimal dört köşe,
Böyle güzel hiç bir yanda bulunmaz.

Beni bendeylemiş muhabbetine,
Kolaylık ararken düştüm çetine,
Dudakları benzer bal şekerine,
Böyle dilber bu zamanda bulunmaz.

Fehmi der dünyayı boyuna gezdim,
Herkesi iğneden ipliğe süzdüm,
Mağrip'den, maşrıka mektuplar yazdım,
Sencileyin bu cihanda bulunmaz.

-608-

Kınamayın beni dostlar yarenler,
Dertliyim, derdime derman bulunmaz;
Var mı bunu yeryüzünde görenler?
Böyle bir görülmüş zaman bulunmaz.

Mirastır babamdan bu kader bana,
Yetmez mi bu kadar cezalar cana?
Eli kolu bağlı düştüm zindana,
Gezip yürüyecek meydan bulunmaz.

Gitmedi yüzüme sürülen kara,
Geceli, gündüzlü yanarım nara;
Benim işim kalmış perverdigara,
Halim nedir, diye soran bulunmaz.

Ben yanmışım, düşmanımı yakmasın,
Muhannet bağının gülü kokmasın;
Ne zalimsin yüzümüze bakmazsın,
Kötünün göğsünde iman bulunmaz.

Ne tarafa gitsem yolum bağlanmış,
Yana yana yürekciğim dağlanmış;
Baykuş gelip viranede eğlenmiş,
Bana gizlenecek viran bulunmaz.

Lokman Hekim gelse çare bulamaz,
Gönül yarasına melhem çalamaz;
Her tabip bu derde derman bulamaz,
Yaram derin yara, saran bulunmaz.

Göremedim şu cihanı göz ile,
Ezemedi kimse beni, söz ile;
Zor imiş bir etmek özü öz ile,
Bana gizlenecek viran bulunmaz.

Böyle gözyaşını dökmekten ise,
Boynumu bir yana bükmekten ise;
Fehmi, serancamı çekmekten ise,
Sinene bir hançer vuran bulunmaz.

-609-

Kimse bilmez içimdeki yarayı,
Lokman Hekim gelse derman bulunmaz;
Kader benim ile bozmuş arayı,
Derdin nedir diye soran bulunmaz.

Akıl kafi gelmez böyle bir hale,
Darılmış bülbüller, konmazlar güle;
Yıllardan beridir çekerim çile,
Derin yaraları saran bulunmaz.

Bilmem ne adettir, bilmem ne usul,
Bilmem ne oyundur, bilmem ne fasıl;
Anlamaz tabipler derdimiz nasıl.
Sineme bir hançer vuran bulunmaz.

Bir cüra saz buldum perdesi yoktur,
Bir bağ yetiştirdim gölgesi yoktur;
Eğdim dallarını meyvesi yoktur,
Dikkatli bakacak bağban bulunmaz.

Evlatlar babanın sözüne gitmez,
Günlerce söylesem sözlerim bitmez;
Kadınlar erini daha söyletmez,
Böyle bir acayip zaman bulunmaz.

Nasıl gezdiğimi bilemem ben de,
Yaralar çoğalır gittikçe gülde;
Ne kırk binde kaldı ne elli binde,
Hesaba getirip sayan bulunmaz.

Yağmurlu gecede işlemez fener,
Yel çalar bir yandan; ışığı söner;
Bugünler gider de bir devir döner,
At belki bulunur, meydan bulunmaz.

Fehmi, sabrın sonu selamet derler,
Erişir onlara hidayet derler;
Bu zuhur edenler alamet derler,
Söyleme, sesini duyan bulunmaz.

-610-

Kimi sağı tuttu, kimi de solu,
Böyle bir acayip seyran bulunmaz,
Ne tarafta kaldı hakikat yolu,
Arayıp bulmalı diyen bulunmaz.

Uykuya dalmışlar uyanan var mı?
Allah sevgisine boyanan var mı?
Varıp kapısına dayanan var mı?
Böyle bir gidişle cinan bulunmaz.

Alçaklı yüksekli tepesi düzü,
Göklerde yaşayan ayı, yıldızı,
Mukaddes kitabın dediği sözü,
İşitip kulağı duyan bulunmaz.

Bakın ne biçimde gezer insanlar,
Nasıl harekette damarlar, kanlar,
Meydanlara dolmuş vahşi hayvanlar,
Hesaba getirip sayan bulunmaz.

Saldırır millete canavar gibi,
Sanki bizde alacağı var gibi,
Yağar başımıza dolular gibi,
Gezip yürüyecek meydan bulunmaz.

Geniş dünya başımıza dar olmuş,
Daha bakılır mı yüzler hor olmuş?
Kalpler mühürlenmiş, gözler kör olmuş,
Gelip doğrulara uyan bulunmaz.

Paraya kul olmuş yoksulu, bayı,
Çok paralar unutturur Mevla'yı,
Bu nasıl iştir ki yoktur kolayı,
Dünyaları versem doyan bulunmaz.

İçki, kumar her tarafta yer aldı,
Artık bu gidişle işler zoraldı;
Fehmi der ki, şu dünyada ne kaldı,
Mücevher satarım alan bulunmaz.

-611-

Dolaştım dünyayı, bir baştan başa,
Yaramı saracak tabip bulunmaz;
Ne hükümdar kaldı, ne bey, ne paşa,
Yaramı saracak tabip bulunmaz.

Hiç bir kula vergi değil bu yara,
Tutan yok elimi, düşmüşüm dara,
Ne Semerkant'da, var, ne de Buhara,
Yaramı saracak tabip bulunmaz.

Düşmüşüm bir yola menzili uzak,
Ne müşkül tuzaktır, düşmüşüm tuzak,
Hangi halden bilen hekime yazak,
Yaramı saracak tabip bulunmaz.

Her ne yana dönsem yolum bağlanmış,
Ciğer alev alev yüreğim yanmış,
Gülün ağacına yılan dolanmış,
Yaramı saracak tabip bulunmaz.

Leblerinden zehir saçar dört yana,
Bu nasıl ateştir yayıldı cana,
Benim gibi gelmiş var mı cihana?
Yaramı saracak tabip bulunmaz.

Kırılsın feleğin kolu, kanadı,
Güreşe çıktıkça beni sınadı,
Tutup yere çalmak imiş muradı,
Yaramı saracak tabip bulunmaz.

Hani Lokman Hekim nerede kalmış,
Şu dünyada yüce yüce nam almış,
Sağında solunda fazla çoğalmış,
Yaramı saracak tabip bulunmaz.

Fehmi der ki, derdim gönül yarası,
Düşündüm, taşındım yoktur çaresi,
Şimdi ağlamışsın geldi sırası,
Yaramı saracak tabip bulunmaz.

-612-

Ben alimim diye kendini öğer,
Oturur kürsüye vazı bilemez,
Belki dediklerim yüreğe değer,
Sohbeti bilemez sözü bilemez.

Eli tutmaz bir aç karnı doyura,
Şer yoluna gider dönmez hayıra,
Atar kendisini dağa, bayıra,
Hakikate giden izi bilemez.

Kendini aynada görse ne çıkar,
Şu dünyada devran sürse ne çıkar,
Tüccar dükkanına girse ne çıkar,
Kumaşı bilemez, bezi bilemez.

Çakır dikeninde gonca gül olmaz,
Sarrafın elinde altun pul olmaz,
Bildiğimiz karga şen bülbül olmaz,
Baharı bilemez yazı bilemez.

Her derdi söyleme yarana yada,
Neler olmuş neler olur dünyada,
Avcı gibi gezer dağda yaylada,
Turnayı bilemez kazı bilemez.

Boşuna yellere verir harmanı,
Ne buğdayı kalır ne de samanı,
Bilmem ki aşık mı gezer cihanı,
Düzenli düzensiz sazı bilemez.

Bu yırtığa küçük gelir bu yama,
Bugünkü işini yarına koma,
Külhan ocağında çalışır ama,
Kömürü bilemez, közü bilemez.

Hak yolundan ayrılmayız boyuna,
Beğenmeyiz kötülerin huyuna,
Yakın gelinir mi kalbi hayına?
Fehmi der ki onlar bizi bilemez.

-613-

Terzisi, tüccarı var mı?
Gelen gider, giden gelmez.
Bal yapacak arı var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Çiftçisi, tarlası var mı?
Arınudu, elması var mı?
Giyecek libası var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Konağı, sarayı var mı?
Yoksulları, bayı var mı?
Yıldızları, ayı var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Tepeleri, düzü var mı?
Kumaşları, bezi var mı?
Gecesi, gündüzü var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Penceresi, camı var mı?
Odaları, damı var mı?
Düşüncesi, gamı var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Üzümü, yemişi var mı?
Altını, gümüşü var mı?
Görülecek işi var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Hurması, zeytini var mı?
Yolların çetini var mı?
Hanımı, hatunu var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Ustası, yapısı var mı?
Bacası, kapısı var mı?
Fehmi der, tapusu var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

-614-

İkram çok mudur orada?
Gelen gider, giden gelmez.
Giden erer mi murada?
Gelen gider, giden gelmez.

Kışı var mı, yazı var mı?
Makam tutan sazı var mı?
Tatlı tatlı sözü var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Ahiri, ezeli var mı?
Yaprağı, gazeli var mı?
Sevecek güzeli var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Can yakıcı, narı var mı?
Dondurucu karı var mı?
Ticareti, karı var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Yazısı, yabanı var mı?
Sürüsü, çobanı var mı?
Gezecek meydanı var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Yağmur ile yeli var mı?
Coşkun akar seli var mı?
Elvan elvan gülü var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Kırmızısı, alı var mı?
Baklavası, balı var mı?
Kaftan ile şalı var mı
Gelen gider, giden gelmez.

İçecek şarabı var mı?
Nuş edecek abı var mı?
Fehmi'nin sevabı var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

-615-

Çarşısı pazarı var mı?
Gelen gider, giden gelmez.
Okuru yazarı var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Bağ ile bostanı var mı?
Gözleri mestanı var mı?
Gülü gülistanı var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Yaylaları, yurdu var mı?
Koyunları, kurdu var mı?
Türkmenleri, Kürdü var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Çayırı, çimeni var mı?
Gemisi, dümeni var mı?
Bağdat'ı, Yemen'i var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Atları, devesi var mı?
Dağları, ovası var mı?
Latif bir havası var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Sorgusu, hesabı var mı?
Bakkalı, kasabı var mı?
Çok çetin azabı var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Gürz ile kalkanı var mı?
Cesur pehlivanı var mı?
İncisi, mercanı var mı?
Gelen gider, giden gelmez.

Fehmi, sorgun çok uzandı,
Fazla deme içim yandı,
Çalışan elbet kazandı,
Gelen gider, giden gelmez.

-616-

Geceli gündüzlü yanar giderim,
Yar senin aşkına düşmeyen bilmez,
Ben çoban olmuşum aşkı güderim,
Yar senin aşkına düşmeyen bilmez.

Güller açılırsa bülbüller öter,
Yandıkça dumanım göklere tüter,
Başka şey istemem, yar bana yeter,
Yar senin aşkına düşmeyen bilmez.

Ben deli değilim, deli dediler,
Her işten üzülmüş eli dediler,
Şaşırmış kendini belli dediler,
Yar senin aşkına düşmeyen bilmez.

Bu güzellik verilmemiş kimseye,
Düşmüşüm dağlara yar diye diye,
O tatlı sözlerin bana hediye,
Yar senin aşkına düşmeyen bilmez.

Nice mürsellere dünya kalmadı,
Kimi murat aldı, kimi almadı,
Söyledim derdimi kimse bilmedi,
Yar senin aşkına düşmeyen bilmez.

Hicran odu düşmüş içimde yanar,
Aşık maşukunu her daim anar,
Konuştuğum beni divane sanar,
Yar senin aşkına düşmeyen bilmez.

Canımdan ziyade severim yari,
Gözlerimin yaşı söndürür narı,
Sen çiçek misali bende bir arı,
Yar senin aşkına düşmeyen bilmez.

Sefadır yolunda çektiğim çile,
Düşürmem ben seni dünyada çile,
Fehmi'nin benzi dönmüş gazele,
Yar senin aşkına düşmeyen bilmez.

-617-

Akşam oldu eremedik menzile,
Güneş batmış, daha yola gidilmez.
Hesaba gelir mi çektiğim çile?
Güneş batmış, daha yola gidilmez.

Bir gün görememiş gençlik çağında,
Çakır diken bitmiş gönül bağında,
Haramiler çoktur Nemrut Dağı'nda,
Güneş batmış, daha yola gidilmez.

Sağımdan, solumdan gelenler olur,
Ok atıp sinemi delenler olur,
Bu tehlike yerde ölenler olur,
Güneş batmış, daha yola gidilmez.

Ateşler boyladım yüreğim yanık,
Ben uykuya daldım, düşman uyanık,
Hırsız var, hain var gece karanlık,
Güneş batmış daha yola gidilmez.

Kar bulutu sarmış göğün yüzünü,
Göremeyiz tepesini, düzünü,
Yine gönül yapar kendi sözünü,
Güneş batmış, daha yola gidilmez.

Çakal da var, kaplan da var, aslan da,
Dolmuş yüreğime korkusu canda,
Hele buraya gelip yatalım handa,
Güneş batmış, daha yola gidilmez.

Sabah olsun çekmeliyiz kervanı,
Yarın geçmeliyiz Bitlis'i, Van'ı,
Bilmeyiz kalkar mı dağın dumanı,
Güneş batmış, daha yola gidilmez.

Fehmi'nin derdinden bilen olur mu?
Denizden bir damla alan olur mu?
Şu yalan dünyada kalan olur mu?
Güneş batmış, daha yola gidilmez.

-618-

Nasıl bırakalım ana yurdunu,
Ağlıyor Arapgir derdi bilinmez.
Anlayan yok yürekteki derdini,
Ağlıyor Arapgir derdi bilinmez.

Üzülme Arapgir işler düzelir,
Gidenler, inşallah geriye gelir,
Hayırsız evlatlar halden ne bilir?
Ağlıyor Arapgir derdi bilinmez.

Orman yetişmez mi, şu Göl Dağı'nda?
Muhabbet var, bahçesinde bağında,
Ama, iş yok, hastasında sağında,
Ağlıyor Arapgir derdi bilinmez.

Kırk bin nüfus nasıl geçim yapardı?
Her daim içinde bereket vardı,
Halep Kervanları gelip konardı,
Ağlıyor Arapgir derdi bilinmez.

Giderdi kumaşı Muş ile Van'a,
Bin yük buğday yıkılırdı meydana,
Şimdi her tarafı olmuş virane,
Ağlıyor Arapgir derdi bilinmez.

Yetişenler hor baktılar buraya,
Derman bulmadılar derin yaraya,
Kolayca, bir gemi çıkmaz karaya,
Ağlıyor Arapgir derdi bilinmez.

Sarıçiçek yaylaları hoş olur,
Son baharda eli göçer boş olur,
Milletinden kara bağrı taş olur,
Ağlıyor Arapgir derdi bilinmez.

Fehmi'nin sözünde yalanı yoktur,
Kaçıp gider burda kalanı yoktur,
Cevahir satsa da alanı yoktur.
Ağlıyor Arapgir derdi bilinmez.

-619-

Günler, sular gibi akar engine,
Nasıl gelir, nasıl geçer bilinmez.
Ne fakire kalır, ne de zengine,
Nasıl vurur, nasıl biçer bilinmez.

Güvenme, çiftliğe, konağa, mala,
Hesapsız yolcular gitti bu yola,
Sevgili can kuşu konunca dala,
Nasıl konar, nasıl uçar bilinmez.

Merhamet bulunmaz, binde birinden,
Ya önünden gelir ya da gerinden,
Sakla imanını, cadı şerrinden,
Nasıl alır, nasıl kaçar bilinmez.

Neler işler, neler yapar cadılar,
Onların elinde yandı kadılar,
Gizli gizli yere kurar kapılar,
Nasıl örter, nasıl açar bilinmez.

Gider kolundaki gücü, kuvveti,
Çekilir mi o meleğin heybeti?
Gelir karşısına ecel şerbeti,
Nasıl tutar, nasıl içer bilinmez.

Nice yiğitlerin beli bükülür,
Kuruyan yaprağı yere dökülür,
Bağlanır denkleri yükü çekilir,
Nasıl sarar, nasıl göçer bilinmez.

Helaldan kazanıp, helaldan yemez,
Ahretin alemi bakidir demez,
Bilmez parasının kadrini bilmez,
Nasıl döker, nasıl saçar bilinmez.

Fehmi der ki, o da Allah'ın kulu,
Arasan cebinde bulunmaz pulu,
İşte bu dünyanın böyledir hali,
Nasıl yoksul, nasıl naçar bilinmez.

-620-

Dostlar bugün bize sıla göründü,
Engel olmuş karlı dağlar yol vermez,
O yarin gözleri ela göründü,
Koparıp da yanağından gül vermez.

Ah çektikçe kara bağrım yarılmış,
Ne dedim ki yarim bana darılmış?
Bozulmuş düzeni, teller kırılmış,
Zülüfünden sazımıza tel vermez.

Kaba poyraz mıdır bakın esene?
Dosta giden yollarımı kesene;
Dolu döğdü çiçekleri bu sene,
Korkarım ki arılar da bal vermez.

Kimi kazancını yele savurur,
Kendi kendisini yakıp kavurur;
Sarhoş olup sokaklarda bağırır,
Kimine de akıl verir, mal vermez.

O yari yanıma getirem dedim,
Biraz muhabbeti artıram dedim;
Koyu gölgesinde oturam dedim,
Bizim salkım söğüt bu yıl dal vermez.

Bir şahsın yüzünün gitmez karası,
Dost ile bozulmuş onun arası;
Kalem ile hesap olmaz parası,
Allah için olsun bir tek pul vermez.

Ne yanar, ne tüter kör kalır ocak,
Kazanıp doldurur kime kalacak;
Acep hangisine nasip olacak?
Kapıdaki köpeğine yal vermez.

Evin kedisini atar dışarı,
Yemek bitsin ki der alam içeri;
Merhametsiz herif yaklaşma beri,
Fehmi sana oturacak çul vermez.

-621-

Girdim yarin bahçesine,
Güller bize selam vermez;
El uzattım akçasına,
Pullar bize selam vermez.

Kimi güler, kimi ağlar,
Gözlerinden yaşlar çağlar;
Aşılmaz kız oldu dağlar,
Beller bize selam vermez.

Kimi düşmüş yolsuz aşka,
Kimi çıkmış yüce köşkc;
Herkes olmuş başka başka,
Eller bize selam vermez.

Duyan olmaz avazımı,
Çekenim yoktur nazımı;
Aldım elime sazımı,
Teller bize selam vermez.

Koklamadım sümbüllerden,
Doyamadım bülbüllerden;
Geçip gittiğim yerlerden,
Diller bize selam vermez.

Yandım güneşlerde yandım,
Kan ile tere boyandım;
Bir yalçın dağa dayandım,
Yeller bize selam vermez.

Karlı dağdan inmiş gider,
Arap ata binmiş gider;
Enginlere dönmüş gider,
Seller bize selam vermez.

Fehmi der ki, yoktur insaf,
Her birinde bir kuru laf,
Millet olmuş tuhaf tuhaf,
Kullar bize selam vermez.

-622-

Yüz bin şükür olsun, Gani Hüda'ya,
Lokman Hekim gelse derde kar etmez;
Hamd edelim ondan gelen kazaya,
Her daim yerimi belki nar etmez.

Bir yerimde değil yara yüz yara,
Nasıl yar deyilir vefasız yara;
Durmaz yalvarırım perverdigara,
İyi dosta kimse intizar etmez.

Od düştüğü yeri yakar efendim,
Gözlerinden kanlar akar efendim;
Kimi iner, kimi kalkar efendim,
Herkesi boyuna bir karar etmez.

Takdirde yazılmış böyle fermanım,
Tohum ektim ama boştur harmanını;
Ciğerim delinmiş yoktur dermanım,
Benden başkasına bir zarar etmez.

Kimseye görünmez gönül yarası,
Ancak yaradandan olur çaresi;
Kolay değil üç beş derdin arası,
Kış etmiş günümü hiç bahar etmez.

Acırsın sen beni, görsen halimi,
İbadetten bile çektim elimi;
Yalın kılıç kesti ince belimi;
Çokları derdini aşikar etmez.

Arif isen bu sözümden anlarsın,
Tekrar yazar cevabını yollarsın;
Ak mektubun üzerini pullarsın,
O da gelse kayguları dur etmez.

Fehmi der ki, ben yanarım yandıkça,
Erir yağım daldan dala kondukça,
Aşağıya düştüm iylik umdukça,
Kötüler kimseyi bahtiyar etmez.

-623-

Eğer isterseniz Mevla'yı görmek,
Gelen misafire hürmet ediniz,
Budur kendisini dosta* sevdirmek,
Gelen misafire hürmet ediniz.

Misafir kısmeti iki getirir,
Birlikte cevahir yükü getirir,
Cenneti beraber belki getirir,
Gelen misafire hürmet ediniz.

Misafir değildir hısım, akraba,
Gördüğün garibe eyle merhaba,
Sefalar getirdin muhterem baba,
Gelen misafire hürmet ediniz.

Misafir gelecek yolları gözet,
Elini yoksula düşküne uzat,
Kalbini mübarek nur ile bezet,
Gelen misafire hürmet ediniz.

Hatırına gelsin İbrahim Halil,
Misafir sevenin önünde delil,
Dört kitapta mevcut birinde değil,
Gelen misafire hürmet ediniz.

Vakitler geçerdi iftar etmezdi,
Misafir bulmadan eve gitmezdi,
İşi bitirmeden gece yatmazdı,
Gelen misafire hürmet ediniz.

Akşam yakınları misafir ara,
Her iki cihanda düşmezsin dara,
Doğru yolun gider ab-ı kevsere,
Gelen misafire hürmet ediniz.

Fehmi der ki, misafiri sevesin;
Yarın Hakk'ın cemalini göresin,
Değneğini hem eline veresin,
Gelen misafire hürmet ediniz.

*** Hakk'a**

-624-

Ger ki isterseniz Mevla'yı görmek,
Gelen misafire hürmet ediniz.
Budur kendisini Hakk'a sevdirmek,
Gelen misafire hürmet ediniz.

Misafir kısmetin iki getirir,
Türlü türlü gevher yükü getirir,
Cenneti beraber belki getirir,
Gelen misafire hürmet ediniz.

Bu servet elinde zay olur gider,
Acap kimden kime pay olur gider,
Gözlerinin yaşı çay olur gider,
Gelen misafire hürmet ediniz.

Ger ki ibadete layık olmuşsa,
Yüzünden bellidir namaz kılmışsa,
Evine bir garip mümin gelmişse,
Gelen misafire hürmet ediniz.

Misafir değildir, hısım, akraba,
Gördüğün garibe eyle merhaba,
Sefalar getirdin muhterem baba,
Gelen misafire hürmet ediniz.

Çirkin söz söyleme, tatlı söz söyle,
Ne kır hatırını, ne hilaf eyle.
Çirkin işten kendini bertaraf eyle,
Gelen misafire hürmet ediniz.

Fehmi işte budur Hakk'a erişmek,
Hatırını sorup güzel görüşmek,
Bir ekmek yedirip bir kahve içmek,
Gelen misafire hürmet ediniz.

-625-

Kırk beş sene içtim ben bu dumanı,
Ben terkini verdim, siz de veriniz;
Gitsin ağzımızdan acı dumanı,
Ben terkini verdim siz de veriniz.

Olmaz olsun bu zehirler hayatı,
Bunun aslı nedir, bu şeytan otu;
Melekler yaklaşmaz kokusu kötü,
Ben terkini verdim, siz de veriniz.

Sanki içimizde katıran dolu,
Bırakmak gerektir bu çirkin yolu;
Düşün hayatını, düşünme pulu,
Ben terkini verdim, siz de veriniz.

Zenginlere mekruh, fakire haram,
Onunla bozulmuş, hiç yoktur aram;
Tütün içenlerin derdini soram,
Ben terkini verdim, siz de veriniz.

Billahi zarardır vücuda, cana,
Çektikçe yayılır damara, kana;
Böyle varılır mı ulu divana?
Ben terkini verdim, siz de veriniz.

Arı kovanına versen bir duman,
Bırakır balını kaçarlar hemen;
Tütün içilirken okunmaz Kur'an,
Ben terkini verdim, siz de veriniz.

Sarılır ciğerler bu duman ile,
Çalınır düşünde saz, keman ile;
İçmişler vaktinde bir zaman ile,
Ben terkini verdim, siz de veriniz.

Fehmi der ki, kafi gelir, çok içtin,
Kırk beş yıllık arkadaştan vazgeçtin;
Öldürdüm, boyuna bir kefen biçtim,
Ben terkini verdim, siz de veriniz.

İKİNCİ BÖLÜM
ARAPGİR POSTASI'NDA YAYINLANAN ŞİİRLERİ

-1-

Yine âlemlere nurlar saçıldı,
Safa geldin, şah ramazan merhaba;
Sekiz cennet kapıları açıldı,
Safa geldin, şah ramazan merhaba.

Gökten yere saf saf indi melekler,
Müminler gelecek yolunu bekler;
Bunda kabul olur cümle dilekler,
Safa geldin, şah ramazan merhaba.

On bir ay deyince eriştik sana,
Sevgiler doldurdun iki cihana;
Beraber gideriz ulu divâna,
Safa geldin, şah ramazan merhaba.

Bu ayda mel'un-i şeytan bağlandı,
Münkir-nünafığın bağrı dağlandı;
Şenlendi camiler, kandiller yandı,
Safa geldin, şah ramazan merhaba.

Kur'an indi, âyet âyet bu ayda,
Muhabbet uyandı yoksulda, bayda;
Şenlendi camiler, şehirde köyde
Safa geldin, şah ramazan merhaba.

Sevgili bir aysın, aylar sultanı,
Sensin müminlerin canının canı;
Sana hor bakanlar bulmaz imanı,
Safa geldin, şah ramazan merhaba.

Allah'ın emriyle cennet donanır,
Sana erişenler yüce nam alır;
Seni sevmeyenler geride kalır,
Safa geldin, şah ramazan merhaba.

Gönüller şad oldu, sen geldin diye,
Yüce Mevlâ'mızdan bize hediye;
Belki taş vururlar miskin Fehmi'ye,
Safa geldin, şah ramazan merhaba.

-2-

Şad oldu gönlümüz bugünkü günde,
Hoş geldiniz, size olsun merhaba,
Böyle bir bayramda, böyle düğünde,
Hoş geldiniz, size olsun merhaba.

Sönmüştür Arapgir yıllardan beri,
Yetişsin eliniz, yakın feneri,
Böyle günde göstermeli hüneri,
Hoş geldiniz, size olsun merhaba.

Kırk bin nüfus yedi bine iner mi?
Oğlu olan ocak böyle söner mi?
Her daim değirmen terse döner mi?
Hoş geldiniz, size olsun merhaba.

Nasıl bırakılır baba vatanı,
Biraz hatırlayın burda yatanı;
Susamış bağları, yoktur bağbanı,
Hoş geldiniz, size olsun merhaba.

Koşar Malatya'ya hasta olanlar,
Parasız, fakirdir burda kalanlar;
Var mı bu yaraya derman bulanlar,
Hoş geldiniz, size olsun merhaba.

Mütehassıs yoktur, boş hastahane,
Allah için hor bakmayın vatana;
Gözler elinizi Arapgir Ana,
Hoş geldiniz, size olsun merhaba.

Fabrikası yoktur, lisesi yoktur;
Yetim garip kalmýþ babasý yoktur,
Yığılmış harmanı yabası yoktur,
Hoş geldiniz, size olsun merhaba.

Kaymakam beyimiz düşündü bunu,
İyi gitsin dedi bu işin sonu,
Değişmez dağları, yeşildir donu,
Hoş geldiniz, size olsun merhaba.

Memleketi seven olsa on kişi,
Bitmiş olur Arapgir'in her işi;
İşte şimdi doğdu eylül güneşi,
Hoş geldiniz, size olsun merhaba.

Bunu düşünenler bırakıp gitmez,
Sevgili vatanı böyle terk etmez;
Yıllarca söylesem derdimiz bitmez,
Hoş geldiniz, size olsun merhaba.

Allah'tan aşağı bir ümit sizden,
Uzak olmayalım gönülden gözden;
Hidayet ermezse ne çıkar sözden,
Hoş geldiniz, size olsun merhaba.

Çok paşa yetişmiş, kaza uludur,
"ARAPGİR POSTASI" sevgi doludur,
Geldiğiniz bu yol sıla yoludur.
Hoş geldiniz, size olsun merhaba.

FEHMİ Arapgir'in derdini söyler,
Gitti elimizden sevgili köyler;
Zenginler olmazsa fakirler neyler?
Hoş geldiniz, size olsun merhaba.

-3-

Arapgir'in dağlarından,
Çerkez'den size merhaba.
Bahçesinden, bağlarından
Hepsinden size merhaba.

Nakledeyim baştan başa,
Vermiş otuz yedi paşa;
Her tarafı ücük, köşe,
Onlardan size merhaba.

Başlayayım şimdi söze,
Geçelim Şepik'ten yüze;
Sizden bize, bizden size,
Olsun sizlere merhaba.

Şıhlar'lı eker leyvazı,
Çekilmez issodun nazı;
Kör Hacı darılır bazı,
Ondan da size merhaba.

Ayı komaz, domuz komaz,
Geceler yatıp uyumaz;
Bıççik Hasan avdan doymaz,
Ondan da size merhaba.

Zohrabın başına çıktım,
Değirmen taşına baktım;
Tatlı tatlı türkü yaktım,
Yine sizlere merhaba.

Değirmenci Hamdi Dayı,
O'dur Mişelli'nin bayı;
Çok içmez kahveyi, çayı,
Ondan da size merhaba.

Ulupınar, ulupınar,
Uslu gider, deli konar;
Ararsanız Bay Recep var,
Ondan da size merhaba.

Hezenek de bir Sabri var,
Dağda, taşta maden arar;
Hiç bir yere kılmaz karar,
Ondan da size merhaba.

Anberge'nin yeri bayır,
Bazı çimen, bazı çayır;
Verdoğlu Muharrem şair.
Ondan da size merhaba.

Görmedi dünyada safa,
Arvat bulmaz çeker cefa;
Cömertli Usta Mustafa,
Ondan da size merhaba.

Ordan vardım Berenge'ye,
Ayak bastım üzengiye;
Çobanlı'da Halil diye,
Ondan da size merhaba.

Ezel meclislerin gülü,
Dinlenirdi tatlı dili,
Fazlı Peker çekti eli,
Ondan da size merhaba.

Kimi okur, kimi yazar,
Kimi söyler, kimi kızar;
Gazeteci Nevzat Sezer,
Ondan da size merhaba.

Tapan tarlasının ucu,
Bazıları çeker gücü;
Semer yapan Topal Hacı,
Ondan da size merhaba.

Evli değil nasıl ede,
Bilmem ki gönlü ne ede?
Dükkânında bakkal dede,
Ondan da size merhaba.

Tilkiler dağa kaçtı,
Postoğlu ardına düştü;
Elli tanesi yetişti,
Ondan da size merhaba.

Mamu Dağı, Düzce Köyü
Bağcıdır yoksulu bayı,
Bekir oğlu Ahmet Dayı,
Ondan da size merhaba.

Budak köyüne geçmeli,
Soğuk suyundan içmeli;
H. Rıfat'la görüşmeli,
Ondan da size merhaba.

Oradan vardım Tekkeye,
Mezarlığı kim bekleye?
Selâmlar olsun bekçiye,
Ondan da size merhaba.

Bu günde günlerden Pazar,
Şıhlar da bir cenaze var;
Berber Cercis'i ararlar,
Ondan da size merhaba.

Suluca'dan, Poşatar'a,
Sözümüz eylemez para,
Sarı Sakal Hacı Ağa,
Ondan da size merhaba.

Yolum Hocali'ye düştü,
Geçti eski günler geçti;
Mahmut Bey şiştikçe şişti,
Ondan da size merhaba.

Gelir keman çalar Dilo;
Ayran içer, yemez pilo;
Yenice de Sazlı Silo,
Ondan da size merhaba.

Dünyada çoktur yaramaz,
Yerden taş alır vuramaz;
Attar Faik hep eder naz,
Ondan da size merhaba.

Derbeder de Ali Beydir,
Şapkayı bir yana eğdir;
Boynunda mendili vardır,
Ondan da size merhaba.

Yürüdüm Serge'ye geldim,
Bir düşündüm, bir de güldüm;
Orada Yunis'i buldum,
Ondan da size merhaba.

Şehrannacına giderler,
Tatlı tatlı üzüm yerler;
Kırıkgilin Aziz derler
Ondan da size merhaba.

Seküsü'ye varmalıdır,
Şu Abo'yu görmelidir;
Yiyip içip doymalıdır,
Ondan da size merhaba.

Zohrap'dan olmaz mı himmet,
Bir dinlersen bir de dinlet,
Orada Halıcı Mehmet,
Ondan da size merhaba.

Bilirim çıkmaz çizgiden,
Saklar koyundan, kuzudan;
Mehteroğlu Niyazi'den,
Ondan da size merhaba.

Söylemek bizlere adet,
Ol vermiştir böyle kuvvet;
Ulupınar Allı Mehmet,
Ondan da size merhaba.

İğne vurur almaz para,
Yiğitlik Rafet de ara;
İşler şimdi bindi zora,
Ondan da size merhaba.

Ne dink kaldı ne de sokku;
Ne gül kaldı ne de koku;
Avukatım diyen Hakkı,
Ondan da size merhaba.

Kimi ırgat kimi hamal,
Niçin millet çeker zeval;
Usta Kemal, Dertli Cemal,
Ondan da size merhaba.

Berenge de güller deste,
Kimi sağdır, kimi hasta,
Bostancık'lı Hasan Usta,
Ondan da size merhaba.

Derdi çoktur gündüz gece,
Arar bulamaz eğlence;
Tahtikli de Ali Hoca,
Ondan da size merhaba.

Âşıklar çekerler ahı,
Vurur yerlere külâhı;
Turgut kasapların şahı,
Ondan da size merhaba.

Nice metheylesem azdır,
Sözü baldan tatlı sözdür;
Adı Mustafa Yıldız'dır,
Ondan da size merhaba.

Sular Mişelli'den akar,
Üzeyir çok iyi bakar,
Kışlar geçti geldi bahar,
Ondan da size merhaba.

Tatlı tatlı söyler dili,
Direksiyon tutar eli;
Şoförümüz Çamur Ali,
Ondan da size merhaba.

Malatyalı'dır kendisi,
Adı Aziz gelir sesi;
Marangozluk kurs hocası,
Ondan da size merhaba.

Kör değildir açık gözüm,
Çok söylerim geçmez sözüm;
Çarşı altında berber Nazım,
Ondan da size merhaba.

Parmağında altın zikir,
Biri Ömer, biri Bekir;
İçinde Demirci Şakir,
Ondan da size merhaba.

Boyun eğer gezer Tahsin,
Hayır seven bir kız versin;
Bu da muradına ersin,
Ondan da size merhaba.

Hamal Mıstik gezer bazı,
Hatçası'nın çoktur nazı;
Ne harf bilir, ne de yazı,
Ondan da size merhaba.

-4-

- İstanbul'daki Hemşehrilerime-

Vardım İstanbul'a, Mevlânakapı,
Mürşit Efendiyi sordum orada.
Bu dünya kimseye olmamış tapu,
Mübârek yüzünü gördüm orada.

Nuş eyledim kahvesini, çayını,
Evinde geçirdim mayıs ayını,
Yedim yemeğini, içtim suyunu;
Güzel yardımını gördüm orada.

Mustafa Üstündağ, Kahveci Mehmet,
Dilerim ki yeriniz olsun cennet,
İçimden kaynıyor size bir minnet,
Bir zaman eğlendim, durdum orada.

Bana delil oldu İbrahim Gürler,
Fakirin halinden onlar bilirler;
Yardım etti Eskiarapgir'liler,
Onlara muhabbet verdim orada

Kapalı çarşıda Mithat Dehmen'i,
Sordum da öğrendim hayır seveni;
Köylüleriyle de güldürdü beni,
Yaptı bize güzel yardım orada.

Methedeyim Nikoğus'u, Nobar'ı,
Minas Beyi, Karabet'i, Kirkor'u,
Kadırga parkında gördüm onları;
Doğru yanlarına vardım orada.

Sergi Sarayında Gemuhluoğlu,
Bize de erişti yardımcı kolu;
Hemşehri sevgisi kalbinde dolu,
Yüce muradıma erdim orada.

Gönülden severim İlyas Kotan'ı,
Hemşehri yoluna koymuştur canı;
Sanki bana verdi koca cihanı,
Dağıldı üstümde derdim orada.

Doktor Kasım Bayar, şâdetti bizi,
Sıhhat ile geçsin gece gündüzü;
Şekerden tatlıdır o zâtın sözü,
Güzel hatırını sordum orada.

Fehmi der ki, nasıl teşekkür edem,
Büyük teşekkürle destan yad edem,
Elimden bu gelir, başka ne edem,
Hepinizden iyilik gördüm orada.

-5-

Nurlandı kalbimiz, sen geldin diye,
Şah ramazan sana olsun elvedâ;
Yüce Mevlâ'mızdan bize hediye,
Şah ramazan sana olsun elvedâ.

Sekiz cennet kapıları açıldı,
Gökten yeryüzüne nurlar saçıldı;
Mümin kimselere hülle biçildi,
Şah ramazan sana olsun elvedâ.

Bağlandı şeytanlar zincirler ile,
Canım kurban olsun geldiğin yola;
İsteriz ki bizi dergâh da bula,
Şah ramazan sana olsun elvedâ.

Saf saf oldu gökyüzünde melekler,
Kabuldür bu ayda cümle dilekler,
Aşkın ile döner çarkı felekler,
Şah ramazan sana olsun elvedâ.

On bir ayın sultanıdır dediler,
Müminlerin mihmanıdır dediler;
Münkirlerin zindanıdır dediler,
Şah ramazan sana olsun elvedâ.

Geldin içimize safalar dolu,
Cihan baştan başa nur'a garkoldu;
Seni tutmayanlar yolundan kaldı,
Şah ramazan sana olsun elvedâ.

Bütün camilerde kandiller yandı,
Münkir, münafıkın yolu kapandı;
Onlar yalancının sözüne kandı,
Şah ramazan sana olsun elvedâ.

Özler Fehmi seni, gene gelesin,
Gönüller derdine derman olasın;
Arayıp mahşerde beni bulasın,
Şah ramazan sana olsun elvedâ.

-6-

Genç yaşımda bir kız aldım,
Tembel kadın başa belâ;
Aklımı şaşırdım kaldım,
Tembel kadın başa belâ.

Yatar yatar gözü şişer,
Benim aklım buna şaşar;
Peynir küpüne kurt düşer,
Tembel kadın başa belâ.

Oturur uykuya dalar,
Başını yerlere çalar;
Kaplarını köpek yalar,
Tembel kadın başa belâ.

Yumaz çocuğun bezini,
Pisliğe boyar yüzünü;
Tutmaz erkeğin sözünü,
Tembel kadın başa belâ.

Çuvaldızla çorap gözer,
Sütünü telisten süzer;
Durmaz mahle mahle gezer,
Tembel kadın başa belâ.

Yüreğimde ateş yanar,
Durmaz başım böyle döner;
Terkeylesem eller kınar,
Tembel kadın başa belâ.

Çorbasına kurum düşer,
Pekmezine sinek üşer;
Yemekleri tuzsuz pişer,
Tembel kadın başa belâ.

Fehmi der ki, tembel alma,
Başını taşlara çalma;
Son deminde pişman olma,
Tembel kadın başa belâ.

-7-

Fani dünyanın varına,
Aldanma gönül aldanma.
Bu cihanın ağyarına,
Aldanma gönül, aldanma.

Anan gani, baban gani,
Toprak yutar bu bedeni,
Aldatmıştır dünya seni,
Aldanma gönül, aldanma.

Çekme dünya cefasını,
Bulamazsın vefasını;
Sür Cennetin safasını,
Aldanma gönül, aldanma.

Neylersin bağı, bostanı?
Neylersin gül, gülistanı?
Neylersin gözü mestanı?
Aldanma gönül, aldanma.

Noldu Cennet yapan Şeddat?
Noldu Şirin ile Ferhat?
Olmaz yardan sana imdat,
Aldanma gönül, aldanma.

Neylersin kaşı karayı?
Neylersin köşkü, sarayı?
Açar kalbinde yarayı,
Aldanma gönül, aldanma.

Dağlar döker göz yaşını,
Duman kaplamış başını,
Dikerler mezar taşını,
Aldanma gönül, aldanma.

Kâh ağlarsın, kâh gülersin,
Yüce dağları delersin,
Fehmi'ye diş mi bilersin?
Aldanma gönül, aldanma...

-8-

Zaman azdı devir döndü,
Ne gelin var ne kaynana,
Dert derdin üstüne bindi,
Ne gelin var ne kaynana.

Nerde kaldı edep haya,
Kimi atlı, kimi yaya,
Gelin ister sürme, boya,
Ne gelin var ne kaynana.

Her kaynana sevmez bunu,
Nereye varacak sonu,
Sen neylersin şunu bunu,
Ne gelin var ne kaynana.

Gelin gezer açık başı
Bu menhiyet sallar arşı;
Ne suçdur Allah'a karşı,
Ne gelin var ne kaynana.

Bazıları kesmez dili,
Gelin evden çeker eli,
Aradaki olur deli,
Ne gelin var ne kaynana.

Kaynata karışmaz işe,
Dolansınlar köşe köşe;
Orta yerde döner maşa,
Ne gelin var ne kaynana.

Kaynanalar olur naçar,
Derdini herkese açar,
Gelinler gurbete kaçar,
Ne gelin var ne kaynana.

Fehmi sen de göreceksin,
Bu makama ereceksin,
Defterleri düreceksin,
Ne gelin var ne kaynana.

-9-

Zamanında kıymetimi bilmedin,
İstersen yüz mektup sal bana bana.
Çok nasihat ettim söze gelmedin;
Şimdi uzak oldu yol, bana bana.

Kumru gibi ötüşürdüm durmadan,
Aldım seni sual edip sormadan;
Böyle gezmek iy'dir seni sarmadan,
Şimdi mesken oldu çöl, bana bana.

O yazılar karışıktır seçemem,
Artık burdan o toprağa geçemem;
Beyhude uzatma alıp içemem,
Zahirdir verdiğin bal, bana bana.

Kim sevmez dünyada kadir bileni,
O daldan bu dala kondurdun beni;
Artık arzulamam Mahmut'u seni,
Demir diken oldu, gül, bana bana.

Yeşil ördek gibi yüzdüm göllerde,
Yazık beni destan ettin dillerde;
Şimdi dolaşırım garip ellerde,
Haber getirmesin yol, bana bana.

Yârim gelir diye yollara bakma,
Üzülüp kendini odlara yakma;
Garip kaldım, beni derde bırakma.
Her ne derse desin, el, bana bana.

Geçti senin ile olan pazarım,
Şu yalan dünyada yoktur nazarım;
Düşünürüm gamlı gamlı gezerim,
İstemem, demeyin gel, bana bana.

Fehmi'den bir öğüt aldı Mustafa.
İşlerine pişman oldu Mustafa;
Şükrolsun evine geldi Mustafa,
Hediye bir deste gül, bana bana.

-10-

Bu nasıl usuldur, bu nasıl sözdür,
Akılsız bir yiğit söz atar bana,
Bu nasıl durumdur, bu nasıl nazdır,
Akılsız bir yiğit söz atar bana.

Alev alev duman çıkar başımdan,
Koru da kendini çekil karşımdan;
Böylelikle tutamazsın peşimden,
Akılsız bir yiğit söz atar bana.

Aşıklığın yoktur, hünerin yoktur,
Karanlık gecede fenerin yoktur;
Daha şu dünyadan haberin yoktur,
Akılsız bir yiğit söz atar bana.

Ancak senden sana olur zararın,
Sorup öğrenmedim nedir efkârın?
Beni kandırmak mı birinci kârın?
Akılsız bir yiğit söz atar bana.

Yaprağı yok, gölgesi yok, dalı yok,
Bir taraftan kurtuluşun yolu yok;
Dikkat ettim sağ elinde dolu yok,
Akılsız bir yiğit söz atar bana.

Benim güzelliğim sana mı kalmış?
Şaşırıp kendini dalgaya dalmış;
Yitirip aklını derbeder olmuş,
Akılsız bir yiğit söz atar bana.

Sakladığım sırrı sana veremem,
Aşkın perdesini açtım düremem;
Sen gibi yiğitle devran süremem,
Akılsız bir yiğit söz atar bana.

Fehmi, nedir bu sendeki endişe?
Uzatma elini böyle bir işe;
Hiç mi sen bakmadın aya, güneşe.
Akılsız bir yiğit söz atar bana.

-11-

-Kızdan erkeğe-

Sen nasıl âşıksın bilmedin beni,
Uyup da nefsine söz atma bana;
Ben kalpten bilirim beni seveni,
Saklarım sırrımı söylemem sana.

Karşıma çıkıp da bıyığın burma,
Beyhude kendini üzüp de yorma;
Çekil git yanımdan, burada durma,
Faydası yok, kaynamadan kan kana.

Eğer âşık isen mâşukun tanı,
Dost ile dost ol da incitme canı;
Yığarım başına tozu, dumanı,
Uzak ol bir daha dönme bu yana.

Nerde güzel görsen arar bulursun,
Aslını sormadan âşık olursun;
Demedim mi sana pişman olursun?
Âşk vergi değildir, şaha, sultana.

Aşmak ile yüce dağlar yol olmaz,
Dermek ile çakırdiken gül olmaz;
Gördüğün güzeller sana yâr olmaz,
Söyleme sırrımı dosta, düşmana.

Deste deste güller altın tabakta,
Bilmem ne ararsın elma yanakta;
Ya bir tenha yerde, ya bir sokakta,
Böylelikle sarılır mı can cana?

Neden seçemedin gelini kızı?
Gezer yüreğinde ince bir sızı,
Yetişir, boyuna söyletme bizi,
Gösterip kendimi çıkmam meydana.

Kaldırmam nikâbı yüzünden ben de,
Çekil git başımdan, geriye dönde;
Ey Fehmi, âşıklık yok imiş sende,
Bu kadar düşünmek uyar mı sana?

-12-

Ezel ezelinden beri
Duyan duymuş bu haberi
Elinde Müslim teberi
Çalan dünya derler sana

Kesip cümlenin serini
Derin eylersin yerini
İki cihan serverini
Alan dünya derler sana

Kesip Fehmi'nin başını
Akıtıp gözden yaşını
Dü cihanın güneşini
Alan dünya derler sana

-13-

Malazgirt savaşı Ağustos ayı,
Alparslan yürüdü önce düşmana;
Sarıldı kılıca yoksulu bayı,
Boyadı dünyayı al kızıl kana.

Cenuptan şimale-doğudan garbe,
Allah Allah diye başladı harbe;
Düşmanı göğsüne vurdular darbe,
Rahmet okuyalım o kahramana.

Üçüncü savaştır bu ayda olan,
Kahraman Türk'lerdir düşmana dalan;
Kahbecik Yunandır denize dolan,
Hâlâ gelmediler onlar imana.

İkinci savaşta Atatürk geldi,
Hükmedip nüfuzu dağları deldi;
Bütün yeryüzünde namı yükseldi,
Benzerdi çalımı Yavuz Sultana.

Sürdü Afyon'dan döktü denize,
Maşallah dediler melekler bize;
Çekti askerini İzmir'den yüze,
Kattı ortalığı toza dumana.

Karaoğlan geldi yetmişdörtyılı,
İnşallah bükülmez çeliktir kolu;
Bir baştan başa Türklerin yolu,
Kars'tan Edirne'ye Kıbrıs'tan Van'a.

Haydi mehmetçikler sizi görelim,
Ayak tozunuza yüzler sürelim,
Gürleyip Kıbrıs'ta harbe girelim,
Bir olup da sarılalım can cana.

Fehmi söylemenin geldi sırası,
İyolmadı masumların yarası;
Düşman cesedidir dağlar arası,
Korkuttuk kâfiri döndük vatana.

-14-

Yine geldi her tarafı bürüdü,
Haydi arkadaşlar domuz avına.
Derede, tepede aldı yürüdü,
Haydi arkadaşlar domuz avına.

Berengeye, çaya doldu sürüsü,
Öldürün kalmasın binde birisi,
Bir işe yaramaz eti derisi,
Haydi arkadaş domuz avına.

Atın kırmaları dağlar inlesin
Ölen ölsün, ölmeyenler uslansın,
Vuralım domuzu yere yaslansın,
Haydi arkadaşlar domuz avına.

Gece serbest, gündüz girer ormana,
Vuralım domuzu boyansın kana,
Kastımı var imiş yurda, vatana?
Haydi arkadaşlar domuz avına

Bütün tarlaları çift gibi sürdü.
Sanki kazma ile yerleri yardı,
Kaldırın ortadan bu hınzır kurdu,
Haydi arkadaşlar domuz avına.

Fehmi der ki, kırma gelsin omuza,
Durmayalım, yürüyelim domuza,
Bilmem ki garezi ne imiş bize?
Haydi arkadaşlar domuz avına.

-15-

Ne güzel ibadet, ne güzel namaz,
Camiden çıkmalı kumar başına.
Canım, "olmaz" derler, nasıl olamaz?
Arif isen dikkat eyle karşına...

İçkide, yanında düğün kınası,
Dolar içeriye temiz havası,
Silinir, süprülür kalbinin pası;
Bal karışır; ekmeğine, aşına...

Bırak ellerini, kumar oynaya,
Yüreğinde muhabbetler kaynaya,
Geçirme vaktini, dakka, saniye;
Oturma kahvede boşu boşuna...

Hep bunda buldular, ne buldularsa,
Korlar kesesine, ne aldılarsa,
Zarardır camide çok kaldılarsa;
İster varmış olsun yetmiş yaşına...

Kumar oynaması, kahvede, hoştur,
Aşınmaz masası, bir mermer taştır,
Kaçırma fırsatı uçar bir kuştur;
Elbet bir gün taç kondurur başına...

Hayır kardeş hayır, gitme havai,
Mel'un şeytan sana verir ığvayı,
Mahveder ameli, bozar yuvayı;
Bakma şu kumarın beş kuruşuna...

Yanıltacak seni cennet yolundan,
Kırılır kardeşim, tutma dalından,
İhraç eder iki dünya malından;
Allah için düşme bunun peşine...

Söyleme efendim; sağıra, köre,
Senin kumaşların, alana göre,
Toplada aklını çekil bir yere;
Miskin Fehmi sen git kendi işine...

-16-

Eridi dağların karı eridi,
Sular artık sesli sesli yürüdü,
Her tarafı çayır, çimen bürüdü.
Şükrolsun eriştik yeşil bahara,
Sümbüller açıldı, güllerde sıra.

Yine geldi Göldağının safası,
Cana değer Sarıçiçek havası;
Bütün yaprak oldu, dağı, ovası;
Şükrolsun eriştik yeşil bahara,
Sümbüller açıldı, güllerde sıra.

Çiftçiler başladı çiftikoşmağa
Serper tohumunu, eker toprağa;
Kazancılar durdu, bahçeye, bağa.
Şükrolsun eriştik yeşil bahara,
Sümbüller açıldı, güllerde sıra.

Yeşil otlar sardı karı yabanı,
Çekildi dağlara sürü çobanı;
Çıkar artık sırtındaki abanı.
Şükrolsun eriştik yeşil bahara,
Sümbüller açıldı, güllerde sıra.

Bir gün yağmur yağar bir gün açılır.
Yer yüzüne bereketler saçılır;
Yaylalarda soğuk sular içilir.
Şükrolsun eriştik yeşil bahara,
Sümbüller açıldı, güllerde sıra.

Eli ele verir bu yavrucuklar,
Ne güzel meleşir şu kuzucuklar;
Oynayıp gelmez mi körpe çocuklar.
Şükrolsun eriştik yeşil bahara,
Sümbüller açıldı, güllerde sıra.

Gelmiş Arap atlar meydana çıkar,
Her renkli çiçekler mis gibi kokar.
Muhabbet içine muhabbet sokar.
Şükrolsun eriştik yeşil bahara,
Sümbüller açıldı, güllerde sıra.

Fehmi'nin sözleri gayet naziktir,
Kışlardan kurtuldum bağrım eziktir;
Acırım kendime bana yazıktır.
Şükrolsun eriştik yeşil bahara,
Şümbüller açıldı, güllerde sıra.

-17-

Camiler çoğalmış, ezan okunur,
İmamlar yalınız, gelen haniya?
Dersem, belki zülfiyare dokunur,
İlim denizine dalan haniya?

Kız anayı bilmez, oğul babayı,
Her biri bir yere kurar obayı;
Dinleyip işitmem kaba sabayı
Atadan nasihat alan haniya?

Dertlerimiz arttı, günler gittikçe,
Dünkü gün bugüne zarar ettikçe;
Güler açılırdı bülbül öttükçe
Bakın sözümüzde yalan haniya?

Kanaat kalmadı, iy'ce besbelli,
Yaramız yüz idi, oldu yüz elli;
Kendi kendimize verek teselli,
Bu derde bir çare bulan haniya?

Günden güne gelir zam zam üstüne,
Kardeşin kardeşe bunda kasti ne?
Yapışan yok fakirlerin destine,
Fukara da yüzü gülen haniya?

Kolaylıkla bu yaralar sarılmaz,
Sözden almayana öğüt verilmez;
Kılıçsız, kalkansız cenge girilmez,
Dini bir uğruna ölen haniya?

Ne kahvesi kaldı, ne sineması,
Hep çeker içine doldurur nası;
Bunların cümlesi şeytan ığvası,
İçkiden, kumardan yılan haniya?

Fehmi yaralandı yine ciğerden,
Ne hayır beklenir arvatdan, erden,
Korku salıp haber verme mahşerden,
O ceza gününü bilen haniya?

-18-

Ali, çok söyleyip ağlatma beni
İşiten haniya, duyan haniya?
Yitirip aklını, kendin şaşırma,
İşiten haniya, duyan haniya?

Zalimler yüreği polatdan gavi,
Ne vatan sevgisi, ne baba evi;
Döğülmez geçince demirin tavı,
İşiten haniya, duyan haniya?

O tezgahlar burda olsa olmaz mı,
Gelen para içimizde kalmaz mı?
Zengini yoksulu, murat almaz mı,
İşiten haniya, duyan haniya?

Gelin görün sokakların halini,
Çarşısını, pazarını, yolunu;
Çeken gider parasını,pulunu,
İşiten haniya,duyan haniya?

Darboğaza bir de türbün konulsa,
Bol bol cereyan ilçemize yayılsa;
Nolur şu yatanlar biraz ayılsa,
İşiten haniya, duyan haniya?

Her yeri bellisiz topraktan, taştan,
Ali yenileme derdimi baştan;
Bir yardım olmuyor eşten, kardaştan,
İşiten haniya, duyan haniya?

Buradan çekilir peyniri, yağı,
Sahipsiz koydular bahçeyi, bağı;
Baykuşlar vatanı köşkü, konağı,
İşiten haniya, duyan haniya?

Semerci, palancı hille kar eder;
Orada oturur, burda kar eder;
Bilmem ki gitmese ne zarar eder,
İşiten haniya, duyan haniya?

Bu işde ar eden söyletmez bizi,
Gurbette açılmış onların gözü;
Fehmi'nin Ali'nin geçer mi sözü?
İşiden haniya, duyan haniya?

-19-

Açar mısın gerdanını, başını?
Ne soysuz dünyasın yalancı dünya.
Hesap edip kimse bilmez yaşını,
Ne soysuz dünyasın, yalancı dünya.

Nice alimleri yoldan azdırdın,
Gel gel diye peşin sıra gezdirdin;
Billahi sen beni candan bezdirdin,
Ne soysuz dünyasın, yalancı dünya.

Kestirir saçını tango yaparsın,
Uyarsın şeytana yoldan saparsın;
Son deminde en sıfatta koparsın,
Ne soysuz dünyasın, yalancı dünya.

Gösterirsin bacağını, kolunu,
Sarpa düşürürsün doğru yolunu;
Zehir olsun bana, içmem balını,
Ne soysuz dünyasın, yalancı dünya.

Giydiğin libastan görünür etin,
Bu yüzden her yerde söylenir methin;
Söze getirmesi seni çok çetin
Ne soysuz dünyasın, yalancı dünya.

Sana uyan senin gibi budala,
Kanatlı kuş gibi gez daldan dala,
Bir dem saza düştün, bir dem kavala,
Ne soysuz dünyasın, yalancı dünya.

Yüz bin ere varsan kız durur adın,
Milleti aldatmak senin muradın,
Bir günde göklere çıkar feryadın,
Ne soysuz dünyasın, yalancı dünya.

Musa'ya göründün beni al diye,
Beraberce bir sarayda kal diye;
Fehmi der ki, almam seni pul diye,
Ne soysuz dünyasın, yalancı dünya.

-20-

Nasip eyle seherlerde,
Çağıram Allah, Muhammed.
Durup gezdiğim yerlerde,
Çağıram Allah, Muhammed

Derli dertli ağlayalım,
Sular gibi çağlayalım,
Gönül Hakk'a bağlayalım,
Çağıram Allah, Muhammed.

Gül dalında güller gibi,
Dağlarda sümbüller gibi,
Yaralı sümbüller gibi,
Çağıram Allah, Muhammed.

İçip aşk ile dolmuşum,
Yana yana kül olmuşum,
Metin bir kale bulmuşum,
Çağıram Allah, Muhammed.

Çıkalım dağlar başına,
Boyanalım göz yaşına,
Girip düşman savaşına,
Çağıram Allah, Muhammed.

Kimse bilmez nedir halim,
Birer birer söyler dilim,
Dost eline değsin elim,
Çağıram Allah, Muhammed.

Fehmi giyin ak libası,
Silinsin kalbinin pası,
Daha yok bundan ötesi,
Çağıram Allah, Muhammed.

-21-

Gurbet elde ne hal geldi başıma,
Ağlar gördüm nazlı yari bu gece;
Kara kader, ne düşersin peşime,
Ağlar gördüm nazlı yari bu gece.

Gözlerim yolları, gelmedi posta,
Yazam sağlığımı, bildirem dosta;
Bilmem ki sağ mıdır, bilmem ki hasta,
Ağlar gördüm nazlı yari bu gece.

Param yok, pulum yok, yollarım ırak,
Yoksulluk dediler demirden tarak;
Elimiz erişmez bir daha sarak,
Ağlar gördüm nazlı yari bu gece.

Alemi manada halini gördüm,
Açıp kapıları katına vardım;
İçerden içerden derdini sordum,
Ağlar gördüm nazlı yari bu gece.

El uzatıp sığamadım başını,
Silemedim gözlerinin yaşını;
Eğmiş çehresini, yıkmış kaşını,
Ağlar gördüm nazlı yari bu gece.

Sayamadım benlerini gerdanda,
Kaynar muhabbeti can ile canda;
Aman tabip, benim derdim meydanda,
Ağlar gördüm nazlı yari bu gece.

İnşallah gelirim, gelmezse ölüm,
Korkarım, bağımda solacak gülüm;
Fehmi der ki,vay saçları sümbülüm,
Ağlar gördüm nazlı yari bu gece.

-22-

Hesap ettim derdim bir milyon olmuş,
Belki de milyara çıkar gittikçe,
Gözlerim yaşından deryalar dolmuş,
Kızılırmak gibi akar gittikçe.

Yükselen alevim tuttu semayı,
Mecnun olup kayıp ettim Leyla'yı,
Ne tarafta bilmem gözü elayı,
Ateşi sinemi yakar gittikçe.

Girdim işkenceye kurtulmak müşkül,
Yar elinden oldum yaralı bülbül,
Kaşlar yaya benzer, saçları sümbül,
Telleri boynuma takar gittikçe.

Beyaz yanağından dökülen teri,
Yağan yağmur gibi ıslatır yeri,
Ey canımın canı, dön beri beri,
Yavru şahin gibi bakar gittikçe.

Başa gelen haller nedir gaziler,
Yazılmış alnıma kara yazılar,
Kalbim yanar yüreciğim sızılar,
Gökte şimşek gibi çakar gittçe.

Fehmi bir kar yağdı gönül bağına,
Otur da seyreyle yolun sağına,
Gönülden yanmışsın Türk bayrağına,
Düşmanın belini büker gittikçe.

-23-

Birer birer saydım yoktur noksanı,
Altmış yetmiş değil yara yüz bende.
Seksen dokuzudu geçti doksanı,
Altmış yetmiş değil yara yüz bende.

Dosta değil düşmanlara vermesin,
Ben görmüşüm kalanları görmesin.
Sebepleri muradına ermesin;
Altmış yetmiş değil yara yüz bende.

Değme tabip anlayamaz yaremi.
Zalim kader niçin bozdun aramı.
Saldın içerime derdi veremi,
Altmış yetmiş değil yara yüz bende

Benim gibi bulunur mu bir tane,
Sayam dertlerimi hep tane tane.
Bir taş düştü omuzuma bu sene,
Altmış yetmiş değil yara yüz bende

Yürekten tutuşmuş ciğerden yanar,
Şurda gören beni kedersiz sanar,
Solgun gül dalına bülbül mü konar
Altmış yetmiş değil yara yüz bende.

Ne kılıç dokundu, ne kurşun geldi,
Bu nasıl ok idi sinemi deldi.
Eksilsin dedikçe kat kat yükseldi,
Altmış yetmiş değil yara yüz bende

Söylerim söylerim yoktur faydası,
Zaman kadınları erine asi.
Dermanı bulunmaz gönül yarası,
Altmış yetmiş değil yar yüz bende.

Fehmi der ki, budur acı feryadım,
Benden yüz çevirmiş ehlim evladım.
Mahşere mi kalır acep muradım,
Altmış yetmiş değil yara yüz bende.

-24-

Seyahate çıktım günlerden bir gün,
Gezer yürür idim insan içinde;
Verildi kararım, edildim sürgün,
Bu hal bana gelmiş cihan içinde.

İkindi zamanı bir şehre vardım,
Sokakta yürüyen bir güzel gördüm;
Aklımı, fikrimi ben ona verdim,
Kayıp ettim kendimi umman içinde

Takılıp ardına gittim bir mehel,
İşaret eyleyip dedi ki gel gel;
Bahar çiçeğinden daha çok güzel,
Kardan beyaz teni fistan içinde.

Açtı bir kapıdan girdik içeri,
Sordum, o dilberin yok imiş eri,
Alamadım iyice doğru haberi,
Yine başım kaldı püryan içinde.

Sıkı sıkı baktı sola ve sağa,
Kesildi sabrımız girdik yatağa;
Tesadüf etmedim öyle konağa,
Dikilmiş mumları şamdan içinde.

Zannettim ki güneş doğdu koynuma,
Karmış kollarını sardı boynuma,
Akıl hiç yeter mi benim oynuma,
Tırnaktan tepeye kaftan içinde.

Bir dem birden bire bir ün yükseldi,
Yine kalbimize bir korku geldi,
Elini eline çalınca güldü,
Kaldım baykuş gibi viran içinde.

Kınamayın beni sözlerim haklı,
Dinlemek istersen iyce meraklı,
Bir dostu var imiş, dolapta saklı,
Gizli yatar imiş mahzen içinde.

Gizli yerden çıktı o melun kişi,
Başında keçesi elinde şişi,
Kazmaya benzerdi ağzında dişi,
Sandım bir Araptır, külhan içinde.

Sardı kollarımı zencirler ile.
Feryadıma kulak asmadı bile,
Açtı dolabını dokundu zile,
Kaldım bir hesapsız düşman içinde.

Silahlılar bölük bölük geldiler,
Yüreğimi delik delik deldiler,
Her birisi birer kılıç çaldılar,
Serildim yerlere al kan içinde,

Takat yoktur kalkmaz oldum yerimden,
Serencamlar geldi geçti serimden,
Uyandım ki yatak batmış terimden,
Size bir hikaye meydan içinde.

Fehmi der ki kendim hayatta buldum,
Hemence elimi dört yana çaldım,
Gördüğüm düşlere güldükçe güldüm,
Zamanlar halk olur zaman içinde.

-25-

Seyahate çıktım günlerden bir gün,
Gezer yürür idim insan içinde.
Verildi kararım edildim sürgün,
Gülmedim dünyada cihan içinde.

Vardım bir sahraya seher zamanı,
Yaz da, kış da gitmez onun dumanı;
Dolaştım bir vakit dağı, yabanı,
Geçirdim ayları zaman içinde.

Durmadım orada bir şehre vardım,
Sokakta yürüyen bir güzel gördüm;
Aklımı fikrimi ben ona verdim,
Kendim kaybeyledim umman içinde.

Takılıp peşine gittim bir mahal,
İşaret eyleyip dedi ki gel gel;
Bahar çiçeğinden daha çok güzel,
Kardan beyaz teni kaftan içinde

Açtı bir kapıdan girdik içeri,
Sordum o dilberin yok imiş eri;
Alamadım iy'ce doğru haberi,
Yine başım kaldı pürhan içinde.

Sıkı sık baktı sola ve sağa,
Kesildi sabrımız girdik yatağa;
Tesadüf etmedim öyle konağa,
Dikilmiş mumları şamdan içinde.

Çok zaman geçmeden bir ün yükseldi,
Yine kalbimize bir korku geldi;
Elini eline çalınca güldü,
Kaldım baykuş gibi viran içinde.

Çıktı karşımıza bir Arap kişi,
Başında keçesi elinde şişi;
Kazmaya benzerdi ağzında dişi.
Gizli yatar imiş mahzen içinde.

Sardı kollarımı zencirler ile,
Feryadıma kulak asmadı bile;
Açtı bir dolabı dokundu zile,
Kaldım bir hesapsız düşman içinde.

Silahlılar bölük bölük geldiler,
Yüreğimi delik delik deldiler;
Her birisi birer kılıç çaldılar,
Serildim yerlere al kan içinde.

Rüyaymış kendimi hayatta buldum,
Uyanıp elimi dört yana çaldım;
Gördüğüm düşlere güldükçe güldüm
Zamanlar halk olur zaman içinde

* Bir önceki şiirin varyantıdır.

-26-

Analar, babalar döğünsün dursun,
Baktım dört tarafa al kan içinde.
Artık yavruları rüyada görsün,
Yaş akar gözlerden giryan içinde.

Yollar yaklaşmıştır vakit kalmadı,
Dertleri yazacak kağıt kalmadı,
Doğru çalışacak saat kalmadı,
Hepsi de görülür meydan içinde.

İçimizde düşman kuyular kazar,
Doğruyu söylesem basarlar azar,
Bu nasıl kalemdir hep kara yazar,
Görünmez ortalık duman içinde,

Vurulan şehitler yerlerde yatar,
Bir iken derdimiz bin daha katar,
Allahım her işe kuvvetin yeter,
Zaman yaratırsın zaman içinde.

İçerdeki düşman dışardan fena,
Geceli, gündüzlü kast eder cana,
Halimi söylesem ne derler bana,
Kalmışız canlara kıyan içinde.

Kitabımız buna müsaade vermez,
Emir yoktur kardeş kardeşi vurmaz,
Herkes korkusundan açıkta durmaz,
Sefil baykuş gibi viran içinde.

Türklerin ebedi gülleri solmaz,
Bugünler de geçer zalime kalmaz,
Canavarlar bile birlikte olmaz,
Aslan aslan, kaplan kaplan içinde

Fehmi içindeki ateş seni dağlamış,
Her taraftan kollarını bağlamış,
Gidişatta çok analar bağlamış,
Gidişatta çok analar ağlamış,
Düşünür dururuz güman içinde.

-27-

Dikkat edin şu Mecnun'un haline,
Dolaştı dağları Leyla peşinde.
Leyla derken Mevla geldi diline,
Dolaştı dağları Leyla peşinde.

Uyku uyumadı, taam yemedi,
Nedir bu çektiğim benim, demedi;
Verdiği ikrardan geri dönmedi,
Dolaştığı dağları Leyla peşinde.

Onun için gece gündüz bir idi,
Ah çektikçe yürekçiği eridi;
Vardı ömrü bu yollarda çürüdü,
Dolaştı dağları Leyla peşinde

Bir zaman cebelde kuzu güderdi,
Alır Leyla'sını bile giderdi;
Doğmaz bir güneşe gönlünü verdi,
Dolaştı dağları Leyla peşinde.

Vururdu kendini kara taşlara,
Kim bakardı gözündeki yaşlara?
Sorardı derdini uçan kuşlara,
Dolaştı dağları Leyla peşinde.

Coşkun sular gibi kaynar coşardı,
Sahralarda gezer, dağda yaşardı;
Ahuların arkasından koşardı,
Dolaştı dağları Leyla peşinde.

Avcılar vurmayın bu ceylanları,
Sonra yaralanır akar kanları;
Leyla gibi sever Mecnun onları,
Dolaştı dağları Leyla peşinde.

Ahuların gözü Leyla'nın gözü,
Ne tarafa girse bellidir izi;
Geçmedi Mecnun'a Fehmi'nin sözü,
Dolaştı dağları Leyla peşinde.

-28-

Başıma geleni söyleyim size,
Bir melek göründü seher vaktinde.
Kaldırıp başını bakmadı bize,
Bir melek göründü seher vaktinde.

Bir nazar eyledi baktı dört yana,
Onun muhabbeti can katar cana;
Aklımı başımdan attı yabana,
Bir melek göründü seher vaktinde.

Zannettim karşımda bir huri kızı,
Belirdi yüzünde sabah yıldızı;
Aşkına düşeli öldürdü bizi,
Bir melek göründü seher vaktinde.

Gerdanında benler sıra sıradır,
Ben onu göreli kalbim yaradır;
Gözleri sürmeli, kaşı karadır,
Bir melek göründü seher vaktinde.

Gonca güller yanağından sayılmaz,
Gören aşık yatar yatar ayılmaz;
Sözü tatlı,sözlerinden doyulmaz,
Bir melek göründü seher vaktinde.

Dünyada bulunmaz menendi, misli,
Bilmem deli miyim, bilmem ki uslu?
Cemalin göreli yaslıyım, yaslı.
Bir melek göründü seher vaktinde.

Ben nasıl sevmeyim öyle güzeli,
Gönülden meftunum ezel, ezeli;
Bir kere elime dokunsa eli,
Bir melek göründü seher vaktinde.

Fehmi der ki, bilmem nasıl olacak,
Bu hasret mahşere mi kalacak?
Bağrım yana yana kül mü olacak?
Bir melek göründü seher vaktinde.

-29-

Haydi arkadaşlar fırsat gidecek,
Gelin çalışalım el birlik ile;
Bilmem ki kim bize yardım edecek?
Gelin çalışalım el birlik ile.

Kör olanlar aydınlığı görmezler.
Çalışmazsa bir devlete ermezler;
Çocuk ağlamazsa mama vermezler,
Gelin çalışalım el birlik ile.

Bağlar susuz, evler viran kalacak,
Sonunda baykuşlar gelip dolacak;
Bülbüller dağılıp güller solacak,
Gelin çalışalım el birlik ile.

Burda kazandınız bunca parayı,
Derin eylediniz şimdi yarayı;
Düşünüp bulalım buna çareyi,
Gelin çalışalım el birlik ile.

Babamız, dedemiz burada yatan,
Böyle mi olacak, sevgili vatan;
Yere düşmüş,yoktur elinden tutan,
Gelin çalışalım el birlik ile.

Neden gitti Arapgir'in insanı,
Çarşısı, pazarı, boştur meydanı;
Yaş yerine akar gözünden kanı,
Gelin çalışalım el birlik ile.

Geçilmez sokaklar çamurdan, taştan,
Bir vakittir suyu bulandı baştan;
Düşünüp sözümü söylesem baştan,
Gelin çalışalım el birlik ile.

Fehmi der ki, yaz Arapgir Postası,
Olmuşum billahi vicdan hastası;
Verseler içerim bir zehir tası,
Gelin çalışalım el birlik ile.

-30-

-Muzaffer Delikan'a-

Çok şairler geldi, gitti cihana,
Sen de şair olacaksın düşünme.
Şairlik yakışmış bu DELİKAN'a;
Muradını alacaksın düşünme.

Benim yaşım altmış sen de on altı,
Gamlı geçer şairlerin hayatı;
Onlardaki kuvvet demirden katı,
Makamını bulacaksın düşünme.

Bu ilme başlarsan sen bu yaşında.
Devlet kuşu konar gezer başında;
Neler, neler göreceksin karşında,
Beş vaktini kılacaksın düşünme.

Dost bağında açılacak güllerin,
Bülbül gibi ötüşecek dillerin;
Elbet ardı gelir bu dar günlerin,
Yakasını salacaksın düşünme.

Helal olsun kazandığın paralar,
Saracaksın derin derin yaralar;
Sana kafa tutsa yüzü karalar,
Sakalını yolacaksın düşünme.

Söyle bana,kimdir sevdiğin güzel,
Ben onu sevmişim ezelden ezel;
Gel onun aşkına söyle bir gazel,
Bilmediğin bileceksin düşünme

Muzaffer, işine özeneceksin,
Cenuptan şimale uzanacaksın,
Kurtulmaz hünerler kazanacaksın,
Dağları da deleceksin düşünme.

Aşığın sözünü arifler çözer,
Yüzgeçlik bilmeyen gölde ne gezer;
Bir gün olur Fehmi canından bezer,
Mezarıma geleceksin düşünme.

-31-

Yoksulluk dediğin taştan perk imiş,
Beni yerden yere çaldı bu sene.
Zalim kader bize böyle mi demiş,
Aklımı başımdan aldı bu sene.

Borcumuz bin idi, bin beş yüz dedi,
Geceli gündüzlü ömrümü yedi;
Söylerim, söylemez ne imiş adı?
Yüreğime keder doldu bu sene.

Her şeyden vazgeçtik, odun zorluğu,
Bir yılda görmedim ben bu darlığı;
Bize küsmüş gider dünya varlığı,
Arayıp da beni buldu bu sene.

Ramazan geliyor tedarik yoktur,
Yoksulluğun oku zehirli oktur;
Dişim ışılamaz düşüncem çoktur
Yüreğim gamlara daldı bu sene.

Çalışan kazandı, buldu parayı,
Kapattılar açık olan yarayı;
Felek benimle mi bozmuş arayı?
Niceleri zengin oldu bu sene.

Felek sille vurdu, bastı bir azar,
Ben razıyım, bana kazılsa mezar;
Arapgir Postası derdimi yazar,
Çokları şad olup güldü bu sene.

Dört çocuk okulda yoktur kalemi,
Çekerim ben böyle derdi, elemi;
Olsun size Fehmi Gür'ün selamı,
O geçen günlerim öldü bu sene.

-32-

Acı bir felaket duyuldu yine,
Bir iken derdimiz yükseldi bine;
Bingöl'ün yarası düştü derine,
Analar ağladı, babalar yandı,
Bingöl ahalisi kana boyandı.

Deprem sebep oldu nice canlara,
Koç yiğitler belendiler kanlara;
Her taraftan yardım gelir bunlara,
Analar ağladı, babalar yandı,
Bingöl ahalisi kana boyandı.

Gediz'den, Burdur'dan Bingöl'e geldi,
Milletin feryadı göğe yükseldi;
Bu acı hadise yürekler deldi,
Analar ağladı, babalar yandı,
Bingöl ahalisi kana boyandı.

Ne kanlı ay imiş bu Mayıs ayı,
Yere sergen oldu yoksulu, bayı;
Neler olur unutursak Mevla'yı,
Analar ağladı, babalar yandı,
Bingöl ahalisi kana boyandı.

Şu da Varto, şu da Adapazarı,
Hani nerde kaldı okur yazarı?
Buralar oldu hepsinin mezarı,
Analar ağladı, babalar yandı,
Bingöl ahalisi kana boyandı.

Telgıraf karıştı, durdu postalar,
Az önce gülenler şimdi yastalar;
Hastahanelere doldu hastalar,
Analar ağladı, babalar yandı,
Bingöl ahalisi kana boyandı.

Çeyizleri kefen oldu kızların,
Arasına karışmışlar tozların;
En gamlısı bu yıl imiş yazların,
Analar ağladı, babalar yandı,
Bingöl ahalisi kana boyandı.

Ne Bakanlar kaldı, ne generaller,
Cip ile taksiden tutuldu yollar;
Solmuş Bingöl'deki yeşiller, allar,
Analar ağladı, babalar yandı,
Bingöl ahalisi kana boyandı.

İçerden, dışardan yardımlar gelir,
Felakete elbet faydalı olur;
Türk'ün mertliğini her devlet bilir,
Analar ağladı, babalar yandı,
Bingöl ahalisi kana boyandı.

Fehmi, daha sözüm var mı diyecek?
Elbise isterler onlar giyecek;
Gönderelim biraz içip, yiyecek.
Analar ağladı, babalar yandı,
Bingöl ahalisi kana boyandı.

-33-

Gelin kardeşler koşalım,
Yeşil bahar geldi yine.
Yüce dağlardan aşalım,
Yeşil bahar geldi yine.

Eridi karlar eridi.
Suyu çölleri bürüdü,
Güzeller dağa yürüdü,
Yeşil bahar geldi yine.

Erişti bağ ile bostan,
Kış gitti kurtulduk yastan,
Her taraf tutuldu sesten,
Yeşil bahar geldi yine.

Kuşlar çalışır yuvaya,
Kokular çıkar havaya,
Türkmenler biner deveye,
Yeşil bahar geldi yine.

Kayıp ettik Yurtsever'i
Hastayım o günden beri,
Gitti daha dönmez geri,
Yeşil bahar geldi yine.

Güzeller girmiş kol kola,
Katar katar düşmüş yola,

Hiç bakmazlar sağa sola,
Yeşil bahar geldi yine.

Arapgir'in soğuk suyu,
Sesli akar Kozluk Çayı,
Şad olur yoksulu bayı,
Yeşil bahar geldi yine.

Fehmi'nin sözü haklıdır,
Derdi içinde saklıdır,
Omuzu ağır yüklüdür,
Yeşil bahar geldi yine.

-34-

Veysel göçün aldı dar-ı fenadan,
Aşıklar içinden gitti ne çare.
Benim gibi dertli doğmuş anadan,
Elbette bir kama yetti ne çare.

Başa kadar bu cihanda kim durur,
Felek çektiğini kalbinden vurur;
Genç ihtiyar demez yere yutturur,
Başucunda baykuş öttü ne çare.

El çekti dünyadan yetmiş üç yılı,
Size kalsın dedi parası pulu;
Gelmez bir menzile uğradı yolu,
Sadık yar koynuna yattı ne çare.

Ne seni bırakır ölüm, ne beni,
Tatlı candan ayırdeder bedeni;
Mart yirmi ikide Perşembe günü,
Veysel'i toprağa kattı ne çare.

Yetmiş dokuz yaş yaşadı saz ile,
Çalar söyler idi tatlı söz ile;
Göremezdi şu dünyayı göz ile,
Bu kadardı ömrü bitti ne çare.

Akıllıysan dünya için gam yeme,
O bir azgın attır yaklaşmaz geme;
Eşi dostu yandı, yakıldı deme,
Cümlemize tesir etti ne çare.

Silinmez alına yazılan yazı,
Daha çıkmaz oldu Veysel avazı;
Acep kime verdi çaldığı sazı,
Belki bir köşeye attı ne çare.

Bir gün der ki Fehmi sende gel beri,
Feleğin elinde ölüm teberi;
Duyuldu Veysel'in acı haberi,
Ok gibi sineme battı ne çare.

-35-

Her ilçeye nasip olsun bu devlet,
Şen olsun Arapgir açıldı lise;
Çoğalsın talebe, okusun millet
Şen olsun Arapgir açıldı lise.

İçimizde kalsın bizim paramız,
İyleşmeye döndü derin yaramız;
Yetmiş bir yılında yandı çıramız,
Şen olsun Arapgir açıldı lise.

Kondu ilçemize parlak bir yıldız,
Karanlık geceler olacak gündüz;
Erişti bu sene sevimli bir güz,
Şen olsun Arapgir açıldı lise.

Yaşasın çalışkan hemşehriler,
Belki dertlerimiz biraz geriler;
Ölenler görmedi, görsün diriler,
Şen olsun Arapgir açıldı lise.

Uzaktan yakından gelir öğrenci,
Şad olur ilçenin kocası, genci;
Üzümü, kebabı, eti birinci,
Şen olsun Arapgir açıldı lise.

Geceli, gündüzlü çalıştı Sezer,
Ankara, İstanbul bırakmaz gezer;
Arapgir Postası bunları yazar,
Şen olsun Arapgir açıldı lise.

Gözlerdik bu yolu yıllardan beri,
Çözüldü talihin kör düğümleri;
Gidenler inşallah dönecek geri,
Şen olsun Arapgir açıldı lise.

İhtiyacı çoktur, görmeye gelin,
Yardım edip para vermeye gelin;
O zaman gülleri dermeye gelin,
Şen olsun Arapgir açıldı lise.

Fehmi der ki, bir fabrika bir de yol,
Değmez senin sözün bir para, bir pul;
Arısız kovanda hiç olur mu bal?
Şen olsun Arapgir açıldı lise.

-36-

Şubat yirmi dokuz bir pazar günü,
Yanmayan kalmadı Hüseyin Bey'e;
Hüseyin Yırık'ın yaslı düğünü,
Yanmayan kalmadı Hüseyin Bey'e.

Yetmiş altı yılı geldi karalı,
Değmeyin milletin kalbi yaralı;
Hüseyin Bey'inen kaldık aralı,
Yanmayan kalmadı Hüseyin Bey'e.

Talebeler gelmiş okul boş durur,
Sofrasında zehirlenmiş aş durur;
Bu nasıl dert cümlesine baş durur,
Yanmayan kalmadı Hüseyin Bey'e.

Ne acı haberdir kazaya doldu,
Ortanın, lisenin bir gülü soldu;
İhtiyar anası saçını yoldu,
Yanmayan kalmadı Hüseyin Bey'e.

Her akşam yavrular yollara bakar,
Hanımının gözlerinden kan akar;
Bu nasıl ateştir milleti yakar,
Yanmayan kalmadı Hüseyin Bey'e.

Arapgir'den bir minare devrildi,
Merdin yakınında harman savruldu;
Bağrım yandı ciğerciğim kavruldu,
Yanmayan kalmadı Hüseyin Bey'e.

Üzerine Türk bayrağı çekildi,
Okulun önüne tabutu geldi;
Hıçkırık sesleri göğe yükseldi,
Yanmayan kalmadı Hüseyin Bey'e.

Kırk beşe varmadı genç idi yaşı,
Hemen musallaya dokundu başı;
Matemini tutar eşi yoldaşı,
Yanmayan kalmadı Hüseyin Bey'e

Sen gidersin kalanların var olsun,
Yerin Cennet olsun kabrin Nur olsun;
Ağıtını yazan Fehmi Gür olsun,
Yanmayan kalmadı Hüseyin Bey'e.

-37-

Emir böyle gelmiş büyük fermandan,
Biçare bu kulun gülmesin diye.
Kalbi dolup taşsın nuru imandan,
Devamlı perişan kalmasın diye

Beş vakit namazı eylesin eda,
Dünyanın varlığı vermez bir fayda,
Benim rahmetimden olmasın cüda,
Boyuna gülleri solmasın diye.

Cahillerin meclisine gitmesin,
Boşuna yerini ateş etmesin,
Doğru gitsin eğri yolu tutmasın,
Burada, orada ölmesin diye.

Sakın ayrılmasın ehli kamilden,
Doğan tutulur mu çıkarsa elden,
Yazısını ben yazmışım ezelden,
Hayat yoldaşını bulmasın diye.

Dövene, sövene el kaldırmasın,
Düşünüp içine gam doldurmasın,
Halden bilmeyene hal bildirmesin,
Derdini düşmanlar bilmesin diye.

Yeşile boyadım kapattım yeri,
Dirilerden ölü, ölüden diri,
Yıldız verip donatmışım gökleri,
Kimse tereddütte kalmasın diye.

Girmediler birbirinin koluna,
Çokları gitmedi doğru yoluna,
Mürseller gönderdim insan oğluna,
Şeytanın fikrine dalmasın diye.

Fehmi söyler ama söz kendinindir,
Bu dağlar, tepeler, düz kendinindir,
Okunan bu otuz cüz kendinindir,
Okuyan gözyaşın silmesin diye.

-38-

Aşkın denizine dalmak isterim,
Aşıklar dersini sor bize bize.
Ordan bir cevahir almak isterim,
Arayıp bulması zor bize bize.

Kara bir taş almış sinemi döver,
Atma oklarını yüreğe değer,
Gülşen bahçesine gidersen eğer,
Bir deste gonca gül der bize bize.

Maşuk aşığının bilir halini,
Düşkün zamanında tutar elini,
Kaldır o perdeyi mah cemalini,
Bir saat münasip gör bize bize.

Aşıklar vaktinde böyle mi demiş,
Gerek zahir, gerek batın söylemiş,
Gümüş dostluğunu kayıp eylemiş
Büyük düşman olmuş zer bize bize.

Yüreğim yaralı derdim çok derin,
Cayır cayır yanar yok mu haberin?
Kime desem bana bir yol gösterin,
Yolunu şaşırmış der, bize bize.

Nazlı yarin seli ziyade çoşkun,
Sığmamış yerine etrafa taşkın,
Dilerim Allahım onda ki aşkın,
Dörtte bir payını ver bize bize.

Gurbet elden ben sılama gelirsem,
Oynarım gülerim dostu bulursam
Vadem yeter bu diyarda ölürsem,
Yarın yaşmağını sar bize bize.

Bir karar kılmadım gezdim derbeder,
Dünya boynumuza çalar bir teber,
Fehmi göçmüş diye verirler haber,
Açar kollarını yer bize bize.

-39-

Bir yandan kar serper, bir yandan yağmur
Bu sene gelmedi yaz bize, bize
Yare gidem dedim yollarım çamur,
Zannetmeyin bu dert az bize, bize.

Eridi yüreğim kalmadı karar,
Eşini yitiren durmadan arar;
Garip yerde seni yad eller sarar,
Hiç değil bir mektup yaz bize, bize.

Birer birer saydım çok günler geçti,
Ayrılık mirası bana mı düştü?
Leyla'nın ciğeri yandı tutuştu,
Bildir sağlığını tez bize, bize.

Sen gidince Mahmut bitirdi dişi,
Babasız büyüdü, yedidir yaşı;
Yollara baktırma eşi, yoldaşı,
Eyleme bu kadar naz bize, bize.

Yedi yıldır çektim gurbet kahrını,
Bize verdin ayrılığın zehrini;
Yıktın viran ettin gönül şehrini,
Buram buram gelir toz bize, bize.

Hayırsız olup da düşme dillere,
Sorarım ben seni esen yellere;
Karış da gel boz bulanık sellere,
Gümüş düğmeleri çöz bize, bize.

Beraber gidenler geri gelmiştir,
Bana olan zülüm kime olmuştur;
Dediler, Mustafa belki ölmüştür;
Dokunur yadlardan söz bize, bize.

Fehmi der ki, yaslar bağlama Leyla,
Yakıp da sinemi dağlama Leyla;
Mustafa gelecek ağlama Leyla,
Bugün haber verdi saz bize, bize.

-40-

Irmak kenarına bir bostan ektim,
Bir ziyan verecek sel bize, bize;
Kazmaladım, kazdım emekler çektim,
Sonunda gülecek el bize bize.

Bu nasıl talihtir yar bize küser,
Düşmanlar çoğaldı, yolları keser;
Bir soğuk dokunur; bir sıcak eser,
Hastalık getirir yel bize bize.

Çimenler yeşermiş, sümbüller bitmiş,
Çiçekler açılmış, bülbüller ötmüş;
Gitmiş yaylaların dumanı gitmiş,
Efendim, yaramaz çöl bize, bize.

Gelmedi gönlümün baharı yazı,
Öter yaylaların ördeği, kazı;
Çalmayın karşımda kemanı, sazı,
Gamı çok verecek tel bize, bize.

Hiç mi merhametin yoktur düşküne?
Çıkar beni sarayının köşküne;
Nere gitsen düşürürsün peşine,
Yine mi göründü yol bize, bize?

Yüreğimde alev alev od yanar,
Kimse bilmez iç yüzünde neler var;
Dost bağına bağban olmuş nazlı yar,
Göndersin bir deste gül bize, bize.

Fehmi der ki, sırtımdaki yükümsün,
Yüzün görüp tanımadım sen kimsin?
Bildiğime göre Lokman Hekimsin,
Ara da bir çare bul bize, bize.

-41-

Rebiyülevvelin on ikisinde,
Ol gece cihanda bir nur parladı;
Karanlık çok idi dünya yüzünde,
Ol gece cihanda bir nur parladı.

Zulmetin içinde dünya kalmıştı,
Millet yoldan sapmış küfre dalmıştı,
Herkes kendisine mabut bulmuştu,
Ol gece cihanda bir nur parladı.

Seba gölü yerin dibine geçti,
Kafirin içine bir korku düştü;
Bir yüzünde ay var, biri güneşti,
Ol gece cihanda bir nur parladı,

Alemler, başka bir aleme döndü,
Saf saf gökyüzünden melekler indi;
Mecusinin yanan ateşi söndü,
Ol gece cihanda bir nur parladı,

Sevinip şad oldu doğuran kadın,
Ahmedi Muhammed dedi öz adın;
Ümmetini dilemektir muradın,
Ol gece cihanda bir nur parladı.

Münkirin kalbine doldu bir tasa,
İblisin meclisi girdiler yasa;
Gel deyip seslendi oğlu Hannasa,
Ol gece cihanda bir nur parladı.

Huriler kundağı nurdan sardılar,
Bölük bölük dört yanında durdular;
Hava üzre bir de döşek serdiler,
Ol gece cihanda bir nur parladı.

Fehmi der ki, iki cihan sultanı,
Sensin ümmetlerin canı cananı;
Cümle ile beraber unutma beni,
Ol gece cihanda bir nur parladı.

-42-

Geldi fıkaranın ölümü geldi,
Hayat pahalandı, geçim zoraldı,
Hani bir nasibin yolumu geldi?
Hayat pahalandı, geçim zoraldı...

İş bulamaz, fakir, nereye varsa,
Bir iş veren olmaz başını verse,
Eğri gösterirler doğru yol sorsa;
Hayat pahalandı, geçim zoraldı...

Yılanın ağzından ekmek alınmaz,
Bu nasıl derttir ki derman bulunmaz?
Fakir ağlar, sızlar hali bilinmez;
Hayat pahalandı, geçim zoraldı...

Kiminin cebinde demetle para,
Kiminin kalbinde derin bir yara;
Nere gitsin iş bulamaz biçare,
Hayat pahalandı, geçim zoraldı...

Güzel iş bulunur kıza gelince,
Bir iş geçmez erkeklerin eline,
Hamballık yok ip bağlasa beline;
Hayat pahalandı, geçim zoraldı...

Yoksula yaramaz filime varmak,
Seyreyleyip sinemada oturmak,
Olur mu parasız kahvede durmak;
Hayat pahalandı, geçim zoraldı...

Fehmi senin sözün alana yeter,
Millet öyle olmuş beterden beter,
Tüccar kumaşını bilene satar;
Hayat pahalandı, geçim zoraldı...

-43-

Kolay değil bu devirde yaşamak,
Dedi-kodu yalan, gıybet çoğaldı.
Adet olmuş velileri taşlamak,
Irmaklar kesildi çaylar nam aldı.

N'oldu evliyalar, n'oldu alimler?
Ne tarafa gitti kalbi salimler?
Hani Süleyman'lar hani Selim'ler?
Ne onlara kaldı, ne bize kaldı.

Bir yandan kar gelir, bir yandan duman,
Yolundan azdılar bozuldu zaman;
Bir altuna çıktı bir çuval saman,
Daha gün görmeyiz geçim zoraldı...

Katipler yazsa da derdimiz bitmez,
Yara derin olmuş derman kar etmez;
Bir lira beş para yerine gitmez,
Pazara varmadan kese boşaldı.

Çobansız bir sürü dağa yayılmış,
Kimi hasta düşmüş, kimi bayılmış;
Ne ölüp kurtulmuş, ne de ayılmış,
Bunu gördüm yüreğimi gam aldı.

İşitmezler sözü kulaklar sağır,
Anlayan olmazsa bağır ha bağır,
Bu konuşmam size gelmesin ağır,
Bizim kervan yüklerini tam aldı.

Havalar kirlendi yüz karasından,
Zikirler kesildi dil yarasından;
Çıkarın ki gitsin halk arasından,
Bu çalınan kaval nasıl kavaldı.

Fehmi'nin sözünde mana var mana,
Gözler karşısını bakmaz bir yana,
İçinde keder cevreyler cana,
Şu gönül şehrini coşkun sel aldı.

-44-

Sakalın ağarmış, eğilmiş belin,
Uyan, aç gözünü vakit kalmadı,
Solmuş yaprakların,bozulmuş gülün,
Uyan, aç gözünü vakit kalmadı.

Uyku basmış gözlerini bürümüş,
Vücutta hastalık almış yürümüş,
Bu gidişin seni sarpa sürümüş,
Uyan, aç gözünü vakit kalmadı.

Hani, ne öğrendin yalan dünyadan,
Senin olsun bu tarafı Konya'dan,
Uçup gideceksin yalçın kayadan,
Uyan, aç gözünü vakit kalmadı.

Ne bağa kalacak, ne de bağbana,
Bırakıp yolunu gitme yabana,
Musallada yatanlara baksana,
Uyan, aç gözünü vakit kalmadı.

Ucuz ucuz aldın, sattın pahalı,
Doldurdun günahı diktin çuvalı,
Sonra dertli dertli çalma kavalı,
Uyan, aç gözünü vakit kalmadı.

Vermesin kimseye hayırsız para,
Tutar kollarından savurur nara,
Çok derine düşme çekil kenara,
Uyan, aç gözünü vakit kalmadı.

Deccal çıkar Mehdi gelir İsa da,
Kapanır kapılar, vermez müsade,
Güneş garptan doğar buna ne fayda,
Uyan, aç gözünü vakit kalmadı.

Fehmi'nin sözünden bilen olur mu?
Hiç kardeş kardeşe yılan olur mu?
Yükümüz cevahir alan olur mu?
Uyan, aç gözünü vakit kalmadı.

-45-

Her bir şey değişti kendi yerini,
Alamet belirdi, zaman kalmadı;
Sardı kalbimizi derdin derini,
Hani şükredecek lisan kalmadı.

Baktın her birisi bir hava vurmuş,
Kendisine göre makam uydurmuş;
Şeytana aldanıp pilanlar kurmuş,
Merhaba diyecek insan kalmadı.

Dinleyip de nasihatten alan yok,
Dikkat edin sözümüzde yalan yok;
Yaralar büyüdü çare bulan yok,
Daha dizimizde derman kalmadı.

Buğday ambarının delinmiş dibi,
Akıl kafi gelmez nedir sebebi,
Erkekler saç salar kadınlar gibi,
Çıkıp da gezecek meydan kalmadı.

Nimetler serpildi ayak altına,
Coni'ler yükseldi göğün katına;
Cem olup binmişler hava atına,
Hepisi tamamdır noksan kalmadı.

Bereket çekilip gitti semaya,
Kadınlar süvari, erkekler yaya;
Duamız erişmez yüce Mevla'ya,
Dilimizde hadis Kur'an kalmadı.

Ne hacımız hacı, ne hoca hoca,
Merhamet kalmamış çıplağa, aca,
Allah yardım etsin dine muhtaca,
Bir ahdın üstüne duran kalmadı.

Ey serseri Fehmi, neye yararsın,
Çakır dikeninde gül mü ararsın?
Şer yağmuru yağar, sen ne sorarsın.
Kapanmış kulaklar, duyan kalmadı.

Erkek libasına girdi kadınlar,
Artık söylemeye hacet kalmadı;
Sapmışlar yolunu,yanılmış bunlar,
Önüne duracak kuvvet kalmadı.

Vurup döndermeli, ne gele gele,
Bu nasıl durumdur, bu nasıl çile;
Göğüs, gerdan açık saçlar ondüle,
Utanacak daha surat kalmadı.

Kimi mini etek, kimi dal bacak,
Gide gide ne menzile varacak;
Bilmeyiz halimiz nerde kalacak?
Meydana çıkmadık afet kalmadı.

Ne tarafa dönsek çarpar nazara,
Açık saçık cem olmuşlar pazara;
Dosta varılır mı bu yüzler kara,
Bakıp gören gözde hayat kalmadı.

İşte zevkimize daldık dediler.
Arayı arayı bulduk dediler.
Dünya muradını aldık dediler,
Daha isteyecek murat kalmadı.

Ne muhkem kaledir, kapısı metin,
Anahtar bulunmaz açması çetin;
İsim değiştirdi bütüne bütün,
Hani,çağıracak bir ad kalmadı.

Yara derin, bilen olmaz derdimi,
Acep bu yarayı kimse gördü mü,
Komşunun komşuya yoktur yardımı,
Kardeşten kardeşe imdat kalmadı.

Fehmi, deli misin ezelden ezel?
Giyinip, kuşanıp sen de bir düzel;
Boyalar vurulmuş yanaklar güzel,
Çirkin yüzde daha hoyrat kalmadı.

-47-

Zina, bina her tarafı bürüdü,
Uyanın dünyanın ömrü kalmadı.
Fitnelik cihanda aldı yürüdü,
Uyanın, dünyanın ömrü kalmadı.

Görülmedik işler meydana çıktı,
Bu nasıl ateştir sinemi yaktı,
Yağlı kılıcını bağrıma çaktı,
Uyanın, dünyanın ömrü kalmadı.

Oğlu babasına sunar bardağı,
İçindeki ya zıkkımdır, ya ağı,
Küçükler büyüğe çeker dayağı,
Uyanın, dünyanın ömrü kalmadı.

Aldanır boşuna kendini yoran,
Haniya gelip de doğru yol soran,
Bakın ne buyurur Hazret-i Kur'an,
Uyanın, dünyanın ömrü kalmadı.

Cümlemiz düşmüşüz saza, kemana,
Korkarım ki zarar gelir imana,
Bu yoldan gidilmez canı canana,
Uyanın, dünyanın ömrü kalmadı.

Sofralar kurulur çalgılar bile,
Toplar şeytanları çekmez besmele,
Karışmış gideriz coşkun bir sele,
Uyanın, dünyanın ömrü kalmadı.

Nereye varacak sonu nihayet,
Menzille götürmez bizi bu hayat,
Günahlar yığıldı üst üste, kat kat,
Uyanın, dünyanın ömrü kalmadı.

Fehmi'nin sözünde bulunmaz yalan,
Mücevher satarım kalmamış alan,
Var mı şu dünyada bakiye kalan,
Uyanın, dünyanın ömrü kalmadı.

-48-

Bu nasıl fırtına, bu nasıl poyraz,
Döker dallardaki yeşil yaprağı,
Benim diyen karşısına duramaz,
Birbirine katar hastayı, sağı.

Cebeli cebele vurup kül eyler,
Nicesinin göz yaşını sel eyler;
Kimisinin aklın alıp del'eyler,
Savurur başına kumu, toprağı.

Aslan olmuş sağa sola saldırır,
Körpe körpe fidanları soldurur;
Arzu etse çekip göğe kaldırır,
Bırakmaz yerinde bahçeyi, bağı.

Tepeleri saman gibi savurur,
İstese cihanı yakıp kavurur;
Yalçın kayaları basar devirir,
Dayanmaz dünyanın köşkü, konağı.

Yetilmez ardından, yavuzdur atı,
Genceciktir gitmez gücü, kuvveti,
Bilinmez ki, kime benzer heybeti,
Yerden yere çalar ummanı, dağı.

Hindistan, Pakistan ona vız gelir,
İnişli yokuşlu dağlar düz gelir;
Bugün de gelmezse yarın tez gelir,
Değerli mimardır, yoktur çırağı.

Merhamet eylemez kocaya gence,
Çeker teller gibi inceden ince;
Daha fazla coşar öğüt verince,
Söylenen sözleri duymaz kulağı.

Fehmi der ki, duman çöksün yoluna,
Garazı var meyvelerin dalına*;
Kelepçe zinciri takıp koluna,
Elime geçmez ki atam dayağı.

* Şu feleğin zehir düşsün balına

-49-

Burada kilosu yüz lira etin,
Nerede bulmalı, nasıl almalı,
Gidişe bakarsan durumlar çetin,
Nerede bulmalı, nasıl almalı.

Et şurada dursun yağ da bulunmaz,
Kardeşim, efendim dertler bilinmez,
Pazara da varsan satın alınmaz,
Nerede bulmalı, nasıl almalı.

Altı yüz ellidir unun çuvalı,
Alıp satanların burnu havalı,
Onlar da bir zaman çalsın kavalı,
Nerede bulmalı, nasıl almalı.

Bulgur alınmıyor, pirinci deme,
Efendim istersen aç dur da yeme,
Kime anlatayım derdimi kime,
Nerede bulmalı, nasıl almalı.

Patatesin huzuruna varılmaz,
Kırk naz ile karşısında durulmaz,
Makarnaya bile selam verilmez,
Nerede bulmalı, nasıl almalı.

Kuru fasuliye işi bırakmış,
Yeşil fasuliye dişi bırakmış,
Cümlesi bir olup bağrımı yakmış,
Nerede bulmalı nasıl almalı.

Selamlar gönderdim beyaz nohuda,
Gele bizim çocukları okuda,
Bu emri böyle mi gönderdi Hûda?
Nerede bulmalı, nasıl almalı.

Fehmi daha söyleyecek sözüm var,
Pahalılık elinden bağrımız yanar,
Elbet böyle kalmaz ucuzluk başlar,
Nerede bulmalı, nasıl almalı.

-50-

Yine bir canavar dalmış koyuna,
Koyunu kurtarıp kurdu vurmalı;
Fıransız'ın bak yaptığı oyuna,
Silahlanıp karşısına varmalı.

Bırakmayız canavarı sürüye,
Biz Türkleriz et basarız deriye,
Esir alınmadan dönün geriye,
Yok diyenin kafasını vurmalı.

Bakmaz mısın yaptıkları işlere,
Kelpeten lazımdır sivri dişlere,
Neleri yapmışlar din kardeşlere,
Cezayir'in hali nedir sormalı.

Unuttun mu bizi züppe Fıransız,
Allah'tan korkun yok; dinsiz, imansız.
Hiç yanına kalmaz şeksiz, gümansız,
Fıransız'ı Cezayir'den sürmeli.

Daha duymadın mı Kore harbini,
Yine mi istersin Türk'ün darbını,
Cenubunu, şimalini garbını,
Çevirip, dindaşa arka durmalı.

İki bin esirdir, yedi bin ölü,
Bir mateme girmiş Cezayir ili,
İnşallah Türklerin erişir eli,
Cephe tutup her tarafı sarmalı.

Beşikte yavrular babasız kalmış,
Yine Cezayir'e düşmanlar dalmış,
Bize yardım diye bir haber salmış;
Süngü takıp çemberleri yarmalı.

Cezayir'in istiklali gayesi,
İster hürriyeti, yükselir sesi;
Güller gibi kokar İslam nefesi,
Kabul edip bu defteri dürmeli.

Kendi toprağımda yaşayam derler,
Kime ne yapmıştır. Cezayirliler?
Şehit olmuş nice kahraman erler,
Ölenlerin hesabını görmeli.

Senin Cezayir'e nedir garazın?
Yine her tarafı tuttu avazın,
Fıransa sonunda çalınır sazın;
İstediğin nasıl sana vermeli?

Fas, Tunus, Cezayir eski yurdumuz,
Duyduk hadiseyi arttı derdimiz,
Korkmayın kardeşler size yardımız;
Düşmanın yoluna tuzak kurmalı.

İslam ulu çınar, siz de yaprağı,
Dünyanın yarısı onun toprağı,
Asılır Paris'e şanlı bayrağı;
Fehmi der ki gaziliğe ermeli.

-51-

Aman avcı sakın varma avlağa,
Bugün kekliğimin gözleri yaşlı.
Dağılmış zülüfler inmiş yanağa,
Bugün kekliğimin gözleri yaşlı.

Çekilmiş yayladan gitmiş çöllere,
Hayran olam şak şak öten dillere,
Kınalar yakmıştı nazik ellere;
Bugün kekliğimin gözleri yaşlı.

Düşünme kekliğim-bahar, yaz gelir,
Turna gelir, ördek gelir, kaz gelir;
Tembih ettim avcı senden vaz gelir,
Bugün kekliğimin gözleri yaşlı.

Varma yuvasına, yuva boş değil,
Kaçıp kurtulamaz yeri taş değil;
Avcılar elinden gönlü hoş değil,
Bugün kekliğimin gözleri yaşlı.

Yitirmiş eşini kalmış bir kolda,
Avcı gelir diye gözleri yolda;
Kara yasa batmış perişan halda,
Bugün kekliğimin gözleri yaşlı.

Ağlar, sızlar olmuş bahtı karalı,
Ayrılık elinden kalbi yaralı;
Eşini bilmeyiz kendi buralı,
Bugün kekliğimin gözleri yaşlı.

Fehmi der ki, her yanında pulu var,
Gerdanında gonca gonca gülü var;
Dikkat ettim al kınalı eli var,
Bugün kekliğimin gözleri yaşlı.

-52-

Gitsem Edirne'den köy be köy Van'a,
Acep bulur muyum aradığımı?
Hemen izin alıp girsem İran'a,
Acep bulur muyum aradığımı?

Gezsem Türk ilini, Mısır'a varsam,
Dertli Ferhat gibi kayalar yarsam;
Yolcudan, hancıdan, seyyahtan sorsam,
Acep bulur muyum aradığımı?

Bitirip Yemen'i varsam Bağdat'a,
Arz edeyim halim yarene, yada;
Bilmem ere miyim ben bu murada,
Acep bulur muyum aradığımı?

Çin'den, Amerika yakındır bize.
Semerkant Buhara, görünmez göze;
Aşsam gedikleri Moskof'tan yüze,
Acep bulur muyum aradığımı.

Ne İngiliz kalır ne de Fıransız,
Gezer dolanırım damarlar kansız;
Bu yolda kimseyi koyma canansız,
Acep bulur muyum aradığımı?

Kocaman dünyayı gezip dolaşsam
Coşkun sular gibi kaynayıp coşsam,
Varıp kaf dağının başından aşsam,
Acep bulur muyum aradığımı?

Fehmi der ki, yüz yara var solumda,
Derman gitmiş, takat yoktur kolumda,
Bir kusur var imiş benim yolumda,
Acep bulur muyum aradığımı?

-53-

Ne tarafta kaldı Zabulbar köyü,
Nasıl terketmeli yurdu vatanı,
İçilmez olmuştur kahvesi, çayı,
Nasıl terketmeli yurdu vatanı.

Deniz oldu bahçeleri bağları,
Kayıp oldu ovaları dağları,
Ölen öldü, geçip gitti sağları,
Nasıl terketmeli yurdu vatanı.

Hasret kaldı gayri kardeş kardeşe,
Bu nasıl yazıdır yazılmış başa;
Cümlemiz beraber düştük ateşe,
Nasıl terketmeli yurdu vatanı.

Bülbülleri susmuş gülleri yasta,
Kimisi düşünür, kimisi hasta;
Kardeşten kardeşe haber ver posta,
Nasıl terketmeli yurdu vatanı.

Yazık oldu yazık şu Zabulbar'a
Açıldı yürekte derin bir yara;
Bize vatan oldu İzmir, Ankara,
Nasıl terketmeli yurdu, vatanı.

Kimi Kırıkkale, kimisi nerde,
Her biri düşmüşler bin türlü derde,
Birkaç komşu girmiş şu Arapgir'de,
Nasıl terketmeli yurdu vatanı.

Kırılıp bitti mi köyün ormanı,
Göklere savruldu sapı, harmanı;
Demek ki dünyanın ahir zaman,
Nasıl terketmeli yurdu vatanı.

Motorlar çalışan ovamız noldu?
Dedemizden kalan yuvamız noldu?
Yerimiz yurdumuz suya gark oldu,
Nasıl terketmeli yurdu, vatanı.

Fehmi der ki, bunda kimse kalamaz,
Hiç kimse dünyadan bir tad alamaz,
İlkinden gülmeyen sonra gülemez,
Nasıl terketmeli yurdu, vatanı.

-54-

Olsun Muhammed'e canımız kurban,
Çekmek gerek masumların yasını,
Gör neler işledi Yezid-i Mervan,
Silmek gerek kalbindeki pasını.

Sahralarda gezen vahşi ceylanlar,
Hediye eyledi yavrusun onlar,
Ol zamanda tıfıl idi imamlar,
Duydular Hüseynin ağlamasını.

Peygamber onları okşar severdi,
Hem Hasan, Hüseyin adını verdi,
Başımıza neler gelecek derdi,
Kim görmüş dünyanın bir faydasını.

Vakt erişti kemaline geldiler,
Her birisi bir pehlivan oldular,
Ali'yle küffara kılıç çaldılar,
Onlar çok severdi hem babasını.

Peygamberden sonra gör neler oldu,
Eski adet kalktı, usul bozuldu,
Deryalar, ırmaklar kan ile doldu;
Yaktılar eline yas kınasını.

Küfe'de Müslimin ol tıfılları,
Kafirler içine düştü yolları,
Ne zahmetle öldürdüler onları;
Gökteki melekler çekti yasını.

Neler yaptı, Yezid İbni Muaviye,
Çekti askerini düz bir ovaya;
Nasıl bir müslüman bunlara kıya,
Du cihanın söndürdü çırasını.

Pederine düşman idi pederi,
Böyle yazılmıştır bunun kaderi
Takdire baş eğmiş, dönemez geri,
Görmüş ol imam kendi rüyasını.

Ol gece titredi ruh-u Muhammed,
Böyle mi olurdu nebiye hürmet,
Okumak gerekir bunlara lanet,
Soldurdu güneşin ol ziyasını.

Kerbela düzünü bürüdü duman,
Bir ırmak yerine yürüdü al kan,
Dağlar ile taşlar eyledi figan,
Ağlarlar nebinin ol goncasını.

Hasan zehir içip göç etti ol dem,
Yer gök insi cinni eyledi matem,
Bu fırkate nasıl dayansın adem,
Kırdı mahvettiler akrabasını.

Cümle kafir ol imamı hastılar,
Başın kesip mızraklardan astılar,
Soymak için kollarını kestiler,
Gördüler ki gelir ol babasını.

Bir duman içinde merdane Ali,
Oğlunun yanına erişti veli,
Gördü kan içinde kesilmiş eli,
Yer gök çekti Hüseyin'in yasını.

Soydular donunu ehli ayalın,
Esir eylediler aldılar malın,
Kim ne bilir masumların ahvalın,
Döktüler ol bağın ham meyvasını.

Renkleri hızır, yüzleri kara,
Yarın anlar nasıl huzura vara,
Müstahak oldular tamuda nura,
Giyindiler cehennem libasını.

Sonra Ebu Müslüm cihana geldi,
Ol imamlar için intikam aldı,
Fehmi'nin gözleri kan ile doldu,
Ben çekerim masumların yasını.

-55-

Adalar boyandı kırmızı kandan,
Allah bize gönder şahı merdanı;
Züppe Yunan başkaldırmış bir yandan,
Görsün başımızda olan aslanı.

Çekelim kılıcı düşmana karşı,
Bir vuruşta düşürelim bir başı;
Allah sedaları sallasın arşı,
Türklerin askeri tutsun meydanı.

Allah Allah deyip harbe girelim,
Haydin arkadaşlar sizi görelim;
Düşmanının yolluna setler örelim,
Yiğitlikle öldürelim düşmanı.

Ecevit beraber, Korutürk Fahri,
Sizin sayenizde çekmeyiz kahrı;
Zalim düşmanlara verelim zehri,
Yılar mı dünyada Türk kahramanı.

Kuvvet ver kolumuz yılmasın bizim,
Gonca güllerimiz solmasın bizim;
Askerimiz mağlup olmasın bizim,
Top sesinden inletelim dört yanı.

Allah bizi koru düşman şerrinden,
Oynatalım şu dağları yerinden;
Korkut kafirleri Türk Askerinden,
Severiz boyuna yurdu, vatanı.

Makaryos bulattı bu işi böyle,
İmkanı yoktur ki imana gele;
Türk'ün orduları dağları dele,
Vurup öldürmeli öyle şeytanı.

Söyle Fehmi, söyle Türk'ün şanını,
Yan bakan düşmanın döker kanını;
Vermez toprağını verir canını,
Katar birbirine tozu dumanı.

-56-

Benim sözüm hava değil,
Pahalı satma kızları
Katır değil deve değil,
Pahalı satma kızları.

İçinde vicdan var ise,
Göğsünde iman var ise;
Damarında kan var ise,
Pahalı satma kızları.

Dikkat eyle hele bana,
Yüzünü döndür bu yana;
Gel uyma mel'un şeytana,
Pahalı satma kızları.

İnsan satılmaz paraya,
Karışma yüzü karaya;
Melhem olmaz o yaraya,
Pahalı satma kızları.

Yapı tutmaz bozuk temel,
Biraz da insafa gel gel;
Söylemiştim sana evvel,
Pahalı satma kızları.

Kızını pahalı satma,
Tatlı aşa acı katma;
Fehmi'nin sözünü atma,
Pahalı satma kızları.

-57-

Gelin çalışalım dağlar erisin,
Boyun eğmiyelim ellere karşı;
Seller gibi askerimiz yürüsün,
Çalın söylesinler İstiklâl Marşı?

Muhtaç olmayalım dosta, düşmana,
Sürelim al atı çıkıp meydana;
Katalım dünyayı toza dumana,
Dökülsün düşmanın gözünden yaşı.

Avare gezenler murat almamış,
Elbet çalışanlar geri kalmamış;
Bırakıp işini zevke dalmamış,
Elekten elerler toprağı, taşı.

Bükülmez, çeliktir Türklerin kolu,
Kahraman askerle cepheler dolu,
Babamız gösterdi bize bu yolu,
İnletir gökleri Türkün savaşı.

Severiz koruruz yurdu, vatanı,
Ezeriz karşıda çalım satanı,
Dökeriz denize bize çatanı,
Kolları nişanlı çavuş, onbaşı.

Geldiler kâfirler Kâbe'yi yıka,
Gökler parçalana, şimşekler çaka;
Suların yerine al kanlar aka,
Yok etti onları ebabil kuşu.

Bir avuç İsrail bozdu Arabı,
Zevke düşüp içmeyelim şarabı;
Cami gitse, yerindedir mihrabı,
Türkiye, dünyanın ayı, güneşi.

Ben feda kılardım bu yolda canı,
Çekerim süngümü, dökerdim kanı;
Fehmi der ki, gözüm görmez cihanı,
Elden bir şey gelmez Allah'ın işi.

-58-

Bitti yaylaların çayır, çimeni,
Kalmadı boranı, dumanı kışın.
Zar eder ağlarken güldürdü beni,
Yine bahar oldu dağların başı.

Her bir taraf döndü cennet bağına,
Şükür erdik lâle, sümbül çağına
Kurmalı çadırı Yamadağı'na,
Durmadan ötüşür kekliği, kuşu.

Koyunlar, kuzular meler oynaşır,
İçimizde bir muhabbet kaynaşır,
Güzelleri yayla yayla dolaşır,
Gezer Kürt kızları başında puşu.

Kimi yayık yayar, kimi beride,
Babayiğit çobanları sürüde,
Önde kızlar, gelinleri geride;
Sanki kalem ile yazılmış kaşı.

Göldağı'nın obaları kuruldu,
Bulanmıştı çeşmeleri duruldu;
Bahar geldi, kışlar geri sürüldü,
Miski anber oldu toprağı taşı.

Yine Alaçayır aldı yürüdü,
Bir yerinde kar kalmadı eridi,
Dört yanını mor çiçekler bürüdü;
Ekmekleri yağlı, sütlüdür aşı.

Ne hoş oldu Arapgir'in dağları,
Çiçeklendi bahçeleri, bağları,
Göldağı'ndan gelir tereyağları,
Soğuktur suları dondurur dişi.

Yeşil yaprak tepeleri düzleri,
Kıra çıkmış gelinleri kızları;
Bir dem acı, bir dem tatlı sözleri,
Bu destanı yazmak Fehmi'nin işi.

-59-

Yazık şu benim ömrüme,
Geçti havayi havayi,
Felek çaldı pençesini,
Bozdu yuvayı yuvayı.

Aman aman gönül aman,
Bundan geri halim yaman;
Gene sardı boz bir duman,
Dağı ovayı, ovayı.

Düşmüşüm ben bir eleme,
Sığmaz derdimiz kaleme;
Yeni baştan tazeleme,
Eski davayı, davayı.

Erişmez ellerim kâra,
Gider boyuna zarara;
Yağmurlar değdi duvara,
Döktü sıvayı sıvayı.

Girmemişim kötü yola,
Uzak olsun bizden belâ
Kabul etsin yüce Mevlâ,
Nolur duayı duayı.

Kan ağlar gözlerim her gün,
Biz de olacağız sürgün;
Yüklenir göçümüz bir gün,
Çeker deveyi, deveyi.

Damağında diş kalmadı,
Zamanda gidiş kalmadı;
Değirmende iş kalmadı,
Boşalt kovayı kovayı.

Bu şerbetten içeceksin,
Beyaz donlar biçeceksin;
Fehmi sen de geçeceksin,
Bekle sırayı sırayı.

-60-

Kız ile gelinin methin edeyim,
Kız dediler peteklerde bal gibi;
Hangisinden gönlümü yad eyleyim,
Gelin örselenmiş solgun gül gibi.

Gelin silip atmış pembe rengini,
Kız bulabilir mi acep dengini?
Gelin yapmış muhabbetin cengini;
Kız altın kafeste şen bülbül gibi.

Kızın inci gibi parlar dişleri,
Gelinin geriye kaldı göçleri;
Kıza gelir günde beş yüz müşteri,
Gelin elde geçmez olmuş pul gibi.

Kız açıp gözünü bakmaz bir yere,
Dünyada ustalık geline göre;
Kızdan ne sorarsan varmamış ere,
Gelin çalar her makamı tel gibi.

Gelin alev alev çıkar tütünü,
Kız arar kendine özü bütünü;
Gelin ovalara salmış atını,
Kız geçilmez duman almış yol gibi.

Gelin bir gül almış nazik eline,
Kız şekerler katmış şirin diline;
Gelin mahzun mahzun girmiş yoluna,
Kız gider baharda coşkun sel gibi.

Kızın gözlerinin hayranı oldum,
Gelini görünce dalgaya daldım;
Kız gibi kendime bir kısmet buldum,
Gelin enginlerden eser yel gibi.

Gelin melek olsa sarmam belinden,
Bir şerbet isterim kızın elinden,
Artık benim bağrım yandı gelinden,
Kızın teri kokar gonca gül gibi.

Fehmi yaşın geçti sen ne sorarsın,
Düşmüş ortalara kız mı ararsın;
Artık bundan sonra neye yararsın,
Aynaya bak rengin olmuş kül gibi.

-61-

On birinde bir kız gördüm,
Bağda bitmiş fidan gibi.
On ikide huri melek,
Can içinde canan gibi.

On üçünde nazlı nazlı,
Bilirim ki kibar sözlü;
Elâ gözlü, tabak yüzlü,
Kara kaşlı keman gibi.

On dördünde henüz gonca,
Boyu servi, beli ince;
Bayılıp düştüm görünce,
Vurdu beni doğan gibi.

On beşinde dudu dilli,
Zülüfleri sırma telli;
Güzeller içinde belli,
Yola yürür duman gibi.

On altıda yakar bizi,
Ölçer, biçer söyler sözü;
Güzeldir çekilmez nazı,
Sarayında sultan gibi.

Yaş on yedinin çağıdır,
Gören aklını dağıdır;
Göğsü bir cennet bağıdır,
Gözler olmuş mestan gibi.

On sekizde bakar yola,
Dönmez artık sağa, sola;
Gözler bir müşteri ola,*
Dolanır balaban gibi.

On dokuzda fırsat geçer,
Bir kuştur kafesten uçar;
Yirmisinde olur naçar,
Yel götürür saman gibi.

Fehmi bilir böyle fendi,
Düzer, koşar, söyler kendi;
Suyu kesik arka döndü,
Kurur gider bostan gibi.

* Dudağı benzer bir bala

-62-

Cem eyledim çiçekleri topladım,
Hiç birinden yâr kokusu gelmedi.
Cümlesini birer birer kokladım,
Hiç birinden yâr kokusu gelmedi.

Sual ettim güle, nerden açıldın?
Menekşe dedi ki, erken açıldım,
Gül dedi, bir damla terden açıldım,
Hiç birinden yâr kokusu gelmedi.

Lâle çiçeğini aldım elime,
Narpuz, nergis gelmediler dilime,
Susam da bakmadı benim halime,
Hiç birinden yâr kokusu gelmedi.

Gel diye çağırdım, gece safası,
Onun da olmadı bana vefası;
Sümbül belki dertlerimin şifası,
Hiç birinden yâr kokusu gelmedi.

Reyhanı severdim ezelden beri,
İğde çiçeğinden sordum haberi;
Sözümden anlamaz birinden biri,
Hiç birinden yâr kokusu gelmedi.

Yasemin çiçeği ne güzel çiçek,
Ihlamur çayından bir bardak içek,
Sabah erken kalkıp karanfil biçek,
Hiç birinden yâr kokusu gelmedi.

Bilmem gelincik mi bilmem leylâk mı?
Al beyaz rengi var güzel zambak mı?
Kasımpatı sende merhamet yok mu?
Hiç birinden yâr kokusu gelmedi.

Fehmi saydı çiçeklerin adını,
Bulamadı nazlı yârin tadını;
Herkesin de versin öz muradını,
Hiç birinden yâr kokusu gelmedi.

-63-

Bütün dünya halkı küfre dalmıştı,
Öyle bir zamanda cihana geldi.
Şaşırıp yolunu garip kalmıştı;
Doğan aylar gibi meydana geldi...

Heybetinden bakılır mı yüzüne?
Duyan hayran kaldı tatlı sözüne,
Ateş düştü kafirlerin özüne;
Ağlama sırası şeytana geldi...

O dur yer yüzüne aydınlık saçan,
Uykudan uyandı gözünü açan,
Gittikçe çoğaldı iblisten kaçan;
Alem yeni baştan bir cana geldi...

Dediler, "Kurtardı bizi putlardan"
"Çevirdi geriye, uçurum, yardan"
"Şimdi azad olup kurtulduk nârdan,"
Mucize görenler, imâna geldi...

Hidâyet ermedi Ebu Cehil'e,
Ebu Leheb oldu yanında bile,
Hazret-i Ali'dir, binen Düldül'e;
Zülfikârda Şah-ı Merdana geldi...

Cenkte şehit oldu, mübarek dişi,
İlk önce kullandı şeytan bu işi,
Öldü, dedi, iki cihan güneşi;
Millet yasa batıp, giryâna geldi...

Dediler "şükrolsun, sağdır şahımız"
"Gönlümüzde hurşidimiz, mahımız"
"Onun cemalidir, seyrangâhımız"
Cem olup müminler, seyrana geldi...

Fehmi der ki, var mı, sözümde yalan,
Zarardadır, dünya zevkine dalan,
Hâni ya, denizden mücevher alan?
Mücevher alanlar, ummana geldi...

-64-

Beraber yaşadık on bir senedir,
Bugün ayrılığın zamanı geldi,
Komşular toplanmış, Ali bu nedir?
Bugün ayrılığın zamanı geldi.

Anladım ki bir vefasız yâr imiş,
Benden gayrisine meyli var imiş,
Bize gelen duman duman kar imiş,
Bugün ayrılığın zamanı geldi.

Haram oldu bir arada durmamız,
Geçti gitti daha bıyık burmamız,
Yol göründü çün gurbete varmamız,
Bugün ayrılığın zamanı geldi.

Zehirli okunu kalbime çaktın,
Görünmezden beni derde bıraktın,
Sultan, ciğerimi ateşe yaktın,
Bugün ayrılığın zamanı geldi.

Hoyrat eller değmiş gonca gülüme,
El uzattım diken battı elime;
Bir kılıç çaldılar ince belime,
Bugün ayrılığın zamanı geldi.

El işinde daha mesut yaşamam,
Sular gibi kaynayıp da coşamam;
Kırıldı dizlerim dağdan aşamam,
Bugün ayrılığın zamanı geldi.

Ayrılık gömleğin şimdi biçek mi?
Gönlümdeki mor sümbül mü, çiçek mi?
Bilmem el sözü mü, bilmem gerçek mi?
Bugün ayrılığın zamanı geldi.

Fehmi der ki, Ali bunlar yalandır,
Düşmanın kurduğu sana pilandır,
Sağdan soldan gelen akrep, yılandır,
Nasıl ayrılığın zamanı geldi?

-65-

Son günlerde yine zamlar çoğaldı,
Geldi fıkaranın, ölümü geldi;
Pahaya binmedik daha ne kaldı?
Bakın bu hışımın seli mi geldi?

Elleri koynunda düşkünler vardır,
Yolunu şaşırmış şaşkınlar vardır;
Parasız ciğeri pişkinler vardır,
Bu gün kar mı yağdı, yeli mi geldi?

Gaz nerde, tuz nerde, çıktı çınara,
Aslanın ağzında bir ekmek ara;
Tabip yoktur, sarılır mı bu yara?
Haniya, Lokman'ın eli mi geldi?

Elimizi çektik basmadan, bezden,
Çay, şeker yüzünü çevirdi bizden,
Daha ne merhamet beklenir sizden,
Düzensiz çalgının teli mi geldi?

Fakirin yüzüne bunda kim bakar,
Sönmüş olan ışığını kim yakar?
Havalar karardı şimşekler çakar,
Biz yağmur ararken dolu mu geldi?

Kaldırdık harmanı tohum ekmeden,
Kazandık parayı teri dökmeden;
Geçtik ovaları zahmet çekmeden,
Yalçın kayaların yolu mu geldi?

Bu iş bizim derdimizi artırır,
Bilmem daha ne günlere yetirir;
Bağ, bostan bırakmaz siler götürür,
Bulanık suların bolu mu geldi?

Bülbüller sustular, güller soldu da,
Ördekler tersine göle daldı da;
Yunus Baba gibi şair öldü de,
Miskin Fehmi gibi deli mi geldi?

-66-

Geçti gitti yıllar, aylar, haftalar,
Sevinin yavrular yeni yıl geldi.
Aramızdan çıksın koca softalar,
Sevinin yavrular yeni yıl geldi.

İşte Yetmiş üçe bastı yılımız,
Bilmeyiz ki doğrulur mu belimiz?
Durmaz, birer birer söyler dilimiz;
Sevinin yavrular yeni yıl geldi.

Ölen öldü, kalanlara ne mutlu,
Bu mânayı bilenlere ne mutlu;
Ağlamayıp gülenlere ne mutlu,
Sevinin yavrular yeni yıl geldi.

Güller açılacak, bülbül ötecek,
Koyu mor dumanlar göğe tütecek;
Her tarafta lâle, sümbül bitecek,
Sevinin yavrular yeni yıl geldi.

Dolu mu gelecek, boş mu gelecek?
Acaba senemiz hoş mu gelecek?
Yoksa baharımız kış mı gelecek?
Sevinin yavrular yeni yıl geldi.

Yağmur yağsın sularımız bol ola,
Bereketler ine tarla dol ola,
Biraz da sen sevin Fadime hala,
Sevinin yavrular yeni yıl geldi.

Allah'tan dilerim mahsul çok olsun,
Şu softalar içimizden yok olsun,
Yaşasın milletim, yüzü ak olsun,
Sevinin yavrular yeni yıl geldi.

Fehmi der ki, tasdik edin sözümü,
Körler, benim kör sanarlar gözümü
Ancak bilen bilir Hakka özümü,
Sevinin yavrular yeni yıl geldi.

-67-

Yolunu tanıyıp haddini bilmez,
Çok cahilsin seni kınamam Ali.
Bayramdan bayrama bir namaz kılmaz,
İzinsiz lokmayı yiyemem Ali.

Ol kuş ki bülbüldür ilâhi şakır,
Ol kim ki set yaptı, üzeri bakır.
Gün gelir, Azrail canına okur,
Daha fazlasını diyemem Ali.

Çağırdığın yeri böyle mi bildin,
Niçin omuzuna ağır yük aldın;
Teneke keserken şair mi oldun,
Söyle, sözlerine doyamam Ali.

Ol harita, denizi var suyu yok,
Ol sinektir nüfusu çok evi yok;
Ol taşıttır cansız ama nesli çok,
Verdiğim bir sözden cayamam Ali,

Ol Musa'dır ölüleri diriltti,
Firavun kavmiyle sulara battı;
Nuh Peygamber güvercini bıraktı.
Kara var mı diye bilemem Ali,

İbrahim'den kaldı tıraş olması,
Tanır mısın boncuk ile elması,
Akılsız birinin akıl alması,
Bir hiçe ben emek veremem Ali.

Yer ağzını açmış yemeden doymaz,
Cümlemizi alır bir tane koymaz;
Bir şairin sözü birine uymaz,
Durup birer birer sayamam Ali.

Kuru konmayınca yaş odun yanmaz,
Hazret-i Ali'dir geriye dönmez,
Güneş söner ama o güneş sönmez,
Şefaat etmezse gülemem Ali.

Dünkü sıpa çifte sallar al ata,
Çil horozlar gerek küllükte öte;
Ardıç ağacında ne sümbül bite,
O kadar derine dalamam Ali.

Koç ile vuruşur, oldu kuzular,
Aslan ile güleş ister, tazılar;
Şair olmuş soru sorar bazılar,
Ben bunca aşağı olamam Ali

Fehmi der ki, katarları bölerim,
Şahin olup turnalara dalarım;
Tüy kanat bırakmaz sende yolarım
Ama gençliğin var kıyamam Ali.

-68-

Günden güne gelir zam zam üstüne,
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.
Yapışan yok birbirinin destine,
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

Vardım tüccarlara bez alamadım,
Vardım bakkallara tuz alamadım.
Vardım petrolcüye gaz alamadım,
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

Kumaş pahalanmış caket alınmaz,
Ağlarız, sızlarız dertler bilinmez,
Bu göl derin göldür, dibi bulunmaz,
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

Sırtımda mintan yok, bacakta şalvar,
İstersen durmadan devamlı yalvar
Beş yüz elli makam çeviren tel var,
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

Ayakkabı, çorap şurada dursun,
Yiyecek maddeler işi uydursun,
Bu gidişle gözyaşları kurusun
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

Bulgur karşımızda durmuş gülüyor,
Pirinç bizi defterlerden siliyor,
Mercimek de tuzlu tuzlu meliyor,
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

Fasuliye, nohut bize darılmış,
Perişanlık yakamızdan sarılmış,
Makarna da karşımızda kurulmuş,
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

Keyifçiler içsin meşe yaprağı,
Gözden kayıp ettik bal ile yağı
Kolay kolay aşamayız bu dağı,
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

Ete fiyat yetmez, satın alınmaz,
Arayıp bulmaya dağlar delinmez,
Bu gidişle fukaralık silinmez,
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

Ne tarafta kaldı patates, soğan,
Bunlar olmuş biribirini boğan,
Doğmasalar bari geriden gelen,
Nereye gitmeli, nasıl etmeli

İki buçuk oldu mektup parası,
Nasıl eylenecek gurbet yarası,
Aman beyler nedir bunun çaresi?
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

Malatya'nın yolculuğu kırk lira,
Yoksullar bulamaz bu kadar para,
Yaya yürümeli artık yollara,
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

Bu hususta kağıtlar da zamlandı,
Gazete çıkmazsa gönül gamlandı,
Pahalılık namlandıkça namlandı,
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

Kavun, karpuz atlarını oynatır,
Üzüm durmuş kahvesini kaynatır,
Fehmi der ki zamlar bizi zorlatır,
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

Haydi ihtiyarlar vaktimiz geldi,
Yavaş yavaş yürüyüp de gitmeli.
Bu kocalık bizi yerlere çaldı,
Hangi dağ ardına azat etmeli.

Kapandı dilimiz sohbetten, sözden,
Daha istemeyiz gelinden, kızdan,
Şimdi isteğimiz on arşın bezden,
Biçip onu bir köşeye atmalı.

Kollarımız tutmaz, iş göremeyiz,
Ellerimiz tutmaz, su veremeyiz,
Varıp da tarlada çift süremeyiz,
Şimdi alev alev yanıp tütmeli.

Günlerimiz gitti yaş kemal buldu,
Gönül bahçesinin gülleri soldu,
Adımız ortada bunamış oldu,
Bu gidişte göz önünden yitmeli.

Gitti artık şöhretimiz, şanımız,
Şimdi cayır cayır yanar canımız,
İnşallah iyliğe gider sonumuz,
Kime ne demeli, kime çatmalı.

Bindi başımıza yere devirdi,
Yönümüzü gelmez yola çevirdi,
Bu ne fırtınadır yaktı kavurdu,
Üç gün evvel matemleri tutmalı.

Nice hükümdarlar göçtü gittiler,
Mallarını yere saçtı gittiler,
Ölüm kapısından geçti gittiler,
Daha kimin arkasından yetmeli.

Nedir Fehmi senin böyle acelen,
Elbette dünyadan gidecek gelen,
Söylesen de yoktur halinden bilen,
Geçen günlerini hep unutmalı.

-70-

Allah'ın düşmanı, şeytanın dostu,
Olan kimselerden uzak gitmeli.
Kafire sevgisi, mümine kastı,
Olan kimselerden uzak gitmeli.

Bu gidişle hiç insanlık olamaz,
Eller açık gider bir şey alamaz,
Haramı yiyip de beş vakit namaz,
Kılan kimselerden uzak gitmeli.

Hakikat yoluna girmedim derse,
Dertlinin derdini sormadım derse,
Gördüğü bir şeyi görmedim derse,
Yalan kimselerden uzak gitmeli.

Çamura düşmüşse tutmaz kolunu,
Yel savursun kömürünü, külünü,
Kendi malı gibi elin malını,
Çalan kimselerden uzak gitmeli.

Hani Müslümanlık, insanlık hani,
Böyle mi severler yurdu, vatanı?
Komşunun yaptığı bağı bostanı,
Yolan kimselerden uzak gitmeli.

Kalpte sevgi yoktur, damarlar kansız,
Bu gidişle can yaşar mı canansız,
Allah'ı unutmuş dinsiz imansız,
Ölen kimselerden uzak gitmeli.

Temmuz günü kar dokunmuş gülüne,
İstediği geçmemiştir eline,
Biçare Fehmi'nin böyle haline,
Gülen kimselerden uzak gitmeli.

Ateşlerin arasında kalmışım,*
Ne tarafa yol çıkarıp gitmeli;
Ne gülmüşüm ne de murat almışım,**
Ne tarafa yol çıkarıp gitmeli.

Nalbant olsam nalla derler katırı,
Sarraf olsam yıktı derler hatırı;
Cellat olsam çaldı derler satırı,
Ne tarafa yol çıkarıp gitmeli.

Bağban olsam sula derler gülleri,
Aşık olsam kırma derler telleri;
Mecnun olsam dolaş derler çölleri,
Ne tarafa yol çıkarıp gitmeli.

Bakkal olsam satar derler pahalı,
Çoban olsam çalar derler kavalı;
Güzel olsam burnu derler havalı,
Ne tarafa yol çıkarıp gitmeli.

Kasap olsam sevmem derler kasabı,
Kâtip olsam görsün derler hesabı;
Mahkum olsam çeksin derler azabı,
Ne tarafa yol çıkarıp gitmeli.

Kâmil olsam gitmem derler yanına,
Cahil olsam düşmez derler şanına,
Zalim olsam lânet derler canına
Ne tarafa yol çıkarıp gitmeli

Zengin olsam saklar derler parayı,
Hekim olsam sarmaz derler yarayı,
Kaptan olsam bulmaz derler karayı,
Ne tarafa yol çıkarıp gitmeli.

Avcı olsam gezer derler yabanı,
Çiftçi olsam kırar derler sabanı;
Tecir olsam döver derler çobanı,
Ne tarafa yol çıkarıp gitmeli.

Tüccar olsam arşın derler elinde,
Aşık olsam kelâm derler dilinde;
Hamal olsam ipi derler belinde,
Ne tarafa yol çıkarıp gitmeli.

Alim olsam oku derler Kur'an'ı,
Tanık olsam söyler derler yalanı;
Sarhoş olsam buldun derler belanı,
Ne tarafa yol çıkarıp gitmeli.

Yolcu olsam gitsin derler yoluna,
Hasta olsam girmem derler koluna;
Cambaz olsam bakmam derler malına,
Ne tarafa yol çıkarıp gitmeli.

Seyyah olsam gitsin derler buradan,
Memur olsam çıksın derler aradan;
Fehmi der ki, sen bilirsin Yaradan,
Ne tarafa yol çıkarıp gitmeli.

Dalgıç olsam, dalmaz derler ummana,
Cambaz olsam, gelmez derler meydana;
Güzel olsam, çıkmaz derler seyrana,
Ne tarafa yol çıkartıp gitmeli?

Yoksul olsam, bakmam derler yüzüne,
Derviş olsam, uymam derler sözüne;
Fehmi derler düşmüş nefsin izine,
Ne tarafa yol çıkartıp gitmeli?

*Bir çok derdin arasında kalmışım
**Ben yükümü gam şehrinden almışım

-72-

Aşçı olsam, yoktur derler tabağı,
Ne tarafa yol çıkartıp gitmeli.
Hırsız olsam, basın derler dayağı,
Ne tarafa yol çıkartıp gitmeli?

Paşa olsam, bakmaz derler alaya,
Garip olsam, dönmez derler sılaya;
Hasta olsam yalvar derler Mevlâ'ya,
Ne tarafa yol çıkartıp gitmeli?

Bağban olsam, sula derler gülleri,
Şair olsam, kırına derler telleri,
Neccar olsam, yılmış derler elleri;
Ne tarafa yol çıkartıp gitmeli?

Pilot olsam, gitmiş derler havaya,
Alim olsam, durmuş derler duaya;
Dağcı olsam, inmiş derler ovaya,
Ne tarafa yol çıkartıp gitmeli?

Çiftçi olsam, yapar derler sabanı,
Avcı olsam, gezer derler yabanı;
Tacir olsam, döver derler çobanı;
Ne tarafa yol çıkartıp gitmeli?

Mecnun olsam, ara derler Leylâ'nı,
Sarhoş olsam, buldun derler belanı;
Tanık olsam, söyler derler yalanı,
Ne tarafa yol çıkartıp gitmeli?

Seyyah olsam, gitsin derler buradan,
Deli olsam, çıksın derler aradan;
Fehmi der ki sen bilirsin Yaradan,
Ne tarafa yol çıkartıp gitmeli?

-73-

Yavrular vurulmuş yansın analar,
Ne ağlayan belli, ne gülen belli.
Toplanıp cem olmuş nazlı sunalar,
Ne oynayan belli, ne çalan belli.

Böyle mi emreder bu Kur'an bize?
Kelâmullah tesir etmez mi size?
Gitmeyin şeytanın gittiği ize,
Ne öldüren belli, ne ölen belli.

Her taraf doludur Türkün düşmanı,
Var mıdır onların dini, imanı?
Sözümde bir nokta bulun yalanı,
Ne şeytanlık belli, ne pilan belli.

Dokunur insana onların şerri,
Yüzünü görmeden dönmeli geri,
Pavyon kapısından bakma içeri,
Ne boşalan belli, ne dolan belli.

Çoluk çocuğuna doğruluk öğret,
Bu nasıl hastalık, bu nasıl illet,
Birbirini sokar durmadan millet,
Ne ejderha belli, ne yılan belli.

Hırsızlık, hainlik, Türke yaraşmaz,
Doğru yola giden yolundan şaşmaz,
Dağdan sel gelmezse ırmaklar taşmaz,
Ne boğulan belli, ne kalan belli.

Kırılsın çapkının* kanadı, kolu,
Haramdan kazanıp getirir malı,
Paralar götürür çantalar dolu,
Ne kaçıran belli, ne çalan belli.

Yükseldi göklere yüz kat binalar,
İneklerden öne geçti danalar,
Fehmi der ki, sözümdeki manalar,
Ne anlayan belli, ne bilen belli.

* hırsızın

-74-

Mazot yoktur, benzin yoktur, gaz yoktur,
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.
Karı dövüşüyor evde tuz yoktur,
Nereye gitmeli nasıl etmeli.

Arabalar boş yatıyor yerinde,
Dertler yufka değil, gayet derinde,
Merhamet kalmamış binde birinde,
Nereye gitmeli nasıl etmeli.

Nasıl biçeceğiz bu tarlaları,
Neye bağlayayım acep kararı,
Kimi bilir, kimi bilmez zararı,
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

Yedi buçuk lira bir kilo saman,
Nerede merhamet, nerede iman,
Efendiler görülmüş mü bu zaman?
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

Hiçbir şeye daha para yetmiyor,
Sağırdır kulaklar hiç işitmiyor,
İçimizden bu düşünce gitmiyor,
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

Bu dağı çıkmaya diz mi dayanır?
Yazıp bitirmeye göz mü dayanır?
Söylemeye daha söz mü dayanır?
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

Elden kayıp ettik benzini, gazı,
Nasıl aşmalıyız tepeyi, düzü,
Ey efendim biraz düşünün bizi,
Nereye gitmeli nasıl etmeli.

Fehmi arabalar çalışmaz oldu,
İyden içimize düşünce doldu,
Neden işlerimiz geriye kaldı?
Nereye gitmeli, nasıl etmeli.

-75-

Çoban kardeş sürülerin yaylada,
Al da kavalını çal dertli dertli.
Gülmedin mi benim gibi dünyada,
O kadar da benden al dertli dertli

Kimisi cariye, kimisi köle,
Kimisinin benzi dönmüş gazele;
Çekip sürüleri götürme çöle,
Bu yıl da bu bağda kal dertli dertli.

Bir kızın pahası seksen bin lira,
Nerede bulunur bu kadar para,
Daha sözüm yoktur yazık bekâra,
Evliler şaşırmış dul dertli dertli.

Gurbete gönderdik bizim oğlanı,
Beş liraya satamamış soğanı;
Yazmış mektubuna gökten yağanı,
Mektubun üstünde pul dertli dertli.

Kara bulut sardı göğün yüzünü,
Dinlemezler şairlerin sözünü,
Millet birbirine dikmiş gözünü,
Dolaşır ortada kul dertli dertli.

Değirmen bozulmuş düzen tutmadı,
Yalvardım, yakardım usta gitmedi,
Gün öğleyi geçti işler bitmedi,
Kerem et yanıma gel dertli dertli.

Yavaş yavaş harekete geçmeli,
Bu cebelden o cebele göçmeli,
Üstüne bir tas da ayran içmeli,
Göründü gözüme yol dertli dertli.

Söyle Fehmi söyle dünyanın sonu,
Söylemiş olsan da kim dinler seni,
Erkekler kadınlar değişti donu,
Bu kadar yaşama, öl dertli dertli.

-76-

Bizim elin üzerinden geçerken,
O yardan bir haber al, seher yeli.
Bir tenhada kahvesini içerken,
Karıştır içine, bal seher yeli.

Hiç mi sen inmezsin yeğrik atından?
Gider misin bulutların altından?
Kaldır peçesini mah suratından,
O yarın koynuna dol seher yeli.

Şimdi bizim eller gülistan oldu,
Yarın yaylaları bağ, bostan oldu.
Sözlerim dillerde hep destan oldu,
Muhabbet gölüne, dal seher yeli.

Benim sağlığımı var yara söyle,
Hakkın emirleri değil mi böyle?
Verdiğim mektubu git takdim eyle,
O gece, misafir kal seher yeli.

Eğer soram derse yarin halini,
Öp ağzının içindeki dilini,
Bölük bölük saçlarının telini,
Bir çalıma getir, çal seher yeli.

Benim ahvalimi o dosta bildir,
Siyah zülüfleri nazlı sümbüldür,
Diler ağlat beni, dilersen güldür;
Ahiret kardaşım ol, seher yeli.

Söyle ki bıraksın tuttuğu yası,
Yakıp yandırmasın meleği nası,
Kestir ver eğnine türlü libası,
İster pembe, ister al seher yeli.

Vakt-ı seherlerde safa sendedir,
Demem ki cevr ile cefa sendedir,
Fehmi'nin derdine şifa sendedir;
Yari bu tarafa sal seher yeli.

-77-

Deli gönül seyyah olup,
Gezme sana demedim mi?
Başın taştan taşa çalıp,
Ezme sana demedim mi?

Dolaşırsın diyar diyar,
Daim işi gücün zarar;
Bugün denizde dalga var,
Yüzme sana demedim mi?

Sarpa düşürdün yolunu,
Döktün elinden dolunu;
Bağlı bir düşman kolunu,
Çözme sana demedim mi?

Kolay kolay gelmez söze,
Kastı nedir bilmem bize;
Bugün bana, yarın size,
Kızma sana demedim mi?

Oldu yüreğim yaralı,
Senin katına varalı;
Yazımı böyle karalı,
Yazma sana demedim mi?

İncitme kederli canı,
Ara bulasın canânı;
Dostun yazdığı fermanı,
Bozma sana demedim mi?

Elinde yoktur hünerin,
Geceler yanmaz fenerin;
Düşünürsün derin derin,
Azma sana demedim mi?

Yine bozdun kararımı,
Alırsın intizarımı;
Fehmi der ki, mezarımı,
Kazma sana demedim mi?

-78-

Gazte kapanırsa öldü kazamız,
Daha bir çıkacak yolumuz hani?
Günden güne verilmekte cezamız,
Başa yetişecek kolumuz hani?

Allah ömür versin Nevzat Sezer'e,
Yazar haberleri verir her yere;
Ey kardeşim düşünelim bir kere,
Daha el atacak dalımız hani?

On beş kuruş gazetenin parası,
Fazla mı derine düştü yarası?
Söylerim gelirse sözün sırası,
Hanlarımız boştur, malımız hani?

Ana vatanından ayrılmaz o zat,
Baş ile, can ile çalışır Nevzat;
Üst üste gelmekte derdimiz kat kat,
Peteklerde boştur, balımız hani?

Bazı aboneler eder itiraz,
İtiraz edenler bize yaramaz;
Aman Allah çekilir mi bunca naz?
Eski yeşilimiz alımız hani?

Melul mahzun kaldı Arapgir'imiz
Böyle bir sevgili şirin yerimiz,
Gider geri dönmez günde birimiz,
Daha derilecek gülümüz hani?

Dolardı, taşardı çarşı pazarı,
Şimdi ne tarafta kalmış mezarı;
N'oldu paşaları, okur yazarı?
Bele sarılacak şalımız hani?

Fehmi der ki, hele bakın yüzüme,
Kör değildir, kör demeyin gözüme;
On para vermezler satsan sözüme,
Kesildi suları gölümüz hani?

-79-

Beline sarılmış Acem şalıyım,
Ne ağladır, ne güldürür yâr beni.
Altun bardağında su misaliyim,
Ne boşaldır, ne doldurur yâr beni.

Böyle mi garezin, sevgilim bana,
Beni hasret koyma can ü canana;
Bir damla su dökmez körpe fidana,
Ne şeneldir, ne soldurur yâr beni.

Alçakta yatarsam el alır derler,
Yüksekte yatarsam yel alır derler;
Belki sevdiğini el alır derler,
Ne düşürür, ne kaldırır yâr beni.

Kimi murat almış, kimi muratsız,
Aşık olan söz söylemez beratsız;
Bırakmış bir göle kolsuz, kanatsız,
Ne çıkartır, ne daldırır yâr beni.

Seninle almadım öz muradımı,
Düşman ettin yârenimi yadımı;
Dedim şu defterden çıkar adımı,
Ne çıkardı, ne sildirir yâr beni.

Hele bakın şu dünyanın haline,
Dikkat ettim yağmuruna yeline;
Eğer dokunmazsam yârin teline,
Ne zor eder, ne yıldırır yâr beni.

Ördek oldum, şahin oldum, kaz oldum,
Kışlar geçti, bahar oldum, yaz oldum;
Dost elinde keman oldum, saz oldum,
Ne bilecek, ne bildirir yâr beni.

Fehmi der ki, kumaşımı satarım,
Bu gamı, gaileyi siler atarım;
Altı yıldır hasta düşmüş yatarım,
Ne diriltir, ne öldürür yâr beni.

-80-

Bir buse isterim al yanağından,
Şâd eyle gönlümü, sevindir beni.
Gonca güller getir dostun bağından,
Şâd eyle gönlümü, sevindir beni.

Ey candan sevgili, benim güzelim,
Beraberce yaylalarda gezelim;
Gelen düşmanların başın ezelim,
Şâd eyle gönlümü, sevindir beni,

Giden günlerimiz dönmez geriye,
Nazlı civan, gel beriye beriye;
Bahar ola, çayır çimen yürüye,
Şâd eyle gönlümü, sevindir beni.

Fırsat elden gider, daha tutulmaz,
Kumaş değil bedestanda satılmaz;
Böyle gecelerde yârsız yatılmaz,
Şâd eyle gönlümü, sevindir beni.

Bir can gibi bir döşeğe yatmalı,
Muhabbeti muhabbete katmalı;
Doldurup da birer kâdeh atmalı,
Şad eyle gönlümü, sevindir beni.

Varsın eller bizc bir hoş desinler,
Aşkın dolusundan beyhuş desinler;
Bazan deli, bazan sarhoş desinler,
Şad eyle gönlümü, sevindir beni.

Arap ata binip yollar alalım,
Varıp o makama vasıl olalım;
Arayı arayı dostu bulalım,
Şad eyle gönlümü, sevindir beni

Fehmi'nin sözünü yanlış belleme,
Durup karşımızda zülüf telleme;
Derin yaraları sakın elleme,
Şâd eyle gönlümü, sevindir beni.

Daha tükenmedi türlü yemekler,
Ne yemekten yesem incitmez beni?
Yaprak sarması da sırada bekler,
Ne yemekten yesem incitmez beni?

Hoştur lahananın turşu olması,
Geride duruyor issot dolması;
Doğru değil hiç birinin kalması,
Ne yemekten yesem incitmez beni?

Gelmiştir sırası kavun, karpuzun,
Armudun, elmanın, çileğin, muzun;
Kafanız şişmesin daha çok uzun,
Ne yemekten yesem incitmez beni?

Gelsin soframıza bir sahan üzüm,
Şimdi de kaysıya gelmiştir sözüm;
Gene de karnımız doymadı bizim,
Ne yemekten yesem incitmez beni?

Unutmayın ayva da var sırada,
Neden onu bırakalım arada?
Her türlü yiyecek mevcut burada,
Ne yemekten yesem incitmez beni?

Fındıkla, fıstığın iyisi gelsin,
Badem ile ceviz yanında kalsın;
Beğendiği şeyi isteyen alsın,
Ne yemekten yesem incitmez beni?

Saydık yemekleri daha ne kaldı?
Herkes istediği şeyleri aldı,
Fehmi der ki bu bir tatlı hayaldi,
Ne yemekten yesem incitmez beni?

-82-

Bir tütün paketi oldu bir lira,
Bir zaman unutanı tabaka seni.
Nasıl içek, elde yoktur on para,
Bir tarafa atam tabaka seni.

Tütün içemeyiz halimiz yaman.
Keyfçiler başından kesildi duman;
İçine dolduram bir parça saman,
Hırdavata katam tabaka seni.

Derman bulamayız biz bu yaraya,
Tütünün var ise gelir beriye;
Düzülmüş keyfçiler sıra sıraya,
Alan yoktur, satanı tabaka seni.

Bundan sonra koynumda mı saklayam,
Bazan açıp açıp seni koklayanı;
Hele biraz ceplerimi yoklayam,
Cebimde mi yatanı tabaka seni?

Keyfçilik dediğin inceden ince,
Vaktinde yayılmış kocaya gence;
Sigara isteriz yemek yiyince,
Elimde mi tutam tabaka seni?

Kaçak tütün bile elime geçmez,
Fakat korkuludur hiç kimse içmez;
Bir şahsın yanında tabaka açmaz,
Açık kalma, örtem tabaka seni.

Keyfçi bakmaz, lirasının kaçına,
Ben de bakmam ikisine, üçüne,
Yirmi gıram tütün sığmaz içine,
Daha mı büyültem tabaka seni.

Fehmi, düşme bu tününün peşine,
Bırak yakasını, var git işine;
Sen bırak da tiryakiler düşüne,
Hediye mi edem tabaka seni.

-83-

Bugün nikâbını açma sevdiğim,
Hava soğuk esirgerim yar seni
Benden uzak uzak kaçma sevdiğim,
Sonra yakar yüreğinde nâr seni.

Beni döğüp münkirleri kayırma,
Muhabbeti muhabbetten ayırma;
Sırrımızı kimselere duyurma,
Meydanda gezmeğe koymaz ar seni.

Güzelliğin çoktur, düşürme dile,
Henüz açılmamış daha bu bile;
Zamanı değildir uzanma güle,
Korkarım ki incitecek har seni.

Doğan aylar gibi doğdun, dolandın,
Coşkun sular gibi coştun, bulandın;
Hangi soysuzların sözüne kandın?
Ele geçirmesi şimdi zor seni.

Ben sana gül demem, ömrün az olur,
Al yanak üstünde bahar, yaz olur;
Gösterme kendini belki, söz olur;
Zalimler bu yoldan geri, kor seni.

Bilmem melek misin, bilmem huri mi?
Bilmem esmer misin, bilmem sarı mı?
Benim gibi bir mahzunun yâri mi?
Sen güzelsin, nasıl görem hor seni.

Bu dağda vefa yok durma burada,
Benden ayrılırsan erme murada;
Birilim ki engeller var arada,
Korkarım ki tez yakalar tor seni.

Fehmi der ki cemalini görmedim,
Tel tel edip saçlarını örmedim;
Senden başkasına gönül verinedim,
Nasıl bırakayım elden yâr seni?

-84-

Allah sana ağız verse, dil verse,
Söyler misin dünya gelip, gideni?
Her seherde deste deste gül verse,
Söyler misin dünya gelip, gideni.

Nice ere vardın, nice kız oldun,
Nice bayır oldun, nice düz oldun;
Adem üzerine bastı iz oldun,
Söyler misin dünya gelip, gideni.

Nice gelinin var, nice oğlun var,
Yalçın kayalardan geçer yolun var;
Milyarlarca seni seven kulun var,
Söyler misin dünya gelip, gideni.

Nice Nemrut'lara hüküm sürdürdün,
Bir taş parçasına Tanrı dedirdin;
Şeker, bal gösterip zehir yedirdin,
Söyler misin dünya gelip, gideni.

Nice Zaloğlu'nu sürdün meydana,
Bir kılıç çal dedin, şu Süleyman'a;
Boyadın kendini al kızıl kana,
Söyler misin dünya gelip, gideni.

Nice benim diyen pehlivanları,
Nasıl kucaklayıp sardın onları;
Şimdi düşünürsün o zamanları,
Söyler misin dünya gelip, gideni.

Nice mürsellerin peşine düştün,
Bunları da kandırayım demiştin,
Hepsine yakasız bir gömlek biçtin,
Söyler misin dünya gelip, gideni.

Harut'u, Marut'u sana bendettin,
Vurdun baştan kafasını denk ettin;
Fahmi der ki, yıktın beni peg ettin,
Söyler misin dünya gelip, gideni.

-85-

Uyan gafil uyan, uykudan uyan;
Belki bu gecedir Kadir Gecesi.
Cümlemizin sırrı Mevlâ'ya ayan,
Belki bu gecedir Kadir Gecesi.

Fiyleyleti Kadri, diye buyurmuş,
İllâ diyen kullarına duyurmuş,
Lâ diyeni müslümandan ayırmış,
Belki bu gecedir Kadir Gecesi.

Niçin almayana gevher satarsın,
Simi zeri birbirine katarsın,
Uzatmış ayağın sen ne yatarsın?
Belki bu gecedir Kadir Gecesi.

Uyan geceleri oku Kur'an'ı,
Ol gecedir cümle derdin dermamı,
Böyle buyurmuştur hükmü, fermanı,
Belki bu gecedir Kadir Gecesi.

Aşkı mecaziden çekilsin elin,
Dünya kelâmına varmasın dilin,
Kafeste zikreyler canı bülbülün,
Belki bu gecedir Kadir Gecesi.

Sağır et kulağın, her lafı duyma,
Dünya yalancıdır sözüne uyma,
Vakt-i seher başın yastığa koyma,
Belki bu gecedir Kadir Gecesi.

Bir yılın içinde beş gece gelir,
Biri cümlesinden çok yüce gelir,
Bilmeyen bilmez ki gör nice gelir,
Belki bu gecedir Kadir Gecesi.

Ayırma beşini biri birinden,
Uyuma başını kaldır yerinden,
Fehmi der ki, bir ses gelir derinden;
Belki bu gecedir Kadir Gecesi.

-86-

Ah çektikçe yaralandı yüreğim.
Bir yar bulamadım bugün de geçti,
O dostça geçmedi benim dileğim.
Bir yâr bulamadım, bugün de geçti.

Erken kalktım, henüz şafak atmamış
Kimse bedestende bir mal satmamış,
Tan yeri ağarıp, yıldız batmamış,
Bir yâr bulamadım, bugün de geçti.

Ne tepe bıraktım, ne dağ başını,
Araştırdım kekliğini, kuşunu;
Döktüm gözlerimin kanlı yaşını,
Bir yâr bulamadım, bugün de geçti.

İstanbul, Edirne, Urfa demedim,
Gezdim Türkelini şehir komadım;
Dağını , taşını hep adım adım,
Bir yâr bulamadım, bugün de geçti.

Dolandım Mısır'ı Şam'ı Hicaz'ı,
Ne Pakistan koydum, gezdim Şiraz'ı;
Çöllerde geçirdim baharı, yazı,
Bir yâr bulamadım, bugün de geçti.

İngiliz, Fıransız deme dolaştım,
Denizler boyladım, dereler geçtim;
Moskof dağlarından yel gibi aştım,
Bir yâr bulamadım, bugün de geçti.

Ne Çin'i bıraktım, ne Alamanı
Birbirine kattım tozu, dumanı;
Baştan başa gezdim koca cihanı,
Bir yâr bulamadım, bugün de geçti.

Bütün derceyledim bunca devleti,
Hiç birinden göremedim himmeti;
Fehmi der ki, sen veresin Cenneti,
Bir yâr bulamadım bugün de geçti.

-87-

Yağmaya başladı kar telek telek,
Pazarın, meydanın zamanı geçti;
Yeni sene nasıl olur ne bilek,
Baharın bostanın zamanı geçti.

Hükmün yetmez seller gibi akamam,
Ateş olsam ocağımı yakamam;
Dünya dolu güzel olsa bakamam,
Gözleri mestanın zamanı geçti.

Yokuşu çıkmaya tutmaz dizler, hey,
Bazıları yâr yolunu gözler, hey;
Kendim için söylediğim sözler, hey,
Kaşları kemanın zamanı geçti.

Yeşillik kalmadı gönül bağında,
Çağlardın, giderdin gençlik çağında;
Binekler dururdu yolun sağında,
O tozun, dumanın zamanı geçti.

Yol engine döndü, doğrulmaz belim,
Bu fani dünyadan üzüldü elim;
Harlandı güllerim, sustu bülbülüm;
O bağın gülşenin zamanı geçti.

Hesaplar kesildi, defter dürüldü,
Neler görülecek, neler görüldü;
Tarlalar biçildi, saplar sürüldü,
Artık o harmanın zamanı geçti.

Döküldü yaprağım, kurudu dallar,
Bize küskün doldu yeşiller allar;
Gayri size kalsın kaftanlar, şallar,
O demin, devranın zamanı geçti.

Fehmi der ki, o devlete eremem,
Geçen günlerimi daha göremem;
O yâr ile başı başa veremem,
Yastığa koymanın zamanı geçti.

-88-

Gençlik bir kuş idi, daldan uçurdum,
Kol kola gezmenin zamanı geçti.
O bir fırsat idi, elden kaçırdım,
Düğmeler çözmenin zamanı geçti.

Bir zaman akardım coşkun sel gibi,
Durmadan eserdim kaba yel gibi;
Bozuldu düzenim, kırık tel gibi,
Koşmalar düzmenin zamanı geçti.

Yaşım gelip altmış beşi döndü mü,
Didelerim bir mum gibi söndü mü,
Göle düşsem kurtaramam kendimi;
Kol atıp yüzmenin zamanı geçti.

Çıkamam yokuşu, yoktur dermanım,
Sürüldü, savruldu, kalktı harmanım,
Darılma sözüme, kaşı kemanım;
Bana göz süzmenin zamanı geçti.

Dumanım kesildi, oldum kül gibi,
Sularım çekildi, kuru göl gibi,
Açılma karşımda nazlı gül gibi;
Bağrımı ezmenin zamanı geçti.

Ağardı sakalım, döküldü dişim,
Bunamış dediler, yârenim eşim;
Artık onlar ile kalmadı işim,
Boş yere kızmanın zamanı geçti.

Bu dünya fanidir, kimseye kalmaz,
Beklerim yolları, yâr selâm salmaz;
Elim kalem tutmaz, gözlerim almaz,
Bir satır yazmanın zamanı geçti.

Dökülmüş yaprağım, olmuşum gazel,
Acep olur muyum ameli güzel?
Fehmi der, ölürsem, ölmeden ezel,
Kabrimi kazmanın zamanı geçti.

-89-

Yıl bin üç yüz yetmiş beşe dayandı,
Her daim ağlardım, gülmedim gitti.
Yürekciğim kızıl kana boyandı;
Akan gözyaşımı, silmedim gitti.

Gonca bir gül gibi geldim cihana,
Bin üç yüz otuzlu dediler bana;
Otuz birde hapis oldum zindana,
Günler geldi geçti, bilmedim gitti.

Bir zaman elimi yerlere sürdüm,
Geceyi, gündüzü karanlık gördüm,
Yaşım on beş oldu, bulûğa erdim;
Serimi, sevdaya salmadım gitti.

Düz ova yolları bana taş oldu,
Kan ağladım iki didem yaş oldu,
Benim derdim cümlesine boş oldu;
Yârdan bir malûmat almadım gitti.

Yine dört yanıma yağdı kar benim,
Leyl ü nehar oldu işim zar benim,
Okuyup yazmada arzum var benim;
İlim denizine dalmadım gitti.

Dolandım, çevrildim yolum yok benim,
Merhamet et şu halime bak benim,
Size söyleyemem derdim çok benim,
Candan yoldaşımı bulmadım gitti.

Üstüne vardığım sular kesildi,
Ah çektikçe kara bağrım ezildi,
Herkesin yârine nâme yazıldı,
Ben yâre bir kalem çalmadım gitti.

Gamım çoktur atın beni dağlara,
Giremedim mor sümbüllü bağlara,
Fehmi der ki, meftun idim o yâre;
Bir saat yanında kalmadım gitti.

-90 -

Zuhur edip fani dünyaya geldik,
Sen getirdin ulu cihana bizi,
Bir zaman çapuda çula bezendik,
Koymadın dünyayı seyrana bizi.

Aldın dü çeşmimi selase yaşta,
Akılda bir nişan yok idi başta,
Üç yüz otuz birde olan savaşta,
Bıraktın karanlık zindana bizi,

Bir zaman oynadım, yürüdüm, gezdim,
Kara taşlar ile bağrımı ezdim,
Az çok aklım geldi koşmalar dizdim.
Yandırdın bir kaşı kemana bizi.

Kara yas için de geçti her günüm
Zahmetsiz geçmedi asla bir günüm,
Diken gibi yel önünde sürgünüm,
Karıştırdın toza dumana bizi.

Ne zaman güldürdün her dem ağlattın,
Emreyleyip kollarımı bağlattın.
Sular gibi çağıl çağıl çağlattın,
Dilerim katasın ummana bizi.

Aşık oldum yüzler şems-i tabana,
Acep bir merhamet eyler mi bana?
Leyl ü nehar yalvarırım ben sana,
Eriştir ol can ü canana bizi.

Feleğin atının nalı kırılmaz.
Yüz bin yıl yürüse yolda yorulmaz,
Kılıcının karşısında durulmaz,
Vurur bir gün boyar al kana bizi.

Ecelin elinden halimiz yaman
Senden olur cümle dertlere derman
Fehmi der dünyadan göçtüğüm zaman
Hasret koymayasın imana bizi.

-91-

Tutarsınız düşkünlerin elini,
Nasıl methetmeyim efendim sizi.
Sorarsınız yoksulların halini,
Nasıl methetmeyim efendim sizi.

Celâl Berkay derler yazıldı başa,
Birini birinden ayırmam haşa;
Türkün vatandaşı yüz binler yaşa,
Nasıl methetmeyim efendim sizi.

Memleket sevgisi sizde efendim,
Bu muhabbet cümlemizde efendim;
Sizin de sevginiz bizde efendim,
Nasıl methetıneyim efendim sizi.

Elim dara düşmüş, param yok idi,
Kesilmiş müşkülüm, çarem yok idi,
Odunum, ateşim, çıram yok idi,
Nasıl methetmeyim efendim sizi.

Mehmet Genç ve Aziz Çengel beylerim,
Durmadan ismini her an söylerim;
Osman, Salih teşekkürler eylerim,
Nasıl methetıneyim efendim sizi.

Nevzat Sezer bana verdi bir haber,
O kadar kalmadı içimde keder;
Yazılan gazete gezer derbeder,
Nasıl methetmeyim efendim sizi.

Var olsun cümlesi, eksik olmasın,
Her daim iylikten geri kalmasın;
Gülşen bahçesinde gülü solmasın,
Nasıl methetmeyim efendim sizi.

Fehmi der, ümmiyim tahsilsiz sözüm,
Nerde yazım olsun, görmüyor gözüm,
Sizlere duamız her daim bizim;
Nasıl methetmeyim efendim sizi.

-92-

Haddini tanıyıp kendini bilmez,
Küfrü namert olmuş gidenlere bak.
Zanneder her daim bu ışık sönmez,
Karanlıkda kalmış gidenlere bak.

Hatırına gelmez bir kere Mevlâ,
Kaptırmış yakayı hayırsız mala;
Yönünü döndermiş gelmez bir yola,
Çiçekleri solmuş gidenlere bak.

Boyuna dünyada kalacak sanmış,
Nefs ile şeytanın sözüne kanmış;
Ne yazık ki boş yerine aldanmış,
Bir sandığa dolmuş gidenlere bak.

Ne olursa olsun bu dünya geniş,
Yetimin, düşkünün hakkını yemiş;
Ölenler ölsünler ben ölmem demiş,
Günahlara dalmış gidenlere bak.

Zulüm eyleyip de halkı bezdiren,
Niceleri doğru yoldan azdıran;
Ehl-i âyalini çıplak gezdiren,
Domuzdan nam almış gidenlere bak.

On misline satar dörtlük bir malı,
Böyle kimselerin olmaz kemâli;
Ağız tatlanır mı yemezse balı?
Kendine yol bulmuş gidenlere bak.

Kur'an'a dediler Arap düzmesi,
Bir şey değil Muhammed'in yazması;
Nedir bu milletin yoldan azması,
Kafirler çoğalmış gidenlere bak.

Fehmi der ki, inkâr eder cenneti,
Getirmez yerine farzı, sünneti;
Allah'ın yanında yoktur kıymeti,
İmanı boşalmış gidenlere bak.

-93-

Haydi nefis başla cenge girelim,
Görelim kim kime galip gelecek;
Çık karşıma terbiyeni verelim,
Görelim kim kime galip gelecek.

Beraber alayım kalkanı, gürzü,
Bir bir öğreteyim sünneti farzı;
Gezdireyim seni kübrayı arzı,
Görelim kim kime galip gelecek.

İkimiz de bu meydanda duralım,
Sen bana, ben sana darbe vuralım,
Çala çala şu kolları yoralım,
Görelim kim kime galip gelecek.

Aç defteri adlarımız okunsun,
Allah'a mı, şeytana mı yakınsın?
Çek kılıcı birbirine dokunsun;
Görelim kim kime galip gelecek.

Sal atın başını toz havalansın,
Baştan başa bu meydanı dolansın,
Giydiğimiz libas kana bulansın,
Görelim kim kime galip gelecek.

Gelsin orduların orduma karşı,
Nâra seslerinden sallarız arşı,
Görmemiş olsunlar böyle savaşı,
Görelim kim kime galip gelecek.

Ne yavuz nefissin bayrağın kara,
Bir günün gelecek düşersin dara,
Vaktinde derdine bir derman ara,
Görelim kim kime galip gelecek.

Fehmi der ki, buna çare bulurum,
Sanma ki karşında mağlup olurum;
Yerini yurdunu teslim alırım,
Görelim kim kime galip gelecek.

-94-

Bilmem senin bana garezin nedir?
Durmaz akıtırsın yaşımı felek.
Eğersin çehreni, bu nazın nedir?
Çekersin dört yana başımı felek.

Takdirle yazılmış böyledir kader,
Doldu yüreğime kan ile keder;
Her nereye varsam beraber gider,
Niçin bırakmazın peşimi felek?

Söylemem bir işin olmazsa aslı,
Bahtım karalanmış, yüreğim paslı,
Cihanda gülmedim, gezerim yaslı,
Tatlı yedirmedin aşımı felek.

Ummana karışır gönülün nehri,
İçmeyen ne bilir ayrılık zehri,
Her daim çektiğim hasretin kahri,
Attın gurbet ele taşımı felek.

Kurtulmaz, tükenmez ateş bıraktın,
Ne idi meramın, sinemi yaktın?
Yansın, viran olsun sarayın, tahtın;
Yoldun kirpiğimi, kaşımı felek.

Felaketten felakete uğradım,
Ah çekerek kara bağrım doğradım,
Dünya sana kalsın, gez adım adım;
Koymadın ağzımda dişimi felek.

Yaşım kırk dört oldu kesildi suyum,
Yılana, çıyana yurt oldu kuyum,
Uzanmaz kısalır gittikçe boyum,
Ayırmak istedin eşimi felek.

Fehmi der ki, gene dağlar yaz oldu,
Yayla, çayır çimen saplar saz oldu,
Bana derler bu dert sana az oldu,
Bir dem kaldırtmadın başımı felek.

-95-

Gezerken tesadüf ettim bir aya,
Dedim dön bu yana, dedi ki yok yok.
Bilmem huri midir, bilmem ki maya?
Dedim çık meydana, dedi ki yok yok.

Dedim baban kimdir, dedi ki Ömer,
Dedim belindeki, dedi ki kemer,
Dedim bu gerdan ne, dedi ki kamer,
Dedim göster bana, dedi ki yok yok.

Dedim elâ nedir, dedi gözümdür,
Dedim doğru nedir, dedi sözümdür,
Dedim yayla kimin, dedi bizimdir;
Dedim geldim sana, dedi ki yok yok.

Dedim pembe nedir, dedi gülümdür,
Dedim dudu nedir, dedi dilimdir;
Dedim ince nedir, dedi belimdir,
Dedim sar can cana dedi ki yok yok.

Dedim elma nedir, dedi yanağım,
Dedim bu köşk nedir, dedi konağım;
Dedim bu güzel kim, dedi çırağım,
Dedim gel yan yana, dedi ki yok yok.

Dedim bu ziya ne, dedi fenerim,
Dedim nerden aldın, dedi hünerim;
Dedim kırat geldi, dedi binerim,
Dedim git yabana, dedi ki yok yok.

Dedim çektiğim ne, dedi ki elem,
Dedim kaşların ne, dedi ki kalem;
Dedim bu yazı ne, dedi ki selâm,
Dedim ki ver bana dedi ki yok yok.

Dedim adın nedir, dedi Sırmalı,
Dedim ince belden, dedi sarmalı;
Fehmi der ki, doğru sana varmalı,
Dedim girme kana, dedi ki yok yok.

-96-

Derdim çoktur size diyem,
Bir ayrılık, bir yoksulluk.
Dinleyin beyan eyleyem,
Bir ayrılık, bir yoksuluk.

Beni ele hor gösteren,
Yar yüzünü zor gösteren;
Gen dünyayı dar gösteren,
Bir ayrılık, bir yoksulluk.

Aklımı başımdan alan,
Beni taştan taşa çalan;
Düşman kapısına salan,
Bir ayrılık bir yoksulluk.

Düzde yolumu şaşıran.
Yalçın dağlardan aşıran;
Çaresiz derde düşüren,
Bir ayrılık, bir yoksulluk.

Nefsin sözüne uyduran,
Ayağım taştan kaydıran;
Yol kesip kervan soyduran,
Bir ayrılık, bir yoksulluk.

Kara bağrım taş ettiren,
Gözlerimi yaş ettiren;
Dost ile savaş ettiren,
Bir ayrılık, bir yoksulluk.

Yaka yaka kül eyleyen,
Söyletip bülbül eyleyen;
Her kötüye kul eyleyen,
Bir ayrılık, bir yoksulluk.

Geceler uykusuz koyan,
Gündüzleri susuz koyan;
Dayan Fehmi buna dayan,
Bir ayrılık, bir yoksulluk.

Makaryos gelmez mi aklın başına,
Mertliğin var ise meydana gel gel,
Lânet yazılacak mezar taşına,
Küfürden vazgeç de imana gel gel.

İsa mı buyurdu sana bu işi,
Çıkarmadın kalbindeki teşvişi;
Neler kullanırsın ey mel'un kişi,
Dikkat et kurduğun pilana gel gel.

Yakar cehennemde bu inat seni,
Menzile yetirmez zayıf at seni;
Çeker işkenceye melanet seni,
Dönder de başını bu yana gel gel.

Sağır kulakların duymaz kelamı,
Koca dünya sana baki kala mı?
Züppe Yunanlara verme selâmı,
Türklerin başkanı arslana gel gel.

Kanlar akmasına sen sebep oldun,
Sahipsiz it gibi ortada kaldın;
Eline ne geçti hani ne buldun,
O yolu bırak da rahmana gel gel.

Niçin bu Rumlara sen fiti verdin,
Ey zalim kendini aynada gördün;
Kâfir oğlu kafir ne idi derdin?
Topla da aklını sen sana gel gel.

Zorun nedir döktün nice kanları,
İncitirsin melül mahzun canları;
Dinin yoktur ezdin, bozdun bunları,
Derdine bir derman bulana gel gel.

Müslüman ol, kâfir gitme buradan,
Affedecek belki seni yaradan;
Fehmi der, dine dön çekil aradan,
Yüce kitabımız Kur'an'a gel gel

-98-

Yana yana ateşlerde kül oldum,
Bir merhamet eyle, ey canım gel gel.

Evvel altın idim şimdi pul oldum,
Aşağı çok düştüm, sultanım gel gel.

Sinemden vuruldum yaram derindir,
Akmaya başladı al kanım, gel gel.

Biçtim tarlaları yığın eyledim,
Yellere savruldu harmanımı, gel gel.

Emek çektim, gayret gitti boşuna,
Kalmadı bir kalbur samanım, gel gel.

Şimdi ihtiyarlık çöktü serime,
Daha var mı yok mu zamanım, gel gel.

Bir bahçe yetirdim, gölgesi yoktur,
Kesildi orada gümanım, gel gel.

Lokman Hekim gelse çare bulamaz,
Belki senden ola amanım, gel gel.

Bu yokuşu çıkmaya yoktur takatım,
Kalmamış dizimde dermanım, gel gel.

Muhabbet suları kesildi arktan,
Al da küreğini, bağbanım, gel gel.

Kül oldu ateşim, çöktü yerine,
Kesildi göklerden dumanım, gel gel.

Fırsat elden gider, dönmez geriye,
Yandırma cismimi, cananım gel gel.

Bülbüller ötüşür seher vaktinde,
Dudu dillerine hayranım, gel gel.

İstersen gül, oyna; istersen ağla,
Okunur sabahtan fermanım, gel gel.

Fehmi der ki, oldum bir ufak tepe,
Baş ucuma bir taş, koyanım gel gel.

-99-

Benden alıp bana satma sözümü,
Eğer şairisen meydana gel gel,
Ben kendim bilirim kendi özümü,
Aşıklar divanı seyrana gel gel.

Namaz kılanlara atma Ali'miz,
Üçe alıp beşe satma Ali'miz;
Uzanıp küllükte yatma Ali'miz,
Eğer baykuş isen virana gel gel.*

Kendi yularını takma başıma,
Cüce boyun ile çıkma karşıma;
Ali fazla düşme benim peşime,
Döğüşmek istersen yabana gel gel.

Kimden öğrenmişsin sual sormayı?
Bilir misin pir katına varmayı?
El bağlayıp divanında durmayı,
Kışkırtmışlar seni dön bana gel gel.

Otuz iki farzı bil yavaş yavaş,
Bu nasıl kavgadır bu nasıl savaş;
Ezelden olmuşsun şeytana kardaş,
Bırak yakasını rahmana gel gel.

Utanırım sana sual sormaya,
Çıkmazsın düşme derin yarmaya;
Gücün yetmez zincirlerin kırmaya,
Yalvar kurtulasın imana gel gel.

Aslım evliyadır ara defteri,
O sana gösterir doğru haberi;
Benim sülalemde yoktur serseri,
Topla da aklını sen sana gel gel.

Elek sirim geçer senin elinden,
Allah'ın kelâmı çıkmaz dilinden;
Sana koku yoktur bağım gülünden,
Şöyle çekilelim bir yana gel gel.

Yazık o anaya seni doğurmuş,
Hak yolunda kulakların sağırmış;
Şeytanlar cem olup sana çağırmış,
Onlardan vazgeç de canana gel gel.

Gür'üm, gürler şimşek gibi çıkarım,
Vallah seni ateşlere yakarım;
Kulakların deler zencir takarım,
Kurtulmak istersen ormana gel gel.

Ali şairlikte bu mudur usûl?
Bu nasıl oyundur bu nasıl fasıl?
Domuz derisinden olur mu hasıl?
Sen de domuz ile yan yana gel gel.

Koçlar kuzuların karnını deler,
Şairler cihanı elekten eler,
Fehmi der ki, oğlum el bize güler,
Şairlikten bilen insana gel gel.

* Tımar ister isen kalk hana gel gel

-100-

Derin yaralara derman edesin,
Söyle, merhametin var ise güzel;
Melek misin, huri misin, sen nesin?
Söyle merhametin var ise güzel.

Bu kadar naz olmaz, dilberim, canım,
Vaktinde kaynamış kanına kanım;
Boyun eğmiş, sana bir yalvaranım,
Söyle, merhametin var ise güzel.

Ateş düşmüş, ben yanarım aşkına,
Öldür beni minnet etmem beş güne;
Çıkar beni sarayına köşküne,
Söyle, merhametin var ise güzel.

Atamam sevdayı bu garip baştan,
Gözüm görmez oldu kan ile yaştan;
Söz vermişim geri dönmem savaştan,
Söyle, merhametin var ise güzel.

Gelmişim bağına gireyim diye,
Gonca güllerini dereyim diye;
Hüsnü cemalini göreyim diye,
Söyle, merhametin var ise güzel.

Coşkun sular gibi çağlayıp geldim,
Gönlümü gönlüne bağlayıp geldim;
İşte huzuruna ağlayıp geldim,
Söyle, merhametin var ise güzel.

Yetmez mi yolunda çektiğim çile?
Bir kemer olayım, sar ince bele;
Billahi ben seni düşürmem dile,
Söyle merhametin var ise güzel.

Fehmi der ki, derdimizin dermanı,
Sırrını demenin geldi zamanı;
Bu mahzun gönlümün gitsin gümanı,
Söyle, merhametin var ise güzel.

-101-

Seherde bir güneş gördüm,
Her dertlere derman güzel.
Olan aklım ona verdim,
Boyu selvi revan güzel.

Boynunda zümrüt yaprağı,
Şeneltir gittiği dağı,
Sen olasın gülşen bağı,
Ben olayım bağban güzel.

Melektir yola gidişi,
Canları yakmaktır işi,
İnci gibi parlar dişi,
Kara kaşlar keman güzel.

Kamış gibi parmakları,
Kınalanmış tırnakları,
Altın küpe kulakları,
Yüzler şems-i taban güzel.

Saçları sırmanın teli,
Dudu gibi söyler dili,
Kemer bağlar ince beli,
Can içinde canan güzel.

Kaşları nergiz, gözleri,
Cihanı yakar sözleri,
Yastığım olsa dizleri,
Ben yatayım civan güzel.

Koynunda turunç memeler,
Göğsünde mavi düğmeler,
Seyran yerde gönül eğler,
Benler olmuş, mercan güzel.

Basmış on altı yaşına,
Sürmeler çekmiş kaşına,
Çık salın dağlar başına,
Ben de sana çoban güzel.

Gelmiş bir cennet bağından,
Sarsam solundan, sağından,
Buse alsam yanağından,
Söz ederler hemen güzel.

Bülbül gibi konmuş güle,
Aşığı yanında bile,
Fehmi düşmüş dilden dile,
Diler senden aman güzel.

-102-

Dağlar duman oldu ey deli gönül,
Yollara bakmanın zamanı değil.
Solmuş yayladaki kınalı sümbül,
Seyrana çıkmanın zamanı değil.

Erişti sonbahar bozuldu bağlar,
Soldu çayır çimen bozardı dağlar;
Geçip gitti devran sürdüğüm çağlar,
Sel gibi akmanın zamanı değil.

Yaş kemale erdi belim büküldü,
Kara bağrım yedi yerden söküldü;
Sakalım ağardı dişim döküldü,
Bıyığı bükmenin zamanın değil.

Eksildi duvarda günde bir taşım,
Sel gibi boşaldı gözümden yaşım;
Ben senden dertliyim nazlı kardeşim,
Bana dert dökmenin zamanı değil.

Melul mahzun durma karşımda benim,
Hep seni gördükçe sıkılır canım;
Yaralanmış göz göz olmuş her yanım,
Sinemi yakmanın zamanı değil.

Bu nasıl afettir yaktı canımı,
Yerden yere döktü kızıl kanımı;
Düşmanlar çevirmiş dört bir yanımı.
Kılıcı çekmenin zamanı değil.

Gideceğim yolda, düşman çok mudur?
Acep bana merhameti yok mudur?
Elindeki süngü müdür, ok mudur?
Bağrıma çakmanın zamanı değil.

Fehmi der ki, yolum yokuşa döndü,
Tütünüm kesildi, ateşim söndü;
Yüklerin cümlesi sırtıma bindi,
Altından kalkmanın zamanı değil.

-103-

Sana bir nasihat verem ilk önce,
Bir vefa bilmedik yardan uzak ol.
Sonunda ellere olma eğlence,
Derme güllerini, hardan uzak ol.

Zahirden söyleme söyle batından,
Irağa kaç her yaramaz hatundan,
Her taşı kaldırma çıkar altından,
Akrepten, çıyandan, mardan uzak ol.

Tut kolundan yerden kaldır düşkünü,
Yapacaksın cennetdeki köşkünü,
Yola çıkma zemherinin kış günü,
Tipiden, dumandan, kardan uzak ol.

Nefsini hor gör de, eli hor görme,
Yaramaz kimsenin yanında durma,
Tamu kapısından içeri girme,
Topla da aklını nardan uzak ol.

Helâl kazancına haramı katma,
Komşun hasta olsa kaygısız yatma,
Hayır yolu koyup şer yola gitme,
Esirge kendini şerden uzak ol.

Ziyade söyleme sözden almaza,
Tesir etmez kadir, kıymet bilmeze,
Yakın olma dedim söze gelmeze,
Hakikat görmemiş körden uzak ol.

Gidişatı bozuk ahir zamanın,
Akmasın boş yere kırmızı kanın,
Kast edecek olsa sana düşmanın,
Al savuş başını ordan uzak ol.

Fehmi der ki, sözüm gelmesin ağır,
Durmadan her daim dostunu çağır,
Eğer işitmezsen kulağın sağır,
Çekil git başımdan burdan uzak ol.

-104-

Gamlı gamlı ne gezersin,
Şen ol deli gönül, şen ol.
Niçin dünyadan bezersin,
Şen ol deli gönül, şen ol.

Ah çekip ağlama sakın,
Artar gittikçe merakın.
Gördüğüne olma yakın,
Şen ol deli gönül şen ol.

Bülbüller öter bağlarda,
Güller açacak çağlarda,
Çık gez koyu mor dağlarda,
Şen ol deli gönül, şen ol.

Yok mudur gayretin arın,
Ağlatmak mı beni kârın;
Gel düşünme derin derin,
Şen ol deli gönül, şen ol.

Devir döner böyle kalmaz,
Kimi yılar, kimi yılmaz,
Hepisi dengini bulmaz,
Şen ol deli gönül, şen ol.

Gece gündüz keder etme,
İstediğin yere gitme,
Alev alev yanıp tütme,
Şen ol deli gönül, şen ol.

İstediğin vermem sana,
Bunun için küsme bana,
Gezme divane divane;
Şen ol deli gönül, şen ol.

Âşık Fehmi özler seni,
Darıltmasın sözler seni,
Arzularız bizler seni,
Şen ol deli gönül, şen ol.

-105-

Yaş kemale erdi belim büküldü
Aklını başına al deli gönül.
Kurudu bostanım, suyum çekildi,
Şimdi melûl mahzun kal deli gönül.

Kesildi dumanım, ateşim yanmaz,
Söylerim sevgilim sözüme kanmaz,
Solmuş çiçeklerim, arılar konmaz,
Yoktur peteğimde bal deli gönül.

Nice Süleymanlar tahttan indiler,
Niceleri gelmez yola döndüler,
Niceleri bir mum gibi söndüler,
Kalmadı kimseye mal deli gönül.

Ne yana çektiysen geldim o yana,
Şimdi bu şerbetten iç kana kana,
Daha bel bağlayıp inanmam sana,
Bırak şu yakamı gel deli gönül.

Gezmediğim yeri gezdirdin beni,
Düşmanlar gürzüne ezdirdin beni,
Nihayet kendinden bezdirdin beni,
Başını taşlara çal deli gönül.

Bir zaman aşardın yüce dağları,
Şeneltirdin mor sümbüllü bağları,
Ara o günleri kıl zarı zarı
Sonsuz düşünceye dal deli gönül.

Kaçırma fırsatı gider elinden,
Ben daha çalamam senin telinden,
Taze gelin olsan sarmam belinden,
Değmezsin yanımda pul deli gönül.

Fehmi der ki, uslu musun, deli mi?
Vurdun örseledin gonca gülümü,
Nere gitsem bırakmazsın elimi,
Şimdi yaptığını bul deli gönül.

-106-

Takdiri ezelden yazılan yazı,
Bozulmaz demişler yavrum ne yapam;
Gerçek âşıkların manalı sözü,
Çözülmez demişler yavrum ne yapam.

Arzum yoktur daha bülbülde, gülde,
Gezer dolanırım sahrada, belde;
Dibi görünmeyen bulanık gölde,
Yüzülmez demişler yavrum ne yapam.

Avcılar gezdirir şahin kuşunu,
Kimse bilmez bu feleğin işini;
Bulam kaderimi ezem başını,
Ezilmez demişler yavrum ne yapam.

Yine gamlar bindi gamın üstüne.
Sargı mı yetişir emin üstüne,
Dedim yazı yazam suyun üstüne,
Yazılmaz demişler yavrum ne yapam.

Manâ vardır âşıkların sözünde,
Alev alev ateş yanar özünde;
Kayığa binmezsen suyun yüzünde,
Gezilmez demişler yavrum ne yapam.

Sinem seni delik delik delerim,
Bazen düşünürüm, bazen gülerim;
Ben derdimi eleklerden elerim,
Süzülmez demişler yavrum ne yapam.

Eksilmedi başım dumandan, kardan,
Yandı yürekciğim tükendi nârdan;
Âşıklar bezer mi hakiki yârdan?
Bezilmez demişler yavrum ne yapam.

Bir kuyuya bir taş atsa bir deli,
Çıkaramaz onu binlerce veli;
Koşma söylemeden Fehmi'nin dili,
Kesilmez demişler yavrum ne yapam.

-107-

Dostun elinden bir dolu,
Ya içerim, ya içemem.
Münkir almış sağı solu,
Ya geçerim, ya geçemem.

Kimse bilmez halim nice,
Ele gündüz, bana gece,
Kanadım yok, dağlar yüce;
Ya uçarım, ya uçamam.

Ayrı düştüm gönül hasta,
Kolum bağlı, başım yasta;
Gülüm kaldı deste, deste
Ya biçerim, ya biçemem.

Çekerim gönül derdini,
Gezdim, bulmadım merdini,
Bıraktım dostun yurdumu,
Ya göçerim, ya göçemem.

Duysam o yârin sesini,
Mis kokulu nefesini,
Mah yüzünden perdesini;
Ya açarım, ya açamam.

Bugün bana bir hal olmuş,
Gül benzim sararıp solmuş;
Dört yanıma düşman dolmuş,
Ya kaçarım ya kaçamam.

Yüzünü dönder bu yana,
Cefalar yapma bu cana;
İnci karışmış mercana,
Ya seçerim, ya seçemem.

Fehmi der ki, yüküm kumaş,
Bulmadım yanıma yoldaş,
Cebimizde kıymetli taş
Ya saçarım, ya saçamam.

-108-

On yıl hasta yatsam bir yan üstüne,
Daha baş ucuma gelme, istemem.
Yüz bin dert yükledin, derdin üstüne,
Derman olamı dersen, olma istemem.

Doğma üzerime güneş, ay olsan,
Atma pamuğumu kiriş, yay olsan,
İçmezsem bir katre kahve, çay olsan,
Boş kalsın bardağım dolma istemem.

Alırım hakkımı mahşer gününde,
Herkes kusurunu çeker sonunda,
Merhametten eser yoktur kanında,
Lokman olsan, çare olma istemem.

Devirdin şişemi içmeden önce,
Yoldun tüylerimi uçmadan önce,
Yırttın kumaşımı biçmeden önce,
Yarım arşın desen alma istemem.

Gözüm yok bağında bülbüller ötse,
Sağında, solunda sümbüller bitse,
Kızılırmak gibi yaşlarım gitse,
Uzatıp elini silme istemem.

Sonsuz bir murada erek demiştim,
Cennet kapısından girek demiştim,
Dostun cemalini görek demiştim,
Güldürmedin beni, gülme istemem.

Çaldın beni yere, kırdın belimi,
Dünyada her işten çektin elimi,
Her kime söylersem bilmez halimi,
Günahım çekmeden, ölme istemem.

Fehmi, gönlümüzün baharı geçti,
Bağıma, bahçeme sarılık düştü,
Ayrılık derdinden yüreğim pişti,
Halimden bilmesen, bilme istemem.

-109-

Bir nasihat edem dinlersen eğer,
Yırtıcı kaplana dostum diyemem.
Ne sümbüle değer, ne güle değer,
Ceddime kıyana dostum diyemem.

Söylerim gelince sözün sırası,
Silinir mi kara kalbin karası?
Bende ciğer, onda kuyruk yarası,
Zehirli yılana dostum diyemem.

Düşmüş millet birbirinin ardına,
Bilemeyiz içindeki derdi ne,
Neden hor bakarlar baba yurduna,
Nefsine uyana dostum diyemem.

Aldatır herkesi girer koluna,
Çekip almak diler kendi yoluna,
Ezelden düşmandır adem oğluna,
Mel'un-i şeytana dostum diyemem.

Ben yalan değilim, sözüm haklıca,
Herkesin gönlünde sırrı saklıca,
Fitnelik kullanır kendi aklınca,
Evvelki düşmana dostum diyemem.

Babama, dedeme kılıç çekip de,
Al kızıl kanını yere döküp de,
Durmuş yamacımda bıyık büküp de,
Oturup yan yana dostum diyemem.

Alıp silahını karşıma çıkmış,
Çekip darbesini hanemi yıkmış,
Körpe yavruları yetim bırakmış,
Canıma kıyana dostum diyemem.

Fehmi der ki, bilmek gerek bu kışı,
Başımıza getirdiler her işi,
Söylesem anlamaz bir ile beşi,*
Malımı çalana dostum diyemem.

* binde bir kişi

-110-

Vardım gurbet ele bağlandım kaldım,
Dolandım, çevründüm yol bulamadım.
Keder sardı beni, dalgaya daldım,
Derdimi dökecek kul bulamadım.

Gözümün yaşını yerlere döktü,
Bu gariplik benim belimi büktü,
Gurbette yoksulluk serime çöktü;
Harcayacak bir tek, pul bulamadım.

Şimdi dostum ağlar, düşmanım güler,
Gurbet kahrı bizi elekten eler,
Tahtalar, çiviler yanımı deler,
Üstüne yatacak, çul bulamadım.

Vardım gittim bir duvara dayandım,
Gurbet elin acısına boyandım,
Dolana dolana güneşte yandım,
Bir serin gölgeli, dal bulamadım.

Gittikçe yolumuz gider engine,
Fırsat düşmüş güzellere, zengine;
Deli gönül gamlandın mı sen yine?
Şu cura sazıma, tel bulamadım.

Düşündüm, taşındım yoktur dermanı,
Alamadım dost elinden fermanı;
Ne vakt gider bizim elin kervanı?
Koca bir at buldum, nal bulamadım.

Gurbete düşenin böyledir huyu,
Birer birer sayar günleri, ayı,
Bozulmuş değirmen kesilmiş suyu,
Düzen bulamadım, hal bulamadım.

Olur eşler, dostlar bize duacı,
Gurbet dedikleri zehirden acı,
Fehmi der ki, bekârlığın ilacı,
Kızdan da vazgeçtik, dul bulamadım.

-111-

Sekiz yüz liradır vereceğim var,
Ne ile ödeyem şaştım Allah'ım,
Ah çekip ağlasam, el beni kınar,
Borçlular eline düştüm Allah'ım.

İki göz ev için borçlandım böyle,
Ben kime diyeyim halimiz şöyle,
Senin lütfun azim, bir yardım eyle,
Yandım alev alev, piştim Allah'ım.

Ben kendi elimle düştüm tuzağa,
Nasıl kaçam borçlulardan uzağa;
Dilerim üstüme bir güneş doğa,
Kaynar sular gibi coştum Allah'ım.

Çalışanım yoktur, tutsun elimi,
Sen bilirsin benim cümle halimi;
Bozdu düzenimi, kırdı telimi,
Borçlular tasından içtim Allah'ım.

Bir sebep halkeyle bu işe nolur,
Bizim derdimize kim çare bulur?
Kara bağrım yanar, yanar kül olur,
Dünyada her şeyden geçtim Allah'ın.

Kul borcu dediler, ne kadar çetin,
Gürz ile yıkılmaz kalesi metin,
Sana yalvarırım ben sıtkı bütün,
Fehmi der ki, borçlu düştüm Allah'ım.

-112-

Ben seni sevmişim ezel ezeli,
Düşürme sen beni dile sultanım.
Terk edemem senin gibi güzeli,
Olayım kapımda köle sultanım.

Geceli, gündüzlü durmaz feryadım,
Bir zaman dünyada söylensin adım;
Mahşere mi kalır bilmem muradım,
Yetmez mi çektiğim çile sultanım?

Gökleri sallasın çıkan avazım,
Ezelden yazılmış, karadır yazım,
Budur efendime benim niyazım,
Ayın on beşinden âlâ sultanım.

Salınıp naz ile karşımda durma,
Gamzen oklarını sineme vurma;
Havalar soğuktur meydana varma,
Verme saçlarını yele sultanım.

Dişlerin incidir, leblerin kaymak,
Var mıdır dünyada güzelden doymak;
Birer birer seçip olur mu saymak?
Benzer zülüflerin tele sultanım.

Gönülden seversen yâr beni beni,
Sakın incitmesin har beni beni;
Bebek niyetine sar beni beni,
Al da Şam kutnuya bele sultanım.

Fehmi der ki, derde derman isterim,
Şahımın elinden ferman isterim;
Bir ava çıkacak zaman isterim.
Daldı mı turnalar göle sultanım.

-113-

Vakt-ı seher elvan elvan aşılan,
Güllerden derdime derman ararım;
Bâd-ı saba sana selâmlar olsun,
Yellerden derdime derman ararım.

Yanmış ciğerimin köşesi yanmış,
Bir değil, bin türlü derde boyanmış,
Dolu yağmış dağa, sular bulanmış,
Sellerden derdime derman ararım.

Ne hasta bıraktım, ne sağ bıraktım,
Ne bahçe bıraktım, ne bağ bıraktım;
Ne sahra bıraktım, ne dağ bıraktım,
Bellerden derdime derman ararım.

Semerkant, Buhara gezebilirsem,
Münkirin başını ezebilirsem;
Eğer ki kol atıp yüzebilirsem,
Göllerden derdime derman ararım.

Ben ağlarım, ben sızlarım kime ne?
Sorarım halimi çayır, çimene,
Diyar diyar gidip, insem Yemen'e;
Çöllerden derdime derman ararım.

Açılmaz boyuna gözlerim yastan,
Yazarım dizerim koşarım destan;
Ne Mısır bıraksam, ne Arabistan,
İllerden derdime derman ararım.

Dermansız dert yoktur, gayret edersem,
Kurtulurum başımı alıp gidersem;
Dost, düşman demeyip sırrımı versem,
Dillerden derdime derman ararım.

Fehmi der ki, dumanlıdır, karlıdır,
Yürekteki neş'e midir, nâr mıdır?
Benim gibi daha yanmış var mıdır?
Küllerden derdime derman ararım.

-114-

Dolaştım gurbeti bir baştan başa,
Kendime münasip bir han ararım.
Derdin nedir diye sordum baykuşa,
Dedi sığınacak viran ararım.

Bir yâr için gurbet ele düşmüşüm,
Aşkın şarabını tas tas içmişim;
Bu yolda can ile serden geçmişim,
Cansız bedenime bir can ararım.

Özü gayet doğru, sözü tatlılar,
Cümlesi silâhlı nur kanatlılar;
Geldiler karşıma Arap atlılar,
Yarışa çıkacak meydan ararım.

Gezer dolanırım garibim diye,
Attı buralara nasibim diye;
Ağlarım sızlarım tabibim diye,
Tazelendi derdim lokman ararım.

Gülmedim dünyada gezip nam ile,
Geçirdim ömrümü serencam ile;
Doldurdum yükümü bütün gam ile,
Yürek yarasına derman ararım.

Gönümün sarayı oldu haraba,
Eğildim yüzümü sürdüm turaba;
Açtım defterleri baktım her baba,
O dostun elinden ferman ararım.

Çöksem dağ başına boz duman gibi,
Yarsam kayaları pehlivan gibi;
Gitsem Kaftan Kafa Süleyman gibi,
Canımdan kıymetli canan ararım.

Fehmi der ki, ben o bağın gülüyüm,
Yâr yüzünü görmemişim deliyim;
Dost köyünden geçen seher yeliyim,
Al yeşil sancaklı sultan ararım.

-115-

Bir kuş idi uçtu gitti dalından,
Gençlik senin kıymetini bilmedim.
Bir çare bulamam çıktı elimden,
Gençlik senin kıymetini bilmedim.

Bu garip yollarda bırakma beni,
Gördüm katar katar olmuş gideni,
Belki mahşer günü bulurum seni,
Gençlik senin kıymetini bilmedim.

İbadetle geçirmedim günleri,
Sevindirdim şeytanları, cinleri,
Reddeyleyip kovamadım onları,
Gençlik senin kıymetini bilmedim.

Bana zindan oldu cami, kapısı,
Girip bakamadım nedir yapısı,
Bize mi verilmiş dünya tapusu?
Gençlik senin kıymetini bilmedim.

Uzunca yollarda akşama kaldım,
Şaşırdım kendimi, dalgaya daldım,
Şimdi son deminde hasbıhal oldum,
Gençlik senin kıymetini bilmedim.

Ağardı saçlarım taze kar gibi,
Geceli, gündüzlü işim zar gibi,
Ecel durmuş yamacımda mar gibi,
Gençlik senin kıymetini bilmedim.

Fehmi şükür yoktur sende bu işler,
Gitsin içindeki olan teşvişler,
Irak olsun bizden bu zorlu kışlar,
Gençlik senin kıymetini bilmedim.

-116-

Bir bade verdim eline,
Aldanmışım aldanmışım.
Siyah zülfünün teline,
Aldanmışım aldanmışım.

Saçlarının sırmasına,
Ellerinin kınasına,
Düşmüşüm onun yasına,
Aldanmışım aldanmışım.

Göğsünde açılan güle,
Garip olan gelmez dile,
Ya nergize, ya sümbüle,
Aldanmışım aldanmışım.

Şeker gibi sözlerine,
Fincan gibi gözlerine,
Şu zamanın kızlarına,
Aldanmışım aldanmışım.

Hayran kalmışım huyuna,
Kaşlarındaki yayına,
O yarin selvi boyuna,
Aldanmışım aldanmışım.

Bak sinemin yarasına,
Ben düşmüşüm sırasına,
İki meme arasına,
Aldanmışım aldanmışım.

Aşkı yakar beni her dem,
Ölsem ondan vaz geçemem,
Susuzum bir su içemem,
Aldanmışım aldanmışım.

Sevmişim ezel ezeli,
Bırakamam o güzeli,
Elinde Fehmi'nin eli,
Aldanmışım aldanmışım.

Baba oğul bir masada içiyor,
Ben bu derdin hangisine yanayım.
İman çıkmış dağdan dağa kaçıyor,
Ben bu derdin hangisine yanayım.

Rakının, şarabın hoş mudur tadı,
Nerde kaldı Ahmet, Muhammed adı,
Sarmış dört tarafı cin ile cadı,
Ben bu derdin hangisine yanayım.

Babalar oğula sunar şarabı,
İyi olmaz yıkık gönül harabı,
Bir gün gelir görülecek hesabı,
Ben bu derdin hangisine yanayım.

O bizi yarattı ipekler gibi,
Analardan doğduk çiçekler gibi,
Bu yoldan çıkmanın nedir sebebi,
Ben bu derdin hangisine yanayım.

Küçüğü büyüğü uymuş şeytana,
Ne diyem ki bunlar Hakk'tan utana,
Sahip gerek şu sevgili vatana,
Ben bu derdin hangisine yanayım.

Çalmak, çırpmak içimizde yer aldı,
Ziyade üfleme ateş kor aldı,
Gün öğleyi geçti, vakit daraldı,
Ben bu derdin hangisine yanayım.

Şu dağdan aşar mı olmazsa boru?
Bindi sırtımıza yüklerin zoru,
Gelmesin yanıma sağırı körü,
Ben bu derdin hangisine yanayım.

Fehmi'nin sözünden alan olur mu?
Çağırsam yanıma gelen olur mu?
Hiç kardeş kardeşe yılan olur mu?
Ben bu derdin hangisine yanayım.

-118-

Gençlik derler geldi gitti,
Bilemedim bilemedim.
Yürek yandı yandı tüttü,
Bilemedim bilemedim.

Çaldı geçti yeller gibi,
Tezce soldum güller gibi;
Gözyaşlarım seller gibi,
Silemedim silemedim.

Garip yolcu yolda durur,
Bal arısı balda durur;
Dağlar dosta dalda durur,
Delemedim delemedim.

Söylemeyin içim dolmuş,
Gönül bahçelerim solmuş;
Duydum yavrum hasta olmuş,
Gelemedim gelemedim.

İşte, bardak işte fincan,
İçi dolu inci, mercan;
Ben özüme lâyık bir can,
Bulamadım bulamadım.

Çoban olup koyun güdek,
Yollar bağlı nere gidek?
Dedim, derdi taksim edek,
Bölemedim bölemedim.

Tutmadım atın gemini,
Sürmedim dünya demini;
Şu feleğin perçemini,
Yolamadım yolamadım.

Fehmi der ki, kes sözünü,
Çekemem bunca nazını;
Beş vakitin namazını,
Kılamadım kılamadım.

-119-

Bu nasıl kar idi başıma yağdı,
Ne küreyebildim, ne görebildim.
Doğacak güneşim karanlık doğdu,
Ne anlayabildim, ne sorabildim.

Bu nasıl yazıdır kara yazılmış,
Sam yeli dokunup güller bozulmuş,
Yollarıma derin kuyu kazılmış,
Ne kapatabildim, ne örebildim.

Bu nasıl arıdır baldan ayrılmış,
Kuş yuvayı bozup, daldan ayrılmış,
Düzeni yok, sazım telden ayrılmış,
Ne uydurabildim, ne kırabildim.

Bu nasıl kış idi üşüttü bağı,
Döktü başımdaki yeşil yaprağı,
Oturmuş karşıma Everest Dağı,
Ne deldirebildim, ne yarabildim.

Bu nasıl ırmaktır tersine akar,
Kor bir ateş düşmüş sinemi yakar,
Durmuş hain hain yüzüme bakar,
Ne saldırabildim, ne vurabildim.

Bu nasıl kayadır başıma çaldım,
Kötüler dilinde hasbihal oldum,
Haddi bilinmedik ummana daldım,
Ne denizi gördüm, ne kara gördüm.

Bu nasıl karardır yoktur kararım,
Hani kime olmuş benim zararım,
Kendime münasip bir yar ararım,
Ne getirebildim, ne sarabildim.

Fehmi der ki, dünya beni aldattı,
Dibi görünmedik göllere kattı,
Kalbimde bin türlü mihnet yarattı,
Ne eğlenebildim, ne varabildim.

Devir mi bozulmuş zaman mı azar,
Cinayet çoğaldı aman efendim.
Günde gazeteler cinayet yazar,
Nedir bu dertlere derman efendim?

Cinayetin çoğu kadın yüzünden,
Analar, babalar yıldı kızından,
Almaz kimse şairlerin sözünden;
Durmadan yazarız destan efendim.

Günden güne kan dökülür sel gibi,
Dolar çukur yerler olur göl gibi,
Ol bizi yaratmış gonca gül gibi
Etmişiz Allah'a iman efendim.

Aldanmış bu millet öğüde gitmez
Bin nasihat versen biri kâr etmez,
Elli yıl söylesek sözümüz bitmez,
Bunlara mı kalmış meydan efendim?

Kiminde tabanca, kiminde bıçak,
Bunların elinden ne yana kaçak?
Yoktur kanadımız havaya uçak,
Akar sular gibi, al kan efendim.

Açılmaz gözleri gaflete daldı,
Bunların ıslâhı Mevlâ'ya kaldı,
Hapishanelerde mahkûm çoğaldı;
Böyle mi buyurmuş Kur'an efendim?

Bu ne iştir, kardeş kardeşe kıyar,
Ne yazığı gelir, ne hatır sayar;
Çeker hançerini kalbime dayar,
Kapatmış gözünü duman efendim.

Acınır bu yolda giden yolcular,
Analar döğünür, yanar bacılar,
Fehmi der ki, yüreğimde acılar,
Bu yolda kan ağlar, cihan efendim.

-121-

Dedim güzel gel bu yola gidelim,
Dedi gitme yollar duman efendim.
Dedim güzel gel bir pazar edelim,
Dedi pulum yoktur, yaman efendim.

Dedim güzel koynunda ki gül nedir?
Dedi arif isen düşün, bil nedir.
Dedim güzel gerdandaki tel nedir?
Dedi aşıklara keman efendin.

Dedim güzel yanakların ay olmuş,
Dedi şaşkın, emeklerin zay olmuş.
Dedim güzel, kalem kaşlar yay olmuş,
Dedi derdin nedir, aman efendim.

Dedim güzel çiçeğisin baharın,
Dedi senin olmam harcetsen varın.
Dedim güzel, var mı başka bir yârın?
Dedi bildiklerin guman efendim.

Dedim güzel, al çarşafa girmiştin,
Dedi yiğit, beni nerde görmüştün?
Dedim güzel, kime gönül vermiştin?
Dedi bozulmuştur, zaman efendim.

Dedim güzel, pembe renkler alısın,
Dedi sende ince beller şalısın.
Dedim güzel, sandım oğul balısın,
Dedi doğru yazmış ferman efendim.

Dedim güzel, olgun kiraz leblerin,
Dedi kim öğretti, nedir haberin?
Dedim güzel lebb-i şeker her yerin,
Dedi dertlilere derman efendim.

Dedim güzel, Fehmi der ki gülümsün,
Dedi sen de benim şen bülbülümsün.
Dedim güzel, ağzımdaki dilimsin,
Dedi şüphe yoktur, inan efendim.

-122-

İftar sofrasının geldi zamanı,
Hele yemekleri sayın efendim;
Salla da kaşığı verme amanı,
Yoğurtlu çorbadan koyun efendim.

Pirinç pilavları gelsin meydana,
Biraz da kızartma çıksın beyana;
Hele makarnayı kaldır bir yana,
Biraz da türlüden yeyin efendim.

Hani nerde kaldı yaprak sarması,
El bağlayıp karşısında durması;
Sizden istediğim biber dolması,
Bundan da mideye koyun efendim?

Kadınbudu köfte nerede kaldı,
Buradaki baklavayı kim aldı?
Şimdi de gönlümüz börekte kaldı,
Az yemeyin iyice doyun efendim.

Hani gelmedi mi balınan kaymak,
Hiç olur mu daha bunlara doymak;
Acep sütlü aşa olur mu kıymak,
Onun meclisine uyun efendim.

Karnıyarık gelsin sofra başına
Bakar mıyız daha gözü yaşına;
Buyurun biraz da bulgur aşına,
Eğmeli bulgura boyun efendim.

Koyuldu tabağa şeftali, üzüm,
Kimsenin hakkı yok hepsi de bizim;
Kavun, karpuz benim her iki gözüm,
Birer de elmadan soyun efendim.

Soframıza bal armudu getirin,
Tez olun da beyaz erik yetirin;
Şu Fehmi'nin sözlerini bitirin,
Yazın her tarafa yayın efendim.

-123-

Senin aşkın ile dağlandım yâr yâr,
Verdiğin sözlerden cayma sevdiğim.
Allah bilir muhabbetim sende var,
Sırrımı ellere yayma sevdiğim.

Olurun olmazın sözüne kanma,
Beyhude tutuşup ateşe yanma;
Her yakın olanı dost olur sanma,
Yabancı yollara kayma sevdiğim.

Yazsam kalem ile baş olmaz derdim,
Aklımı, fikrimi ben sana verdim;
Bugün güzelimi tenhaca gördüm,
Münkirin sözüne uyma sevdiğim.

Bir elinde gül var, birinde susam,
Bugün nazlı yâra arkadaş olsam;
Kati cevap ver ki ümidim kesem,
İşi sallantıya koyma sevdiğim.

Sana söyleyemem müşkül halim var,
Ben bilirim dost elinde elim var;
Şu dünyada ayrılık var, ölüm yar,
Acı haberimi duyma sevdiğim.

Birden karışırım esen yellere,
İlkbahar ayında coşkun sellere;
Çekilir giderim gurbet ellere,
Geçen günlerini sayma sevdiğim.

Ben gidersem kara yaslar bağlama,
Allah için ciğerimi dağlama;
Yamacımda melûl, mahzun ağlama,
Yürek yarasını oyma sevdiğim.

Bilirsin gönülden severim seni,
Koymuşum uğruna baş ile teni;
Fehmi der ki, unutursan sen beni,
Dünya muradına doyma sevdiğim.

-124-

Bugün arzuladım ben bir güzeli,
Salınıp karşıma gele sevdiğim.
Gönülden bağlıyım ezel ezeli,
Olayım kapında köle sevdiğim.

Sırma saçlar omuzuna dökülür,
Gören âşıkların beli bükülür;
Kara bağrım yerciğinden sökülür,
Çektirme bu kadar çile sevdiğim.

Leblerin mezeli, boyun bir çınar,
Cemalini gören mum gibi yanar;
Bulamazsın benim gibi sadık yâr,
Dünyayı elekten ele sevdiğim.

Bulanık sel gibi dört yana akma,
Beni fazla yaktın elleri yakma;
Kaldırıp peçeni meydana çıkma,
Düşürme kendini dile sevdiğim.

Gözler ahu gözü, kirpikler oktur,
Bir tane mi geldin emsalin yoktur?
Böyle güzellerin düşmanı çoktur,
Korkarım geçersin ele sevdiğim.

Ak göğsün üstünde bahar, yaz olur,
Gerdandaki zülüflerin saz olur?
Gül diyemem gülün ömrü az olur,
Benzetemem seni güle sevdiğim.

Âşık olan ayrılamaz eşinden,
Yüce yüce karlı dağlar başından;
Yetişelim turnaların peşinden,
Karışıp gidelim yele sevdiğim.

Fehmi der ki, bunda bize yol yoktur,
Çıkarttım keseyi para, pul yoktur;
Derdimi dökecek sadık kul yoktur,
Haydi gidek bizim ele sevdiğim.

-125-

Bu kadar yükünü tepeye yığma,
Ne dilersen öyle yapam güzelim;
Huzuruna geldim geriye kovma,
Ne dilersen öyle yapanı güzelim.

Sen bana sultansın ben sana köle,
Böyle merhameti savurma yele;
Katam mı kendimi bulanık sele?
Ne dilersen öyle yapam güzelim.

Öpmem mi istersin elden, ayaktan,
Söyle ki dökülsün şeker dudaktan;
Ay gibi karşıma geldin sabahtan,
Ne dilersen öyle yapam güzelim.

Mevlâ'yı seversen yaşmağın kaldır,
Kız mı gelin misin gel bana bildir:
Eğer maşuk isen âşığın güldür,
Ne dilersen öyle yapanı güzelim.

Cemalin huridir, bakışın melek,
Civanım güldür ki beraber gülek;
Gel bu aşkımızı yarıya bölek;
Ne dilersen öyle yapanı güzelim.

Tatlı olur güzellerin sohbeti,
Bize veren vermiş bu muhabbeti;
Çektirme âşığa bunca mihneti,
Ne dilersen öyle yapam güzelim.

Leblerinden akan şerbet mi, bal mı?
Giydiğin kaftan mı, fistan mı, şal mı?
Benden istediğin yeşil mi, al mı?
Ne dilersen öyle yapam güzelim.

Fehmi der ki candan severim seni,
Yeter, taştan taşa çaldığın beni;
Elbette seversin seni seveni,
Ne dilersen öyle yapam güzelim.

-126-

Yapma bana böyle Allah âşkına,
Öyle bir tarakta bezim yok benim.
Bunları duyunca döndüm şaşkına,
Gayri kimselerde gözüm yok benim.

Ben Hakk'a doğruyum bilmeyen bilmez,
İlkinden ağlayan sonunda gülmez;
Aslan yatağına tilkiler gelmez,
Kör şeytana bağlı özüm yok benim.

Bazen şimşek çakar, bazen gök gürler,
İsnat çoğalınca sarsılır yerler;
Ayırmak istemiş bizi münkirler,
Düşmanın sözüne sözüm yok benim.

Yoldan sapmam gark etseler altuna,
Yüzü kara varmam Hakk'ın katına;
Girince bel* olur toprak altına,
Dost yanında kara yüzüm yok benim.

Salim küçük sokaklarda döğülür,
Mahzun olur dilden dile söğülür;
Annesiz kalanın boynu eğilir.
Nasıl ciğerimde sızım yok benim.

Bende hile yoktur, melekler tanık,
Cümlemiz yatarız, onlar uyanık,
Yüreğimin başı derinden yanık,
Eğri giden yolda izim yok benim.

Babasız büyüdüm, el kahrı çektim,
Durmadan gözümün yaşını döktüm;
On bir yıldır bağa bir fidan diktim.
Ondan başka dal nergizim yok benim.

Fehmi der ki, Sultan sakın ağlama,
Od bırakıp yüreğimi dağlama;
Ali söze geldi, kara bağlama,
Haber anlatacak sazım yok benim.

* pul

-127-

Biraz ahvalımdan bahseyliyelim,
Bin deve alırdı her hanım, benim.
Eski dertlerimi size diyelim,
Çekilir gelirdi kervanım benim.

Halep'ten gelirdi, türlü kumaşım,
Hep bütün madendir toprağım taşım;
Terkeyledi beni eşim yoldaşım,
Akar gözlerimden al kanım benim.

Ardım Sarıçiçek, önüm Göldağı,
Bir yanım Berenge bahçesi bağı,
Ulupınar, yiğitlerin durağı;
Dolar boşalırdı meydanım benim.

Bende yetişmişti yüzlerce paşa,
Keskin nüfuzları geçerdi taşa,
Birinden bir fayda görmedim hâşa;
Eksilmez başımdan dumanım benim.

Köyler kaza oldu beni geçtiler,
Evlâtlarım terkeyleyip geçtiler;
Her birisi bir tarafa göçtüler,
Issız kaldı bağım bostanım benim.

Eski bir beldeyim yaram derindir,
Elbet ey'olurum Allah kerimdir,
Cennet gibi bağım bahçem serindir;
Burcu burcu kokar her yanım benim.

Arapgir demişler benim adıma,
Doymak olmaz sularıma, tadıma,
Erişmek isterim öz muradıma;
Gitsin içimdeki gümanım benim.

Vilâyet olmayı gönlüm arzular,
Silinsin alnımdan kara yazılar,
Size yalvarırım ulu gaziler;
Söylensin her yerde bu şanım benim.

Hasret acısına, ben de boyandım,
Evvel uyumuştum biraz uyandım,
Benden büyük babalara dayandım,
Doğrudur Allah'a imanım benim.

Ne bir fabrikam var ne de bir tiren,
Ulu devlet bulur bu günü gören,
Menderes Bey her tarafa nam veren;
Böyle mi geçecek zamanım benim?

Namık Gedik çok severim ben sizi,
Allah için, mahzun koymayın bizi,
Sefil Arapgir'in yoldadır gözü;
Adnan Menderes'tir, öz canım benim.

Beni seven evlât benden ayrılmaz,
Bilirsem sözüme kimse darılmaz,
Karataş yorulur, Fehmi yorulmaz;
Okunur dillerde destanım benim...

-128-

Bu ne sevdadır bilemem,
Başımdadır yelim benim;
Eller güler ben gülemem,
Doğrulmamış belim benim.

Sensin yüce padişahım,
Göklere yükselir ahım;
Dağlardan ulu günahım,
Nasıl olur halim benim.

Dolu dövmüş, karsalamış,
Yel dokunmuş örselemiş;
İnce elekten elemiş,
Soldu gitti gülüm benim.

Sararıp döndüm yaprağa,
Girmedim sümbüllü bağa;
Dört yavru koydum toprağa.
Cennette bülbülüm benim.

Bir gün gelir suyum kurur,
Alıcım karşımda durur;
Ok ile sinemi vurur,
İner gider selim benim.

Kader yapışmış peşimden,
Ayrıldım yaren eşimden,
Hak bilir ki her işimden,
Üzülmüştür elim benim.

Talih yakamdam sarılmış,
Cümle dert bana verilmiş;
Düzen yok, sazım kırılmış,
Hiç öter mi, telim benim?

Fehmi der ki, vay canına,
Bakma dünyanın sonuna;
Al Eyyub'u göz önüne,
Şükrün kesme dilim benim.

-129-

Deli gönül coştu yine,
Başımdadır duman benim.
Yüce dağlar aştı yine,
Halim oldu yaman benim.

Bir dolu verdiler bana,
Nuş eyledim kana kana;
Ey tabibim geldim sana,
Bul derdime derman benim.

Bir dost için yola düştüm,
Aşkın badesinden içtim;
Can ile serimden geçtim,
Yâr yoluna kurban benim.

Muhabbettim onda kaldı,
Beni bu sevdaya saldı;
Aklımı başımdan aldı,
Bir kaşları keman benim.

Yüreğimde derin yare,
Hekim gerek bunu sara;
Bulur mu derdime çare?
Acep gelse Lokman benim.

Bu yolda verem canımı,
Uğrunda dökem kanımı,
Tek bulayım cananımı,
Olur mola meydan benim.

Düşmeliyim çölden çöle,
Karışayım kaba yele,
Derdimi dökemem ele;
Arım gitmiş, kovan benim

Deli miyim, uslu muyum?
Bir yüreği paslı mıyım?
Kimse bilmez yaslı mıyım,
Halimden yok soran benim.

Fehmi der, kalbimde gizli,
Hak yanında geçer sözlü,
Delilimdir kamer yüzlü;
Mürşidimdir Kur'an benim...

-130-

Bir dilberin divanesi olmuşum,
Ben Kerem'im, Aslı Hanım var benim.
Senin için sararmışım solmuşum,
Halime merhamet eyle, yâr benim.

Arzuladım bugün yâre gitmeyi,
Yollarında, yanıp yanıp tütmeyi;
Bülbül olup, bahçesinde ötmeyi,
Gidecek yoluma, yağmış kar benim.

Kolay değil bu dağlardan aşması,
Nazlı yârin peşi sıra koşması;
Sular gibi kaynayıp da coşması,
Köpürüp taşamam, yerim dar benim.

Sen bir yanda kaldın, ben de bir yanda
Senin aşkın gezer damarda, kanda;
Bu sevgi bulunmaz değme insanda,
Od düşmüş bağrıma, tez yanar benim.

Yine ferman gelmiş dostun elinden,
Aldım haberini seher yelinden;
Tutamazsam saçlarının telinden.
Yakar gider, yüreğimi nâr benim.

Güzellik sendedir, çıkma seyrana,
Kaldırıp peçeni, gelme meydana;
Mecnun olup düştüm dağa, yabana,
Sensin elimdeki, bütün kâr benim.

Gül dalında gezer bülbülün hası,
Gül solunca bağlar karalı yası;
Herkesin de vardı yurdu, yuvası,
Yuvasız kalmışım, işim zar benim.

Fehmi der ki, söylenecek adımız,
Mahşere mi kaldı bu muradımız?
Bizden kaçar yârenimiz, yâdımız,
Güller gitti, dört tarafım hâr benim.

-131-

Havalandı gönül kuşu,
Çeker giderim, giderim.
Gözlerimden kanlı yaşı,
Döker giderim, giderim.

Kimi yoksul, kimi zengin,
Ben değilim senin dengin;
Sular gibi engin, engin,
Akar giderim, giderim.

Tepelerden indim düze,
Böyle demiş kader bize;
Ben burada kalmam size,
Çıkar giderim, giderim.

Uzak olayım gözünden,
Usandım çirkin sözünden;
Şimşek gibi gökyüzünden,
Çakar giderim, giderim.

Yavrularım daha körpe,
Yolumuz uğradı sarpa;
Hatıra bir avuç arpa,
Eker giderim, giderim.

Bulamadım kolayını,
Özlerim bahar ayını;
Eski gönül sarayını,
Yıkar giderim, giderim.

İster cin ol, ister peri,
Belki daha dönmem geri;
Beni candan sevenleri,
Yakar giderim, giderim.

Fehmi, ümit kesme Hak'tan,
Seni var eyledi yoktan;
Akar gözüm yaşı çoktan,
Tıkar giderim, giderim.

-132-

Ben arifim, ben aşığım diyenler,
Sözüme karşılık cevap isterim.
Çıkıp da meydanda dava kılanlar,
Sözüme karşılık cevap isterim.

Ol kimdir ki, alemleri nûr etti?
Ol kimdir ki, kayguları dûr etti
Ol kimdir ki, düşmanını kör etti?
Sözüme karşılık cevap isterim.

Ol kimdir ki, dergâhından sürüldü?
Ol kimdir ki, öldü öldü dirildi?
Ol kimdir ki, uzun bir dert verildi?
Sözüme karşılık cevap isterim.

Ol kimdir ki, Kaf'tan Kaf'a dolaştı?
Ol kimdir, hükmedip tahta ulaştı?
Ol kimdir, gemisiz deryalar geçti?
Sözüme karşılık cevap isterim.

Ol kimdir ki, çeşmi dinmedi yaştan?
Ol kimdir ki, deve çıkardı taştan?
Ol kimdir ki, zarar görmez ataştan?
Sözüme karşılık cevap isterim.

Ol kimdir, söyledi doğmadan ezel?
Ol kimdir, bağına düşmemiş gazel?
Ol kimdir, cihanda bir tane güzel?
Sözüme karşılık cevap isterim.

Ol kimdir, kavmini terkedip kaçan?
Ol kimdir, at ile göklerden uçan?
Ol kimdir ki, yalçın dağda yol açan?
Sözüme karşılık cevap isterim.

Fehmi der ki, fehmedemem bu işi,
Nedendir bilinmez devenin dişi?
Niçin ağır olmuş dağların kışı?
Sözüme karşılık cevap isterim.

-133-

Gece gündüz dost aşkına,
Düşmüş yananı severim.
Çıkmış risalet köşküne,
Canı cânanı severim.

Kayguları dûr eyleyen,
Dört yanımı sur eyleyen;
İmanımı nûr eyleyen,
Vâzı, Kur'an'ı severim.

Dört yârdan ayrılma diyen,
Şeker gibi söz söyleyen;
Din yolunda cengeyleyen,
Şah-ı Merdanı severim.

Derin yara oyulur mu?
Derdime dert koyulur mu?
Kokusundan doyulur mu?
Gülü reyhanı severim.

Âşkı benim bağrım ezer,
Kimi bilir, kimi sezer;
Saf ü saf cennet de gezer,
Huri gılmanı severim.

Bu yola koymuş başını,
Döker gözünden yaşını;
Salmış dünyanın peşini,
Öyle bir canı severim.

Yoktur sözlerimde yalan,
Var mı burda baki kalan?
Cümle derde derman olan,
Ben o Lokman'ı severim.

Fehmi der söz verdik ezel,
Düşmemiş bağına gazel;
İsmi güzel, cismi güzel,
Âli Sultanı severim.

-134-

-Ahmet'ten Emine'ye mektup-

Ah çekip ağlama nazlı Emine,
Burada işlerim bitti, gelirim.
Yedi yıldır düştüm gurbet demine,
Arkadaşlar geçti gitti, gelirim.

Seveyim ağzında dudu dilleri,
Hayli demdir gezdir gurbet elleri;
Açıldı sılanın gonca gülleri,
Artık şen bülbüller öttü, gelirim.

Bekledin yolumu, varmadın ere,
Senin mertliklerin hep bana göre,
Ateşin dokundu kara ciğere;
Alev alev yandı, tüttü, gelirim.

Hasan, Mehmet geldi diye ağlama,
Lâle, sümbül güldü diye ağlama;
Bizim Ahmet öldü diye ağlama,
Yüreğime tesir etti, gelirim.

Ne mektup gönderdim, ne de bir selâm,
Gurbetin yolları hep dolam dolam;
Ellerim üşüdü tutmadı kalem,
Ahın semaları tuttu, gelirim.

Ben de pişman oldum yaptığım işe,
Bugün bize bilet vermedi gişe;
Bilmem sarhoş muyum elimde şişe,
Yedi sene vardı çattı,* gelirim.

Nerde kaldı bizim bağ ile bostan?
Ağlama, sevgili gözleri mestan,
Bundan kırk gün evvel yazdığın destan,
Ok gibi sineme battı, gelirim.

Fehmi der ki, Ahmet burada durma,
Kahve köşesinde bıyığın burma;
Yolcular kalkacak kendini yorma,
Bugün kara tiren yattı, gelirim.

* Nasıl bitti

-135-

Geceyi gündüze kat çalış dedim,
Gayret et, geride kalma kardeşim.
Çalışmakla biter cümle iş dedim,
Kendini yerlere çalma kardeşim.

Eğer âlim isen ilmini tanı,
Yoldan sapıp sevindirme şeytanı,
Kaldır avazını, doldur meydanı,
Namert ile yoldaş olma kardeşim.

Eğer derviş isen dosttan ayrılma,
Nasihat ettiğim söze darılma;
Dikenli çalıya gidip sarılma,
Boşuna belayı bulma kardeşim.

Eğer çiftçi isen yapış sabana,
Tembel olup düşme dağa, yabana;
Tacir isen zahmet verme çobana,
Kimseden intizar alma kardeşim.

Eğer tüccar isen arşına dikkat,
Mal verdiğin kimdir karşına dikkat;
Bağban isen suyun başına dikkat,
Bulanık suları salma kardeşim.

Eğer çoban isen döğme hayvanı,
Sinire kapılıp incitme canı;
Dost ile dost ol da öldür düşmanı,
Gaflet uykusuna dalma kardeşim.

Eğer kaptan isen kurtar gemini,
Niceleri sürdü dünya demini;
Varıp da yok yere etme yemini,
Bir kabdan bir kaba dolma kardeşim.

Zengin isen konuk dolsun odana,
Karşı gelir senin cümle kadana;
Fehmi der ki, el uzatma fidana,
Vakitsiz gülleri yolma kardeşim.

-136-

-Hasan Hüseyin Söyler'e-

Benden sual sorma işler müşkildir,
Böyle üçü beşten atma kardeşim.
Bir derdin var ise derdini bildir,
Bana karşı çalım satma kardeşim.

Adem baba önce dünyaya geldi,
Kendine eş olan Havva'yı buldu,
Zürriyet çoğaldı, bu dünya doldu,
Dert içinde dertler katma kardeşim.

Nuh'un zamanında gör neler oldu,
İman etmeyenler suda boğuldu,
Haniya onlardan eser mi kaldı?
Meri keklik gibi ötme kardeşim.

Bir zaman yaşadı Sultan Süleyman,
Nice kimselere vermedi aman,
Zaloğlu önünde eyledi iman,
Böyle eğri yola sapma kardeşim.

Ali kılıç çekti düşmana karşı,
Naralar vurdukça salladı arşı,
Yakup'un durmadı gözünün yaşı,
Toz dumanlar gibi tütme kardeşim.

İşte kan dökenler gözün önünde,
Neler olur bu dünyanın sonunda,
Sıkıntı mı vardır yoksa canında?
Kendini beyhude sıkma kardeşim.

Kureyş kavimleri puta taptılar,
Hamurdan, çamurdan ilah yaptılar,
Her birisi bir tarafa saptılar,
Yana yana böyle bitme kardeşim.

Bil ki nice şahlar tahtından indi,
Bundan nicesinin ocağı söndü,
Onların sarayı virana döndü,
Güvenip çürük ip tutma kardeşim.

Çoğu yeryüzünde atlar oynattı,
Çoğu kol sallayıp çalımlar sattı,
Sağ olanlar gezer, ölenler yattı,
Ölüm acısını tatma kardeşim.

Fehmi der ki, bunda kendini düşün,
İsterim akmasın gözünden yaşın,
Bir gün musallaya değecek başın,
Mermer taşa tohum ekme kardeşim.

-137-

Ben seni yarattım, bana kul diye,
Derse Rabbim, nasıl cevap vereyim?
Doğru çalış ol mâkamı bul diye;
Derse Rabbim nasıl cevap vereyim?..

Ben bir katre sudan halk ettim seni,
Ne ile besledin canı, bedeni,
Nefsine kul oldun, unuttun beni;
Derse Rabbim nasıl cevap vereyim?..

Sana farz eyledim savm ile salat,
Tutmadın, kılmadın, eyledin inat,
Hiç mi işlemedin hayır, hasenât?
Derse Rabbim nasıl cevap vereyim?..

Seni yaratmıştım ipekler gibi,
Anadan doğurttum, çiçekler gibi,
Doğrusunu söyle, gerçekler gibi,
Derse Rabbim nasıl cevap vereyim?..

Günahım çok, diye kaçma geriye,
Utanırsın, gelemezsin beriye,
Kılmıştım cenneti size hediye,
Derse Rabbim nasıl cevap vereyim?..,

Sana evlat verdim, sana mal verdim,
Sana ziynet verdim, sana al verdim,
Çiçek verdim, arı verdim, bal verdim,
Derse Rabbim nasıl cevap vereyim?..

Fehmi, huzurumda karadır yüzün,
İşitip kulağın, görmez mi gözün?
Daim gıybet idi dilinde sözün,
Derse Rabbim nasıl cevap vereyim?..

-138-

-Kıymetli kaymakamımız sayın
Mehmet Karasarlıoğlu'na saygılarımla-

Asla inkâr olmaz fedakârlığın,
Varol kazamızda Kaymakam Beyim.
Arapgir'e yeter senin verdiğin,
Varol kazamızda Kaymakam Beyim.

Muhabbetle karşıladın babayı,
Bin yaşasın dedi, yoksulu bayı;
Ne güzel şenelttin bizim kazayı,
Varol kazamızda Kaymakam Beyim.

Edirne'de, İstanbul'da, İzmir'de,
Senin eşin bulunur mu bir yerde?
Sıkı sarılmalı böyle bir merde,
Varol kazamızda Kaymakam Beyim.

Kazanın üstüne nûr gibi çöktün;
Her tarafa irfan tohumu ektin;
Mektepler açtırdın, bayraklar diktin,
Varol kazamızda Kaymakam Beyim.

Arapgir'li sizin ile övünsün,
Giderseniz feryat ile dövünsün;
Yüce vuslâtına eren sevinsin,
Varol kazamızda Kaymakam Beyim.

Halimizden bilen bir kaymakamsın,
Bedenin içinde bize bir cansın;
Sözüm gerçek, işitenler inansın,
Varol kazamızda Kaymakam Beyim.

Fehmi der ki, beyim gitme buradan,
Göndermiştir sizi bize Yaradan,
Engeller var ise gitsin aradan;
Varol kazamızda Kaymakam Beyim.

-139-

Gölden göle düştüm ördekler gibi,
El atacak dalım yoktur neyleyim.
Nice derin dalsam bulunmaz dibi.
Bir tarafa yolum yoktur neyleyim.

Güzeli, kötüyü onda seçmişler,
Herkes sevdiğine kaftan biçmişler,
Gördüm, dost elinden bâde içmişler,
Elimde bir dolum yoktur neyleyim.

Yayladan sürüler indi ovaya,
Akşam oldu kuşlar sindi yuvaya,
Çok çiçek topladım gitti havaya,
Peteğimde balım yoktur neyleyim.

Dostun cemalini uzaktan gördüm,
Yine tazelendi yüz oldu derdim;
Yârın odasına bir perde serdim,
Yeşilim var alım yoktur neyleyim.

Hasta olup yattım, sağ yan üstüne,
Ağlarım sızlarım bir can üstüne;
Yanarım tüterim cânan üstüne,
Ondan başka malım yoktur neyleyim.

Duydum ki sahrada ötüşür kazlar,
Bir birine girmiş şahinler, bazlar,
Vardım ki bir şehre çalınır sazlar,
Benim de kavalım yoktur neyleyim.

Seslendi arkadan, geri dön diye,
Bir ala at getirdi bana, bin diye;
Senin bu günlerin kara gün diye,
Bir cevaba halim yoktur neyleyim

Bülbülün gülü var gülden ayrılmaz,
Âşığın teli var telden ayrılmaz;
Kiminin * malı var maldan ayrılmaz
Fehmi der bir pulum yoktur neyleyim.

* zenginin

-140-

Aman Allah nedir benim çektiğim?
Gurbet eli geze geze yoruldum.
Han Aslıya benzer meri kekliğim,
Düğmesini çöze çöze yoruldum.

Dağlar duman olmuş, aşılmaz kardan,
Lezzet alamadım yazdan, bahardan;
Bir haber gelmedi vefasız yârdan,
Mektubunu yaza yaza yoruldum.

Deremedim güllerini has diye,
Kara giydim, bugün bana yas diye;
Toprak oldum üzerime bas diye,
Yâr yolunda toza toza yoruldum.

Boz bulanık seller gibi çağladım,
Ben meylimi bir yavruya bağladım;
Gece gündüz ah çekerek ağladım,
Gözyaşımı süze süze yoruldum.

Nazlı kokusunu alırım yelden,
Söylerim, inlerim, çalarım telden,
Ben ona meftunum cân ü gönülden,
Koşmasını dize dize yoruldum.

Aşık Garip oldum, sevdim Senem'i
Deli gönül sen köpürdün yine mi?
Katı taşlar ile döğdüm sinemi,
Kara bağrım eze eze yoruldum.

Bilinmez dünyada, derdim bilinmez,
Mendil yoktur çeşmim yaşı silinmez
Düştüm deryalara haddi bulunmaz,
Denizlerde yüze yüze yoruldum.

Yangın yerlerinde soğuk küller var,
Diken almış derilmemiş güller var;
Fehmi der ki derin derin göller var,
Dört yanında geze geze yoruldum.

-141-

Âlem-i mânâda bize göründü,
Nuh ile birlikte cananı gördüm.
Bütün yerler gökler nura büründü,
Gönüller derdine dermanı gördüm.

O'nun aşığıyım ezel ezelden,
O'dur cümle işimizi düzelden;
Nasıl vazgeçerim öyle güzelden,
Tutuşup aşkına yananı gördüm.

Yanıma gel diye çağırdı bana,
Doldu muhabbeti damarda kana;
Gözlerim karşımı dönmem bir yana,
Bu yola başını koyanı gördüm.

Düşmüştür sevgisi benim özüme,
Varsın kör desinler dünya gözüme;
Söylesem de bakan yoktur sözüme,
Böyle bir acayip zamanı gördüm.

Doğruluk nerdedir iman orada,
Kalıbı secdede, aklı nerede?
Ya alışverişte ya da parada,
Dillerden dökülen yalanı gördüm.

Düşmanı kayırıp dostu taşlama,
Hayırı bırakıp, şerre başlama;
Elinden geldikçe günah işleme,
Sağında solunda yazanı gördüm.

Söylerim geldikçe sözün sırası,
Söner içeride iman çırası;
Dolmuş kasaları dünya parası,
Malı çoğaldıkça azanı gördüm.

Fehmi ne düşersin bu derin derde,
Birisi hayırda biri de şerde;
Elvan elvan güller kokar seherde,
Bülbül yuvasını bozanı gördüm.

-142-

Niçin aldanırsın kendi sözüne
Fırsat elden gider ey gafil insan.
Düşüp gitme kör şeytanın izine,
Fırsat elden gider ey gafil insan.

Evvelin ne idi, sonun ne oldu,
Gelen mürsellerin hangisi kaldı?
Malı ile Karun toprağa daldı,
Fırsat elden gider ey gafil insan.

Seni var eyledi, bir damla sudan,
Dedi mabut benim sizi yaradan;
Göç edip gidersin bir gün buradan,
Fırsat elden gider ey gafil insan.

Yaptı Şeddat, cennetini görmedi,
Maksuduna muradına ermedi;
Ona bir dakika mühlet vermedi,
Fırsat elden gider ey gafil insan.

Seni var eyledi, bir damla sudan,
Dedi mabut benim sizi yaradan;
Göç edip gidersin bir gün buradan,
Fırsat elden gider ey gafil insan.

Kâfir düşman gelir karşında durur,
Belki seni kendisine uydurur;
Kapanır gözlerin, dudaklar kurur,
Fırsat elden gider ey gafil insan.

Niçin sarılırsın yalancı yâra,
Kucaklar o seni savurur nâra;
Vaktinde derdine bir derman ara,
Fırsat elden gider ey gafil insan.

Fehmi der ki, sözüm benim içindir,
Yürekte yara var, derdim içindir;
Kimse darılmasın kendim içindir,
Fırsat elden gider ey gafil insan.

-143-

Mor menekşe gibi yetişmiş, yetmiş,
Yükselmiş topraktan başı Leylâ'mın.
Gülşen bahçesinde bir fidan bitmiş,
Erişmiş on beşe yaşı Leylâ'mın.

Yüzünü göreli bağrım ezilmiş,
Çeşmim yaşı damla damla süzülmüş,
Sanırsın ki kalem ile yazılmış;
Gözünün üstünde kaşı Leylâ'mın.

Geldi mi Leylâ'mın baharı yazı,
Ne güzel çalınır her telden sazı,
Benzetmiş kendine turnayı, kazı,
Ötüşür köşkünde kuşu Leylâ'mın.

Sürmeli gözleri, saçı sırmalı,
İnce belden sıkı sıkı sarmalı,
Gide gide konağına varmalı;
Elmas, inci, saray taşı Leylâ'mın.

Yardımcımdır elimdeki teberim,
O dostun yoluna fedadır serim;
Vakıfım haline vardır haberim,
Artar seller gibi coşu Leylâ'mın.

Gerdanında sıra benler sayılmaz,
Gören aşık yatar yatar ayılmaz;
Yemekleri lezzetlidir doyulmaz,
Cennet taamıdır aşı Leylâ'mın.

Sular gibi kaynar kaynar taşarsam,
Yüce yüce karlı dağlar aşarsam,
Eğer ki yârimden ayrı düşersem,
Durmaz gözlerinin yaşı Leylâ'mın.

Bir dem ağlatırsa bir dem güldürür,
Hasbıhalim her kimseye bildirir;
Fehmi der ki, derdi beni öldürür,
Geçmezse elime peşi Leylâ'mın.

-144-

Sen burdan neler sormadın,
Zarardasın, zarardasın.
Sadaka, zekât vermedin,
Zarardasın, zarardasın.

Mahkûm eyledin paranı,
Dost ile bozdu aranı;
Derinden açtı yaranı,
Zarardasın, zarardasın.

Ucuz ucuz aldın malı,
Sattın pahalı pahalı;
Yok mu bunların vebalı?
Zarardasın, zarardasın.

Faiz yerdin, haram yerdin,
Cehennem var mı ki derdin;
Şimdi gözün ile gördün,
Zarardasın, zarardasın.

Komşuyu komşu bilmedin,
Dürüst bir namaz kılmadın;
Öğüde, söze gelmedin,
Zarardasın, zarardasın.

Desinlere kıldın namaz,
İşler işledin yaramaz;
Böyle doğruluk olamaz,
Zarardasın, zarardasın.

Demedi mi âlim sana?
Tanımadın baba, ana,
Nasıl geldin bu divâna,
Zarardasın, zarardasın.

Fehmi, sözün bir tanedir,
Gam çekersin çok senedir;
Gönlündeki derdin nedir?
Zarardasın, zarardasın.

-145-

Ey gönül, sabırda selâmet vardır,
Sabreyle ki selâmeti bulasın;
Ya bir hayır, ya bir alâmet vardır,
Sabreyle ki selâmeti bulasın.

Gece, gündüz ah çektiğin boşuna,
Bakan yoktur gözlerinin yaşına;
Eyüp peygamberi al da karşına,
Sabreyle ki selâmeti bulasın.

Açıp da kimseye deme derdini,
Bulamazsın bu zamanda merdini;
Artık çektin bu yaranın dördünü,
Sabreyle ki selâmeti bulasın.

Kimi hasta düşmüş yıllarca yatar
Öyle dertler var ki beterden beter;
Elbet böyle kalmaz bu günler biter,
Sabreyle ki selâmeti bulasın.

Neler geldi gitti Ademden beri,
Kimi hayır işler, kimisi şerri;
Yazıktır boş yere yordurma seri,
Sabreyle ki selâmeti bulasın.

Sual et göresin neler var elde,
Yaralı turnalar yüzemez gölde;
Niceleri helâk oldu bu yolda,
Sabreyle ki selâmeti bulasın.

Bu kadar gam yeme ömrüne zarar,
Benim nasihatim alana yarar;
Gün gelir mazlumun hakkını sorar,
Sabreyle ki selâmeti bulasın.

Uyan Fehmi uyan, başını kaldır,
Ne derdin var ise bizlere bildir;
Gel Allah aşkına nefsini öldür,
Sabreyle ki selâmeti bulasın.

İntizar eylesem kabul olur mu?
Geceli gündüzlü zarda kalasın.
Emrini tutmayan kadir bilir mi?
Şu geniş dünyada darda kalasın.

Yatasın yatasın yanın deline,
İsmin cismin bu cihandan siline;
Kasteyledin bağıdnaki gülüne,
Dikenler içinde harda kalasın.

Hiçbir yandan bir yardımcın olmasın
Tabipler derdine çâre bulmasın;
Dişin ışılayıp, yüzün gülmesin,
Garip garip bir kenarda kalasın.

Ağzından devamlı feryadın çıksın,
Yaş yerine gözlerinden kan aksın;
Sen benim içimde bitmez meraksın,
Tilkiye, çakala, kurda kalasın.

Demir diken olsun yattığın yatak,
Bu nasıl gayledir süpürüp atak;
Bin olmuş derdiniz, bin daha katak,
Kolay bulamaya, zorda kalasın.

Herkes gezer kazancında, kârında,
Benim için bugün de yok, yarın da;
Zemheri günleri, kış dağlarında,
Kesile yolların karda kalasın.

Allah için, zahmet verme bu kula,
Cevahir adımı değiştim pula;
Yılanlar, çıyanlar kabrine dola,
İşte böyle bir mezarda kalasın.

Sıkıntı içinde Fehmi'nin canı,
Küstürdün kendine canı, cananı;
Tanımazsın cehennemi, cinanı,
Cennet görmeyesin, nârda kalasın.

-147-

Sarı da bir, yeşil de bir, boz da bir,
İster alım olsun, ister olmasın,
Arapgir'in köylerinde, içinde
İster malım olsun, ister olmasın.

Karalar giyerim istemem ağı,
Ateşim eritir ovayı dağı,
Bir dal kayıştandır belimin bağı,
İster şahım olsun, ister olmasın.

Ben bir yar yoluna koymuşum seri,
Neylerim gümüşü, neylerim zeri,
Bunca serencamı çektikten geri,
İster pulum olsun, ister olmasın.

Bana veren vermiş derdi mihneti,
Gönül arzuladı yine gurbeti,
Verseler bir kadeh aşkın şerbeti,
İster balım olsun, ister olmasın.

Gönül bir asiyap dönmekte hele,
Yetmez mi bu kadar çektiğim çile?
Garip turna gibi karışsam yele,
İster yolum olsun, ister olmasın.

Gittikçe büyüdü yürekte tasam,
N'olur yâriminen tenhaca kalsam?
Alırım elime bir deste susam,
İster gülüm olsun, ister olmasın.

Halim nerde kalır şükreylemesem,
Geleni gideni fikreylemesem,
Allah'ın ismini zikreylemesem;
İster dilim olsun, ister olmasın.

Yollar selâmettir duman yoğusa,
Göçüm hazır benim, zaman yoğusa;
Fehmi der, beraber iman yoğusa,
İster ölüm olsun, ister olmasın.

-148-

Yeşil zümrüt olsa taşın toprağın,
İnanmam sözüne yalan dünyasın;
Lâle sümbül olsa bostanın, bağın,
Yürekten sokucu yılan dünyasın.

Sözüne uyanlar sana kul olur,
Sarı liraların geçmez pul olur;
Bir dem ere varır, bir dem dul olur,
Aldatıp aldatıp alan dünyasın.

Toprağını kızıl kanla yoğuran,
Her bir fenalığı sensin doğuran;
Son deminde gel gel diye çağıran,
Boşalıp boşalıp dolan dünyasın.

Du cihan güneşi Server'i nettin,
Canana can atan Çaryar'ı nettin,
Hasan'ı Hüseyin'i, Haydar'ı nettin,
Cümlesinden geri kalan dünyasın.

Açılmamış goncaları har eden,
Her daim işimi ahu zar eden;
Kocaman dağları beyaz kar eden,
Yeşil yaprakları solan dünyasın.

Binalar kurdurup saray yaptıran,
Sözüne gideni yoldan saptıran;
Sürüden koyunu kurda kaptıran,
Kurt olup koyuna dalan dünyasın.

Nice yuvaları dağıtıp yıkan,
Ayrılıp okunu sineme çakan;
Yaptığına gülüp geriden bakan,
Analar saçını yolan dünyasın.

Fehmi der ki, sen de kalmaz göçersin,
Ecel şerbetini tas tas içersin;
Almış kılıcını çeker biçersin,
Bir gün boynumuza çalan dünyasın.

-149-

Ne ağlarsın sefil bülbül,
Benim gibi gamlı mısın?
Sana derim nazlı sümbül,
Benim gibi gamlı mısın.

Dolaşırım köşe köşe,
Yürek yanar pişe pişe.
Boynu eğri mor menekşe,
Benim gibi gamlı mısın.

Yaşamadım güle güle,
Derde düştüm bile bile.
Baharda açılan lâle,
Benim gibi gamlı mısın.

Kader salladı püsküllü,
Muradım kaldı düğülü.
Kırmızı karanfil gülü,
Benim gibi gamlı mısın.

Denizde mi kaldı gemin?
Değil misin bizden emin
Güzel kokulu yasemin,
Benim gibi gamlı mısın.

Zülfün gerdana dolaşık,
Olmadı mı dosta aşık.
Sana derim ey sarmaşık,
Benim gibi gamlı mısın.

Bu dünyanın yok vefası,
Çoktur cevr ile cefası.
Duydun mu gece sefası,
Benim gibi gamlı mısın.

Fehmi gezer sora sora,
Sinesine vura vura.
Bahar geldi uyan Hıra,
Benim gibi gamlı mısın.

-150-

Bir seher vaktinde karşıma çıktın,
Doğru söyle, gelin misin, kız mısın,
Bırakıp odları sinemi yaktın,
Doğru söyle, gelin misin, kız mısın.

Göster cemalini çık da meydana,
Yüzüne bakması can katar cana.
Eğer merhametin var ise bana,
Doğru söyle, gelin misin, kız mısın.

Hüsnün göremedim, yüzünde perde,
Sual ettim, eşin yoktur bir yerde.
Sen beni bıraktın kurtulmaz derde,
Doğru söyle, gelin misin, kız mısın.

Mor çiçekler açmış al yanağında,
Çekilmiş bineğin yolun sağında;
Taze bir fidansın gönül bağında,
Doğru söyle, gelin misin, kız mısın.

Aşkın ile âşık oduna dağlandım,
Seher vakti bir güzele bağlandım,
Zevkle geldim, benim olacak sandım,
Doğru söyle, gelin misin, kız mısın.

Kaldır nikâbını yüzün göreyim,
Tel tel edip saçlarını öreyim;
Sen kız isen bir yâdigar vereyim,
Doğru söyle, gelin misin, kız mısın.

Ben kocadım ama gönül tazedir,
Bilirim ki senin âşkın bizedir;
Âşık olan yollarını gözetir,
Doğru söyle, gelin misin, kız mısın.

Fehmi der ki, adım oldu ihtiyar,
Bundan sonra olunur mu bahtiyar?
Bir ay gibi yamacıma çıktı yâr,
Doğru söyle, gelin misin kız mısın?

-151-

- Abdullah Yurtsever'e -

Biraz da lazoğlu olmaya çalış,
Kılıbık olmadan ne zevk alırsın?
Öğrenmek istersen ustana danış,
Kılıbık olmadan ne zevk alırsın?

Bu kadar hanımın emrine girme,
Soracak olursa sırrını verme;
Açılsa gerdanda gülünü derme,
Kılıbık olmadan ne zevk alırsın?

Âlem de bilsin ki lazoğlu sensin,
Kadınlar önünde pervane dönsün;
Erisin isterse, mum gibi sönsün,
Kılıbık olmadan ne zevk alırsın?

Yedi âlimleri oku da dinle,
Kadının dersini oradan belle,
Kızarsa, yüzüne çarpar bir sille;
Kılıbık olmadan ne zevk alırsın?

Silersin evleri, halayık mısın?
Kabı yıkamağa, sen lâyık mısın?
Bilmem sarhoş musun, yok ayık mısın?
Kılıbık olmadan ne zevk alırsın?

Gel yıkama çocukların bezini,
Alma sakın mantosunun tozunu;
Öylesi kadının görme yüzünü,
Kılıbık olmadan ne zevk alırsın?

İmsakten evveli uykudan kaldır,
İtiraz ederse üstüne saldır;
De ki, suyu getir kazana doldur,
Kılıbık olmadan ne zevk alırsın?

Durma karşısında, gürle göğ gibi,
Yıkılıp önünde olma peg gibi;
Ayır gözlerini zalim beg gibi,
Kılıbık olmadan ne zevk alırsın?

Sallama çocuğun salıncağını,
Eğerse yüzünü çek kulağını,
Yıkıp viran etme gönül bağını;
Kılıbık olmadan ne zevk alırsın?

Kadınlar her işi yaptırır sana,
Ders almak istersen gel bana bana;
Pehlivanlar gibi yürü meydana,
Kılıbık olmadan ne zevk alırsın?

Fehmi der ki, ben de bir lazoğluyum,
Kadınlara bir kıl ile bağlıyım;
Onların elinden kalbi dağlıyım,
Kılıbık olmadan ne zevk alırsın?

-152-

Uzağa kaçmalı, bundan uzağa,
Devir yalancının, yıl uğursuzun.
Dikkat edip düşmeyelim tuzağa,
Sonu gelmez edepsizin, arsızın.

Silinmez karası kalplerin kara,
Tutarlar kolundan, atarlar nar'a,
Yarar işi yoktur, perverdigâra,
Yüzüne bakılmaz yüzü nursuzun.

Dertleri bir iken, yüz daha katar,
Belki kendisini kayadan atar,
Uzun gecelerde yalnız yatar,
Acep hali nasıl olur yarsızın.

Belki benim sözüm size zor gelir,
Şu cihanda gözlü gelir, kör gelir,
Kötünün başına dünya dar gelir,
Savuş git yanında durma arsızın.

Her adam görünen adem olamaz,
Karanlık gecede bir yol bulamaz,
Çalar, çırpar başka bir şey bilemez,
Karnı doymaz haraminin, hırsızın.

Ne sözünü bilir, ne sohbetini,
Kurt, kuş yesin kemiğini, etini,
Ne gücünü iste, ne kuvvetini,
Bin şerri dokunur, bir ayarsızın.

Kendisine göre bir yol tutan var,
Gece, gündüz bülbül gibi öten var,
Talihe güvenip düşmüş yatan var,
Gitmezler yanına eli kârsızın.

Fehmi senin derdin bilen olur mu?
Derdine bir derman olan olur mu?
Acep ağlayıp da gülen olur mu?
Hali nerde kalır yurtsuz, yersizin.

Hiçbir yerde korku yoktur,
Allah'tan korkanlar için.
Cennet nimetleri çoktur,
Allah'tan korkanlar için.

Ne kabirde, ne mahşerde,
Ne mizanda ne bir yerde;
Uğramaz başları derde,
Allah'tan korkanlar için.

Sırat köprüsü geniştir,
Ne yokuştur, ne iniştir;
Sanırsın bir uçar kuştur,
Allah'tan korkanlar için.

Şükrünü kesmez dilleri,
Harama vermez elleri;
Açılır Cennet gülleri,
Allah'tan korkanlar için.

Erine çoktur hürmeti,
Terk etmez farzı, sünneti;
Donattırır ol cenneti,
Allah'tan korkanlar için.

Kevser'den gelir balları,
Uçmağa gider yolları;
Haramdır yetim malları,
Allah'tan korkanlar için.

Şeytanlar düşer tuzağa,
Kalkamaz yerden ayağa;
Cehennem kaçar uzağa,
Allah'tan korkanlar için.

Fehmi sözün etmez para,
Lokman gelse geçmez yara;
Yol açık perverdigâra,
Allah'tan korkanlar için.

-154-

Yerleri, gökleri yoktan var eden,
Yarattın bu halkı, cihan cyledin,
Ey! Yüce dağları beyaz kar eden,
İşimi feryad ü figan eyledin.

Kiminin soldurdun gonca gülünü,
Kiminin uçurdun şen bülbülünü,
Kiminin her işten kestin elini,
Kiminin halini yaman eyledin.

Kiminin elinden aldın varını,
Kiminin artırdın ahu zarını,
Kimi bilmez kazancını kârını,
Kimine dünyayı zindan eyledin.

Kiminin ateşi candan gitmemiş,
Kiminin yüzünde tüyü bitmemiş,
Kiminin bağında bülbül ötmemiş,
Kiminin kaşını keman eyledin.

Kiminin göklere çıkar dumanı,
Kiminin zevk ile geçer zamanı;
Kimine giydirdin kürkü kaftanı,
Kimini yal'nayak çoban eyledin.

Kimi zalim olmuş cihanı yakar,
Kimi melül melül geriden bakar,
Kiminin çeşminden al kanlar akar,
Kiminin göz yaşın umman eyledin.

Kimi düşmüş ucu gelmez bir yola,
Kimi muhtaç olmuş paraya pula,
Kimisini neden kul ettin kula,
Kiminin işini figân eyledin.

Kimisine verdin kaşı karayı,
Kimi de almıştır derin yarayı,
Kimine yaptırdın köşkü, sarayı,
Fehmi'nin yolunu duman eyledin.

-155-

Hüsnü cemalini görmek isterim,
Ey merdi meydanım sen sefa geldin;
Gezip diyar diyar sormak isterim,
Dizimde dermanım, sen sefa geldin.

Ünlü nam kazandın koca dünyada,
Sırrını bildirmem yârcne, yâda;
Şükrolsun Mevlâ'ya erdim murada,
Dilimde fermanım, sen sefa geldin.

Her daim doludur içimde âşkın,
Şimdi sular gibi giderim coşkun,
Garip kuşlar gibi olmuştum şaşkın,
Güzelim, sultanım, sen sefa geldin.

Zannettim ki güneş doğdu karşıma,
Bal karıştı ekmeğine, aşıma;
Ne devlet tacıdır kondu başıma,
Kaşları kemanım, sen sefa geldin.

Kaldır nikabını, söylemem ele,
Düşürmem dünyada ben seni dile;
Bülbül güle âşık, gül de bülbüle,
Ey huri gılmanım, sen sefa geldin.

Aşık mâşukunu nasıl aramaz,
Yaram derin yara, kimse saramaz;
Değme ilâç bu yaraya yaramaz,
Tabibim, Lokmanım, sen sefa geldin.

Hayli demdir görmemişim yüzünü,
Dağlamıştın yüreğimin özünü;
Şimdi dinleyelim tatlı sözünü,
Ey canı cananım, sen sefa geldin.

Fehmi'nin çektiği ayrılık yası,
Döktüğü gözyaşı doldurur tası;
Nihayet silindi kalbinin pası,
Ey ehli cinanım, sen sefa geldin.

-156-

Pantolon giydiler gelinler, kızlar,
Bizde iş kalmadı şalvara gelin;
Kulağım duydukça ciğerim sızlar,
Bu göl derin göldür, kenara gelin.

Bizde bu murada erem diyenler,
Bizde bu devranı sürem diyenler;
Seyredip bunları görem diyenler,
Toplanın cem olup pazara gelin.

Kadınlar kuşandı erkek libası,
Bu yüzden gider mi gönlümün yası;
Bu nasıl havadır akşam havası?
Ağyarı bırakıp sağ yara gelin.

Erkekler saç saldı, kadınlar keser,
Öyle bir yeldir ki tersine eser;
Kız anaya, oğlan babaya küser,
Nasihat dinleyip uyara gelin.

Söyleriz söyleriz duyan haniya?
Bu dertler çoğaldı sayan haniya?
Başını bu yola koyan haniya?
Bu sudan içilmez, pınara gelin.

Kolay değil bu yarayı sarması,
Yolunu bulup da dosta varması;
Ezelden verdiğim sözde durması,
Kıştan kurtulun da bahara gelin.

Suları gelmezse değirmen dönmez,
Bâkidir inşallah bu ışık sönmez;
Kimisi inanır, kimi inanmaz,
Fehmi, dememiş ki zarara gelin.

-157-

İster kız ol, ister gelin,
Saramam belinden senin.
Elime değmesin elin,
Koklamam gülünden senin.

Sözlerin çıkar yalana,
Meftun olup uyma sana,
Ab-ı hayat versen bana,
İçemem elinden senin.

Dağlarına yağmış dolu,
Sular almış sağı, solu;
Kesmiş burdan giden yolu,
Geçemem selinden senin.

Çam dalının burcu musun?
Sen bu yolun harcı mısın?
Çerkez misin, Gürcü müsün?
Anlamam dilinden senin.

Soldu bizim bağın gülü,
Susmuş şakımaz bülbülü,
Sen mi deli, ben mi deli?
Çalamam telinden senin.

Uyan deli gönül uyan,
Var yüce kapıya dayan;
Sen bir atlı, ben bir yayan;
Gidemem ilinden senin.

Sen bir sümbül, ben bir susam
Gittikçe büyüdü tasam;
Başı yeşil ördek olsam,
Su içmem gölünden senin.

Yüce dağlardan aşarsın,
Sapar yolundan şaşarsın;
Fehmi der, kaynar taşarsın,
Bilemem halinden senin.

A bülbülüm doğru söyle,
Sen mi gülün, gül mü senin?
Gel sırrını beyan eyle,
Sen mi gülün, gül mü senin?

Arı terklemez balını,
Tutar çiçeğin yolunu,
Bırakmaksızın gül dalını;
Sen mi gülün, gül mü senin?

Ötersin seher zamanı,
Feda kılarsın bu canı;
Bülbülüm deme yalanı,
Sen mi gülün, gül mü senin?

Niçin tutuldu dillerin?
Zamanı geçti güllerin;
Gülden üzülmüş ellerin,
Sen mi gülün, gül mü senin?

Şu dünyada adın vardır,
Ne dertli feryadın vardır;
Kim için muradın vardır?
Sen mi gülün, gül mü senin?

Bülbülüm kıyma kendine,
Girme muhabbet bendine;
Bağlanmışsın kemendine,
Sen mi gülün, gül mü senin?

Yüreğinde yanar nârın,
Kimseye yoktur zararın;
O mudur, sevgili yârın?
Sen mi gülün, gül mü senin?

Fehmi der, ağlatma beni,
Aşkınla bağlatma beni,
Sel gibi çağlatma beni;
Sen mi gülün, gül mü senin?

-159-

Senemiz dolandı yılbaşı geldi,
Tadına bakalım yetmiş ikinin;
Zehirli bir hançer sinemi deldi,
Tadına bakalım yetmiş ikinin.

Bir kilo yağ olmaz otuz beş lira,
Nerede bulunur bu kadar para?
Acep eylenir mi derin bu yara?
Tadına bakalım yetmiş ikinin.

Gözledik yolları geldi yılbaşı,
Bana zam okuyor girdiğin çarşı;
Elbette bu zulüm titretir arşı,
Tadına bakalım yetmiş ikinin.

İhtiyaç fazladır oduna, gaza,
Kuvvet kâfi gelmez basmaya, beze;
Acep bir merhamet olur mu bize?
Tadına bakalım yetmiş ikinin.

Unutmuş insafı yoksulu, bayı,
Fakir nerde bulsun şekeri, çayı;
Hele gözleyelim gelecek ayı,
Tadına bakalım yetmiş ikinin.

Binde birisinde yoktur merhamet,
Bu nasıl usuldür, bu nasıl âdet?
Fakirin kolunda kalmadı kuvvet,
Tadına bakalım yetmiş ikinin.

İsteriz ki her bir mahsul bol olsun,
Araziler baştan başa dol olsun;
Fakir, fukaranın gönlü şen olsun,
Tadına bakalım yetmiş ikinin.

Fehmi der ki, budur size hediyem,
Acı mı söyleyem, tatlı mı diyem?
İşte derdimizi beyan eyleyem,
Tadına bakalım yetmiş ikinin.

-160-

İki evlenmeye heves etmeyin,
İşi hantumandır iki evlinin.
Mecnun olup kafanıza gitmeyin,
Hali pek yamandır iki evlinin.

Gözü görmez sağır olur kulağı,
Her işten üzülür eli ayağı,
Bir de ziyade yer kadın dayağı,
Ahiri zindandır iki evlinin.

Zahir olur ekmeğiniz, aşınız;
Tezce musallâya değer başınız,
Sonra taş üstüne kalmaz taşınız,
Hanesi virandır iki evlinin.

Düşünceye dalar evvelki kadın,
Benden fazla mıydı, der senin tadın;
Üzerime gelmek miydi muradın?
Çokları pişmandır iki evlinin.

Birsini sevsen biri darılır,
Geceleri yastıklara sarılır,
Senin defterine günâh yazılır,
Dostları düşmandır iki evlinin.

Biri bir tarafa, biri bir yana,
Çekerler şeridi boyarlar kana,
Artık çıkamazsın daha meydana;
Durağı külhandır iki evlinin.

Biri al kırmızı, birisi sarı,
Öldürür erkeği dirliksiz karı,
Kaçarsın dışarı geceler yarı;
Döşeği samandır iki evlinin.

Zürriyetin yoksa, züryetsiz kalma,
Birini salmadan birini alma,
İki dert içinde düşünüp kalma,
Yolları dumandır iki evlinin.

Fehmi der ki, bu dert sana yetişir,
İki kadın kumru gibi ötüşür,
Senin yürekciğin yanar tutuşur;
Dideleri kandır iki evlinin.

-161-

Baktım kitaplara dikkat eyledim,
Cehenneme gider yolu kibirin.
Bir dem acı, bir dem tatlı söyledim;
Zehirden verilir balı kibirin.

Yüz bin yıl secdeden kalkmasa başı,
Bir gün dökülecek gözünden yaşı,
Beyhude yeredir eritse taşı,
Pürnar olur sağı solu kibirin.

Büyüklenir sana, vere selâmı;
Ona kâr etmemiş hakkın kelâmı,
Behey şaşkın, dünya sana kala mı?
Bilmem nasıl olur hali kibirin.

Zakkum ağacından verirler yemiş,
Bunu ben demedim, ol böyle demiş;
Altın saray olsa kapısı gümüş,
Kimden kime kalır malı kibirin,

Be adam dünyayı sen mi yarattın?
Helal kazancına haramı kattın,
Akılı fikiri başından attın,
Her şeyden üzülmüş eli kibirin.

Düşünsün kibirler kibir olmasın,
Yaptığı iyliği taşa çalamsın,
Haklıdır sözüme kimse kalmasın,
Kırılır kanadı kolu kibirin.

Cennete benzese bahçesi bağı,
Kızıl yakut olsa köşkü konağı,
Önüne gelecek zehir bardağı,
Harcolmaz parası, pulu kibirin.

Fehmi der ki; buna dikkat edesin,
Allah'ın yoluna doğru gidesin,
Elinden geldikçe iylik edesin,
Ateşe yanacak dili kibirin.

-162-

Millet düşmüş birbirinin derdine,
Şu dünyanın durumuna ne dersin.
Cinayetler çıkar üstü üstüne,
Şu dünyanın durumuna ne dersin.

Yılan olmuş birbirini sokarlar,
Arkadaki masumları yakarlar,
Şer yoluna seller gibi akarlar,
Şu dünyanın durumuna ne dersin.

Yaramazlar sardı her bir tarafı,
Dostlar sözlerimin var mı hilafı,
Bunlar mahşer günü göremez affı,
Şu dünyanın durumuna ne dersin.

Analar ağladı babalar yandı,
Günahsız yavrular kana bulandı,
Acep kimler yattı kimler uyandı,
Şu dünyanın durumuna ne dersin.

Söylesem sözümün yoktur tesiri
Kimse üzerine almaz kusuru,
Böyle bulduk şu yirminci asırı,
Şu dünyanın durumuna ne dersin.

Söyle Fehmi kendi derdini söyle,
İçinde olanı aşikâr eyle,
Acep başa kadar gider mi böyle,
Şu dünyanın durumuna ne dersin.

-163-

- Arapgir'den göçenlere -

Saraylar yaptırdın nerede koydun,
Buradan göçünü almış gidersin.
Kim ile konuştun, kimlere uydun,
Yeşil yaprakların solmuş gidersin.

O bahçeler, bağlar nerede kaldı,
O yazılar, dağlar nerede kaldı,
Geçirdiğin çağlar nerede kaldı,
Dünyanın yakasın salmış gidersin.

O tepeler, düzler nerede kaldı,
O güller, nergisler nerede kaldı,
Söylediğin sözler nerede kaldı,
Artık yaptığını bulmuş gidersin.

Şişeler, bardaklar nerede kaldı,
Kırmızı yanaklar nerede kaldı,
Yaptığın konaklar nerede kaldı,
Cümlesi burada kalmış, gidersin.

İşlettiğin hanlar nerede kaldı,
Gezdiğin meydanlar nerede kaldı,
Geçirdiğin günler nerede kaldı,
Bu yalan dünyaya gelmiş gidersin.

Kazandığın mallar nerede kaldı,
Yürüdüğün yollar nerede kaldı,
Bülbül gibi diller nerede kaldı,
Gönül güllerini yolmuş gidersin.

Düşküne, yetime yardım ettiysen,
Çamura düşmüşün elin tuttuysan,
Kalbinin dolusu nur yarattıysan,*
Ulu denizlere dalmış gidersin.

Fehmi der ki, Arapgir'den göçenler,
Arapgir'e hasret cefa çekenler,
Dönersiniz gurbet suyu içenler,
Gittin ama, pişman geri gelirsin.

* Kendi kendin bir kantarda tarttıysan

Sabah seherinde erken kalkmazsan,
Cana değen yeli nerde bulursun?
Bülbül gibi bahçesinde ötmezsen,
Yâr bağında gülü nerde bulursun?

Gezme mecnun gibi deli kafada,
Yazıktır kalmasın canın cefada;
Sazın düzenini bozma sahrada,
Dağ başında teli nerde bulursun?

Dostun dükkânından kumaş almazsan,
Bâde gibi kadehlere dolmazsan;
Eğer başı yeşil ördek olmazsan,
Köpüklü bir gölü nerde bulursun?

Sonunda gülemez ilkin gülmezse,
Doktor, doktor olmaz, derdi bilmezse;
Dereler coşup da bahar gelmezse,
Boz bulanık seli nerde bulursun?

Derdim çoktur dünya bana dar gelir,
Bize zarar gelir, ele kâr gelir;
Yaylâlara duman duman kar gelir,
Bundan sonra çölü nerde bulursun?

Varıp eşiğine yüzün sürmesen,
O gözler kör gözdür, dostu görmesen
Elin, kolun tutup işe varmasan;
Harcayacak pulu nerde bulursun?

Dikkat eylemezsen bağa, bostana,
Düşürme kendini dile, destana;
Eğer gitmez isen Arabistan'a,
Fehmi der ki, Nil'i nerde bulursun?

-165-

Bugün nazlı yârdan bir haber aldım,
Gideceğim, ömrüm kısa, yol uzun;
Hiç yoktan serimi sevdaya saldım,
Gideceğim, ömrüm kısa, yol uzun.

Birden hayal mayal karşıma çıktı,
Aşkın hançerini bağrıma çaktı;
Yanağının şavkı sinemi yaktı,
Gideceğim, ömrüm kısa, yol uzun.

Ya Semerkant'tadır, ya Buhara'da,
Yüce yüce karlı dağlar arada;
Erişmemiz müşkül oldu murada,
Gideceğim, ömrüm kısa, yol uzun.

Aylar geçer, yıllar geçer bu işte,
Maksuda erilmez böyle gidişte;
Ne Hint'te bulunur, ne de Habeş'te,
Gideceğim, ömrüm kısa, yol uzun.

Gönül, ne gezersin Çini Maçin'de?
Alev alev odlar yanar içinde;
Yolculuk var gelen ayın içinde,
Gideceğim, ömrüm kısa, yol uzun.

Gemiler donalmış, yelkenler hazır,
Cem olmuş içinde padişah, vezir;
İmdada gelir mi boz atlı Hızır?
Gideceğim, ömrüm kısa, yol uzun.

Belki güzelliği almış Şirin'den,
Zehra'dan mı, güzellerin birinden?
Sesi gelir kulağıma derinden,
Gideceğim, ömrüm kısa, yol uzun.

Fehmi der ki, çok yaramaz kullar var,
Bu gidişle tehlikeli yollar var;
Irmaklar var, denizler var, göller var,
Gideceğim, ömrüm kısa, yol uzun.

-166-

Fistan topuğunda gezen hanımlar,
O günler nerede kaldı, düşünün.
Nefsinin sözüne uymuşlar bunlar
Her tarafı şeytan aldı düşünün.

Görmezlerdi saçınızın telini,
Artık belli değil kızı, gelini,
Sonra nasıl olur bilmez halini,
Türlü melanete daldı düşünün.

Halkı birbirine kesip biçenler,
İş böyledir diye yemin içenler,
İmansız olarak burdan göçenler,
Nârı Cehenneme doldu düşünün.

Kaçmayanlar namahremden, zinadan,
Kızlar işler ne görürse anadan,
Elbette gidecek darı fenadan,
Onlar cezasını buldu düşünün.

Meyvesini ham düşürür dalından,
İleri gidemez kalır yolundan,
Münkirler sarılmış çeker kolundan,
Sizi şer yoluna saldı düşünün.

Asye gibi, Meryem gibi olanlar,
Cennet kapısını açacak onlar,
Ne mutlu o günde dostu bulanlar,
Nefsini yerlere çaldı düşünün.

Kim kaldı dünyada baki duracak,
İblis atıp kalbinizden vuracak,
Allah birer birer sizden soracak,
Neler olur, neler oldu düşünün.

Fehmi der ki, gül açılmaz zamansız,
Sözümde hata yok şeksiz gümansız,
Şu dünyada can olur mu canansız,
İşimiz geriye kaldı düşünün.

-167-

Güzeller kol kola çekilir gider,
Bahar geldi ne hoş oldu yaylalar.
Saçlar omuzuna dökülür gider,
Bahar geldi ne hoş oldu yaylalar.

Her taşın başında bir keklik öter,
Koyun sürüleri dağları tutar,
Koyu dumanları göklere tüter,
Bahar geldi ne hoş oldu yaylalar.

Yeşil otlar dağı, taşı doldurur,
Bu gidişat ağlayanı güldürür,
Yayla kızı birer türkü aldırır,
Bahar geldi ne hoş oldu yaylalar.

Ayranı yayarlar sabahtan erken,
Ben de bu yaylada gezeyim derken,
Çöktü ihtiyarlık, belimi büken,
Bahar geldi ne hoş oldu yaylalar.

Çadırlar kurulur gelir yan yana,
Yaylanın sevgisi can katar cana,
Binekler oynaşır çıkar meydana,
Bahar geldi ne hoş oldu yaylalar.

Bir yandan sümbüller, nergisler açar,
Türlü kokusunu dört yana saçar,
Çölde yandım diyen yaylaya kaçar,
Bahar geldi ne hoş oldu yaylalar.

Kuzular meleşir dağlar iniler,
İşittikçe kulaklarım çınılar,
Benim eski dertlerimi yeniler,
Bahar geldi ne hoş oldu yaylalar.

Fehmi sen de bu dağlarda kaldın mı?
Onun zevki sefasına daldın mı?
Şimdi böyle güller gibi soldun mu?
Bahar geldi ne hoş oldu yaylalar.

-168-

Keşke huzuruna varmaz olaydım,
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.
Nazik hatırını sormaz olaydım,
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.

Ağlama meleğim böyledir kader,
Dolmuş yüreğime gam ile keder;
Bu yolda düşene kim yardım eder,
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.

Bilen var mı, bu yavrunun halinden?
Neler çekmiş ayrılığın elinden,
Çözmüş kemerini, atmış elinden,
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.

Solmuş bağındaki gonca gülleri,
Ötmez dalındaki şen bülbülleri;
Susmuş dudu gibi şirin dilleri,
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.

İnci gibi gözlerinden yaş gelir,
Ellere yaz bahar, bana kış gelir;
Derdim çoktur cümlesine baş gelir,
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.

Seni gördüm, oldu sinem yaralı,
Ciğer bölük bölük yedi pareli;
Bu kadar yas çekme bahtı karalı,
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.

Herkesin kendine göre yarası,
Lokman Hekim olsa yoktur çaresi;
Derdini dökmenin geldi sırası,
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.

Fehmi der ki, dediğimi bulamam,
Senin dertlerine ortak olamam;
Vaktim geçti, derin göle dalamam,
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.

Gözlerinden döker inci tanesi,
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.*
Solmuş ellerinin gitmiş kınası,**
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.*

Solmuş yanakları mor güller gibi,
Dökülmüş saçları sümbüller gibi;
Zareder yaralı bülbüller gibi,
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.*

Ateş düşmüş yüreğinin özüne,
Kıya kıya bakamadım yüzüne;
İzin ver ki ben de gelem izine,
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.*

Melül melül gezer eller içinde,
Çırpınır bulanık seller içinde;
Şaşkın ördek gibi göller içinde,
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.*

Söyle bana, seni kimse kınamaz,
Geçen günler daha geri dönemez;
Lokman Hekim gelse derman bulamaz,
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.*

Böyle yaslı yaslı gelme karşıma,
Zehir kattın ekmeğime, aşıma;
Bu nasıl sevdadır geldi başıma,
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.*

Babaya mı hasret, kardeşine mi?
Sırrını saklayan sırdaşına mı?
Baş yastığa koymuş yoldaşına mı?
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.*

Fehmi der ki, geldi geçti zamanım,
Derdini gizleme benden ey canım;
Benden dertli misin kaşı kemanım?
Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.*

* Bir güzel ağlıyor derdini bilmem
**Dert için doğurmuş zalım anası

-170-

Ne mutlu size ne mutlu,
Kâbe'den dönen Hacılar.
Sohbetiniz baldan tatlı,
Kâbe'den dönen Hacılar.

Gittiğiniz yol olaydım,
Atınıza nal olaydım;
Belinizde şal olaydım;
Kâbe'den dönen Hacılar.

Erdiniz yüce devlete,
Yüz sürdünüz ol hazret'e;
Nasip olmaz her ümmete,
Kâbe'den dönen Hacılar.

Bekçi olam yolunuza,
Sarılaydım kolunuza;
Sağınıza solunuza,
Kâbe'den dönen Hacılar.

Üç taraftan sedâ gelir,
Ayrı ayrı nidâ gelir;
Hangisinden fayda gelir,
Kâbe'den dönen Hacılar.

Al sancaklar elinizde,
Hâk kelâmı dilinizde,
Başka bir hal vardır sizde,
Kâbe'den dönen Hacılar.

Güneş gibi yüzleriniz,
Yıldız gibi gözleriniz;
Şeker gibi sözleriniz,
Kâbe'den dönen Hacılar.

Fehmi der, biz de varalım,
Nasip olsa da görelim;
Beytullah'a yüz sürelim,
Kâbe'den dönen Hacılar.

-171-

Yine sular sesli sesli yürüdü,
Bahar gülü, gül baharı kucaklar;
Dört tarafı lâle, sümbül bürüdü,
Bahar gülü, gül baharı kucaklar.

Meleşir koyunlar, çimenler biter,
Zevke gelip şaki bülbüller öter;
Yâylada dumanlar göklere tüter,
Bahar gülü, gül baharı kucaklar.

Turna katar katar gider göllere,
Meğer güz gelmezse dönmez çöllere;
Şöyle bakıp dikkat ettim güllere,
Bahar gülü, gül baharı kucaklar.

Bir yandan yetişir bağlar, bostanlar,
Kolu kola verir çeşmi mestanlar;
Bir baştan bir başa dolar meydanlar,
Bahar gülü, gül baharı kucaklar.

Yeşil yaprak olur dağlar, ovalar,
Güzel kokulardan dolar havalar;
Civciv seslerinden taşar yuvalar,
Bahar gülü, gül baharı kucaklar.

Kumrular havaya çıkıp seslenir,
Çiçek toplar arılar da beslenir;
Her bir taraf cennet gibi süslenir,
Bahar gülü, gül baharı kucaklar.

Fehmi der ki, Allah neler yarattı,
Yıldız verdi gökleri de donattı;
Neden millet birbirini ayarttı,
Bahar gülü, gül baharı kucaklar.

-172-

Açalım defteri bir baştan başa,
Kılıbık olalım gelin ahbaplar.
Bildirelim eşe, dosta yoldaşa,
Kılıbık olalım gelin ahbaplar.

Erken uyanalım horoz ötmeden,
Vazifeler olsun şafak atmadan;
Kalkmasın hanımlar işler bitmeden,
Kılıbık olalım gelin ahbaplar.

Hazıra koyalım mini eteği,
Söz itişip yemeyelim köteği;
Döndürmesin başımızda merteği,
Kılıbık olalım gelin ahbaplar.

Sofra hazırlansın çaylar demlensin,
Yemekten evveli kazlar yemlensin;
Saksılar sulansın, evler güllensin,
Kılıbık olalım gelin ahbaplar.

Yıkayalım çocukların bezini,
Kırmayalım hanımların sözünü;
Çekmemiz gerektir her bir nazını,
Kılıbık olalım gelin ahbaplar.

Tırnaklar uzansın kaşlar yolunsun,
Hanımlar pazarda gezip salınsın,
Kılıbıklık her tarafta bilinsin,
Kılıbık olalım gelin ahbaplar.

Taşı taşa başı başa çalmalı,
Et renginden çoraplardan almalı;
On beş günde bir kürk manto bulmalı,
Kılıbık olalım gelin ahbaplar.

İskarpinler gelsin yüksek topuklu,
Bohçada sarılı kalmasın saklı;
Elbet bilirsiniz sözümüz haklı,
Kılıbık olalım gelin ahbaplar.

Lazoğlu olmadan geri kalmışız,
Uyanılmaz bir uykuya dalmışız;
Kılıbıklık beratını almışız,
Kılıbık olalım gelin ahbaplar.

Fehmi der ki, devir işte böyledir,
Kalkmadı hanımlar vakit öğledir;
İçimdeki dertler beni söyletir,
Kılıbık olalım gelin ahbaplar.

-173-

Nasıl olacak haliniz?
Ah bekârlar, vah bakârlar;
Yatılmaz kışın yalınız,
Ah bekârlar, vah bakârlar.

Para yoktur, kız pahalı,
Nedir bekârların halı;
Parasız boş kalmış eli,
Ah bekârlar, vah bakârlar.

Sağa döner, sola döner,
Ateşiniz nasıl söner,
Elbet bir gün devlet konar,
Ah bekârlar, vah bakârlar.

Beş bin nere, on bin nere?
Açıldı yürekte yara;
Haliniz kimler sora,
Ah bekârlar, vah bakârlar.

Bu ne kalın, bu ne başlık,

Ah bekârlar, vah bakârlar.

Almanya'ya giden çoktur.
Orda kıza başlık yoktur;
Yoksulluk zehirli oktur,
Ah bekârlar, vah bakârlar.

Ben de sizin gibi oldum,
Derin dalgalara daldım;
Akıl gitti sersem kaldım,
Ah bekârlar, vah bakârlar.

Fehmi derdimizi söyler,
Halimizi beyân eyler;
Kimi okur, kimi dinler,
Ah bekârlar, vah bakârlar.

Bu ne oyun, bu nasıl fasıl?
Bu ne deri, bu ne hasıl,
Ağlamalı usul usul;
Ah bekârlar, vah bekârlar,
Kafaya tokmak bekârlar.

Söylemenin geldi vakti,
Sizi gurbete bıraktı,
Bir kız on beş bine çıktı;
Ah bekârlar, vah bekârlar,
Kafaya tokmak bekârlar.

Dayanılmaz bu yaraya,
Oturmuşlar bir sıraya,
Bir bilezik bin liraya;
Ah bekârlar, vah bekârlar,
Kafaya tokmak bekârlar.

Birikir mi bunca para?
Açıldı yürekte yara,
Düşünmeyin kara kara;
Ah bekârlar, vah bekârlar,
Kafaya tokmak bekârlar.

Nasıl kalem, nasıl yazı,
Çekilmez bunların nazı,
Parayla satarlar kızı;
Ah bekârlar, vah bekârlar,
Kafaya tokmak bekârlar.

Çalışırlar kazma kürek,
Dayanır mı buna bilek,
Eski defterleri dürek;
Ah bekârlar, vah bekârlar,
Kafaya tokmak bekârlar.

Damarlarda kan kalmadı,
Bekârlarda can kalmadı,
Çekecek zaman kalmadı;
Ah bekârlar, vah bekârlar,
Kafaya tokmak bekârlar.

Tutan yoktur elinizden,
Kimse bilmez halinizden,
Koklamazlar gülünüzden;
Ah bekârlar, vah bekârlar,
Kafaya tokmak bekârlar.

Taşa tohum ekilir mi,
Yârsız bıyık bükülür mü,
Bu bekârlık çekilir mi?
Ah bekârlar, vah bekârlar,
Kafaya tokmak bekârlar.

Devir döner böyle gitmez,
Kolay kolay işler bitmez,
Fehmi babalar işitmez;
Ah bekârlar, vah bekârlar,
Kafaya tokmak bekârlar.

Sizdeki gözlere meftun olmuşum,
Arzularım sizi, gelin ahular.
Zevki kayıbedip gamla dolmuşum,
Dertlinin halinden bilin ahular.

Size vatan olmuş Urfa dağları,
Öldürür o gözler nice sağları,
Yine geldi lâle, sümbül çağları,
Sevinin, şâd olup gülün ahular.

Korkmayın avcılar gelir o dağa,
Durmayın orada gidin uzağa,
Belki sizi düşürürler tuzağa,
Diyemem boş yere ölün ahular.

Biliriz burası ceylân yatağı,
Buralar sizindir yoktur ortağı,
Zamanında size vermiş bu dağı,
Varın eşinizi bulun ahular.

Şahinde doğanda yoktur o gözler,
Dağlandı yürekler, dayanmaz özler,
Artık sizin oldu tepeler düzler,
Boyuna burada kalın ahular.

Sizi özledikçe bağrım delinir,
Ciğerciğim bölük bölük bölünür,
Gün gelir dünyadan adım silinir,
Hiç değil bir selâm salın ahular.

Güzel selâmınız geldikçe bana,
Sizin adınızı yazdım destana,
Urfa sularından iç kana kana,
Derdime bir derman olun ahular.

Fehmi der ki, yine sardı gam beni,
Bu uzun yollara atam ben beni,
Ahulara meftun ettin sen beni,
Her şey Allah'tandır, bilin ahular.

Canım sıkıntıda yerim dar benim,
İki göz bir eve ihtiyacım var,
Dar yerde kalmışım, işim zor benim,
İki göz bir eve ihtiyacım var.

Olsa bir amele, usta parası;
Geçer yüreğimin derin yarası,
Yardım edenlerin sönmez çırası,
İki göz bir eve ihtiyacım var.

Bir yuva lâzımdır yalan dünyada,
Bir mutfak isterim, bir küçük oda,
Ey ahbaplar! Size canımız feda;
İki göz bir eve ihtiyacım var.

Düşündüm, taşındım yolum yok benim,
Ustaya verecek pulum yok benim;
Kırıldı kanadım, kolum yok benim;
İki göz bir eve ihtiyacım var.

Mağfiret eylesin Allah sizleri,
Allah için unutmayın bizleri,
Biçare Fehmi'nin yolda gözleri;
İki göz bir eve ihtiyacım var.

Nazlı yâr bazara istemiş beni,
Ne yarım akçam var, ne bir pulum var.
Bize böyle demiş ol yüce gani,
Ne bir cariyem var, ne bir kulum var.

Ben yükümü gam şehrinden almışım,
Bir dibi görünmez göle dalmışım,*
Şaşırmışım ortalıkta kalmışım,
Ne bir erkânım var, ne bir yolum var.

Her yandan ordular çıktı meydana,
Katarak yürüdü tozu dumana,
Çekmiş kılıncını saldırır bana,
Ne bir kanadım var ne bir kolum var.

Yoksulluk bendedir adım söylenmez,
Varsam bir meclise sözüm dinlenmez,
Serçeler gölgeme konup, eğlenmez;
Ne bir budağım var, ne bir dalım var.

Göz göz yürekteki yaralar benim,
Bulunmaz derdime çareler benim,
Eynime giydiğim karalar benim,
Ne bir yeşilim var, ne bir alım var.

Sam dokunmuş, has bahçede gülüme,
O gül daha düşmez benim elime,
Bir şey yoktur bağlıyayım belime;
Ne bir kemerim var, ne bir şalım var.

Yazılmış alnıma kara yazılar,
Bağrım yanar ciğerciğim sızılar;
Gönlümüz bir kadeh şerbet arzular
Ne bir şekerim var ne bir balım var.

Fehmi der, dünyaya meyil edersin,
Birisinden alır birisine dersin,**
Bir gün göçün gelir, çeker gidersin;
Hoş deme ki, bu cihanda malım var.

* Dibi derin ummanlara dalmışım
** Birinden birine alır ödersin

Dağlar bir gün pamuk gibi atılır.
Ova, sahra bir olacak günler var.
Yerler, gökler birbirine katılır,
Yok dediğin var olacak günler var.

Doğru çalışasın canı gönülden,
Kaçırma fırsatı gitmesin elden,
Yalanı, gıybeti söyleme dilden,
İşin, gücün zar olacak günler var.

Çalsan, söylesen de keman saz olmaz,
Göle dalar çıkar ördek kaz olmaz,
Her daim boyuna bahar yaz olmaz,
Yüce dağlar kar olacak günler var.

Hak sahibi ister hakkını yarın,
Oraya kalmasın burada verin,
Yolcusun elinde var mı fenerin?
Gonca gülün har olacak günler var.

Düşün, acep ne gelecek başına,
Can alıcı dikilecek karşına,
Yazarlar adını mezar taşına,
Geniş dünya dar olacak günler var.

Yerler yarılacak, gök dürülecek,
İnan, bir gün hesap günü gelecek,
İşlediği işi herkes bilecek,
Hepsi senden sorulacak günler var.

Gidecek ziyası güneşin, ayın,
Görülür hesabı yoksulun bayın,
Zümrütten, yakuttan olsa sarayın,
Yer altına girilecek günler var.

Fehmi senin sözün kimler alacak,
Şu yalancı dünya kime kalacak,
Burada çalışan, orda bulacak,
Önün, derin yar olacak günler var.

-179-

Gözlerim yolunu unutmam seni,
Salına çıkasın meydana dilber,
Bir deste gül olsan, kurutmam seni,
Elimde götürsem seyrana dilber.

Elma olsan, kor cebime koklarım,
Hasta olsan, günden güne yoklarım;
Keklik olsan, kafeslerde saklarım,
Uçurmam ben seni, yabana dilber.

Dakka geçmez sevdan gezer başımda,
Kuş olsan ötersin mezar taşımda;
Bu fırsat gitmeden, salın karşımda,
Dokunsun saçların, tabana dilber.

Gel yandırma beni, huri meleğim,
Sana kavuşmaktır, benim dileğim;
Senin olsun sırtımdaki gömleğim,
Bağlarsan meylini, sen bana dilber.

Bilmem şahin misin, bilmem ki turna?
Bilmem yosma mısın, bilmem ki suna?
Bize zahmet etmek yakışmaz sana,
Cefalar eyleme, bu cana dilber.

Rûz-i şeb gezerim peşinde senin,
Kesmem ümidimi benimsin benim,
Sana feda olsun baş ile tenim,
Çıkmasın sırrımız, beyana dilber.

Leblerinden akar kevser suları,
Damlasa söndürür yürekte nârı.
Gül benim olmamış, neylerim harı,
Dönder mah yüzünü bu yana dilber.

Fehmi der ki, gayret sende, ar sende,
Ayva sende, turunç sende, nar sende,
Allah vermiş, bu güzellik var sende,
Eşin gelmemiştir bir yana dilber.

-180-

Bir ana, bir kızı nizada gördüm,
Ok gibi sözleri yüreğe değer.
Diz çöktüm önüne nasihat verdim,
Hiç onlara nasihat mı kâr eder.

Ana der ki, büyütmeseydim seni,
Taştan taşa vurdun şimdi sen beni,
Ben bilirim sana öğüt vereni,
Ezerim başını görürsem eğer.

Kız der ki, duramam zamanım geldi,
Bir kız on dokuzu geçerse öldü;
Benim akranlarım hep gelin oldu,
İsterim kendime münasip bir er.

Ana der ki, bak şu kızın haltına,
Düşürdün sen beni ayak altına;
Alırım ben seni dayak altına,
Böyle hayasızı kim olsa döver.

Kız der ki, son cevap seni beklemem,
Bulduğum kocayı daha teklemem;
Kusuru ben alır ona yüklemem,
Bu günler başımda soğuk yel eser.

Ana der, emdiğin süt olsun haram,
Üç gündür içime doldurdum verem;
Bilmem bu derdimi kimlerden soram,
Duyan eşim, dostum hep bana küser.

Kız der, nişanlımı* çeşmede gördüm,
Aklımı, fikrimi ben ona verdim;
Ona yetişmektir en büyük derdim,
Kucaklayıp beni bağrına basar.

Ana merakından sildi gözünü,
Kederinden yumrukladı dizini;
Bir değenek aldı dövdü kızını,
Dedi bu hayasız ölüme susar.

Kız der ki, git cadı değilsin anam,
Doğru sözün yoktur sözüne kanam;
Bu kadar dayağa nasıl dayanamı?
Gelirse nişanlım** elini keser.

Anası der, bozulmuştur ayarın,
Çeşmede bir koca bulmak mı kârın?
Ey utanmaz gitmiş gayretin, arın,
Üstümüze Fehmi bir koşma düzer.

* Sevdiğimi
** Sevdiğim

-181-

Tüccar dükkânında mallar,
Kaça gelmiş, kaça gider.
Öter seherde bülbüller,
Uça gelmiş, uça gider.

Almış yaranın dördünü,
Arar bulamaz merdini,
Dertliler bana derdini,
Aça gelmiş, aça gider.

Attık hepsini bayıra,
Dedik ki Mevlâ kayıra.
Vurdum tırpanı çayıra,
Biçe gelmiş, biçe gider.

Kimi söyler, kimi yanar,
Dertsiz, beni dertsiz sanar.
Obalar dağlara konar,
Göçe gelmiş, göçe gider.

Sarpa düşürmüş yolunu,
Tutmuş bırakmaz kolunu,
Şeytan uğruna malını,
Saça gelmiş, saça gider.

Çekilip çıkmış sıradan,
Bir zevk almamış oradan,
Gördüm ki akı karadan,
Seçe gelmiş, seçe gider.

Bu ne yara, bu ne illet,
Biraz da oğluna bellet,
Dolmuş meyhaneye millet,
İçe gelmiş içe gider.

Fehmi'den öğüt almayan,
Aşkın gölüne dalmayan,
Çalışıp dostu bulmayan,
Hiçe gelmiş, hiçe gider.

-182-

Babadan evlâda şefkat kalmadı,
Tersine dönmüştür, tersine gider.
Evlâttan babaya hürmet kalmadı,
Tersine dönmüştür, tersine gider.

Baba, oğul bir masada oturur,
Çeker de şarabı zevki getirir,
Bu gidişat bizi şerre götürür,
Tersine dönmüştür, tersine gider.

Tepenin üstünde şimşekler çakar,
Zalim ateş düşmüş sinemi yakar,
İnşallah sonunda işler iy' çıkar,
Tersine dönmüştür, tersine gider.

Hani nerde kaldı eski alimler,
Durmaz oynar, çeşit çeşit filmler,
Palazlara yama oldu kilimler,
Tersine dönmüştür, tersine gider.

Kurtlar var ki, ağılları dolanır,
Kırar koyunları, kana belenir,
Bir de çıkmış yamacımda yalanır,
Tersine dönmüştür, tersine gider.

Araba çoğaldı, tirenler boştur,
Araba devrilip ölmesi hoştur,
Ne kadar söylesek sözümüz hiçtir,
Tersine dönmüştür, tersine gider.

Şimdi televizyon çıktı meydana,
Aç da gözlerini gör kana kana,
Safalar getirir bütün insana,*
Tersine dönmüştür, tersine gider.

Fehmi'nin sözünü arifler bilir,
Bakın bu yollara çok şeyler gelir,
Sağ olanlar görür, görmeyen ölür,
Tersine dönmüştür, tersine gider.

* Zehirini sunar bütün insana

-183-

Ne yatarsın deli gönül
Zaman gelmiş geçer gider
Öyle değil böyle değil
Fırsat elden kaçar gider

Gezme avare avare
Açılır yürekte yara
Bulunmaz bu derde çare
Kuş kafesten uçar gider

Kalmadı şaha sultana
Sözüm tesir etmez sana
Şöyle karşına baksana
Kanadını açar gider

Yiyemem binde birini
Ferhat ne yaptı Şirini
Derdi olan dertlerini
Darı gibi saçar gider

Bu dünyanın suyu boldur
Doldur bardağını doldur
Ardı ucu gelmez yoldur
Zengin gider naçar gider

Bu bir sırdır kimse bilmez
Kimi güler kimi gülmez
Kimse bunda karar kılmaz
Cümlesi de göçer gider

Öylen oldu kaldır başı
Var mı yanında yoldaşı
Yetmişe yaklaşmış yaşı
Bir fincan su içer gider

Fehmi'nin sözleri haklı
Bazen açık bazen saklı
O da giymeye meraklı
Bir gömleği biçer gider

-184-

Bu dünya benim diyenler,
Bir gün kayıp olur gider;
Yetim dul hakkı yiyenler,
Bir gün kayıp olur gider.

Atın boynunda gezenler,
Kalemde yazı yazanlar;
Bin bir düğümü çözenler,
Bir gün kayıp olur gider.

Koca dağları delenler,
Kâh ağlayıp, kâh gülenler;
Halkı ikiye bölenler,
Bir gün kayıp olur gider.

Çıkıp köşkte oturanlar,
Mal kazanıp artıranlar;
Hazineler batıranlar,
Bir gün kayıp olur gider.

Gaflet yoluna dalanlar,
Şu dünyadan zevk alanlar;
Bu yolda yolcu olanlar,
Bir gün kayıp olur gider.

Cihanda hüküm sürenler,
Kendin aynada görenler;
Şeytana gönül verenler,
Bir gün kayıp olur gider.

Nefsin sözüne uyanlar,
Kasdedip cana kıyanlar;
Yol kesip kervan soyanlar,
Bir gün kayıp olur gider.

Söyler söyler dili yılmaz,
Söze gelip adam olmaz;
Fehmi de burada kalmaz,
Bir gün kayıp olur gider.

-185-

Esirge kendini sağırdan körden,
Zahirde, batında kör olmuş gider.
Onların makamı hazırdır nardan,
Duracak yerleri nar olmuş gider.

Görürler Mevlâ'yı açık gözlüler,
Geçirir sözünü geçgel sözlüler,
Bir gün aşikâra çıkar gizliler,
Şimdi kalbinizde sır olmuş gider.

Kurdu binamızı sudan topraktan,
Vücudumuz nazik yeşil yapraktan,
Var edip insanı gönderdi yoktan,
Hakkı gören gözler nur olmuş gider.

Başta vermiş akıl gibi nimeti,
Bellere kollara vermiş kuvveti,
Çalış demiş kazanasın cenneti,
İmansıza iman zor olmuş gider.

Ne gelmiş, ne gelir mevcut Kur'an'da,
Yeri göğü var eyledi bir anda,
Kusur mu var doğru yolu soranda,
Zalime Cehennem yer olmuş gider.

Yiyip içip çalıp çağıranlar var,
Naralar atıp da bağıranlar var,
Kardeşin kanını yoğuranlar var,
Bakılmaz yüzleri hor olmuş gider.

Onlar için hazır kızgın demirler,
Sevilmez mi hak'tan gelen emirler,
Sarmış ciğerleri siyah kömürler,
İşleri güçleri şer olmuş gider.

Fehmi'nin sözünün hatası var mı,
Bu gidişte yolun ötesi var mı,
İklimleri var mı kıtası var mı,
Dört yanım çevrilmiş sur olmuş gider.

-186-

Bilmem aşık mıyım, bilmem deli mi?
Ne gönül şen olur ne kaygu gider;
Bilmem has bahçenin gonca gülü mü?
Ne gönül şen olur ne kaygu gider.

Bin çiftliğim olsa bağlı bahçeli,
Elli kızım olsa altın akçeli;
Elleri gül derse ipek bohçalı,
Ne gönül şen olur ne kaygu gider.

Beş yüz av getirse her bir doğanım,
Bin batman bal verse arı kovanım;
Gene rahat olmaz bedende canım,
Ne gönül şen olur ne kaygu gider.

Bin kısrağım olsa kulunlu, taylı,
Çekilse kapıya bin tane yaylı;
Yüz şehirim olsa köşklü saraylı,
Ne gönül şen olur ne kaygu gider.

Yaz baharda sürülerim meleşse,
Obalarım yaylâ yaylâ dolaşsa;
Yüz oğlum pehlivan olup güreşse,
Ne gönül şen olur ne kaygu gider.

Kervanlarım gelse Şam diyarından,
Ecnaslarım fazla olsa Karun'dan;
Yine ah çekerim derdin zorundan,
Ne gönül şen olur ne kaygu gider.

Dirliksiz zevceye düşse bir kişi,
Her iki cihanda müşküldür işi;
Fehmi der ki, doğmaz onun güneşi,
Ne gönül şen olur ne kaygu gider.

Huzur-İlâhide mağlup olurum,
Bil dediği şeyi bilmezsem eğer.
Katardan ayrılır geri kalırım,
Bir âlim yanına gelmezsem eğer.

Elim açık gözüm yaşlı niderim,
Yetmiş arşın yere inerse terim;
Ulu divânına nasıl giderim?
Beş vakit namazı kılmazsam eğer.

Bir kâmil var ise gelsin yanıma,
Eriştirsin beni o cananıma;
Hayıf benim, yazık benim canıma;
Ölmeden evveli ölmezsem eğer.

Yana yana aşk odunda pişerim,
Günâhsız olamam, ben bir beşerim;
Yalçın yalçın kayalardan düşerim,
Bu sarpın yolunu bulmazsam eğer.

Yolcuyum elimde yoktur teberim,
Diyar diyar gezmiş bir derbederim.
Dünyada her şeyden olmaz haberim,
İlim denizine dalmazsam eğer.

Mahzun kullarına eyle merhamet,
Bu canı sen bize verdin emanet,
Ne hüner bilirim, ne de marifet,
Ordan bir cevahir almazsam eğer.

Aşk ile severim ben efendimi,
Kayıp eylemezsem elden fendimi,
Haramiden kurtarırım kendimi,
Kervandan geriye kalmazsam eğer.

Fehmi der, her işten üzülür elim,
Meleklere cevap vermezse dilim,
Allah'ım, orada nic'olur halim?
Bu nefsin peşini salmazsam eğer.

Eğer geze geze bulursan yâri,
Tut da yakasını salma dediler.
Sönmez yüreğinin alevli nârı,
Beyhude sararıp solma dediler.

Ararsan kendine iyi eş ara,
Gözleri sürmeli, kaşları kara;
Ne Semerkant bırak ne de Buhara,
Tez yürü yolundan kalma dediler.

Devam et yoluna geride durma,
Bilmediğin dağa meskeni kurma;
Bu göl derin göldür dibini sorma,
Haddinden ziyade dalma dediler.

El uzatma muhannetin nanına,
Girme sakın mazlumların kanına;
Gururlu kimsenin varma yanına,
Gül verse elinden alma dediler.

Gemiyi kurtaran kaptan başıdır,
Turnalara dalan şahin kuşudur;
Zarar da bir kârın arkadaşıdır,
Başını taşlara çalma dediler.

Bu yolda ne para harcanır ne pul,
Namert kapısına gidip olma kul;
Elekten ele de kendine yâr bul,
Çirkefi cahili bulma dediler.

Ger ki yâr peşine koşar gidersen,
Kolay yetişirsin murat erersen;
Dostun sofrasında badeyim dersen,
Maddi kadehlere dolma dediler.

Muhabbet gülünü der deste deste,
Geceli gündüzlü çağır her seste;
Fehmi, isteğini Mevlâ'dan iste,
Kimsenin bağını yolma dediler.

-189-

Bir güneş parladı Cenup'tan yana,
İnönü babamız geldi dediler.
Yüksek muhabbetin can katar cana,
Ağlayan Arapgir güldü dediler.

Ne bir fabrika var, ne bir lise var,
Ancak içimizde büyük tasa var,
Issız mı kalacak, bahçeler bağlar?
Gonca güllerimiz soldu dediler.

Bir ay doğmuş Türkiye'nin üstüne,
Sıkı sıkı sarılalım destine;
Oturmuşsun ulu devlet postuna,
Akan yaşımızı sildi dediler.

Yıkarız dağları düzler gideriz,
Sizin emrinizi gözler gideriz,
Bu canı bu yolda feda ederiz;
Bizim derdimizi bildi dediler.

Aşutka nahiyesi gitti ezelden,
Şotik nahiyesini kaçırdık elden,
Sensin ancak bu işleri düzelten;
Arapgir bir şeref buldu dediler.

Çekildi zenginler, fakirler neyler;
Kimisi düşünür, kimisi söyler,
Gitti elimizden bu kadar köyler,
Sade yarım nahiye kaldı dediler.

Yetişen paşalar bakmadı bize,
Gönülden bağlıyız her daim size,
Dikkatle bakarsın işlerimize,
Derdimize ortak oldu dediler.

İnşallah yapılır Keban Barajı,
Sensin Türkiye'nin başının tacı;
Süründürme bizim gibi muhtacı,
Arapgir'de bir nam aldı dediler.

Biz biliriz babamızdır geleni,
Çok severiz halimizden bileni,
Fehmi der ki, mahzun etme köleni;
.....dediler.

-190-

Muhammed Mustafa ol cananımız
Tanrının aslanı Ali dediler
Zehir içti İmam Hasan canımız
Ol fahri Cihanın gülü dediler

Kerbelâ'da saf saf asker dizilmiş,
Fahr-i cihanın goncaları dizilmiş,
Dedim nedir kan içinde kesilmiş,
İmam Hüseyin'in eli dediler.

Her taraftan name geldi Mervan'a,
Kara yer boyandı kırmızı kana,
Kim yedi yaşında girdi zindana,
Zeynel Abidin'dir beli, dediler.

Bir Muhammed baki kalmıştı hele,
Cafer tek başına yürüdü yola,
Gitti kafirlerden intikam ala,
Çağırıben yetiş veli dediler.

Yedinci imamdır Musa-i Kazim
Korkarım söylesem dinlemez sözüm
Bedende ruhumdur, hem iki gözüm
Söyledikçe bana deli dediler.

Ali Rıza sekizinci imamdır
Onları sevenin dini tamamdır
Sevmeyen kulların yolu gümandır,
Meşayihler buna beli dediler.

Taki dokuz dedi, Naki on dedi
Hasanü'l-Asgarî Mehdi son dedi
On iki tamamdır bunda kon dedi
Söyleyen Fehmi'nin dili dediler.

Aklımı başımdan alan,
Cem olmuş giden güzeller.
Beni taştan taşa çalan,
Cem olmuş giden güzeller.

Bal dökülür dillerinden,
Tutamadım ellerinden,
Sarılmadım bellerinden,
Cem olmuş giden güzeller.

Kimi boylu, kimi kısa,
Yüreğime doldu tasa,
Tozlu yola basa basa,
Cem olmuş giden güzeller.

Elma gibi yanakları,
Şeker gibi dudakları,
Yakın etmiş uzakları,
Cem olmuş giden güzeller.

Bu günde havalar ayaz,
Kimi sarı, kimi beyaz,
Şarkı söyler avaz avaz,
Cem olmuş giden güzeller.

Baldan tatlı sözleri var,
Fincan gibi gözleri var,
Mermer taşta izleri var,
Cem olmuş giden güzeller.

Fehmi size kul olacak,
Çiğneseniz yol olacak,
Derdinizden del'olacak,
Cem olmuş giden güzeller.

-192-

Ah çekip ağlama güzelim benim,
Elâ gözlerine yaş demesinler.
Aşkınla yanarım her daim senin,
Bizim emeklere boş demesinler.

Sabredelim, turna gelir, kaz gelir,
Korkarım ki, o yâr benden vaz gelir,
Böyle kalmaz, bahar gelir, yaz gelir,
Bu gün gidemezsin, kış demesinler.

Nasıl yâr gelecek yola bakamam,
Utanırım huzuruna çıkamam;
Seller gibi boz bulanık akamam;
Biraz da köpür de coş demesinler.

Yolum doğru yoldur, yana sapamam,
Elim çapkın değil çalıp çarpamam;
Muhannet bağına yuva yapamam,
Gel de torumuza düş demesinler.

Kimi gamlı gezer, kimisi yasta,
Kimi can evinden vurulmuş hasta;
Sırrımı söylemem düşmana, dosta;
Derdim cümlesine baş demesinler.

Artık destan oldum dilden dillere,
Atma beni sahralara, bellere;
Girmeyelim tozlu, kumlu yollara,
Dumanlı dağlardan aş demesinler.

Gelirse bülbüller yanıma gelsin,
Güzel ötüşleri bağrımı delsin,
Çöplükte kargalar ne kıymet bilsin,
İsterse sohbeti hoş demesinler.

Fehmi der ki, yazdım aktan, karadan,
Her tarafım göz göz olmuş yaradan;
Hak bilir ki ayrılamam sıradan,
Yumuşak bağrıma taş demesinler.

Ezanlar okundu, toplar atıldı,
İftar sofrasına buyurun beyler;
Acı tatlı birbirine katıldı,
İftar sofrasına buyurun beyler.

Yoğurtlu çorbamız geldi meydana,
Salladım kaşığı pilavdan yana;
Arkasından geldi nazlı makarna,
İftar sofrasına buyurun beyler.

Alamadım şu etlinin tadını,
Alsınlar sütlünün öz muradını;
Unutmuştum pirzolanın adını,
İftar sofrasına buyurun beyler.

..... baklava börek,
İsteriz üstüne yağlı bir çörek,
İstemem baklanın yüzünü görmek,
İftar sofrasına buyurun beyler.

İssot dolmaları nerede kaldı,
Buyurun ahbaplar sarmamız geldi;
Bakın karnıyarık içeri girdi,
İftar sofrasına buyurun beyler.

Kızartma muhtardır, patates kizir,
Bastık kavurmasın sofradan çevir;
Çabuk çalışalım ıspanak hazır,
İftar sofrasına buyurun beyler.

Karnabahar yemeklerin âlası,
Şalgam bey oturmuş çekiyor yası;
Enginarın arkadan gelir sesi,
İftar sofrasına buyurun beyler.

Fehmi, ne kurarsın bunca masalı,
Koymazlar sofrana kaymağı balı;
Şimdi zenginlerin burnu havalı,
İftar sofrasına buyurun beyler.

Yeğrik ata binip karşımda durma,
Gönül bu meydanı sana vermezler.
Aşkın hançerini sineme vurma,
Bu şöhreti, şanı sana vermezler.

Gönül haşarıdır çekilmez kahrı
Yine bana verdi muhabbet zehri;
Uzak değildir sana Bağdat'ın şehri,
Bu Arabistan'ı sana vermezler.

Çok nasihat verdim ona, kâr etmez,
Hayası yok, gayreti yok, ar etmez,
Açmış yelkenini kenara gitmez,
Bu derya-yı ummanı sana vermezler.

Gülüm örselenmiş, bozulmuş rengi,
Yetişir, benimle çok ettin cengi;
Arasam dünyayı bulunmaz dengi,
Bu koca cihanı sana vermezler.

Sana yorulma yok, dizin dermanlı,
Gönül, ben kocadım sen delikanlı,
Yüce dağlar gibi başım dumanlı,
Bu karı, dumanı sana vermezler.

Bir dem bülbül olur, bir dem gonca gül,
Gözün doymadı mı divane gönül?
Gözler fincan gibi, saçları sümbül,
Bu kaşı kemanı sana vermezler.

Aşkın kitabını açtım, dürmedim,
Ben senin yüzünden vefa görmedim,
Şu yalan dünyada sefa sürmedim.
Bu demi devranı sana vermezler.

Yeter Fehmi yeter, dediğin yeter,
Gönülün darbesi ölümden beter;
Bir gün de dumanın göklere tüter,
Konduğun bu hanı sana vermezler.

-195-

Gönül ben çekemem senin kahrını,
İstediğin şeyi sana vermezler.
Sunma bana muhabbetin zehrini,
Kadehteki meyi sana vermezler.

Bir gün söner bu dünyanın ocağı,
Yatağın olur mu dostun kucağı,
Gezer dolaşırsın dört bir bucağı
Bu şehiri, köyü sana vermezler.

Olur olmaz sözden karnımız toktur,
Başımız yastadır, gailemiz çoktur;
Elin güzelinden bir fayda yoktur,
Kötü alıp, iyiy' sana vermezler.

Aşkının kemendi bağlıdır belde,
Garip turna gibi yüzersin gölde,
İşine yaramaz gezme cebelde,
Bu dağı, dereyi sana vermezler.

Kalan yerli misin, buralı mısın?
Benim gibi kalbi yaralı mısın?
Servi kavak mısın, çam dalı mısın?
Bunca uzun boyu sana vermezler.

Sana yakın olmaz telli sunalar,
Senin aşkın ile nice yanalar?
Yaptırırsın yüce yüce binalar,
Bu köşkü, sarayı sana vermezler.

Deli gönül, ineceksin engine,
Alçağını gözle, bakma zengine;
Herkesi vermişler dengi dengine,
Bu kaşı karayı sana vermezler.

Ben kocadım, gönül on dört yaşında,
Taze gelin misin duvak başında?
Fehmi der ki, kalem oynar kaşında,
Bu düğünü, toyu sana vermezler.

Evlât büyütmenin usulü budur,
Doğunca bir lâle sümbüle döner.
Bir yaşında yaprakların içinde,
Açılmamış gonca bir güle döner.

İkisinde ayak ayak gezinir,
Üç yaşında tatlı tatlı sevilir,
Dört yaşında dilden dile söylenir,
Beş yaşında şakır bülbüle döner.

Altısında çocuklarla dövüşür,
Yedisinde dişlerini değişir.
Sekizinde kemâline erişir,
Dokuzunda lebleri bala döner.

On yaşında o yan bu yan yarışır,
On birinde sümbüllerle karışır.
On ikide işlerine çalışır,
On üçünde kaşlar hilâle döner.

On dördünde libas ister giyinir,
On beşinde ona akıl verilir.
On altıda güzelliği görülür,
On yedide başka bir hala döner.

On sekizde aşk elinden yorulur,
On dokuzda benim diye kurulur.
Yirmisinde bir güzele sarılır,
Köpürmüş dalgalı bir göle döner.

Yirmi beşte yavru bulur kucakta,
Otuzunda burma bıyık kulakta.
Otuz beşte güller açar yanakta,
Çaylarda çağlayan bol sele döner.

Kırk yaşında akıllanır o kişi,
Kırk beşte bırakır yaptığı işi.
Ellide yuvadan uçurur kuşu,
Sararıp dökülen gazele döner.

Altmışında evladına güvenir,
Yetmişinde kim ne derse inanır.
Sekseninde sersem gibi dolanır,
Göz görmez, diz tutmaz bir hale döner.

Doksanında görün müşkül halini,
Yüz çevirir artık oğlu gelini,
Yüz yaşında bekler ölüm yolunu,
Yellerle savrulmuş bir küle döner.

Şimdi yüz yaşına giden bulunmaz,
Ömür para ile satın alınmaz.
Nasıl geldi nasıl geçti bilinmez,
Altın iken şimdi bir pula döner.

Fehmi'nin halinden bilmeyen bilmez,
Derdine hiç kimse müşterek olmaz.
Şu fani dünyada hiç kimse kalmaz.
Gidip geri gelmez bir yola döner.

Ellerin diktiği güllere bakma,
Sen gülünü kokla, o sana yeter.
Çekip hançerini sineme çakma,
Bu kadar cefalar bu cana yeter.

Gözüm yoktur hiç kimsenin malında,
Pembesinde, yeşilinde, alında;
Çok sevdiğim bir fidanın dalında,
Bir tek şeftalim var o bana yeter.

Boş yere geçirme günleri, ayı,
Sula tarlaları kaldır arpayı,
Çek de tavlasına doyur al tayı;
İki yıl geçmeden meydana yeter.

Bir ehli kâmile uzat kolunu,
O sana gösterir doğru yolunu,
Cahil bırakma da okut oğlunu,
Vakit kaybetmeden Kur'an'a yeter.

Kara toprak ile dolar gözümüz,
Ayaklar altında kalır yüzümüz;
Arifim diyene bizim sözümüz,
Nasihatten alan insana yeter.

Kaba poyraz gibi durmadan esme,
Sözüme darılıp, özüme küsme,
Açıp gerdanını saçını kesme,
Bırak örgülerin tabana yeter.

Geçemezsin bu dağ harami dolu,
Dört taraftan kesmiş dereyi, kolu,
Kuşan silahını yollar korkulu;
Tedarikli giden kervana yeter.

Uyma Fehmi uyma kendi kafana,
Kimseye karışma sözlerin sana;
Bir gün kapatırlar derin zindana,
Çalışkan kimseler canana yeter.

-198-

Size söylüyorum başta duranlar,
Hani bunun sebebini soranlar,
Daha yetmedi mi pilan kuranlar?
Kardeşin kardeşi kırdığı yeter,
Millet birbirini vurduğu yeter.

Kanlara boyandı Kahramanmaraş,
Bu nasıl durumdur, bu nasıl savaş,
Cümlenize zehir oldu ekmek, aş,
Dumanın gökleri sardığı yeter,
Millet birbirini vurduğu yeter.

Kulağım duydukça bağrım sızılar,
Ezilip gidiyor körpe kuzular,
Bu nasıl yazılmış kara yazılar,
Zalimlerin böyle durduğu yeter,
Millet birbirini vurduğu yeter.

Sağda mı, solda mı bilmem kabahat,
Olur mu efendim bu kadar inat,
Duruma bakarsan işler çok berbat,
Şeytanların fîti verdiği yeter,
Millet birbirini vurduğu yeter.

Dışarda kâfirler hücum ediyor,
Türk'ün yavruları ölüp gidiyor,
Billahi düşmanlar bize gülüyor,
Bu yollarda bizi yorduğu yeter,
Millet birbirini vurduğu yeter.

Cesetler yatıyor, canlar çekilmiş,
Kahramanmaraş'ta kanlar dökülmüş,
Kapılar kapanmış, beller bükülmüş,
Artık gözümüzün gördüğü yeter,
Millet birbirini vurduğu yeter.

Maraş'ın yarası derine düştü,
Yürekler oynadı, ciğerler pişti,
Geçti Atatürk'ün günleri geçti,
Bunların kendini yediği yeter,
Millet birbirini vurduğu yeter.

Hesabını bilmem kaçtır ölümüz,
Gözlerimiz yaşlı, susmuş dilimiz,
Uçuruma dönmüş gider yolumuz,
Düşmanın bunlara güldüğü yeter,
Millet birbirini vurduğu yeter.

Haniya Fehmi'nin sözünü tutan,
Yüz değil, bin değil vurulup yatan,
Bizim vatanımız sevgili vatan,
Bıçaklar kalpleri yardığı yeter,
Millet birbirini vurduğu yeter.

-199-

Bir çocuk da anasından doğunca,
Cesedini pişirmeye tuz ister.
Üryan olup dünyasına gelince,
Bedenini örtmeye bir bez ister.

Bir yaşında yüz üstüne sürünür,
İkisinde adım adım yürünür,
Üç yaşında yavaş yavaş görünür,
Dört yaşında söylemeye söz ister.

Beş yaşında kalem, defter alacak,
Altısında dediğini bulacak,
Yedisinde okur-yazar olacak,
Sekizinde her gediği düz ister.

Dokuzunda benzer bir bedir aya,
On yaşında benzer bir top simaya,
On ikide başı gider sevdaya,
On beşinde ela gözlü kız ister.

Yirmisinde harman gibi savurur,
Otuzunda tutsa dağı devirir,
Kırk yaşında akıl başa çevirir,
Ellisinde avın almış baz ister.

Atmışında iner bir merdivenden,
Yetmişinde su getirmez pınardan,
Sekseninde gider düşer duvardan,
Doksanında görmesine göz ister.

Artık daha kimse bilmez halini,
Bir tarafa sallayamaz kolunu,
Yüz yaşında bekler ölüm yolunu,
Zemheriyi çıkartmaya yaz ister.

Fehmi der ki, söyleyenler söylemiş,
Olanı, biteni beyan eylemiş,
Birisi okumuş, beşi dinlemiş,
Kocalıkta yürümeye diz ister.

Kimler geldi, kimler gitti?
Haber ver dünya, haber ver.
Kimler duman olup tüttü?
Haber ver dünya, haber ver.

Kimler kondu, kimler göçtü?
Kimler ekti, kimler biçti?
Kimler yedi, kimler içti?
Haber ver dünya, haber ver.

Kimler şu dağları deldi?
Kimler ağlar, kimler güldü?
Kimler gitti, kimler geldi?
Haber ver dünya, haber ver.

Kimleri sardın can cana?
.....
.....
Haber ver dünya, haber ver.

Kimler cenkte kılıç çaldı?
Kimler düşmandan öç aldı?
Kimler gerilerde kaldı?
Haber ver dünya, haber ver.

Kimlere kale yaptırdın?
Kimleri yoldan saptırdın?
Kimleri puta taptırdın?
Haber ver dünya, haber ver.

Kimlerin aklını aldın?
Kimleri taşlara çaldın?
Kim ile hasbıhal oldun?
Haber ver dünya, haber ver.

Kimleri yoldan azdırdın?
Kimleri candan bezdirdin?
Kimlere kuyu kazdırdın?
Haber ver dünya, haber ver.

Fehmi söyler böyle sözü,
Şükür seni görmez gözü,
Niçin böyle yaptın bizi,
Haber ver dünya, haber ver.

Söyle toprak ağzın dilin var ise,
Gelenlerden geçenlerden haber var,
Bir cevap verecek halin var ise,
Derdi dertten seçenlerden haber ver.

Ana gibi kucağında salladın,
Ağzımızı şekerledin balladın;
Son deminde gelmez yola yolladın,
Beyaz kefen biçenlerden haber ver.

Götürdün neslimi başın üstünde,
Bağışladın ne var ise destinde;
Nice nice dervişleri postunda,
Kanat verip uçanlardan haber ver.

Ekmek verdin, kaymak verdin, yağ verdin,
Kimi hasta kimisini sağ verdin;
Bostan verdin, bahçe verdin, bağ verdin,
Tatlı zehir içenlerden haber ver.

Kokular getirdin sümbülden gülden,
Çalgılar çaldırdın bin beş yüz telden,
Neler yetiştirdin yağmurdan yelden,
Şer yoluna kaçanlardan haber ver.

Çoğu inanmadı bu mucizata,
Ahirinde mahrum kalır hayata;
Toprağımız bize en büyük ata,
Bu düğümü açanlardan haber ver.

Helâl kazanıp da, helâl yiyenden,
Gece gündüz Allah Allah diyenden,
Toprak budur benim isteğim senden,
İnci mercan saçanlardan haber ver.

Belki de anamdan sadık bir ana,
Sırlarımı çıkartmadı meydana;
Fehmi der ki, bir gün gelirim sana,
İmân ile göçenlerden haber ver.

Kınamayın dostlar beni,
Hastadır gönül hastadır.
Koydum yoluna bu canı,
Hastadır gönül hastadır.

Bazen açar güller gibi,
Bazen coşar seller gibi;
Bazen eser yeller gibi,
Hastadır gönül hastadır.

Durmaz ağlar gündüz gece,
Kimse bilmez hali nice,
Yüce gelmiş, gider yüce,
Hastadır gönül hastadır.

Bir dem uslu bir dem deli,
Bilinmez ki nedir hali,
Eksilmez başından yeli,
Hastadır gönül hastadır.

Derdin nedir anlaşılmaz,
Gider ardından koşulmaz;
Dağları kaldır aşılmaz,
Hastadır gönül hastadır.

Kır at ile yarış eder,
Yüreğine dolmuş keder;
Bir gün başın alıp gider,
Hastadır gönül hastadır.

Ne kolu var ne kanadı,
Yalınız gönüldür adı;
Durmadan kılar feryadı,
Hastadır gönül hastadır.

Fehmi der ki, geçti günler,
O bayramlar, o düğünler;
Ben söylerim gönül dinler,
Hastadır gönül hastadır.

Nice şahlar, padişahlar nic oldu,
Yürü dünya yürü, sonun virandır.
Ben bilirim, benim işim güç oldu,
Yürü dünya yürü, sonun virandır.

Kimler geldi, geçti haber ver bana,
Kimler ile sarılmıştın can cana,
Kimler gitti, kimler kondu bu hana,
Yürü dünya yürü, sonun virandır.

Kimler üzerinde at oynattılar,
Kimler kol sallayıp, çalım sattılar,
Kimler uyandılar, kimler yattılar,
Yürü dünya yürü, sonun virandır.

Kimler tahta çıktı, kimler düştüler,
Kimler hak yoluna altın saçtılar,
Kimler dağı delip yollar açtılar,
Yürü dünya yürü, sonun virandır.

Kimler bu toprağa kanlar döktüler,
Kimler çiftler koşup tohum etkiler,
Kimler benim deyip bıyık büktüler,
Yürü dünya yürü, sonun virandır.

Kimler bina kurup saray yaptılar,
Kimler aldanıp da yoldan saptılar,
Kimler Allah diye puta taptılar,
Yürü dünya yürü, sonun virandır.

Kimler kılıç çekti düşmana karşı,
Kimler nara vurup salladı arşı,
Kimlerin durmadı gözünün yaşı,
Yürü dünya yürü, sonun virandır.

Kimler gülmemiştir, kimler gülemez,
Kimler arar, çağdaşını bulamaz,
Fehmi'nin derdini lokman bilemez,
Yürü dünya yürü, sonun virandır.

Her taşı kaldırma zarar edersin.
Altında yılanı, çıyanı vardır.
Böyle tek başına nere gidersin?
Bu yolun atlısı, yayanı vardır.

Coşkun sular gibi akıp çağlama,
Ciğerimi aşk od'una dağlama;
Gördüğün kimseye gönül bağlama,
Söz verip sözünden cayanı vardır.

Her olur olmaza sırrını verme,
Girip bahçesine gülünü derme;
Kaldırıp nikabın yüzün gösterme,
O çifte benlerin sayanı vardır.

Olmuşum cihanda yâr divanesi,
İçimizde dönen aşk pervanesi;
Dökme gözlerinden inci tanesi,
Bilirim ömrüne ziyanı vardır.

Gönül çiçekleri açmaz mı derler,
Boşalan kadehler dolmaz mı derler;
Âlemdir her bir şey olmaz mı derler,
Kendi kafasına uyanı vardır.

Gel koklama nergisinden, gülünden,
İçme sakın çeşmesinden, gölünden;
Şu dağın peşini bırak elinden,
Gör nice canlara kıyanı vardır.

Ne bir şahin gördüm, ne bir baz gördüm,
Ne bir ördek gördüm, ne bir kaz gördüm;
Ne bir bahar gördüm, ne bir yaz gördüm,
Dert üstüne dertler, koyanı vardır.

Fehmi, şu dünyada çekersin cefa,
Ömrün geldi geçti, sürmedin sefa;
Herkeste var, bir tek akıl, bir kafa,
Sen çağır, elbette duyanı vardır,

Haddini bilmeyen iki yüzlüler,
İçi dışı başka olanlar vardır;
Gör ki neler işler açık gözlüler,
Arada dolaşan pilânlar vardır.

Fazla gider küpe binen cadılar,
Sardı dört tarafı dedikodular;
İşleyebilir mi işi kadılar,
Dilde türlü türlü yalanlar vardır.

Şeytanlık düşünüp geriden bakar,
Bu nasıl ateştir sinemi yakar;
Fitnelik çoğaldı, sel gibi akar,
Halkı birbirine salanlar vardır.

Ne derin, göldür ki fazla dalınmaz,
Dalınmış olsa da dibi bulunmaz;
Bu yol uzun yoldur menzil alınmaz,
Yorulup geride kalanlar vardır.

Dert derdin üstüne gelmiş de gider,
Karalı bağrımı delmiş de gider;
Adular karşıda gülmüş de gider,
Elini eline çalanlar vardır.

Sürüye kurt gelir çoban olmazsa,
Kim okutur seni baban olmazsa?
Donarsın kış günü aban olmazsa,
Sözümden bir hisse alanlar vardır.

Bir kapıda çalış, beyhude gezme,
Dövünüp taşlara sen seni ezme;
Düşünüp boş yere kendini üzme,
Her derde bir derman bulanlar vardır.

Sanma ki Fehmi'nin sözü hoş değil,
Bade nûş etmeyen hiç sarhoş değil;
Pehlivanı vardır dünya boş değil,
Gürleyip meydana dalanlar vardır.

Sorma, bu zamanın ehlini sorma,
Şeytanın sözüne uyanlar vardır;
Bilmedik her taşı yerden kaldırma,
Altında yılanlar, çıyanlar vardır.

Sırtın verip her kapıya dayanma,
Zarar gelir her boyaya boyanma,
Herkesi sen gibi sağırdır sanma,
Ağzından çıkanı duyanlar vardır.

Her olur olmazsa sırrını verme,
Senden başka bir kimseyi hor görme;
Her bağa yaklaşıp gülünü derme,
Bu hususta cana kıyanlar vardır.

Her güle gül deme, sonu har olur,
Her yola yürüme, önü yar olur;
Her dağa güvenme, başı kar olur,
Şaşırıp kış günü buyanlar vardır.

Dibi görünmeyen her göle dalma,
İpi her kuyunun dibine salma;
Her korkulu yerde eğlenip kalma,
Bu yola gideni soyanlar vardır.

Her dala sarılma, dipten kırılır,
Her bineğe binme, gitmez yorulur;
Her mürşide varma, dostun darılır,
Para hatırını sayanlar vardır.

Her âli dediğin, âli değildir,
Her veli dediğin, veli değildir,
Her deli dediğin, deli değildir,
Hak yola başını koyanlar vardır.

Fehmi der ki, bak şu sabrın haline,
Günde yarım ekmek geçmez eline;
Allah'ın ismini almış diline,
Şükredip, zikredip doyanlar vardır.

Bu kadar kendini üzme kardeşim,
Söz verip sözünden cayanlar vardır.
Düşünüp canını ezme kardeşim,
İnsan derisini soyanlar vardır.

Zalimlere zulüm eder Yaradan,
Şer ile şeytanlık çıkmaz aradan;
Yazam dedim ama akdan karadan,
Bana da serseri diyenler vardır.

Dedikodulardan sakla dilini,
Bir fırtına eser kırar belini,
Her taşın altına sokma elini,
Efendim, yılanlar, çıyanlar vardır.

Devir başka devir olmaz ne fayda,
Merhamet kalmamış yoksulda bayda,
Almış ellerine okları yayda
Vurup da gözünü oyanlar vardır.

Fehmi'nin kulağı sağır demeyin,
Bir şeyden anlamaz sığır demeyin,
Çektiğimiz bu yük ağır demeyin,
Şeytanın sözüne uyanlar vardır.

Hepsi bu yolla doğru gidemez,
Yanılıp yolundan azanlar vardır;
Doğruluk gösterir, eğriyim demez,
Gör ki ne fikirde gezenler vardır.

Türlü türlü fitnelikler yaratan;
Sıvar kollarını başlar sıradan,
Esirge sen bizi kalbi karadan;
Halkın arasını bozanlar vardır.

Kimi benim gibi küsmüş kadere,
Kimi küsmüş sonu gelmez kedere;
Her evlâttan hayır olmaz pedere,
Çiğneyip babayı ezenler vardır.

Belki de kem kelâm yoktur dilinde,
Mürekkep önünde kalem elinde;
Başına geleni roman halinde,
Düşüne düşüne yazanlar vardır.

Kötülük yapması düşmez şanıma,
Eğrilik girmemiş, girmez kanıma;
Korkarım ki ceza gelir canıma,
Doğruyu söylersem kızanlar vardır.

Kendinin kendiden yoktur haberi,
Verseler içemez ab-ı kevseri;
Hasta düşmüş yatar yıllardan beri,
Canının elinden bezenler vardır.

Bakmazsan tenceren dibine yanar;
Her kadın kendini evcüman sanar,
Kurumlar dökülür, toz gelir konar;
Kapaksız kaynayan kazanlar vardır.

Fehmi senin sözün değecek oktur,
Sağında solunda yaralar çoktur.
Elde arif mi yok, âlim mi yoktur,
Binlerce düğümü çözenler vardır.

-209-

Hele dikkat edin, bakın haline,
Dünyanın sevecek neyi kalmıştır?
Vazgeçmiş, bülbüller konmaz gülüne,
Dünyanın sevecek neyi kalmıştır?

Babada şefkât yok, evlâtta hürmet,
Gittikçe kesildi insaf, merhamet,
Kadınlarda iş yok, erlerde gayret;
Dünyanın sevecek neyi kalmıştır?

Gelin belli değil, kız belli değil,
Sürme belli değil, göz belli değil;
Bahar belli değil, güz belli değil,
Dünyanın sevecek neyi kalmıştır?

Billahi babalar yıldı kızından,
Vereme tutulur elin sözünden;
Cinayetin çoğu kadın yüzünden,
Dünyanın sevecek neyi kalmıştır?

Ayıp nihan oldu, çoğaldı zina,
Üst üste gelmekte elli kat bina,
Öyle bir kına ki silinmez kına,
Dünyanın sevecek neyi kalmıştır?

Yüreğimden acı silinip gitmez,
Bin nasihat versem biri kâr etmez;
Alimler oğluna Kur'an öğretmez,
Dünyanın sevecek neyi kalmıştır?

Komşu komşusunu tanımaz oldu,
Dokundu mihrican gülleri soldu;
Yerini terkeden gurbete doldu,
Dünyanın sevecek neyi kalmıştır?

Boş kafa değildir Fehmi'nin başı,
Düşman bilmektedir kardeş kardeşi;
Dağılıp gidecek toprağı taşı,
Dünyanın sevecek neyi kalmıştır?

Bugün düşte bir şey gördüm,
Ya kır attır, ya murattır,
Dostumun katına erdim,
Ya kır attır, ya murattır.

Sabreyle gönül sabreyle,
Geçer günler, bana söyle,
Gel derdini bana söyle,
Ya kır attır, ya murattır.

Elinde gül deste deste,
Selâm eyle nazlı dosta;
Âşk yüzünden oldum hasta,
Ya kır attır, ya murattır.

Belki bayram, belki düğün,
Ah çekip ağlama her gün;
Muradım alırsın bir gün,
Ya kır attır, ya murattır.

Gönül ne güzel gönüldür,
Diler affet, diler öldür;
Kerem et lütfunu bildir,
Ya kır attır, ya murattır.

Zannetme ağlayan gülmez,
Âşıkların gülü solmaz;
Ol gülden koklayan ölmez,
Ya kır attır, ya murattır.

Od düşmüş özüne yanar,
Belki o yâr bizi anar;
Her şahsa devlet mi konar?
Ya kır attır, ya murattır.

Sevdiğim vazgeçme benden,
Çok severim seni candan;
Fehmi'nin isteği senden,
Ya kır attır, ya murattır.

-211-

Eylül ayı dedi, kış geldi bastı,
Şikayetim yoktur kusur bizdedir,
Sabreden, meyveden ümidi kesti,
Şikayetim yoktur kusur bizdedir.

Göldağı sarmıştır karı, dumanı,
Nerede buluruz otu samanı;
Arşa çıkar yoksulların amanı,
Şikayetim yoktur kusur bizdedir.

Bin liralık inek yüz lira dedi,
Yerde bir şey var mı, ne buldu yedi;
Allah'ım zalime bir zulüm verdi,
Şikayetim yoktur kusur bizdedir.

Üşüdü üzümler, soldu biberler,
Zorlatır fırtına gök gibi gürler;
Bu yıl ot bitmedi kurudu yerler,
Şikayetim yoktur kusur bizdedir.

Aşutka'dan beri yandı boyuna,
Zarar oldu şehirine, köyüne;
Vurdu Harapbazar Kozluk Çayına,
Şikayetim yoktur kusur bizdedir.

Hikmet-i Hüdâ'dır, bu ne kış idi;
Üzümler kalmadı tamam üşüdü;
Yağmur dokunmuştu, bağlar yaş idi,
Şikayetim yoktur kusur bizdedir.

Fehmi, sen karışma Hakk'ın işine,
Kış benzedi Zemherinin kışına;
Sözün geçmez ne söylersin boşuna,
Şikayetim yoktur kusur bizdedir.

Muhammed Mustafa şefaat kâni,
Şarktan garba kılıç çalan Ali'dir.
Oldu cümle evliyalar sultanı,
Hayber Kalesini alan Ali'dir.

Kopardı kapıyı, hendeğe köprü,
Etti sahabeler Mevlâ'ya şükrü,
Elinde Zülfikâr, dilinde zikri,
Dönüp sağa sola salan Ali'dir.

Giderdi, nereye dese Peygamber;
Emrine mutiydi kölesi Kamber;
Kokusuyla dünya dolmuş misk-amber.
Dua İsm-i Âzamı bilen Ali'dir.

Emmisi Hamza gürbüz pehlivan,
Okurdu kuvvetle dünyaya ferman,
Yedi ciğerin zevci Ebu Süfyan,
Yetmiş pare olmuş, bulan Ali'dir.

İnip kuyularda devleri basan,
Çalıp gasır devin başını kesen,
Yanında beraber Hüseyin, Hasan,
Saldırıp düşmana dalan Ali'dir.

Aslanım demiştir ol yüce Mevlâ,
Onu sevenlere erişmez belâ,
Kırar kâfirleri girerdi yola,
Ahmed'in katına gelen Ali'dir.

Akardı sel gibi Düldül at ile,
Mevlâ'nın verdiği bir kuvvet ile,
Bilirdi her şeyi keramet ile,
Veliler serdarı olan Ali'dir.

Ruz-i şeb ederdi hakka niyazı,
Hiçbir yerde bırakmadı namazı,
Zevcesi Fatime Peygamber kızı,
Yüreği nur ile dolan Ali'dir.

Kan kalesi yollarında ne gördü,
Nice kafirleri dine dönderdi,
Tamruş pehlivanı yerlere serdi,
Kahkahayı dünyadan silen Ali'dir.

Hülûs-u kalp ile severim anı,
Du cihanda benim canımın canı,
Kıyamet gününde mahşer meydanı,
Sakiler elinde dolan Ali'dir.

Fehmi der ki, Mustafa'dır sultanım,
Bu can ile yollarında kurbanım,
Diyen demiş Haydar benim aslanım;
Emirel mü'minin olan Ali'dir.

Suları kesilmiş bahçenin, bağın,
Bağ bizim olmazsa, bağban bizimdir,
Solmuş çiçekleri ovanın, dağın,
Dağ bizim olmazsa, yaban bizimdir.

Cem olup cümlesi verip el ele,
Kimisi cariye, kimisi köle;
Türkmen sürüsünü çekmiş cebele,
Yol bizim olmazsa çoban bizimdir.

Severim dünyada okur yazarı,
Yaktı beni nazlı yârin nazarı;
Baştan başa gezdim çarşı pazarı,
Mal bizim olmazsa, meydan bizimdir.

Nice şairleri kaçırdık elden,
Zikreder ismini söylerim dilden;
Baktım her birisi çalar bir telden,
Saz bizim olmazsa, keman bizimdir.

Mail oldum yârin kalem kaşına,
Bal karışmış ekmeğine, aşına;
Bugün bir kar yağdı dağın başına,
Kar bizim olmazsa, duman bizimdir.

Şahin gökte turnaları kovalar,
Şimdi ne hoş olmuş çöller, ovalar;
Tozu toza katmış gelir develer,
Toz bizim olmazsa, kervan bizimdir.

Yârin dükkânında çeşitli mal var,
Gözler kamaştırır yeşiller, allar,
Bir yerde kaftanlar, bir yerde şallar,
Şal bizim olmazsa, kaftan bizimdir.

Fehmi der ki, kaymak nerde, bal nerde?
Yoğurt derman olsun bu derin derde,
Bizi muhtaç etti bir fincan süte,
Süt bizim olmazsa, ayran bizimdir.

Behey sersem Yunan, fazla köpürme,
Yürüme meydana, meydan bizimdir,
Aldanıp şeytana meylini verme,
Ezel ezelinden bu şan bizimdir.

Nerde kaldı denizlere dolduğun,
Atılıp da tez belanı bulduğun;
Yetmez mi âleme rüsvay olduğun,
Dağları yaracak zaman bizimdir.

Kirli bayrağını tutma karşımda,
Ne hakkın var, toprağımda taşımda?
Bugünlerde duman döner başımda,
Sedalar çıkaran volkan bizimdir.

Bizim yurdumuzdur sevgili Kıbrıs,
Güneşin yanında ne yapar yıldı?
Açıktır yolumuz tepeler dümdüz,
Babamızdan kalan vatan bizimdir.

Çelik kanatlarımız göklerden uçar,
Karşımıza çıkan düşmüştür naçar;
Türk'ün darbeleri yaralar açar,
Ata'nın yazdığı ferman bizimdir.

Boğarız düşmanı toza, dumana,
Boyarız dağları al kızıl kana;
Sözü kabul eyle, tez gel imana,
Yalan, yanlış bilmez lisan bizimdir.

Yaptığın işlere pişman olursun,
Bize çatma tez belânı bulursun;
Güvenme dayına, düzde kalırsın,
Tecrübeler görmüş aslan bizimdir.

Dağları devirir Türk'ün ordusu,
Yaklaşmaz kalbine düşman korkusu;
Hasım mı belleriz Başpiskoposu,
Dinimiz Muhammed, iman bizimdir.

Bu kazamız günden güne göç eder,
Çekilir gurbete bilmem nedendir.
Terk eder yurdunu, büyük suç eder,
Çekilir gurbete bilmem nedendir.

Ne şehiri kaldı, ne köyü kaldı,
Sinekler vızlamaz, evler boşaldı,
Geldi yerimize baykuşlar doldu,
Çekilir gurbete bilmem nedendir.

Beğenmezler aba şalvar giymeye,
Bakır kap içinde yemek yemeye,
Hacet yoktur ötesini demeye,
Çekilir gurbete bilmem nedendir.

Bırakır giderler böyle vatanı,
Sevmem kol sallayıp çalım satanı,
Hiç mi düşünmezler burda yatanı,
Çekilir gurbete bilmem nedendir.

Lâtiftir havası, soğuktur suyu,
Ebedi sevemem böyle bir huyu,
Durmadan kaçıyor yoksulu, bayı,
Çekilir gurbete bilmem nedendir.

Seneler dolanıp, yıllar dönüyor,
Bu gidişle çok ocaklar sönüyor,
Komşu kazalar da bizi kınıyor,
Çekilir gurbete bilmem nedendir.

Kırk bin nüfus sekiz bine iner mi?
Her daim değirmen terse döner mi?
Oğlumuz çok, ocağımız söner mi?
Çekilir gurbete bilmem nedendir.

Babalar evlâdın düşmüş ardına,
Daha geri dönüp bakmaz yurduna,
Divane Fehmi'nin bunda derdi ne,
Çekilir gurbete bilmem nedendir.

-216-

Bizim eller günden güne göç eder,
Çekilir gurbete bilmem nedendir.
Bırakır malını büyük suç eder.
Çekilir gurbete bilmem nedendir.

Mülkünü terk eden durmayıp kaçar,
İster zengin olsun, isterse naçar;
Yüreğimde derin yaralar açar,
Çekilir gurbete bilmem nedendir.

Babamız, dedemiz bunda büyümüş,
Cümlesi burada yatmış uyumuş;
Demek ki her işin sonu bu imiş,
Çekilir gurbete bilmem nedendir.

İhtiyarı, genci girmiş bu yola,
Daha bakmaz buradaki bir mala;
Selâm almaz malik olsa dört pula,
Çekilir gurbete bilmem nedendir.

Beğenmezler aba, şalvar giymeğe,
Bakır kap içinde yemek yemeğe;
İcap etmez ötesini demeğe.
Çekilir gurbete bilmem nedendir.

Ne kazası kaldı, ne köyü kaldı,
Sinekler vızlamaz evler boşaldı;
Son deminde geldi baykuşlar doldu,
Çekilir gurbete bilmem nedendir.

Babalar evlâdın düşmüş ardına,
Daha geri dönüp bakmaz yurduna;
Divane Fehmi'nin bunda derdi ne?
Çekilir gurbete bilmem nedendir.

- 18 Haziran "BABALAR GÜNÜ" ne

Razı eyle, duasını al dedim,
Ananın, babanın hakkı çetindir;
Yolda kalma, hakikati bul dedim,
Ananın, babanın hakkı çetindir.

Yoktan getirdiler dünyaya seni,
Allah verdi; başı, gözü, bedeni;
Hayırsız geminin dönmez dümeni,
Ananın, babanın hakkı çetindir.

Elediler, belediler, sardılar,
Sevip, tatlı tatlı meme verdiler;
Kanatlarını üzerine gerdiler,
Ananın, babanın hakkı çetindir.

Korudular kardan, kıştan, yağmurdan,
Sakladılar selden, sudan, çamurdan;
Olmasın kalbiniz taştan, demirden,
Ananın, babanın hakkı çetindir.

Belki aç gezdiler, belki de susuz,
Geçirdiler geceleri uykusuz;
Dediler ki ağlamasın yavrumuz,
Ananın, babanın hakkı çetindir.

Ata emeğini taşlara çalan,
Odur ceza günü imansız kalan;
Billahi sözümde değilim yalan,
Ananın, babanın hakkı çetindir.

Onlar sever, bağda biten ağacı,
Kırma hatırını, söyleme acı;
Vallah yoktur bu yaranın ilâcı;
Ananın, babanın hakkı çetindir.

Bakın kuşlar nasıl civciv yetirir,
Kendi yemez, yuvasına getirir,
Fehmi sözlerini böyle bitirir,
Ananın, babanın hakkı çetindir.

Bir merhamet edin bizim kazaya,
Böyle mi sahipsiz kaldı Arapgir?
Neden uğramışız biz bu cezaya?
Derin bir uykuya daldı Arapgir.

Celal Bayar, sensin bizim babamız;
Kalmamıştır sırtımızda abamız,
İli göçtü viran kaldı obamız,
Gittikçe geriye kaldı Arapgir.

Yazık oldu şu kazanın adına,
Doymak yoktur havasına, tadına.
Yalvarırız biz Menderes zatına,
Böyle bir vaziyet aldı Arapgir.

Çok yüksek adamlar yetişmiş burda,
Şimdi Namık Gedik aynı sırada,
Belki memlekete tesir yarada,
Tiren gelmez yolsuz kaldı Arapgir.

Bu nasıl usûldur, bu nasıl âdet?
Boş kaldı kazamız dağıldı millet,
Sizden bir merhamet sizden bir gayret,
Bir nahiye haline geldi Arapgir.

Oturmuş önüne koca Göldağı,
Kalbe ferah verir bahçesi bağı,
Aransa madendir taşı toprağı,
Babası yok, yetim kaldı Arapgir.

Yüksek adamları vardır her yerde,
Düşünüp bir çare bulamazlar derde,
Bu kazanın eşi yoktur bir yerde,
Kader seni taşa çaldı Arapgir.

Dağıldı insanı gitti her yana,
Kazamız var diye bakmazlar ana,
Sözü geçer yok mu çıksın meydana?
Görülmez bir hale geldi Arapgir.

Fehmi üzülme işler iyi olur,
Bir yol gelir, bir fabrika kurulur,
İnşallah kazamız vilayet olur,
İşlerin yerine gelir Arapgir.

Otuz iki değirmeni dönerdi,
Şimdi böyle geri kalan Arapgir;
Gün güne beş yüz yük buğday inerdi,
Ulu meydanları dolan Arapgir.

Tiren işlemedi, sebep olanlar,
O günden beridir kalbimiz yanar,
Yetimden çocuğu kim söyler, anar,
Derin uykulara dalan Arapgir.

Gerek değil midir un fabrikası,
Dışarı gitmesin halkın parası;
Eylenir o zaman yürek yarası,
Ne vakit dirilir ölen Arapgir.

Bir kopratif kurup, şirket açalım,
Kazanın içine ışık saçalım;
Bu yurdu bırakıp nere kaçalım?
Var mı gözyaşını, silen Arapgir.

Boştur hastahane yoktur tabipler,
Duyun sözümüzü babayiğitler;
Kayıp olup gitti kan emen bitler,
İçine taş, toprak düşen Arapgir.

Hani, kırk bin nüfus şimdi nic'oldu?
Baylar konağına baykuşlar doldu;
Suları kesildi, gülleri soldu,
Böyle bir vaziyet aldı Arapgir.

Böyle terk olur mu anavatanı?
Hatırlayan yoktur burda yatanı;
Biz duymayız üçü beşten atanı,
Yoktur dilimizde yalan Arapgir.

Fehmi der ki, biz fakirler ağlasın,
Kendi yarasını kendi bağlasın;
Bundan sonra gözyaşımız çağlasın.
Derdi yoktur derman olan Arapgir.

Ağlama, çeşminin sil yaşlarını,
Dökme gözlerinden aman Arapgir.
Haniya, neyledin yurttaşlarını?
Elbet bir gün gelir, zaman Arapgir.

Elin ermez kazancına, kârına;
İşin görülmedi kaldı yarına,
Can dayanmaz feryadına, zarına,
Deldin yüreğimi, aman Arapgir.

Dört tarafı cebel, hoştur havası,
Her dalında bülbüllerin yuvası,
Çoktur sana masumların duası,
Bir gün senin olur, meydan Arapgir.

Bir zaman kıralın, kalen var idi,
Nice yiğitlerin sana yâr idi;
Geçilmezdi sokakların dar idi,
Sanki bağın, bahçen cinan Arapgir.

Evlâtların sana olmuştu muti,
Kimse bulmamıştı bu saltanatı,
Şimdi kayıp ettin eski hayatı;
Gitmişti her yere bu şan Arapgir.

Durmaz âlimlerin Kur'an okurdu,
Nice culfaların kumaş dokurdu,
Felek hançerini yürekten vurdu,
Belki kabul olur, duan Arapgir.

Çok idi uleman, okur-yazarın,
Şimdi boş mu kaldı çarşın, pazarı?
Öldüm desen kazılmıyor mezarın,
Gelir mi sana bir ihsan Arapgir.

Biz senin evlâdın, sen bize ana,
Mithat'ın sözleri can katar cana;
Karataş'la Fehmi meftundur sana,
Fedadır yoluna bu can Arapgir.

Acır yok haline, mahzun mu kaldın?
Akar gözlerinden yaşın Arapgir.
Mor çiçekler gibi sarardın soldun,
Uçtu dallarından kuşun Arapgir.

Yetirdiğin evlât seni terk etti,
Kaçtı her birisi bir yere gitti;
Dumanın yedi kat göklere tüttü,
Onunçün dumanlı başın Arapgir.

Günde bağın, bahçen mezata çıkar,
Düşmüşün yüzüne daha kim bakar;
Billâhi ateşin sinemi yakar,
Neden zehirlendi aşın Arapgir.

Ah çekip ağlama, gider bu günler,
Dikildi bayraklar oldu düğünler;
Seni terk eyleyip gitti zenginler;
Bulunmaz bir yerde eşin Arapgir.

Bir zamanlar kırk bin nüfus yaşardı,
Kervanların yüce dağdan aşardı;
Meydanların dolar dolar taşardı,
Tarihte büyüktür yaşın Arapgir.

Gel, başına dikme yaslı bayrağın,
Cenneti âlâ gibi solunla sağın;
Kocaman bir dağdır senin Göldağ'ın,
İnci gibi parlar yaşın Arapgir.

Gam yiyip gam çekip ağlama sakın,
Gittikçe büyüdü, arttı merakın;
İstediğin lise inşallah yakın,
Niçin yükselmedi coşun Arapgir.

Meydana gelirim meydanın boştur,
Suyundan doyulmaz havası hoştur;
Ne için ağlarsın gözlerin yaştır.
Söyler hep Fehmi biçaren Arapgir.

Temmuz yirmi dokuz Salı gecesi,
Çarşılar ateşle doldu Arapgir;
İmdada koştular genci kocası,
Bilmeyiz bu nasıl haldı Arapgir.

Akşam sekizinde yangın parladı,
Kaba yeller esti, alev harladı;
Kazmayı, küreği alan fırladı,
Böyle felâkete geldi Arapgir.

Bu nasıl iş idi, inceden ince,
Millet şaştı, yangınları görünce,
Reis beraberdi Keban'dan önce,
Yetişip itfaye geldi Arapgir.

Bir anda sokaklar döndü mahşere,
Serpmeli suları yangına göre;
Dediler yanan yer nereden nere,
Böyle bir üzüntü aldı Arapgir.

Göldağı'nı kara duman bürüdü,
Elazığ'dan itfayeler yürüdü;
Yangını görenin kanı kurudu,
İçindeki eşya, maldı Arapgir.

Bizim de vilâyet olmadık halde,
Dediler imdatlar geliyor yolda,
Hiç hayır kalmadı dükkânda malda,
Gonca güller gibi soldu Arapgir.

Yangını önleyen oldu taş duvar,
Millet düşünmeyin, elbet Allah var;
Temmuz aylarında kürümez bu kar,
Yinemi geriye kaldı Arapgir?

Malatya'dan bir araba buraya,
Geldi melhem olamadı yaraya;
Hırdavat malları atın dercye,
Kendisine derman oldu Arapgir.

Motopomptan yardım oldu bizlere,
Duman çöktü tepelere düzlere;
.....
.....

Ne hoş olur sarı çiçek havası,
Bizim yaylâlara güzeller gelir.
Otlanır içinde atı, devesi,
Bizim yaylâlara güzeller gelir.

Çekilir her yere peyniri, yağı,
Yemeden doyulmaz sütü, kaymağı,
Bir omuzdan bir omuza saç bağı,
Bizim yaylâlara güzeller gelir.

Kurarlar çadırı çayır, çimene,
Şanı verilmiştir Hind'e Yemen'e;
Yanar isem ben yanarım kime ne?
Bizim yaylâlara güzeller gelir.

Kimi kilim dokur, kimisi halı,
Katar birbirine kaymağı, balı;
Daha sizi seven neylesin malı,
Bizim yaylâlara güzeller gelir.

Koyunlar meleşir kuzusun arar,
Oturmuş yosmalar zülfünü tarar
Şahin bakışları kalpleri yarar,
Bizim yaylâlara güzeller gelir.

Her birisi birer türkü aldırır,
Sedaları sahraları doldurur;
Sanırsın dağları göğe kaldırır,
Bizim yaylâlara güzeller gelir.

Güz gelince göçün çeker çöllere,
Boğum boğum kına korlar ellere;
Şal kuşak sararlar ince bellere,
Bizim yaylâlara güzeller gelir.

Fehmi, hiç birini vermezler sana,
Sakın mecnun olup çıkma meydana;
Gör nasıl anadır doğuran ana,
Bizim yaylâlara güzeller gelir.

Konar başımıza bir devlet kuşu,
Sular bulanınca bahar yaz gelir.
Çayır çimen olur dağların başı,
Katar katar olmuş turna, kaz gelir.

İndim ovalara tohum ekilmiş,
Baktım tepelerden duman çekilmiş;
Yağmur yağmış, karı buzu sökülmüş,
Seller coşmuş parça parça buz gelir.

Tek başına geçtim kızgın çöllerden,
Nice sahralardan, nice bellerden;
Saklarım ben seni esen yellerden,
Esirgerim üzerine toz gelir.

Bir güzelim murat alma günü var,
Gerdanında çifte çifte beni var;
Çalınır çalgılar hoş düğünü var,
Hele bakın keman ile saz gelir.

Durmuş yol üstünde bir dilber ağlar,
Bırakmaz gitmeye yolumu bağlar;
Gözlerinin yaşı sinemi dağlar,
Anladım ki sevdiğinden vaz gelir.

Şahin gezer avcıların kolunda,
Bülbül öter gonca gülün dalında;
Hele çık karşıma bir kez salın da,
Engeller görmesin sana söz gelir.

Yine mi çekildi Türkmen göçleri?
Tabana dokunur sırma saçları;
On yedi-on sekiz demiş yaşları,
Donatılmış dağları gelin, kız gelir.

Deli gönül doymadın mı güzelden?
Severler güzeli ezel ezelden;
Fehmi der ki, fırsat gidecek elden,
Ömür kısa ecelimiz tez gelir.

-225-

Dostun cemalini göreyim dersen,
Bir ehli kâmili bulmak gerektir.
Muradıma nail olayım dersen,
İçin muhabbetle dolmak gerektir.

Dışarı kapıda bekleyip durma,
Biraz gir içeri kendini yorma,
Ehlini bulmadan yanına varma;
Ulu bir denize dalmak gerektir.

Balıklar çok durur yutmasın seni,
Deniz canavarı didmesin seni;
Kurtarmağa çalış canı, bedeni
Ordan bir cevahir almak gerekir.

Uğraş da karaya çıkar gemini,
Süreceksin devranını, demini;
Sor cerrahtan bu yaranın emini,
Başın taştan taşa çalmak gerekir.

Cömert kimselerin gözü tok derler,
Sinem yaralanmış derdi yok derler,
Bir gönülde iki sevgi çok derler,
Bir güzelc aşık olmak gerekir.

Ey Fehmi, çalış da kurtar başını,
Bir gün musallaya korlar nâşını;
Sen daha salmadın nefsin peşini,
Bu yolda sararıp solmak gerekir.

.....
.....*
Nereye gönderek bu zalim kışı,
Orman odun vermez, kömür gelmiyor.

Her kime söylesek bilmiyor halden,
Bir yük odun gelmez, gözleriz yoldan,
Ferman büyük yerden, ne gelir elden,
Orman odun vermez, kömür gelmiyor.

Odun yoktur diye kapandı hamam,
Cümlemiz beraber, işimiz tamam,
İş böyle giderse halimiz yaman,
Orman odun vermez, kömür gelmiyor.

Söğütler, kavaklar kesildi şimdi,
Yine mi dert derdin üstüne bindi,
Ne yapmak gerektir memur efendi,
Orman odun vermez, kömür gelmiyor.

Kimse meşesini kesip yakamaz,
Soğuktan millet dışarı çıkamaz,
Birbirinin yüzlerine bakamaz,
Orman odun vermez, kömür gelmiyor.

Herkes bahçesinde az çok uydurur,
Bahçesi olmayan düşünür durur,
Kalpte sevgi yoktur, gönülde sürur,
Orman odun vermez, kömür gelmiyor.

Fehmi der ki, odun yoktur neylerim,
Bu gidişle dertli dertli söylerim,
Halimizi size beyan eylerim,
Orman odun vermez, kömür gelmiyor.

* İki mısra tesbit edilemedi.

Seher vakti kaldır başın,
Ne hoş olur, ne hoş olur.
Dökülsün gözünden yaşın,
Ne hoş olur, ne hoş olur.

Seher vakti uyanması,
İçip aşkına kanması;
Kapısına dayanması,
Ne hoş olur, ne hoş olur.

Seher vakti zikretmesi,
Bülbüller gibi ötmesi;
Bu yolda yanıp tütmesi,
Ne hoş olur, ne hoş olur.

Seher vakti ağlaması,
Sular gibi çağlaması,
Kulluğa bel bağlaması,
Ne hoş olur, ne hoş olur.

Seher vakti söylemesi,
Zalim nefsi eylemesi;
Sıdk ile "Allah" demesi,
Ne hoş olur, ne hoş olur.

Seherde namaz kılması,
Arayıp dostu bulması;
Mevlâ'ya yakın olması,
Ne hoş olur, ne hoş olur.

Seher vaktinde durması,
Seccadeye oturması;
Hak işini bitirmesi,
Ne hoş olur, ne hoş olur.

Seher vakti güller açar,
Elvan elvan koku saçar;
Aşk elinden Fehmi naçar,
Ne hoş olur, ne hoş olur.

Altımda döşektir, üstümde yorgan,
Toprak gibi başka yar mı bulunur.
Basar kucağına gelirse zaman,
Toprak gibi başka yar mı bulunur.

Ektiğin tohumu inkâr eylemez,
Yamacında güler, sana söylemez,
Katil demez, zalim demez, ey demez,
Toprak gibi başka yar mı bulunur.

Öküz verir, inek verir, at verir,
Sen hizmet edersen dokuz kat verir,
Bahçe verir, bostan verir, ot verir,
Toprak gibi başka yar mı bulunur.

Soğuk çeşmeleri akar durmadan,
Yedirir, içirir seni yormadan,
Mahsul alamazsın kazma vurmadan,
Toprak gibi başka yar mı bulunur.

Açılan çiçekler gelmez hesaba,
Sayacak olursan sığmaz kitaba,
Doğan çocuklara der ki merhaba,
Toprak gibi başka yar mı bulunur.

Boy verir uzatır kavağı, çamı,
Kuvvet Allah'tandır çektirmez gamı,
İşitirsen sana sözüm tamamı,
Toprak gibi başka yar mı bulunur.

Haber anlatamam binde birine,
Çıkamayız çok dalarsak derine,
Otursun cümlesi yerli yerine,
Toprak gibi başka yar mı bulunur.

Tedbirsizlik bizi kayadan atar,
Ulu Peygamberler toprakta yatar,
Fehmi kumaşını alana satar,
Toprak gibi başka yar mı bulunur.

Huzura istemiş beni nazlı yar,
Susuzdur yolları bardağım yoktur,
İnşallah bu cana vermez cezalar,
Yakınım dostuma, ırağım yoktur.

Adular karşımda ederler savaş,
Bulamadım dünyada kendime yoldaş;
Biçerim, dikerim, satarım kumaş,
Baktım dört yanıma çırağım yoktur.

Uzundur bu yollar geçitler zordur,
Aşılmaz söz ile dağları kardır;
Dereler dolusu yılanı vardır,
Zehiri kesmeye tiryağım* yoktur.

Takdirde yazılmış bize bu kader,
Bilmeyiz boyuna böyle mi gider?
Düşman silâhlanmış elinde teber,
Kılıç, kalkan dursun mızrağım yoktur.

Çekmiş katarını vermiş el ele,
Onlar bencileyin çekmedi çile;
Türkmen obasını kurmuş cebele,
Çayırlı çimenli bir dağım yoktur.

Perişan eyleme bu yolda beni,
Bırakma her daim melâlde beni;
Kul borcuyla koyma vebalde beni,
Kaşınmak isterim tırnağım yoktur.

Bilmem ben mi deli, dünya mı deli?
Her daim kesilmez yağmuru, yeli,
Ne Mürsel bıraktı, ne Haydar Ali,
Onu düşürecck tuzağım yoktur.

Fehmi der ki, fırsat elden kaçarsa,
Geri gelmez kuş kafesten uçarsa;
Kara yer ağzını bize açarsa;
Ondan başka benim konağım yoktur.
* tuyrağım

Yolum uzun, vakit akşam,
Sırtımda kaftanım yoktur.
Dağlar yüce nasıl aşam,
Dizimde dermanım yoktur.

Beş yıl değil, beş ay değil,
Olay başka olay değil,
Yürümesi kolay değil,
Gitmeye gümanım yoktur.

Bülbülüm, yanarım güle,
Gülü düşüremem dile,
Varmak için bu menzile,
Gün geçti zamanım yoktur.

Elimden bıraktım kârı,
Sönmez yüreğimin narı,
Ektim, biçtim tarlaları,
Güz geldi harmanım yoktur.

Yar köyüne varam dedim,
El bağlayıp duram dedim,
Tepeleri yaram dedim,
Elimde fermanım yoktur.

Çıbanlarım sıralanmış,
Her tarafım yaralanmış,
Dostlar benden aralanmış,
Yaramı saranım yoktur.

Dert çoğaldı dürüm dürüm,
Bu ne usul, be ne sürüm,
Dövülürüm, sövülürüm,
Halimi soranım yoktur.

Biçare Fehmi'dir adım,
Gönülden sevgilim dedim,
Son deminde dayak yedim,
Sözümde yalanım yoktur.

- İstanbul'un Fethinin 524. Yıl dönümü nedeniyle-

Mehmet Fatih Edirne'den yürüdü,
Bugün İstanbul'u alma günüdür,
Askerleri dağı, taşı bürüdü,
Gürleyip meydana dalma günüdür.

Haydi efendimiz fırsat senindir,
İnayet Allah'tan kuvvet senindir,
Başına kuş kondu, devlet senindir,
Durmadan kılıcı çalma günüdür.

Karadan yürüttü gemilerini,
Sardı düşmanları derdin derini,
Bırakmalı değil binde birini,
Arap atlarını salma günüdür.

Emreyle sultanım, atlar nallansın,
Süvariler kol kol olup yollansın,
Topların sesinden dağlar sallansın,
Vurup da surları delme günüdür.

El birlik olup da girelim harbe,
Düşmanım göğsüne vuralım darbe,
Ne kadar olursa olsunlar zorba,
Buna da bir çare bulma günüdür.

Burçlardan dökerler kaynar suları,
Çıkmaya başladı yerin buharı,
Tamamen kitlendi sur kapıları,
Kırıp içeriye dolma günüdür.

Dikti İstanbul'a şanlı bayrağı,
Çözüldü onların dizinin bağı,
Bırakmalı değil hastayı, sağı,*
Süpürüp dünyadan silme günüdür.

Fehmi der ki, feda sana canımız,
Dökülsün uğrunda kızıl kanımız,
Öğle** namazını ey sultanımız,
Ayasofya'mızda kılma günüdür.

* Bir damla kalmadı eridi yağı
** Şükür

-232-

Yalan hayat için uyma şeytana,
Ebedi hayatı öldürme kardeş.
Yarın varacağız ulu divana;
Defteri günahla doldurma kardeş...

Sakın ha... göz dikme elin malına,
Ümit etme bir şey geçmez eline,
Otur kendin ağla kendi haline;
Düşmana derdini bildirme kardeş...

Çıkma dedim âlimlerin sözünden,
Gel ayrılma doğruluğun izinden,
Bir gün olur, kan yaş akar gözünden;
Her taşı yerinden kaldırma kardeş...

Kiminde yılan var, kiminde çıyan,
Kalma uykulara, vaktinde uyan,
Olma, çıkmaz yola başını koyan;
Münkiri karşında güldürme kardeş...

İçkiden, kumardan özünü sakla,
Aklın kâfi gelmez şeytanı pakla,
Herzeden uzak ol, gül yağı kokla;
Kalbini küfürle doldurma kardeş...

Zinadan, faizden, haram paradan;
Seni men eyledi yüce Yaradan,
Eğer dinlemezsem çekil aradan;
Şaşırıp aklını çıldırma kardeş...

O yol çıkmaz yoldur, önü uçurum,
Zarara sürükler seni bu durum,
Bu nasıl gidişat, bu nasıl sürüm?
İman güllerini soldurma kardeş...

Fehmi der ki, yakın olma dinsize,
Selam verme serseriye, densize,
Nasihat versem mi daha ben size;
Gülünü hoyrata yoldurma kardeş...

Vakt-i seher geldi aç gözlerini,
Dokunur cenuptan yel yavaş yavaş.
Uyku vakti değil kaldır serini,
Çağrılan meclise gel yavaş yavaş.

Seherde bülbüller kılar feryadı,
Bir şeye benzemez seherin tadı,
İstediğin yerden iste muradı,
Oynasın ağzında dil yavaş yavaş.

Gör ki neler olur seher zamanı,
Böyle buyurmuştur bize fermanı,
Her daim unutma canı, cananı,
Sattığım kumaştan al yavaş yavaş.

Ne bulan aşıklar seherde bulmuş,
Yana yana hak yolunda kül olmuş,
Kimi uyanmayıp uykuda kalmış,
Uyanır seherde gül yavaş yavaş.

Seher vakti geldi uyuma sakın,
Gider kalbindeki cümle merakın,
Olursun böylece dostuna yakın,
Çalış bu devleti bul yavaş yavaş.

Sabahtan erkence ötüşür kuşlar,
Her biri bir yerde feryada başlar,
Hakka secde kılar taşlar, ağaçlar,
Sende bunlar gibi ol yavaş yavaş.

Düşün de efendim kendini yokla,
Çalış da aklını başına topla,
Seherde açılan gülleri kokla,
Erişir dostuna kul yavaş yavaş.

Fehmi nedir busendeki telaşa,
Ne efendi kalır ne bey, ne paşa,
İster seksen yaşa, ister yüz yaşa,
Gittikçe yaklaşır yol yavaş yavaş.

İftarımız yakın sofrayı kurun,
Yoğurtlu çorbamız gel yavaş yavaş;
İki dakika var birazca durun,
Pilâva verelim tel yavaş yavaş.

Pilâvın yanına bir şerbet verin,
Bütün yemekleri bize gösterin;
Kadınbudu köfte kuyusu derin,
Kabak dolmasını bul yavaş yavaş.

Getirin bir tabak şekerli sütlü,
Hani nerededir gelmedi etli?
Bunların üstüne ister bir tatlı,
Ezilmiş süzülmüş bal yavaş yavaş.

Lahana sarmasını verin bu yana,
O başa koyuldu nazlı makarna;
Tas kebap gelirse can katar cana,
Kadayıfa haber sal yavaş yavaş.

Soframıza karnıyarık gelmedi,
Baktım baklavanın adı kalmadı;
Pirzoladan bize yardım olmadı,
Yaklaşır böreğe yol yavaş yavaş.

Getirin pilici doyursun beni.
Arapgir kebabı kayırsın beni;
Ziyade isterim salata seni,
Uzanır bulamaz el yavaş yavaş.

Ciğer kavurması gelsin meydana,
İssot dolmasını koyun sahana;
Patates var, istediğin daha ne?
Ey hoşaf, mideye dol yavaş yavaş.

Beyler, şalgam soframıza oturmuş,
Aşçıbaşı yemekleri bitirmiş;
Biraz zeytin ile peynir getirmiş,
Fehmi, bunlar ile kal yavaş yavaş.

Evlendim, karının uydum sözüne,
Kılıbık olması ne güzel imiş.
Tutmazsam sözünü girmem gözüne,
Kılıbık olması ne güzel imiş.

Kalkarım demliği korum ocağa,
Tezce sarılırım kaba kacağa,
Peyniri tabağa, çayı bardağa;
Kılıbık olması ne güzel imiş.

Ninni ninni uyarırım hanımı,
Der ki, bırak yatam, sıkma canımı?
Vursa beni, bağışlarım karımı,
Kılıbık olması ne güzel imiş.

Yavaş yavaş uykusundan uyanır,
İşler, vazifeler bitmemiş sanır;
Kor yastığı, baş köşeye yaslanır,
Kılıbık olması ne güzel imiş.

Temizlerim çocukların bezini,
Vazifemdir nasıl kıram sözünü;
Odaya varmağa vermez izini,
Kılıbık olması ne güzel imiş.

Çocuk avutmaya tezden alıştım,
Fazla değil, dört buçuk gün çalıştım;
Benim gibi birisiyle buluştum,
Kılıbık olması ne güzel imiş.

Kılıbık olmuşum bulunmaz eşim,
Karının sözüne gitmektir işim;
Sizler de alışın, bu işte pişin,
Kılıbık olması ne güzel imiş.

Evi barkı süpürürüm, silerim,
Suyu kor mangala, unu elerim;
Gâh hamur yoğurur, gahi gülerim.
Kılıbık olması ne güzel imiş.

Ekmek pişer, ben ateşi yakarım,
Dakkada bir cemaline bakarım,
Bir emri mi vardır diye korkarım;
Kılıbık olması ne güzel imiş.

Ürperir tüylerim, haydi gel dese,
Söylemem saatte bin lira yese,
Buldu bulduğunu kim kılıbıksa,
Kılıbık olması ne güzel imiş.

Ben bekçiyim, kendi gezer pazarı,
Niçin gittin, desem basar azarı,
Değmesin bizlere elin nazarı;
Kılıbık olması ne güzel imiş.

Fehmi der, kılıbık sözüme kalma,
İyice düşünmeden serine dalma;
Dünyada eşini bulmadan alma;
Arayıp bulması ne güzel imiş.

Kandım dünyanın sözüne,
Yalan imiş, yalan imiş.
Daha bakamam yüzüne,
Yalan imiş, yalan imiş.

Çağa, çocuk büyütmesi,
Sallayıp da uyutması;
Kulağımda kaldı sesi;
Yalan imiş, yalan imiş.

Canım hasta, tenim hasta,
Başım gezer kara yasta;
Bina kurdum diyen usta,
Yalan imiş, yalan imiş.

Tepesi, bayırı, düzü;
Dinlenmez sohbeti, sözü;
Dünyanın gülü, nergizi,
Yalan imiş, yalan imiş.

Dört yanında dört köşesi,
Boştur bardağı, şişesi;
Ormanı, dağı, meşesi,
Yalan imiş, yalan imiş.

Geleli görmedim günü,
Ehlibeytim çiğner beni,
Sevmem ben onu seveni;
Yalan imiş, yalan imiş.

Ağzımda kalmadı dişim,
Düşmandır ahbabım, eşim;
Doğmamış, doğmaz güneşim,
Yalan imiş, yalan imiş.

Yoldaş et bize imanı,
Zikrile verem bu canı,
Fehmi, dağların dumanı,
Yalan imiş, yalan imiş.

-237-

Zurnalar çalınır, davul vurulur,
Haydin arkadaşlar düğün var imiş.
Oyuna çıkınca atlar yorulur,
Haydin arkadaşlar düğün var imiş.

Cem etmiş milleti Çarşamba günü,
Her taraftan seyrederler düğünü.
Davet etmiş ağasını, beğini,
Haydin arkadaşlar düğün var imiş.

Getirin sofraya balı, kaymağı,
Elbette biliriz hatır saymağı,
Önce çekin al kırmızı bayrağı,
Haydin arkadaşlar düğün var imiş.

Odalar süslendi herkes cem oldu,
Kaynadı kahveler fincanlar doldu,
Açın kapıları millet bunaldı,
Haydin arkadaşlar düğün var imiş.

Bir yanda baklava, bir yanda börek,
Bir yanda kadayıf, bir yanda çörek,
Davulcuya biraz para, pul verek,
Haydin arkadaşlar düğün var imiş.

Deyin çalgıcıya her makam çalsın,
Bugün damat beyin gönlü şad olsun,
Boşalan kadehler yeniden dolsun,
Haydin arkadaşlar düğün var imiş.

Sarhoşların odasına varmayın,
Çirkin sözler çıkar orda durmayın,
Bir kenardan geçin halkı yarmayın,
Haydin arkadaşlar düğün var imiş.

Fehmi der ki, bekarları everin,
Herkesin dengini dengine verin,
Aldığınız kızın huyunu sorun,
Haydin arkadaşlar düğün var imiş.

Bak şu dünyanın haline,
Nice hanlar viran olmuş.
Bakma sahranın yoluna,
Yüce dağlar duman olmuş.

Kimin malı haraç olur,
Kiminin karnı aç olur;
Kimi pula muhtaç olur,
Dideleri al kan olmuş.

Kimi okur, kimi yazar,
Kimi doğru yoldan azar;
Kimi iki taşlı mezar,
Kara yere yeksan olmuş.

Kimi deli kimi uslu,
Kimi Kerem, kimi Aslı;
Kimi gezer yaslı yaslı,
Ciğerleri püryan olmuş.

Kimi Mecnun, Kimi Leylâ,
Kimi puta dedi Mevlâ,
Kiminin başında belâ;
Durak yeri zindan olmuş.

Kimi abit, kimi âlim,
Kimi cahil, kimi zalim,
Kimi fatih, kimi Selim;
Bütün dünya hayran olmuş.

Kimi kâmil, kimi hacı,
Kimi bulamaz ilâcı,
Kiminin başında tacı,
Bu dünyaya sultan olmuş.

Nice hüküm süren beyler,
Hani bunlar n'oldu derler?
Fehmi bildiğini söyler,
Cümlesi de yalan olmuş.

-239-

Dolandım beyhude, gezdim beyhude,
Menzile gelmedim tez akşam oldu.
Dilerim ki yârdan olmayam cüda,
Menzile gelmedim tez akşam oldu.

Ovalar dumandır, dağlar kış olmuş,
Vura vura kara bağrım taş olmuş;
Benim derdim cümlesine baş olmuş,
Menzile gelmedim tez akşam oldu.

Bahar gelecek mi, karlar eriye?
Yine sular sesli sesi yürüye;
Kervan geçip gitmiş kaldım geriye,
Menzile gelmedim tez akşam oldu.

Almadım öcümü düşmanlarımdan,
Elim durmuş kazancımdan, kârımdan,
Dağlar yanar gider ahu zarımdan,
Menzile gelmedim tez akşam oldu.

Ne yardan bir haber, ne selâm aldım,
Gam bastı dört yanı, kayguya daldım,
Erken kalkan gitmiş, ben geri kaldım,
Menzile gelmedim tez akşam oldu.

Bülbül de öcünü almamış gülden,
Kaçırdım fırsatı ne gelir elden;
Sürüp arap atı sahradan, belden,
Menzile gelmedim tez akşam oldu.

Yine yaralarım düştü derine,
Söylemem derdimi binde birine;
Güneş gelip çıkmış öğle yerine,
Menzile gelmedim tez akşam oldu.

Fehmi der ki, gülmemişim gülemem,
İki çeşmim yaşlarını silemem;
Sonun nasıl gelecekse bilemem,
Menzile gelmedim tez akşam oldu.

Geniş geniş gezdin, sözden almadın,
Zevkim, sefam burda der, insanoğlu.
Yavuz nefsin yakasını salmadın,
Daracık bir yere gir, insanoğlu...

Yedin içtin helâl, haram demedin,
Düşkünün hâlini soram, demedin,
Bir ahtın üstüne duram, demedin;
Bin yıl ayak üstü dur, insanoğlu...

Demedin mi meleği var, cini var?
Bu zevke dalmanın bir düğünü var,
Duymadın mı yarın mahşer günü var?
Gel de hesabını ver, insanoğlu...

Tamah edip, faiz aldın paradan,
Böyle mi buyurdu sana, Yaradan?
Nere kaçacaksın şimdi buradan?
Ağır cezâları gör, insanoğlu...

Gündüzde gece var, gecede gündüz,
Hâkikati görmez kör olan bir göz,
Bin yıl iniş, bin yıl yokuş, bin yıl düz;
Önünde bir köprü var, insanoğlu...

Asiler burada ıslâh olacak,
Bölük bölük cehenneme dolacak,
İman etmeyenler orda kalacak;
Dereler dolusu nâr, insanoğlu...

Çalışıp da kazanana ne mutlu?
Kevser ırmakları şekerden tatlı,
İşte şimdi bura size beratlı;
Zevkini cennette sür, insanoğlu...

Beni delil etmiş kendisi söyler,
Gökleri, yerleri o seyran eyler,
Fehmi'nin sözüne yalandır derler;
Âlimini bul da sor, insanoğlu...

-241-

Hüseyin bu kadar nerede durdun?
Sizin köyde kavga çıkmış doğru mu?
Korkarım sende mi birini vurdun?
Su yerine kanlar akmış doğru mu?

Daha neler etmiş, doğruyu söyle?
Yalan mı gerçek mi aşikâr eyle?
Komşuluk içinde olur mu böyle?
Ahmet'in evini yakmış doğru mu?

Mustafa Hasan'ı böğründen vurmuş,
O babayiğidi yerlere sermiş;
Duyduğuma göre Alaâddin görmüş,
Kafasına çivi çakmış doğru mu?

Muhtar motor çekip köye getirmiş,
Bütün meraları sürmüş bitirmiş;
Köylü savcılığa malumât vermiş,
On teneke tohum ekmiş doğru mu?

Ahmet'in kızını kaçırmış Temur,
Yedi kurşun vurmuş Süleyman Demir;
Kısmeti kesilip, bitmemiş ömür,
Kollarına zincir takmış doğru mu?

Bu döğüşte bizim hanım bayılmış,
Düşüp bayıldığı halka yayılmış;
Dört buçuk saatten sonra ayılmış;
Garip garip yola bakmış doğru mu?

Nazım'ı öldüren Kâzım'a dönmüş,
Necip Efendi'nin ocağı sönmüş;
Abdullah, Hamid'in başına binmiş,
Kardeşine bıçak çekmiş doğru mu?

Fehmi der ki, ben gelirsem oraya,
Melhem olacağım her bir yaraya;
Serseri Şevket de dönmüş geriye,
Köye karşı bıyık bükmüş doğru mu?

Haddini bilmezin acı sözünden,
Ne olur Yarabbi sen bizi koru.
Yüzüne bakanın görmez gözünden,
Ne olur Yarabbi sen bizi koru.

Yarım mollaların fetvalarından,
Ayakta dolaşan mevtalarından,
Sahte aşıkların sevdalarından,
Ne olur Yarabbi sen bizi koru.

Gıyabında kula sövenlerinden,
Sahipsiz adamı dövenlerinden,
Dişini sıkarak sevenlerinden,
Ne olur Yarabbi sen bizi koru.

Ana, baba, karısını dövenden,
Kardeşine, bacısına sövenden,
Hiç umut kalmadı dosta güvenden,
Ne olur Yarabbi sen bizi koru.

Cananın gözünden akan yaşlardan,
Her gün başımıza yağan taşlardan,
Bir gövdede duran çifte başlardan,
Ne olur Yarabbi sen bizi koru.

Bülbülü öldüren gonca gülünden,
Gidip de gelmeyen gurbet elinden,
Dertliler düşer mi elin dilinden,
Ne olur Yarabbi sen bizi koru.

Koru sen Yarabbim Hasan'ı koru,
Ne olur dünyadan sorma bir soru,
Kötüye gidiyor dünyanın sonu,
Ne olur Yarabbi sen bizi koru.

-243-

Her işe vakıftır Türk'ün babası
Yaşasın var olsun İsmet İnönü.
Hiç kimseye karşı yoktur pervası
Yaşasın var olsun İsmet İnönü.

Bir sabah güneşi doğdu cihana
Devletler baş eğdi İnönü sana
Nüfuzu hükmeder Hint'e, Umman'a
Yaşasın var olsun İsmet İnönü.

Millet çok rahattır senin sayende
Bir düşünce yoktur bayda bayanda
Yüksek namın söyleniyor her yanda
Yaşasın var olsun İsmet İnönü.

Ta zamandan beri verilmiş methi
Düşmanı mahveder Türk'ün heybeti
Tir tir titiretir bütün devleti
Yaşasın var olsun İsmet İnönü.

Sağlığın isteriz gani Mevlâ'dan
Seni bize devlet kıldı Yaradan
Nasıl unuturuz seni duadan
Yaşasın var olsun İsmet İnönü.

Her yanda devletler girdi savaşa
Babamız İnönü sen binler yaşa
Elli dört devlete nam veren Paşa
Yaşasın var olsun İsmet İnönü...

Kurtardı Türkleri bir uçurumdan,
Nasıl sevmeyelim Cemal Gürsel'i.
Beri aldı bizi her bir zulümden,
Şimdi öttü Türkiye'nin bülbülü.

Yaşasın yurdumuz binler yaşasın,
Cemal adı ile namlı paşasın;
Sağ ola da her yardıma koşasın,
Güzel Erzurum'un nazlı sümbülü.

Vatanın uğrunda olan şehitler,
Durmuş diktatörler milleti fitler,
Bu yolda can veren babayiğitler,
Nasıl olacaktı milletin hali?

Suçluları birer birer bilensin,
Bu milletin gözyaşını silesin,
Allah'tan aşağı ümidi sensin;
Senin elindedir düşkünün eli.

Analar babalar çektiler yası,
Şükrolsun silindi kalbinin pası;
Hakka erdi masumların duası,
Artık çoklarının kesildi dili.

Gençliğe bıraktı Cumhuriyeti,
N'oldu Atatürk'ün bu emaneti?
Nasıl azdırdınız, böyle milleti,
Çaldığınız sazın kırıldı teli.

N'oldu üniversite talebeleri,
Keklik gibi avlandılar her biri,
Nasıl unutalım bu yiğitleri;
Ananın babanın doğrulmaz beli.

Yitirdiler Atatürk'ün izini,
Yürütem dediler kendi sözünü,
Var eylesin ordumuzun özünü;
Nice methetmeyim Cemal Gürsel'i,

Yoldan sapan daha girer mi yola?
Gitti başımızdan bin türlü belâ,
Masum şehitlere okundu salâ,
Cennete gidecek onların yolu.

Efendim vuslata erdirdin bizi,
Her daim gönülden severiz sizi,
Ant içmişiz bırakmayız bu izi;
Fehmi der, açıldı bizlerin gülü.

Yetmiş bire girdik, geçti seneler,
Ak ellerde boğum boğum kınalar;
Şad olsun çocuklar gülsün analar,
Sevinin, şükredin yeni yıl geldi,
Kalanlar sağ olsun, ölenler öldü.

Evvel Allah sonu güzel olacak,
Sebze, tahıl araziler dolacak;
Fakir fukaranın yüzü gülecek,
Sevinin, şükredin yeni yıl geldi,
Kalanlar sağ olsun, ölenler öldü.

Çiçekler açılıp, otlar bitecek,
Zevke gelip şen bülbüller ötecek;
Yaylâda dumanlar göğe tütecek,
Sevinin, şükredin yeni yıl geldi,
Kalanlar sağ olsun, ölenler öldü.

Elvan elvan güller kokar dört yanda,
Bir muhabbet uyandırır cihanda;
Arap atlar şaha gelir meydanda,
Sevinin, şükredin yeni yıl geldi,
Kalanlar sağ olsun, ölenler öldü.

Toplar çiçekleri arı, bal verir,
Ağaçlarda filizlenir dal verir;
Karlı dağlar güzellere yol verir,
Sevinin, şükredin yeni yıl geldi,
Kalanlar sağ olsun, ölenler öldü.

Dinleyin ağalar size söyliyem,
Dilimde geleni beyan eyleyem;
Anlayan olmazsa daha neyleyem,
Sevinin, şükredin yeni yıl geldi,
Kalanlar sağ olsun, ölenler öldü.
Ocak ayı, bahar gelir yanaşır,
İçimizde bir muhabbet kaynaşır;
Yavrular kırlarda gezer, oynaşır,
Sevinin, şükredin yeni yıl geldi,
Kalanlar sağ olsun, ölenler öldü.

Meleşir koyunlar, dağlar iniler,
Kuşlar ötüşürler bağlar iniler;
Fehmi'nin derdi çok, ağlar iniler,
Sevinin, şükredin yeni yıl geldi,
Kalanlar sağ olsun, ölenler öldü.

İstanbul'u kattı Anadolu'ya,
Nam aldı dünyada Boğaz Köprüsü;
Gelen vasıtalar durmasın diye,
Nam aldı dünyada Boğaz Köprüsü.

Verilmiş Türklerin şöhreti şanı,
Yılar mı cihanda Türk kahramanı?
Bekledik bekledik geldi zamanı,
Nam aldı dünyada Boğaz Köprüsü.

Fenler ilerledi, iş kolaylaştı,
Çalışmak çoğaldı, yollar yaklaştı;
Karşıdan karşıya Türkler yol açtı,
Nam aldı dünyada Boğaz Köprüsü.

Hakkımızdır bizim dağları delmek,
Çalışa çalışa göğe yükselmek;
Şimdi kolay oldu gidip de gelmek,
Nam aldı dünyada Boğaz Köprüsü.

Daha başka başka neler görelim,
Düşman yollarına setler örelim;
Bu hususta sadakalar verelim,
Nam aldı dünyada Boğaz Köprüsü.

Haydin Türk Milleti, geri kalmayın,
Yabancı devlete muhtaç olmayın;
Dökülsün teriniz işten yılmayan,
Nam aldı dünyada Boğaz Köprüsü.

İşte hazırlandı sofrada yemek,
Beli bükülmeyen Türk eri demek;
İnşallah zay olmaz verilen emek,
Nam aldı dünyada Boğaz Köprüsü.

Söyle Fehmi, söylemenin sırası,
Çalınsın, ödensin köprü parası;
İstanbul'dan Beylerbeyi arası,
Nam aldı dünyada Boğaz Köprüsü.

-247-

İki çiçek var destinde,
Ya gülü ver, ya sümbülü.
Biri al yanak üstünde,
Ya gülü ver, ya sümbülü.

Güzelim ağlatma beni,
Sel gibi çağlatma beni,
Bir çiçeğe satma beni,
Ya gülü ver, ya sümbülü.

Kokusuna hayran oldum,
Senin sevgin ile doldum,
Yarama bir melhem buldum,
Ya gülü ver, ya sümbülü.

Ah çekerim gündüz gece,
Bilmez misin halim nice,
Biri birisinden yüce,
Ya gülü ver, ya sümbülü.

Dağları bezedi sümbül,
Bahçeleri şeneltir gül,
Güle âşık olmuş bülbül,
Ya gülü ver, ya sümbülü.

Ne gülüm var, ne sümbülüm,
Her işten üzülmüş elim,
Kimse bilmez nedir halim,
Ya gülü ver, ya sümbülü.

Eski derdim bana yeter,
Yürek yanar yanar tüter,
Kokusu cihanı tutar,
Ya gülü ver, ya sümbülü.

Fehmi der ki, güller solmaz,
Koklayan kimseler ölmez,
Fani dünya bize kalmaz,
Ya gülü ver, ya sümbülü.

Yaktı sinemizi ağlattı bizi,
Aramızda kayıp oldu Nevzat Bey.
Duyan ahbapların dağlandı özü,
Gonca güller gibi soldu Nevzat Bey.

Nazik parmakları yazı yazardı,
Çözülmedik düğümleri çözerdi;
İstanbul, Ankara demez gezerdi,
İşlerin geriye kaldı Nevzat Bey.

Okunurdu yazıları dört yanda,
Halep, Amerika hem de Alman'da;
Bir vatan sevgisi var idi onda,
İçimize derdi saldı Nevzat Bey.

Ahbapların şimdi seni arzular,
Duyanların bağrı başı sızılar;
Baba der ağlaşır körpe kuzular,
Gözlerine toprak doldu Nevzat Bey.

Derdi derin imiş kimse bilmedi,
Tabipler arayıp çare bulmadı;
Gitti Ankara'dan geri gelmedi,
Felek seni yere çaldı Nevzat Bey.

Benden selâm olsun Muzaffer Bey'e,
Yavrunun acısı yetişti göğe,
Ne zehirli oktur yüreğe değe,
Ebedi uykuya daldı Nevzat Bey.

Çalıştı yurduna canı baş ile,
Kapandı gözümüz kanlı yaş ile;
Ağlayalım yaren ile, eş ile,
Sağalmaz yaralar aldı Nevzat Bey.

Doktorlar oturmuş sıra sıraya,
Hiçbir derman bulmadılar yaraya;
Bir telgıraf çekin baş Ankara'ya,
Sorun babasına n'oldu Nevzat Bey.

Akıtır anası kanlı yaşını,
Taştan taşa çalar garip başını;
Ölüm geldi zehirledi aşını,
Vardı bir makamı buldu Nevzat Bey.

Fehmi der ki, siz sağ olun çare yok,
Hangimizin ciğerinde yara yok;
Kaçıp kurtulacak hiçbir çare yok,
Deldi bağrımızı, deldi Nevzat Bey.

Sen doksan yaşında, gönül bir olmuş,
Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.
Keder basmış yüreğine kan dolmuş,
Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.

Bir dem gelir bahar olur, yaz olur,
Bir dem gelir ördek olur, kaz olur;
Bir dem gelir keman olur, saz olur,
Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.

Bir dem gelir yeşil olur, al olur,
Bir dem gelir kaftan olur, şal olur;
Bir dem gelir zehir olur, bal olur,
Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.

Bir dem gelir yayla olur, yurt olur,
Bir dem gelir koyun olur, kurt olur;
Bir dem gelir mihnet olur, dert olur,
Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.

Bir dem gelir demir olur, tunç olur,
Bir dem gelir yoksul olur, aç olur;
Bir dem gelir sultan olur, taç olur,
Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.

Bir dem gelir sümbül olur, gül olur,
Bir dem gelir ateş olur, kül olur;
Bir dem gelir altın olur, pul olur,
Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.

Bir dem gelir yağmur olur, sel olur,
Bir dem gelir çukur olur, göl olur,
Bir dem gelir gerdan olur, tel olur,
Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.

Bir dem gelir bağban olur, bağ olur,
Bir dem gelir yaban olur, dağ olur;
Bir dem gelir hasta olur, sağ olur,
Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.

Bir dem gelir duman olur, kar olur,
Bir dem gelir ayva olur, nar olur;
Bir dem gelir giryan olur, zar olur,
Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.

Bir dem gelir sohbet olur, söz olur,
Bir dem gelir kumaş olur, bez olur;
Bir dem gelir gelin olur, kız olur,
Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.

Bir dem gelir meydan olur, han olur,
Bir dem gelir ceset olur, can olur;
Bir dem gelir şöhret olur, şan olur,
Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.

Bir dem gelir gedâ olur, bay olur,
Bir dem gelir kiriş olur, yay olur;
Bir dem gelir ırmak olur, çay olur,
Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.

Bir dem gelir damak olur, dil olur,
Bir dem gelir deniz olur, Nil olur;
Bir dem gelir sahra olur, bel olur,
Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.

Bir dem gelir sarı olur, boz olur,
Bir dem gelir toprak olur, toz olur;
Bir dem gelir tepe olur, düz olur,
Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.

Bir dem gelir ekin olur, ot olur,
Bir dem gelir kemik olur, et olur;
Bir dem gelir katır olur, at olur,
Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.

Fehmi der ki, yaşın gitse seksene,
Deli gönül der ki, bıyık büksene;
Mermer taş üstüne tohum eksene,
Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.

Aman Allah bu ne işti?
Kocamaz gönül, kocamaz.
Ne söylesem sözüm hiçtir,
Kocamaz gönül, kocamaz.

Geri gelmez geçen günler,
O bayramlar, o düğünler.
Nerde güzel görse inler,
Kocamaz gönül, kocamaz.

Bir dem gider seller gibi,
Bir dem eser yeller gibi;
Bir dem kokar güller gibi,
Kocamaz gönül, kocamaz.

Bazen güler, bazen ağlar,
Coşkun sular gibi çağlar;
Yol gösterir yüce dağlar,
Kocamaz gönül, kocamaz.

Damağımda kaldı tası,
Deli gönül derler adı;
Uzak mı bilir Bağdat'ı,
Kocamaz gönül, kocamaz.

Tepelerden inmez düze,
Bulur yâri geze geze;
Ben kocadım gönül taze,
Kocamaz gönül, kocamaz.

Canım kızlar, hanım kızlar,
Gönül sizleri arzular;
Yüreği yanar sızılar,
Kocamaz gönül, kocamaz.

Fehmi gitse yüz yaşına,
Dumanlar çökse başına;
Gönül gitmez bir yaşına,
Kocamaz gönül, kocamaz.

-251-

Arap ata binip çıkma meydana,
Yarış eden atlar meydana kalmaz.
Sinem yaralanmış el vurma bana,
Gider bu variyet, pul sana kalmaz.

Hazırla vaktinde silâhlarını,
Dere tepe deme, ara yarını;
Bir gün gelir bağlar döker barını,
Bağı yetiştiren bağbana kalmaz.

Her gönülde bir muhabbet var derler;
Bugün yağmur değil, yağan kar derler;
Kime sorsam, yürek dolu nar derler,
Yakar tomrukları külhana kalmaz.

İster uslu olsun, isterse deli,
İster nebi olsun, isterse veli,
Hepinin dünyadan üzülür eli,
Dağları deviren aslana kalmaz.

Bir dem coşkun gider bahar selleri,
Bir dem güneş yakar kızgın çölleri;
Koyun sürüleri sarar belleri,
Koyun, kuzu gider, çobana kalmaz.

Bir dem gelir basar dağların kışı,
Her dayim gözünden akıtır yaşı;
Gönül benim ile etme savaşı,
Dağlar bahar olur, dumana kalmaz.

Hele düşünürsen daha neler var,
Cümlemizin önü uçurum bir yar;
Gece gündüz durmaz çağlayan sular,
Çekilir nehirler, ummana kalmaz.

Fehmi, akılsızdır sende ki kafa,
Kimse bu dünyadan görmedi vefa;
Kulak asma olur olmaz her lâfa
Dokunur mihrican bostana kalmaz.

Bu kışlar gidecek gelecek bahar,
Biter çayır, çimen kışa da kalmaz.
Civciv seslerinden dolar yuvalar,
Kekliğe de kalmaz, kuşa da kalmaz.

Nefis şeytan sana zarar etmeden,
Kazanç yolu ara, ömür gitmeden,
Kapının önünde duman tütmeden,
Beş yüz yıl yaşasan yaşa da kalmaz.

İçkiye, kumara verir malını,
O yana çevirmiş can damarını,
Akılsız baş çeker ayaklarını;
Ayağa da kalmaz, başa da kalmaz.

Eşinen, dostunan bozma aranı,
Yakın olup kim saracak yaranı,
Pis yollara sarf eyleme paranı,
Gider elindeki maşa da kalmaz.

Cümlemiz bir yola dayanmış gider,
Kimi yatar, kimi uyanmış gider,
Dünya dertlerine boyanmış gider,
Hükümdar da kalmaz, paşa da kalmaz.

Yüce dağlar harman gibi savrulur,
Minareler yerciğinden devrilir,
Her bir taraf viraneye çevrilir,
Dedemin yaptığı köşe de kalmaz.

Doksan kat binalar, alçacık damlar,
Yere yeksan olur sırçalar, camlar,
Yeşil yaprak açmaz ardıçlar, çamlar,
Devrilir bir yana meşe de kalmaz.

Fehmi, yavaş yavaş kıyamet başlar,
Paramparça olur kayalar, taşlar,
Bağırıp da nara atan sarhoşlar,
Destinde tuttuğu şişe de kalmaz.

Aç kapıyı dost bağına gireyim,
Onun bahçesinden gül eksik olmaz;
Kaldır ki peçeni yüzün göreyim.
Al yanak üstünden hal eksik olmaz.

Bir dem olsun eli varmaz işine,
Dağa çıkmaz yolu gider düşüne;
Gece gündüz düşmüş yârin peşine,
Sevdalı başlardan yel eksik olmaz.

Ne kadar gizlese çıkar beyana,
Bu yolun yolcusu nasıl dayana;
Aklını fikrini kaptırır ona,
Saz çalan âşıkta tel eksik olmaz.

Yatmazsa develer yüklenmez derler,
On dört yıl yâr yolu beklenmez derler,
Açıktır kapısı kitlenmez derler,
Yanan bir ocakta kül eksik olmaz.

Kiminin emeği gider boş olur,
Kimisinin kara bağrı taş olur,
Dolu yağar yüce dağlar kış olur,
Kuru derelerden sel eksik olmaz.

Dost ile bozulmaz onun arası,
Karanlık gecede sönmez çırası;
Görünmez gözüne dünya parası,
Cömerdin koynundan pul eksik olmaz.

Gezerim canımdan bezmişim diye,
Akıtıp gözyaşı süzmüşüm diye;
Bende bu koşmayı dizmişim diye,
Hakkımda bin türlü dil eksik olmaz.

Fehmi der ki, beni bu kadar yakma,
Çekip hançerini sineme çakma;
Ovayı terk edip dağlara çıkma,
Sahra eksik olmaz, bel eksik olmaz.

Verdiği nimetin bil kıymetini,
Kuru dâva ile böyle kul olmaz.
Uçurum dağlara sürme atını,
Yalçın kayalardan gitme yol olmaz.

Kardeşim aklını topla başına,
Nefs ile şeytanı alma karşına;
Tatlı gelip dokunmazsa dişine,
Bal bal deme ile ağız bal olmaz.

Dünya güzelleşmez bu fend olmazsa,
Düşman tora düşmez kemend olmazsa;
Eğer muhabbetten bir bend olmazsa,
Bahçe sulamaya sular bol olmaz.

Ben olmuşum bir güzelin hastası,
Silinip gitmedi gönlümün yası;
Ne bilir ecnası duvar ustası,
Sarrafın elinde altın pul olmaz.

Ger yağmur yağarsa yerler yaş olur,
Bir dem bahar olur, bir dem kış olur;
İli göçer gider bir gün boş olur,
Bu dünyanın malı sana mal olmaz.

Vaktinde çalış da kazan paranı,
Sevdiğin yâr ile bozma aranı;
İpek ile pamuk örter yaranı,
Keçinin kılından kutnu, şal olmaz.

Tut kolundan yerden kaldır düşkünü,
Şeneltirsin sarayını, köşkünü;
Dikkat eyle zemherinin kış günü,
Yüce dağ balında yeşil dal olmaz.

Fehmi der ki, yokuş gider düz gider,
Maksat nedir gelen durmaz tez gider;
Evvelinden kız gelmiştir kız gider,
Yüz bin ere varsa dünya dul olmaz.

-255-

- Abdullah Yurtsever'e -

İster kılıbık ol, ister lazoğlu,
Onlar bizim hayatımız, canımız,
Hepimizin gönlü onlara bağlı,
Onlar bizim hayatımız, canımız.

Kapat yaraları derine düşer,
Ger fazla dinlersem kulağım şişer,
Biz insan oğluyuz hepimiz beşer,
Onlar bizim hayatımız, canımız.

Ayıp işlemedim ben sana karşı;
Son verelim yapmayalım savaşı,
İnsan akıllanır geçtikçe yaşı,
Onlar bizim hayatımız, canımız.

Severiz onları, arkadaşımız,
Bazen kirpiğimiz, bazen kaşımız,
Buz gibi suyumuz, sıcak aşımız,
Onlar bizim hayatımız, canımız.

Kolu kola verip gezmenin vakti,
İnceden inceye süzmenin vakti,
Her türlü çiçekten dizmenin vakti,
Onlar bizim hayatımız, canımız.

Damarın içinde hem kanımızdır,
Bedenin içinde öz canımızdır;
Sonra can içinde cananımızdır,
Onlar bizim hayatımız, canımız.

Geri kafalıyım bunca bilirim,
İlkbaharda ziyarete gelirim;
Bilmediğim dersi sizden alırım,
Onlar bizim hayatımız, canımız.

Artık koltuğuna karpuz sığmasın,
Sen sağ inekleri hanım sağmasın;
Esirge, üstüne dolu yağmasın,
Onlar bizim hayatımız, canımız.

İstersek oluruz onlara köle,
Ârifler gerektir sözümden bile;
Yurtsever, sen bizi düşürdün dile,
Onlar bizim hayatımız, canımız.

Atatürk'ten miras kalmıştır bize,
Bizler de gideriz, daim o ize;
Daha bir şey diyeceğim yok size,
Onlar bizim hayatımız, canımız.

Fehmi der ki, insan hiç tek yaşamaz,
Şaşırır sonunda yolda koşamaz,
Dağdan su gelmezse dere coşamaz,
Onlar bizim hayatımız, canımız.

-256-

- 2 Haziran için -

Ey Arapgirliler dikkat ediniz,
Millet için çalışanı severiz.
Sözüm yanlış ise yanlış deyiniz,
Millet için çalışanı severiz.

Bulunsaydı bunun gibi dört kişi,
Bitmiş olur Arapgir'in her işi;
Başka bir görüştür onun görüşü,
Millet için çalışanı severiz.

Anavatanından ayrılıp gitmez,
Müddet ömür Arapgir'i terk etmez;
Yalan dolan ile bu işler bitmez,
Millet için çalışanı severiz.

Ankara bırakmaz, İstanbul komaz,
Geceleri belki yatıp uyumaz;
Olur olmaz sözü kulağı duymaz,
Millet için çalışanı severiz.

Ârifler anlasın âşık sözünden,
Şahin kuşu belli olur gözünden;
Mert olan ayrılmaz, merdin izinden,
Millet için çalışanı severiz.

Her ana doğurmaz böyle bir merdi,
Çeşit çeşit olmuş herkesin derdi;
Hangi gelen bir zat önünü gördü,
Millet için çalışanı severiz.

Halkın arasından vesvese çıksın,
Kendisini bilen karşıya baksın;
Aklı olan endişeyi bıraksın,
Millet için çalışanı severiz.

Fehmi der ki, düşünelim, duralım,
Bu yol çıkmaz sokak, bir yol bulalım;
Ağlamak yetişir, bir de gülelim,
Millet için çalışanı severiz.

ŞİİR DİZİNİ (BİRİNCİ BÖLÜM)*

1 Safa geldin şehr Ramazan merhaba.
2 Safa geldin Şah Ramazan merhaba.
3 Dökemem derdimi tel olmayınca.
4 Biraz üstün başın yaş olmayınca.
5 Şah Ramazan sana olsun elveda.
6 Sallanır gülşen bağında.
7 Onunçün beklerim yol kenarında.
8 Defineler yatar yerin altında.
9 Avcı ol ki şahin olam kolunda.
10 Babalar çalgıda, kızlar oyunda.
11 Serimi sevdaya saldı ne fayda.
12 Koklarım anı Mustafa.
13 Bağban olup giremedim bir bağa.
14 Elenir, belenir, sıcak toprağa.
15 Yoktur senin gibi püsküllü bela.
16 Gel de bentlerimi çöz Leyla Leyla.
17 Ağlama güzel ağlama.
18 Uyuma gönül, uyuma.
19 Uyuma gözler, uyuma.
20 Dedi, Mecnun gibi söz etme bana.
21 Görüp de gülmesin, el bana bana.
22 Merhamet eyle bana.
23 Hayıf bana, yazık bana.
24 "Al mendili sil" demedi yar bana.
25 Sarılalım mı can cana?
26 Velakin İstanbul can katar cana.
27 Ol demde geldiler ulu meydana.
28 Beni mest eyledin, çıktın cihana.
29 Derler bir av gelmiş bizim oğlana.
30 Nazlı sümbül durmuş, arşı seyrana.
31 Oklarını yaya takmış baksana.
32 Ecel şerbetini sunacak sana.
33 İçip kansana, kansana.
34 Şikayet eylemem halim ben sana.
35 Çok mu tatlı gelir bu kumar sana?
36 Olan dünya derler sana.
37 Merhaba diyelim Ali Sultana.
38 Bakmadılar benden başka bir yana.
39 Esirgerim na zar dokunur sana.
40 Haydi müşterilerÇarşıbaşı'na.
41 Alma düşmanı karşına.

* Şiirlerin ilk birimlerinin son mısraına göre sıralanmıştır.

42 Haydin Cuma namazına.
43 Merhaba diyelim yeşil bahara.
44 Ölüm şerbetini i"tikten sonra.
45 Bağıma sarılık düştükten sonra.
46 Elinde kuvvetli ferman olmazsa.
47 Hep meftun olmuşlar, kıza, karıya.
48 Damardaki kırmızı kan haniya?
49 Bir gün de çıkacak yalana dünya.
50 Nedir ulan köhne dünya?
51 Çaldırır çobana kavalı dünya.
52 Dertlere şifasın Lokman Muhammed.
53 Nur kundak içinde yatar Muhammed.
54 Yüz bin ırmak gibi akar gittikçe.
55 Diyen yoktur bana, yaran nerede?
56 El değmemiş yaralar var içimde.
57 Gam da bende, dem de bende.
58 Nasıl bitsin cihan ateş içinde.
59 Korku vermez güller ateş i"inde.
60 Ağlarım, gezerim dostun peşinde.
61 Gör ki neler olur seher vaktinde.
62 Hesap ettim iki gülün üstünde.
63 Sabreyle gönül sabreyle.
64 Gece gündüz tevhit eyle.
65 Ağlama güzelim derdini söyle.
66 Ağlama güzelim derdini söyle.
67 İncinme, gülüm incinme.
68 Doğru bir kadına fenalık etme.
69 Aşık olan cevap versin sözüme.
70 Odlar içerime doldu bu sene.
71 Yeşil bahar geldi yine.
72 Ne yapmak gerektir ateşler söne?
73 Perde "ekmiş al üstüne.
74 Tükürmeli devir senin yüzüne.
75 Kırk elli kulun yok ise.
76 Bahar olup sular coşkun gelirse.
77 Bu dünya düzelmez Mehdi gelmezse.
78 Kolların boynuma sar diye diye.
79 Tutup emdim leblerinden bal diye.
80 Tohum ekip, çifti sürelim diye.
81 Cayır cayır yansın diye.
82 Nazlı yar gurbetten tez gelsin diye.
83 Sürünürsün yeryüzün de mar diye.
84 Tahir de şadlara düştü yar diye.
85 Dünyayı ateşe yakar Türkiye.
86 Mecnun olmuş derler el bizebize.
87 Söylerim söylemez, yar bize bize.

88 Ne yana gitmeli vay bize bize.
89 Bir serçe görünür, kaz bize bize.
90 Bu sevgili, bayram size.
91 Aman Allah, aman Allah.
92 Hakikati görmez gözlere vah, vah.
93 Hiç birisi bu cihanda kalmadı.
94 Uyanın kardeşler vakit kalmadı.
95 Kumaşın kadrini bilen olmadı.
96 Kimse gelip meyvasından tatmadı.
97 Meydana çıkmadık daha ne kaldı?
98 Hani görülmedik daha ne kaldı?
99 Vurup kıramadım geriye kaldı.
100 Görmedim üstüme gölgenen dalı.
101 Gün akşam olmadan bir yar bulmalı.
102 Yayladan ayrılıp çöle varmalı.
103 Ağzı dualı, dualı.
104 Basar belimizi büker devamlı.
105 O da benim gibi aşka yanar mı?
106 Can ile cananı düşünen var mı?
107 Dökmüş karakolu, sarınış dört yanı.
108 Yetmez mi çektiğim gurbet kahrını?
109 Yere inmiş göğün hep yıldızları.
110 Bizim köyün gelinleri, kızları.
111 Hiç kimsenin bana olmaz faydası.
112 Artık buna derler oruç kafası.
113 Şu güzelin ağlaması.
114 Boş kalınca kollarının arası.
115 Daha çekilir mi bunun tasası?
116 Kader böyle imiş aman yâ Rabbi.
117 Leblerimden akan şeker, bal dedi.
118 Ya gelirim dedi, ya gelmem dedi.
119 Bundan sonra dünya sana dar dedi.
120 Hesaba getirip kim sayar dedi.
121 İçeride ne var ise gör dedi.
122 Biri durma dedi, biri dur dedi.
123 Şehri birdir, kapıları dört dedi...
124 Bu yola gidenler geri dönmedi.
125 Gönül hiç bir güle selam vermedi.**
126 Karı kürümenin zamanı geldi.
127 Risalet tahtının hatimi geldi...
128 Uyan seher vakti geldi.
129 Sevinin güzeller ilkbahar geldi.
130 Hacılar Hacc edip döndüler şimdi.
131 Ne gördüğü belli, ne görmediği.
132 İnceden inceye bakıp süzmeli.
133 Ne doğruluk belli, ne iman belli.

134 Ne sorulan belli, ne soran belli.
135 Nen var, nen yok alacaklar kibirli.
136 İnceden inceden al dertli dertli.
137 Doldur da bardağı ver dertli dertli.
138 Getir kalemini tez dertli dertli.
139 Sen mi dertli, ben mi dertli?
140 Yayladaki mor sümbüller böyle mi?
141 Çekil bir köşededur Fehmi Fehmi.
142 Çektiğin çileyi say Fehmi, Fehmi.
143 Cümle dertlerime ortak değil mi?
144 Yine sonum ihtiyarlık değil mi?
145 Faiz yeme demedim mi?
146 Sorsak acep bize haber verir mi?
147 Sormazlar meydanda beni.
148 Gel diye çağırdın cihana beni.
149 Kapına gelmişim affeyle beni.
150 "İşime karışma, söyletme beni."
151 Bir güzelin derdi beni.
152 Atacak yanına yel beni beni.
153 Atacak yabana, yel beni beni.
154 Taştan taşa "almak ister yar beni.
155 Aman Allah uyar beni.
156 Uykuya dalmışım gel uy ar beni.
157 Uykudayım, uyar beni.
158 Şu gönlünü bana vernenni nenni.
159 Söylerler bir zaman cihanda seni.
160 Sen mi beni, ben mi seni?
161 Deli gönül seni seni.
162 Deli gönül seni seni.
163 Elden esirgerim yar seni seni.
164 Gönül seni, gönül seni.
165 Turnam seni, sunam seni.
166 Vaktimiz yakındır, üzme kendini.
167 Dökülsün ağzından bal ninni, ninni.
168 Verdi bana bir acıklı haberi.
169 Gezebilirsen gel beri.
170 Artmakta feryad ü zar bundan geri.
171 Kara talih beni bulduktan geri.
172 Ana-baba em ekleri.
173 El uzatıp derme yaslı gülleri.
174 Ara deli gönül eski günleri.
175 Ararım sorarım geçen günleri.
176 Köyler ge"ti şehirleri.
177 Şahine benzer gözleri.
178 Her telden çalmanın zamanı geçti.
179 İçime bir sevgi vermenin vakti.

180 Çi"ekler düşürüp düzmenin vakti.
181 Bizi yerden yere çaldı da gitti.
182 Nice Alişanlar bu yola gitti.
183 Cananım, canımdan ayrıldı gitti.
184 Bölündü ciğerim, pay oldu gitti.
185 Mülk-i can bülbülüm zay oldu gitti.
186 Bakma gözünün yaşına, yükle deveyi deveyi.
187 Arada kurulan pilanlara bak.
188 Dost aşkına yanmış gidenlere bak...
189 Kana, tere batmış gidenlere bak.
190 Ne kalem kalacak, ne el kalacak.
191 Ne ayva kalacak, ne nar kalacak.
192 Dünya benim tez yakamı salacak.
193 Bölük bölük edip, bölen olacak.
194 Gör ki neler oldu, neler olacak.
195 Doğru yolu bul da gel bizim kulak.
196 Görelim kim kime galip gelecek.
197 Dağlar duman kar gelecek.
198 Bugün bir güzelin göçü gelecek.
199 Her daim garazın bana mı felek?
200 Beni bir mecnuna bıraktı felek.
201 Onu da yedik doymadık.
202 Bir daha yüzünü göremem gençlik.
203 Toplanacak der ki şenlik.
204 Benim telden haberim yok.
205 Bardak olsam içerime dolan yok.
206 Silahımı kuşanacak zaman yok.
207 Arayan yok, acıyan yok, soran yok.
208 İlçemizi bir usule koyan yok.
209 Her tarafta baş gösterdi susuzluk.
210 Bizim yaylaları seyrana gel gel.
211 Aşağı çok düştüm sultanım gel gel.
212 Güle mi benzersin, gül müsün güzel?
213 Sormanın zamanı değil.
214 Yatmanın zamanı değil.
215 Damar baki değil, kan baki değil.
216 Ömür baki değil, yaş baki değil.
217 Kısrak baki değil, tay baki değil.
218 Turna baki değil, kaz baki değil.
219 Para baki değil, pul baki değil.
220 Kervan işlememiş nal belli değil.
221 Bahçe belli değil, bar belli değil.
222 Kolay değil, kolay değil.
223 Dökme gözyaşını zardan uzak ol.
224 Sefalar veresin gülşene bülbül.
225 Yetişmez mi ahın yaralı bülbül?

226 Deryalar geçelim ey dertli bülbül.
227 Yorulup yollarda kalmak ne müşkül.
228 Hayırlı bir haber almak ne müşkül.
229 Kimsenin yüzüne bakmamız müşkül.
230 Bırakmam gidesin zengine gönül.
231 Deli gönül, deli gönül.
232 Geceli gündüzlü yan, deli gönül.
233 Kumaşın alana sat deli gönül.
234 Hatırın kim sayar ey deli gönül.
235 Dert içine dertler katarsın gönül.
236 Derenin dibine sinersin gönül.
237 Kuru derelere dönersin gönül...
238 Görülür işlerin tez olur gönül.
239 Kırk güne de kalmaz, tez olur gönül.
240 Otur da karşıma gül Leylam, Leylam.
241 Doldu yüreğime nar, Leylam, Leylam.
242 Bu yaradan derin yara bulamam.
243 Bir kılıç çekecek sıra bulamam.
244 Hiç bir devlet bulmamışım, bulamam.
245 Sağır kulaklara ses duyuramam.
246 Seslerini duymamışım, duyamam.
247 Yaramaza uymamışım uyamam.
248 Ciğerciğim yanmış ne yana gidem?
249 Ya bilirim, ya bilemem.
250 İfrit mi, peri mi, şeytan mı bilmem.
251 Ben bir yar bulmadım, bulanı bilmem.
252 Garip bir yiğidin yari mi bilmem.
253 Tepeden mi gelir, düzden mi bilmem.
254 Irmak mı, dere mi, çay mıdır bilmem.
255 Nere gider sonu bilmem.
256 Yedim ama bunu bilmem.
257 Nereye varacak sonunu bilmem.
258 Halimden bilecek kul bulamirem.
259 Dolu mu getirem, kar mı getirem?
260 Kara mı getirem, boz mu getirem?
261 Dedi yiğit gülüm, harı bilmezsem.
262 Bülbüle darılmış güle ne diyem.
263 Kalam dedim, kalamadım.
264 Alam dedim, alamadım.
265 Derdimi dökecek kul bulamadım.
266 Gülü de bıraktım, har bulamadım.
267 Kendime münasip iş bulamadım.
268 Bir ilim öğrenip adam olmadım.
269 Bir yeşil sancaklı sultana yandım.
270 Yine bir Leyla'nın aşkına yandım.
271 S : ile sen eyle ihsan Allah'ım.

272 Uyanalım, uyanalım.
273 Ağlaşalım, ağlaşalım.
274 Bir de söyle dudaklara kurbanım.
275 Bu kadar derine dalma fidanım.
276 İçerim billahi baldır Lokmanım.
277 Hasret mi kalırım yara, sultanım?
278 Yaralarım, yaralarım.
279 Göğsündeki nakışına yanarım.
280 Yüreğimi ezişine yanarım.
281 Elvan elvan çiçeklere yanarım.
282 Canımdan geçtim, yanarım.
283 Gece, gündüz ben Leyla'mı ararım.
284 Geçen günlerimden bir gün ararım.
285 Kendime münasip şikar ararım.
286 Hiç kimseye karşı yoktur zararım.
287 Gamlıyım dostlar, gamlıyım.
288 Nedir bu der dime çare tabibim.
289 Böyle mi yazılmış ferman tabibim?
290 Pulum yoktur, elim darda garibim.
291 Çıktım o makamdan, zarar eyledim.
292 Arı olup bal kıymeti bilmedim.
293 Hüda'mın emriyle bu cana geldim.
294 Gülşen bah"esini seyrana geldim.
295 Çekip bayrağımı almaya geldim.
296 Basıp cümlesini kırmaya geldim.
297 Çıkıp huzurunda durmaya geldim.
298 Ne çıkarabildim, ne kırabildim.
299 Ne doldurabildim, ne vurabildim.
300 Zehire karıştı ballar efendim.
301 Gıybete, yalana kaldık efendim.
302 Memnunum sözüne , varol efendim.
303 Merhem et aman efendim.
304 Döker yaprağını bağlar efendim.
305 Yarasını kimler sarar efendim?
306 Kaynar sular gibi taşar efendim.
307 Dert derdin üstüne, biner efendim.
308 Yara giden yolu keser efendim.
309 Tükenmez gerisi boldur ef endim.
310 Kılıbık değilim, kazak erkeğim.
311 Emrah gelmiş Selvihan'a sevdiğim.
312 Yürümedik adım adım sevdiğim.
313 Gelin canana gidelim.
314 Dosta gidelim, gidelim.
315 Gelin Allah'a dönelim.
316 El atıp çiçeği dökme güzelim.
317 Bağımda ayvasın, narsın güzelim.

318 Kızlar ben avcı değilim.
319 Yolundan şaşan değilim.
320 Tekmeler vururlar belime benim.
321 Kırılmış kanadım, kolum yok benim.
322 Biri der ki eser yellerim benim.
323 Yel savurmuş saman benim.
324 Söyleten kendisi, söyleyen benim.
325 Çok zamandır sende gönlüm var benim.
326 Gamsız geldim ama, gamlı giderim.
327 Böyle gamlı gelmiş, gamlı giderim.
328 Defterin başına yazar giderim.
329 Çek dedi isen bana ben de çekerim.
330 Çek dedi yar bana, ben de çekerim.
331 Canansız canı neylerim.
332 Sahrayı, beli neylerim?
333 Ona yüz verecek harman isterim.
334 Kaymağı, balı severim.
335 Baharı, yazı severim.
336 Malatya'da bir yâr sevdim, severim.
337 Bazan bülbül gibi gülde gezerim.
338 Korkulu dağlarda durma kardeşim.
339 Nicolur ahbabın eşin kardeşim.
340 İçimize sevgi dolsun kardeşim.
341 Kumaşım sarf olan yere gideyim.
342 Kumaşım sarf olan yere gideyim.
343 Derdime derman yok geçip gideyim.
344 Davamız mahşere kaldı neyleyim.
345 Turnalar mı dertli, ben mi dertliyim?
346 Yoksa bu dert ile ölecek miyim?
347 Kınamayın dostlar, kılıbık oldum.
348 Cihanda dengini bulmaz ben oldum.
349 Cahilsin, gidersin kafana yavrum.
350 Allah'ın yoluna gelmeli yavrum.
351 Dikkat et koşmamı düz benim yavrum.
352 Bulmalı bir parça kaftan Bulut'um.
353 Eşinden ayrılmış bir turna gördüm.
354 Evine darılmış gideni gördüm.
355 Muhammed'i gördüm, Ali'yi gördüm.
356 Elleri koynunda bir yavru gördüm.
357 Gurbet eli geze geze çürüdüm.
358 Ömrüm ömrüm sefil ömrüm.
359 Gonca gülü solanları görmüşüm.
360 Kayıp olup yitenleri görmüşüm.
361 Elvan elvan kokar güller sabahdan.
362 Sızılar başladı damardan, kandan.
363 Kapandı muhabbet yolu bir yandan.

364 Eller gerçek oldu ben oldum yalan.
365 O da benim gibi ağlar oy aman.
366 Geldi zaman, geldi zaman.
367 Gör bu hali gafil insan.
368 Misafir namaz kılmazsan.
369 Takamadım yar boynuna bir nişan.
370 Katırın boynunda yular perişan.
371 Bu ne haldir yeri, göğü yaratan.
372 Bir selam gönderem yare sabahtan.
373 Biri nefis biri şeytan.
374 Şu da zincirleri kıran pehlivan.
375 Sevmiş ezelden, ezelden.
376 Ayrılık, yoksulluk ölüm elinden.
377 Nere gidem gönül senin elinden?
378 Nere gidem kader senin elinden?
379 İnanmış olduğum iman var iken.
380 Konup dallarına uçabilirsen.
381 Tükenmez kumaşı vardır hocamın.
382 Yanmasın bağrının başı Leylam'ın.
383 Açmış yanağında gülü turnamın.
384 Ağla deli gönül geçti zamanın.
385 Nesine aldanam yalan dünyanın.
386 Dosta yakın olanların.
387 Zarardasın, zarardasın.
388 Kötü kaynanaya düşen ağlasın.
389 Güller ağlasın, ağlasın.
390 Ya ben ağlamayam, kimler ağlasın?
391 Beni Mecnun ettin, kız Leyla mısın?
392 Benim gibi kadere mi dargınsın?
393 Alemi kocadır, sen kocamazsın.
394 Kanat verip uçamazsın.
395 Dirliksiz kadına yakın olmayın.
396 İşimi feryad ü figan eyledin...
397 Açıktır her daim eli cömerd in.
398 Karanlık zindanı, bana mı verdin?
399 Kırda biten harı bana mı verdin?
400 Kastı mı var imiş bana feleğin.
401 Zekirler indirmiş parmağa gelin.
402 Açar al yanakta güllerin senin.
403 Kader ben kesmedim yolunu senin.
404 Düşen çıkmamıştır, bu kuyu derin.
405 Bağda verim yoktur, bağban neylesin.
406 İnsanlar azdılar zaman neylesin?
407 Bulut musun, yağmur musun, yel misin?
408 Biçerim diyenler meydana gelsin.
409 Ne şahlar kar eder, ne ferman gelsin.

410 Sol böğründen vurulana ne dersin?
411 Şahinlerin bakışına ne dersin.
412 Açıldı yürekte yara, ne dersin?
413 Gurbet ele gitmesine ne dersin?
414 Göz yaşını süzenlere ne dersin?
415 Dertli yüreğimi yakar gidersin.
416 Dünyada muradın almaz gidersin.
417 Süremezsin süremezsin.
418 Derdin nedir bildirmez sin.
419 İster düşün ister sevin.
420 Ana beni ihtiyara vermeyin.
421 Bir buse ver deli gönül şen olsun.
422 Kaftanı bana ver, şal senin olsun.
423 İyisi iyidir, kötü kahrolsun.
424 İster kolay olsun, ister zor olsun.
425 Tükenmez kumaşı vardır müftünün.
426 Cemaline bakan kullar öğünsün.
427 Elleri koynunda ne düşünürsün?
428 Gölü bürüsün, bürüsün.
429 Garip bülbül gibi zara mı düştün?
430 Ararım kaderi, bulana kadar,
431 Ben onu bulana kadar,
432 Sefa geldin yeşil bahar.
433 Vay babalar, vay babalar.
434 Eli gö"müş viran olmuş obalar.
435 Yüce dağlar başı duman turnalar.
436 Aman dağlar, yaman dağlar.
437 Şaha gideceğim, yol verin dağlar.
438 Koyu mor dağlar, mor dağlar.
439 Vay dengini bulmayanlar.
440 Nar-ı cehennemi bulan kadınlar.
441 Kocasına hürmet e den kadınlar.
442 Erkeği batıran kötü kadınlar.
443 Seni senden, beni benden sorarlar.
444 Alay değil arkadaşlar.
445 Hani senin şen güllerimoldular?
446 Bölük bölük gelen kızlar.
447 Şeytanların azdırdığı kul da var.
448 Keman da var, kaval da var, saz da var.
449 İpek de var, sırma da var, tel de var.
450 Görülmedik daha ne var.
451 Her nazlının bir nazı var.
452 Elimizden kalemizi alan var.
453 Ne bir tabip, ne bir ilaç veren var.
454 Sana türlü türlü fitler veren var.
455 Dediye koduya başlayanlar var.

456 Yok dediğin var olacak günler var.
457 Yok olanlar var olacak günler var.
458 Bu yolların Türkmeni var, Kürdü var.
459 Kolay değil, derin derin gölü var.
460 Yarinki mahşerde hesap günü var.
461 Buyurun düğüne, düğünümüz var.
462 Giysem onu, şalım yo ktur nazlı yar.
463 Hakk'a doğru giden yollar bahtiyar.
464 Zahmetler çektirme bu cana yar yar.
465 Kalbin muhabbetle doldu mu yar yar?
466 Yakarım kendimi nardan ne haber.
467 Seher yeli sevdiğimden ne haber?
468 Ömürler kısalmış tez gelir geçer.
469 Deli gönül hangisinden vazgeçer?
470 Tıfliken düşürdün tuzağa kader.
471 Zehire dönderdi, balımı kader.
472 Bardağıma zehir doldurdun kader.
473 Yaka gelmiş yaka gider.
474 Kılıcın kanlara beler de gider.
475 Yaylasından dönmüş bir güzel gider.
476 Gözleri yaşarmış bir gelin gider.
477 Elimizden hafta gider, gün gider.
478 Yüreklerde verem çoğalır gider.
479 Aklım bir güzele bağlanmış gider.
480 Kiminin dudağı ballanmış gider.
481 Ne gönül şen olur, nekaygu gider.
482 Bir alim yanına gelmezsem eğer.
483 Cemalinden gündüz olsun geceler.
484 Bu kına silinmez, kına dediler.
485 Münkirler bu söze güman dediler.
486 Bu dünyanın sonu viran dediler.
487 Gaflet uykusundan uyan dediler.
488 Kimi kırktan sonra, azar dediler.
489 İsm-i Azam Kur'an'dadır dediler.
490 Her daim ağlayan gülmez dediler.
491 Bu gece bahçeler, bağlar iniler.
492 Girdim mor sümbüllü bağlar iniler.
493 Söyler dertlerini, yazar iniler.
494 Bekarlık adamı sarpa sürükler.
495 Kast ile boynumu vuran güzeller.
496 Ela gözlerini süzer güzeller.
497 Beş güzeller, beş güzeller.
498 Acep nasıl olur, hali desinler.
499 Arayıp eşini bulmuş desinler.
500 Evvelki bayramlar eski düğünler?
501 Belki Türkçe bilir, belki bilmezler.

502 Bir kağıt üstüne, diz birer birer.
503 Ayrılık, yoksulluk ölümden beter.
504 Türlü mihnetlere saldığın yeter.
505 Yerlere serdiğin yeter.
506 Haber ver dünya, haber ver.
507 Kimler geçti, toprak bize haber ver.
508 Bu dünya kocamaz bizi kocadır.
509 Bir güzelin aşkındadır.
510 Ben hasta değilim gönül hastadır.
511 Gerdana dökülen teller yastadır.
512 Benim ipim o kapıya bağlıdır.
513 Çoban hastalanmış sürü yaslıdır.
514 Gün öğleyi geçmiş vakit akşamdır.
515 Yaş altmıştan sonra avrat lazımdır.
516 O da vardır, o da vardır.
517 Onun da içinde bir derdi vardır.
518 Dillerde dolaşan yalandır vardır.
519 Anladım bu işte planlar vardır.
520 Pir elinden içip kananlar vardır.
521 Tatlı bala zehir katanlar vardır.
522 Gözünün yaşını dökenler vardır.
523 Din, vatan yolundan ölenler vardır.
524 Elbet bu sargıyı çözenler vardır.
525 Gönül bu sabırda selamet vardır.
526 Yollarını, duman alır, yel alır.
527 Erken kalkan çalışıp da yol alır.
528 Gülüm güler bana, güller açılır.
529 Senin bakışına öz mü dayanır?
530 Tahammül etmeye öz mü dayanır?
531 Yılan olmuş, birbirine saldırır.
532 Cesette canı yandırır.
533 Muhammet Mustafa sultan nerdedir?
534 Biz müminiz hayf-i Rahman bizdedir.
535 Varayım dağlara dermanım nedir?
536 Gurbet ilin kahrı kolay değildir.
537 Melek sima gibi güzel benimdir.
538 Konma bu yaylaya, yayla bizimdir.
539 Her daim ağlarım, g ülmem nedendir?
540 Boşuna sararıp solmak çetindir.
541 Bu taht-ı sultan sizindir.
542 Ne ateşten bilir, ne köze gelir.
543 Salıncak kurmanın zamanı gelir.
544 Ağzı şeker, leblerinden bal gelir.
545 Ne davul çalınır, ne de yar gelir.
546 Bizim yaylalara güzeller gelir.
547 Oyalar incinir, pullar incinir.

548 Kirpikler incinir, gözler incinir.
549 Kibirlik başına bela getirir.
550 Bir derdimi elli bine yetirir.
551 Dolar can evini, cana yetişir.
552 Deler can evini cana yetişir.
553 Biraz sabreyleyip durmam gerektir.
554 Muhakkak bir işi görmem gerektir.
555 Meydan almam için bir at gerektir.
556 Dostu bulmak i"in mürşit gerektir.
557 Ne bakıyor ne bir yara sarıyor.
558 Önümüz uçurum yara gidiyor.
559 Dediğimiz sözü duymuş geliyor.
560 Bir dertli bul, derdi d erde katagör.
561 Oyun işte bu oyundur.
562 Gidip Aslı'mı bulsam nic'olur.
563 Duman da bulunur, kar da bulunur.
564 Her bela, her afat sizde bulunur.
565 Yakınım dostuma, ırağım yoktur.
566 Oynaşır yavrular bahar günüdür.
567 Orada şad olup gülmek görünür
568 Dünya sana küstüm, sen de bana küs.
569 Fasulya, durmadan gül yavaşyavaş.
570 Nokta noktasına düz yavaş yavaş.
571 Bir kız ağlar muradını almamış.
572 Gülşen bahçesinde gülüm kalmamış,
573 Bıyığını büken babalar varmış.
574 Aradım, kendime çare yok imiş.
575 Yedi türlü ge"it yollar var imiş.
576 Bana taş atacak eller var imiş.
577 Dağılmış akıllar başlar bozulmuş.
578 Burada yaz bahar, orada cennet.
579 Bülbüllerin duruşuna dikkat et.
580 Gören gözler görmez olur nihayet.
581 Düğün et, zifafa gir de öyle git.
582 Uyansana güneş doğdu.
583 Güneşten evveli bir güneş doğdu.
584 Ebubekir, Ömer, Osman nic'oldu?
585 Benim halim yaman oldu.
586 Sevilin güzeller yaz bahar oldu.
587 Gürleyen meydana girdi Köroğlu.
588 Yoldan azmış insan kamu.
589 Olur mu beyle r, olur mu?
590 Leyla'sını bulmadı mı, buldu mu?
591 Cehennem yolu mu, cennet yolu mu?
592 Beni beyhuş etti yüzünün nuru.
593 Akan göz yaşımız ummana döndü.

594 Bulanık sulara kattım gönülü.
595 Tipiden, kardan ötürü.
596 Yaramaz elden ötürü.
597 Söylenir bizden ötürü.
598 Bana gelen mihnet size mi düştü?
599 Ben kocadım, neden dünya kocamaz?
600 Ben kocadım, deli gönül kocamaz.
601 Kocamaz gönül, kocamaz.
602 Hiç birinde gamlı gönül şad olmaz.
603 Sana senden başka acıyan olmaz.
604 Alıp da bir tane harcay an olmaz.
605 Şen olmaz gönül, şen olmaz.
606 Öyle kimselere itibar olmaz.
607 İzmir'de, Konya'ya, Van'da bulunmaz.
608 Böyle bir görülmüş zaman bulunmaz.
609 Derdin nedir diye soran bulunmaz.
610 Arayıp bulmalı diyen bulunmaz.
611 Yaramı saracak tabip bul unmaz.
612 Sohbeti bilemez sözü bilemez.
613 Gelen gider, giden gelmez.
614 Gelen gider, giden gelmez.
615 Gelen gider, giden gelmez.
616 Yar senin aşkına düşmeyen bilmez.
617 Güneş batmış, daha yola gidilmez.
618 Ağlıyor Arapgir derdi bilinmez.
619 Nasıl vurur, nasıl biçer bilinmez.
620 Koparıp da yanağından gül vermez.
621 Pullar bize selam vermez.
622 Her daim yerimi belki nar etmez.
623 Gelen misafire hürmet ediniz.
624 Gelen misafire hürmet ediniz.
625 Ben terkini verdim siz de veriniz.

ŞİİR DİZİNİ (İKİNCİ BÖLÜM)

1 Safa geldin, şah ramazan merhaba.
2 Hoş geldiniz, size olsun merhaba.
3 Hepsinden size merhaba.
4 Mübârek yüzünü gördüm orada.
5 Şah ramazan sana olsun elvedâ.
6 Tembel kadın başa belâ.
7 Aldanma gönül, aldanma.
8 Ne gelin var ne kaynana.
9 Şimdi uzak oldu yol, banabana.
10 Akılsız bir yiğit söz atar bana.
11 Saklarım sırrımı söylemem sana.
12 Çalan dünya derler sana
13 Boyadı dünyayı al kızıl kana.
14 Haydi arkadaşlar domuz avına.
15 Arif isen dikkat eyle karşına...
16 Sümbüller açıldı, güllerde sıra.
17 İlim denizine dalan haniya?
18 İşiten haniya, duyan haniya?
19 Ne soysuz dünyasın, yalancı dünya.
20 Çağıram Allah, Muhammed
21 Ağlar gördüm nazlı yari bu gece.
22 Kızılırmak gibi akar gittikçe.
23 Altmış yetmiş değil ya ra yüz bende.
24 Yine başım kaldı püryan içinde.
25 Gülmedim dünyada cihan içinde.
26 Yaş akar gözlerden giryan içinde.
27 Dolaştı dağları Leyla peşinde.
28 Bir melek göründü seher vaktinde.
29 Gelin çalışalım el birlik ile.
30 Muradını Alacaksın düşünme.
31 Aklımı başımdan aldı bu sene.
32 Bingöl ahalisi kana boyandı.
33 Yeşil bahar geldi yine.
34 Elbette bir kama yetti ne çare.
35 Şen olsun Arapgir açıldı lise.
36 Yanmayan kalmadı Hüseyin Bey'e.
37 Devamlı perişan kalmasın diye
38 Arayıp bulması zor bize bize.
39 Zannetmeyin bu dert az bize, bize.
40 Sonunda gülecek el bize bize.
41 Ol gece cihanda bir nur parladı.
42 Hayat pahalandı, geçim zoraldı...
43 Irmaklar kesildi çaylar nam aldı.
44 Uyan, aç gözünü vakit kalmadı.

45 Hani şükredecek lisan kalmadı.
46 Önüne duracak kuvvet kalmadı.
47 Uyanın, dünyanın ömrü kalmadı.
48 Birbirine katar hastayı, sağı.
49 Nerede bulmalı, nasıl almalı.
50 Silahlanıp karşısına varmalı.
51 Aman avcı sakın varma avlağa,
52 Acep bulur muyum aradığımı?
53 Nasıl terketmeli yurdu vatanı.
54 Silmek gerek kalbindeki pasını.
55 Görsün başımızda olan aslanı.
56 Pahalı satma kızları.
57 Çalın söylesinler İstiklâl Marşı?
58 Yine bahar oldu dağların başı.
59 Bozdu yuvayı yuvayı.
60 Gelin örselenmiş solgun gül gibi.
61 Can içinde canan gibi.
62 Hiç birinden yâr kokusu gelmedi.
63 Doğan aylar gibi meydana geldi...
64 Bugün ayrılığın zamanı geldi.
65 Bakın bu hışımın seli mi geldi?
66 Sevinin yavrular yeni yıl geldi.
67 İzinsiz lokmayı yiyemem Ali.
68 Nereye gitmeli, nasıl etmeli.
69 Hangi dağ ardına azat etmeli.
70 Olan kimselerden uzak gitmeli.
71 Ne tarafa yol çıkarıp gitmeli.
72 Ne tarafa yol çıkartıp gitmeli?
73 Ne oynayan belli, ne çalan belli.
74 Nereye gitmeli nasıl etmeli.
75 O kadar da benden al dertli dertli
76 Karıştır içine, bal seher yeli.
77 Ezme sana demedim mi?
78 Başa yetişecek kolumuz hani?
79 Ne boşaldır, ne doldurur yâr beni.
80 Şâd eyle gönlümü, sevindir beni.
81 Ne yemekten yesem incitmez beni?
82 Bir tarafa atam tabaka seni.
83 Sonra yakar yüreğinde nâr seni.
84 Söyler misin dünya gelip, gideni.
85 Belki bu gecedir Kadir Gecesi.
86 Bir yâr bulamadım, bugün de geçti.
87 Baharın bostanın zamanı geçti.
88 Düğmeler çözmenin zamanı geçti.
89 Akan gözyaşımı, silmedim gitti.
90 Koymadın dünyayı seyrana bizi.

91 Nasıl methetmeyi m efendim sizi.
92 Karanlıkda kalmış gidenlere bak.
93 Görelim kim kime galip gelecek.
94 Çekersin dört yana başımı felek.
95 Dedim çık meydana, dedi ki yok yok.
96 Bir ayrılık, bir yoksuluk.
97 Küfürden vazgeç de imana gel gel.
98 Bir merhamet ey le, ey canım gel gel.
99 Aşıklar divanı seyrana gel gel.
100 Söyle merhametin var ise güzel.
101 Boyu selvi revan güzel.
102 Seyrana çıkmanın zamanı değil.
103 Derme güllerini, hardan uzak ol.
104 Şen ol deli gönül, şen ol.
105 Şimdi melûl mahzun kal deli gönül.
106 Çözülmez demişler yavrum neyapam.
107 Ya geçerim, ya geçemem.
108 Derman olam dersen, olma istemem.
109 Ceddime kıyana dostum diyemem.
110 Derdimi dökecek kul bulamadım.
111 Borçlular eline düştüm Allah'ım.
112 Olayım kapımda köle sultanım.
113 Yellerden derdime derman ararım.
114 Dedi sığınacak viran ararım.
115 Gençlik senin kıymetini bilmedim.
116 Aldanmışım aldanmışım.
117 Ben bu derdin hangisine yanayım.
118 Bilemedim bilemedim.
119 Ne anlayabildim, ne sorabildim.
120 Nedir bu dertlere de rnan efendim?
121 Dedi pulum yoktur, yaman efendim.
122 Yoğurtlu çorbadan koyun efendim.
123 Sırrımı ellere yayına sevdiğim.
124 Olayım kapında köle sevdiğim.
125 Ne dilersen öyle yapam güzelim.
126 Gayri kimselerde gözüm yok benim.
127 Çekilir gelirdi kerv anım benim.
128 Doğrulmamış belim benim.
129 Halim oldu yaman benim.
130 Halime merhamet eyle, yâr benim.
131 Döker giderim, giderim.
132 Sözüme karşılık cevap isterim.
133 Canı cânanı severim.
134 Arkadaşlar ge"ti gitti, gelirim.
135 Kendini yerlere çalma kardeşim.
136 Bana karşı çalım satma kardeşim.

137 Derse Rabbim nasıl cevap vereyim?..
138 Varol kazamızda Kaymakam Beyim.
139 Bir tarafa yolum yoktur neyleyim.
140 Düğmesini çöze çöze yoruldum.
141 Gönüller derdine dermanı gördüm.
142 Fırsat elden gider ey gafil insan.
143 Erişmiş on beşe yaşı Leylâ'mın.
144 Zarardasın, zarardasın.
145 Sabreyle ki selâmeti bulasın.
146 Şu geniş dünyada darda kalasın.
147 İster malım olsun, ister olmasın.
148 Yürekten sokucu yılan dünyasın.
149 Benim gibi gamlı mısın.
150 Doğru söyle, gelin misin, kız mısın.
151 Kılıbık olmadan ne zevk alırsın?
152 Sonu gelmez edepsizin, arsızın.
153 Allah'tan korkanlar için.
154 İşimi feryad ü figan eyledin.
155 Dizimde dermanım, sen sefa geldin.
156 Bu göl derin göldür, kenara gelin.
157 Koklamam gülünden senin.
158 Sen mi gülün, gül mü senin?
159 Tadına bakalım yetmiş ikinin.
160 Hali pek yamandır iki evlinin.
161 Zehirden verilir balı kibirin.
162 Şu dünyanın durumuna ne dersin.
163 Yeşil yaprakların solmuş gidersin.
164 Yâr bağında gülü nerde bulursun?
165 Gideceğim, ömrüm kısa, yol uzun.
166 Her tarafı şeytan aldı düşünün.
167 Bahar geldi ne hoş oldu yaylalar.
168 Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.
169 Eşinden ayrılmış bir güzel ağlar.
170 Kâbe'den dönen Hacılar.
171 Bahar gülü, gül baha rı kucaklar.
172 Kılıbık olalım gelin ahbaplar.
173 Ah bekârlar, vah bakârlar.
174 Kafaya tokmak bekârlar.
175 Dertlinin halinden bilin ahular.
176 İki göz bir eve ihtiyacım var.
177 Ne bir cariyem var, ne bir kulum var.
178 Yok dediğin var olacak günler var.
179 Elimde götürsem seyrana dilber.
180 Hiç onlara nasihat mı kâr eder.
181 U"a gelmiş, u"a gider.
182 Tersine dönmüştür, tersine gider.

183 Fırsat elden kaçar gider
184 Bir gün kayıp olur gider.
185 Duracak yerleri nar olmuş gider.
186 Ne gönül şen olır ne kaygu gider.
187 Bir âlim yanına gelmezsem eğer.
188 Beyhude sararıp solma dediler.
189 Ağlayan Arapgir güldü dediler.
190 Ol fahr-i cihanın gülü dediler
191 Cem olmuş giden güzeller.
192 Bizim emeklere boş demesinler.
193 İftar sofrasına buyurun bey ler.
194 Bu şöhreti şanı sana verınezler.
195 Kadehteki meyi sana vermezler.
196 Açılmamış gonca bir güle döner.
197 Bu kadar cefalar bu cana yeter.
198 Millet birbirini vurduğu yeter.
199 Bedenini örtmeye bir bez ister.
200 Haber er dünya, haber ver.
201 Derdi dertten seçenlerden haber ver.
202 Hastadır gönül hastadır.
203 Yürü dünya yürü, sonun virandır.
204 Bu yolun atlısı, yayanı vardır.
205 Arada dolaşanpilânlar vardır.
206 Altında yılanlar, çıyanlar vardır.
207 İnsan derisini soyanlar vardır.
208 Gör ki ne fikirde gezenler vardır.
209 Dünyanın sevecek neyi kalmıştır?
210 Ya kır attır, ya murattır.
211 Şikayetim yoktur kusur bizdedir.
212 Hayber kalesini alan Ali'dir.
213 Dağ bizim olmazsa, yaban bizimdir.
214 Ezel ezelinden bu şan bizimdir.
215 Çekilir gurbete bilmem nedendir.
216 Çekilir gurbete bilmem nedendir.
217 Ananın, babanın hakkı çetindir.
218 Derin bir uykuya daldı Arapgir.
219 Ulu meydanları dolan Arapgir.
220 Elbet bir gün gelir, zaman Arapgir.
221 Uçtu dallarından kuşun Arapgir.
222 Bilmeyiz bu nasıl haldı Arapgir.
223 Bizim yaylâlara güzeller gelir.
224 Katar katar olmuş turna, kaz gelir.
225 İçin muhabbetle dolmak gerektir.
226 Orman odun vermez, kömür gelmiyor.
227 Ne hoş olur, ne hoş olur.
228 Toprak gibi başka yar mı bulunur.

229 Yakınım dostuma, ırağım yoktur.
230 Dizimde dermanım yoktur.
231 Gürleyip meydana dalma günüdür.
232 Defteri günahla doldurma kardeş...
233 Çağrılan meclise gel yavaş yavaş.
234 Pilâva verelim tel yavaşyavaş.
235 Kılıbık olması ne güzel imiş.
236 Yalan imiş, yalan imiş.
237 Haydin arkadaşlar düğün var imiş.
238 Yüce dağlar duman olmuş.
239 Menzile gelmedim tez akşam oldu.
240 Daracık bir yere gir, insanoğlu...
241 Su yerine kanlar akmış doğru mu?
242 Ne olur Yarabbi sen bizi koru.
243 Yaşasın var olsun İsmet İnönü.
244 Şimdi öttü Türkiye'nin bülbülü.
245 Kalanlar sağ olsun, ölenler öldü.
246 Nam aldı dünyada boğaz köprüsü.
247 Ya gülü ver, ya sümbülü.
248 Gonca güller gibi soldu Nevzat Bey.
249 Böyle kalmaz deli gönül yanar hey.
250 Kocamaz gönül, kocamaz.
251 Gider bu variyet, pul sana kalmaz.
252 Kekliğe de kalmaz, kuşa da kalmaz.
253 Al yanak üstünden hal eksik olmaz.
254 Yalçın kayalardan gitme yol olmaz.
255 Onlar bizim hayatımız, canımız.
256 Millet için çalışanı severiz.

KAYNAKLAR

Arapgir Postası Koleksiyonu (1957-2000)
Arapgirli Halk Şairi Fehmi Gür, Arapgir'de Anıldı, **Arapgir Postası**, 19.03.1999
Arapgirli Halk Şairi Fehmi Gür'ü Anma Günü Yarın, **Arapgir Postası**, 05.09.1997
Arapgirli Halk Şairi Fehmi Gür Hakkında Bildiri Sunulacak, **Arapgir Postası**, 02.05.1997
Arapgirli Halk Şairi Fehmi Gür'ü Anma Toplantısı İlgi Gördü, **Arapgir Postası**, 12.03.1997
Arapgirli Halk Şairi Fehmi Gür'ü Anma Günü 11 Mart'ta Yapılacak, **Arapgir Postası**, 25.02.2000
Arapgirli Halk Şairi Fehmi Gür Bugün de İlçemizde Anılacak, **Arapgir Postası**, 12.03.1999
Arapgirli Halk Şairi Fehmi Gür Ölümünün 18. Yılında Anıldı, **Arapgir Postası**, 17. 03. 2000
AKNAR, Yakup, Fehmi Gür'ün Ardından (şiir), **Arapgir Postası**, 19.3.1982
AYDINLAR, Erhan; Fehmi Gür'ün Anarken, **Arapgir Postası**, S. 1474, 11.3.1983.
BELLİ, Şemsi, Fehmi Gür, **Arapgir Postası**, 13.09.1957
BEŞER, M.Kemal, Halk Şairi Fehmi Gür, **Derme**, S.16, İstanbul 1945, s. 18-20
BULUT, Şevket, Üstad (şiir), Günerkan Aydoğmuş, **Ak Topraklar Üzerinde Bir İlçe Ağın**, Ankara 1985, s. 61-62
BULUT, Cevdet, **Arapgirli Fehmi Gür'ün Hayatı, Sanatı ve Şiirleri (A-M)**, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Yayınlanmamış Lisans Tezi, Malatya 1998
CANKUL, Mustafa, Fehmi Gür'ün Yaşamı ve Sanatı, **Arapgir Postası**, 24 Nisan-29 Mayıs 1987
CANSEVER (Nevzat Topal), Bir Garip Yolcu (şiir), **Arapgir Postası**, 5. 03.1999
ÇİFTLİKÇİ, Ramazan,Arapgirli Halk Şairi Fehmi Gür, **Arapgir Postası**, 23.5.-20.6.1997.
ÇİFTLİKÇİ, Ramazan, **Arapgirli Halk Şairi Fehmi Gür, Hayatı-Sanatı-Şiirlerinden Seçmeler,** Arapgir Postası Yay., Malatya 1997
ÇİFTLİKÇİ, Ramazan, **Arapgirli Halk Şairi Fehmi Gür, Seçmeler**, Malatya 2000
ÇÜRÜK, Hüseyin, Fehmi Gür'e İthaf(şiir), **Arapgir Postası**, 20.03.1998
Fehmi Gür için İki Ayrı Anma Programı Düzenlendi, **Arapgir Postası**, 05.03.1999
GEBAN, Mustafa, Halk Ozanı Fehmi Gür, **Hamle**, 7.3.1987
GEMUHLUOĞLU, Fethi, Bir Feryat Daha ve Aşık Fehmi'ye Açık Mektup, **Arapgir Postası**, 24.07.1959
GÜNDÜZLÜ, A. (Ahmet ŞENTÜRK), Fehmi Gür'ü Sağken Anlayamadık, **Görüş**, S. 3058, 7.3.1984.
GÜNDÜZLÜ, A. (Ahmet ŞENTÜRK), Fehmi Gür İçin, **Görüş**, 7.3.1986
GÜR, Murtaza, Halk Şairimiz Fehmi Gür İçin (şiir), **Arapgir Postası**, 19.3.1982
Halk Şairimiz Fehmi Gür Vefat Etti, **Arapgir Postası**, 12.3.1982
İNANÇ, Zülfikar, Zaman Penceresinden Fehmi Gür, **Arapgir Postası**, 10.03.1989
İNANÇ, Zülfikar, Fehmi Gür'ü Kurtaralım, **Ufuk**, 7 Ekim 1960
KARABULUT, Hüseyin, (Ahmet ŞENTÜRK), Fehmi Gür, **Görüş**, 7.3.1986.
KARABULUT, Hüseyin, (Ahmet ŞENTÜRK), Fehmi Gür'ün Ardından, **Görüş**, 8.3.1989
KAYA, Doğan, **Sivas'ta Aşıklık Geleneği**, Dilek Matbaacılık, Sivas 1998
KAYA, Doğan, **Sivas'ta Aşıklık Geleneği ve Aşık Ruhsati**, Cumhuriyet Üniversitesi Yay., Sivas 1994
KAYA, Doğan, **Aşık Ruhsati**, Sivas Belediyesi Kültür Yay., Sivas 1999
KAYA, Doğan, Aşık Şiirinde Ayak ve Ruhsati'yle Fehmi Gür'ün Ortak Ayaklı Şiirleri, **Arapgir Postası**, 7-14.4. 2000
KÜÇÜKDAĞ, İbrahim, (Ahmet ŞENTÜRK), Fehmi Gür'ün Hayatı, **Görüş**, 7.3.1986
KUŞÇU, Recep, Unutulmadın (şiir), **Arapgir Postası**, S. 1474, 13.3.1983
MOL, Abdullah, Merhum Fehmi Gür'e (şiir), **Arapgir Postası**, 23.4.1982
NASRATTINOĞLU, İ.Ünver, Malatya Halk Ozanları, **Kültür ve Sanat, Malatya Özel Sayısı,** Türkiye İş Bankası Yayınları, S.16, Aralık 1992, s.28-31
NAYMAN, Celal, **Arapgir'li Fehmi Gür'ün Hayatı, Sanatı ve Şiirleri** (N-Z), Yayınlanmamış Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitim Bölümü, Malatya 1997, III-372-651s.
NAYMAN, Celal, Fehmi Gür'ün Dini ve Tasavvufi Yönü, **Arapgir Postası**, 12.03.1999
ÖZDEMİR, Emin, Fehmi ve Şiirleri, **Arapgir Postası**, 22.02.1957
ÖZTÜRK, Abidin, Fehmi Gür'ün Şiirlerinde Ana Temalar, **Arapgir Postası**, 21.05.1999 – 18.06.1999

ÖZTÜRK, Abidin, Fehmi Gür'ün Hatıraları ve Düşüncelerim, **Arapgir Postası,** 05.03.1999
SEZER, R. Kâmuran, Tanıyor musunuz? Halk Şairi Fehmi Gür, **Arapgir Postası,** 17.01.1969
SEZER, R. Kâmuran, Fehmi Gür'süz Sütunlar, **Arapgir Postası,** S. 1534, 16.3.1984
SEZER, R. Kâmuran, Fehmi Gür ve Arapgir Postası, **Arapgir Postası** 12.03.1999
ŞAHİN, Hüseyin, Arapgirli Halk Şairi Fehmi Gür'ün Şiirlerinde Nasihat ve Yergi, **Türk Halk Kültüründen Derlemeler 1996,** Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1998, s.184-201
ŞAHİN, M.Ünal, Fehmi Gür'ün Dil ve Üslup Özellikleri, **Arapgir Postası.** 19.03.1999
ŞEN, Hüseyin, Yalnız Değilsin (şiir), **Arapgir Postası,** 9.4.1982
ŞENTÜRK, Ahmet; Yaşayan Halk Şairlerimiz Arapgir'li Fehmi Gür, **Türk Folklor Araştırmaları,** S. 362, Eylül 1979, s. 8780-81
ŞENTÜRK, Ahmet, Arapgir'li Fehmi Gür, Yaşamı ve Şiirleri, **Görüş,**1.2.1982-16.3.1983
ŞENTÜRK, Ahmet, Yaşayan Halk Şairlerinden Arapgir'li Fehmi Gür, **Son Posta,** 26.1.1980
ŞENTÜRK, Ahmet, Fehmi Gür'ün Ardından, **Görüş,** 18.3.1982
ŞENTÜRK, Ahmet, Fehmi Gür'e Ağlamanın Zamanı, **Görüş,** 7.3.1984; **Arapgir Postası,** 16.3.1984
ŞENTÜRK, Ahmet, Arapgir'li Fehmi Gür, **Görüş,** 7.3.1986
ŞENTÜRK, Ahmet, Arapgir'li Fehmi Gür, **Derme gazetesi,** Mayıs 1987
ŞENTÜRK, Ahmet, Halk Şairi Arapgir'li Fehmi Gür, **Ekspres,** 6.3.1988.
ŞENTÜRK, Ahmet, Fehmi Gür Unutulur mu? **Yeni Malatya,** 7.3.1988.
ŞENTÜRK, Ahmet, Büyük Halk Şairi Fehmi Gür Unutulmamalı, **Arapgir Postası,** 4.3.1994.
ŞENTÜRK, Ahmet, Büyük Halk Şairi Arapgir'li Fehmi Gür, **Yeni Malatya,** 7.3.1989; **Arapgir Postası,** 10.3.1989.
ŞENTÜRK, Ahmet, Fehmi Gür'ü Bir Kez Daha Anarken, **Görüş,** 7.3.1994.
ŞENTÜRK, Ahmet, Arapgirli Fehmi Gür, **Görüş,** 7.3.1996.
ŞENTÜRK, Ahmet, Arapgirli Fehmi Gür İçin, **Görüş,** 8.3.1996.
ŞENTÜRK, Ahmet,Fehmi Gür'ü Unutturmayalım, **Görüş,** 11.8.1996.
ŞENTÜRK, Ahmet-GÜLSEREN, Mehmet, **Malatya'lı Şairler Antolojisi,** Yeni Malatya Gazetesi Basımevi, Malatya 1990,s.55-57.
ŞENTÜRK, Ahmet, Fehmi Gür Bibliyografyası, **Görüş,** 7.3.1990.
ŞENTÜRK, Ahmet, Fehmi Gür'ün Ardından, **Görüş,** S. 2398, 18 Mart 1982.
ŞENTÜRK, Ahmet, Fehmi Gür Üzerine, **Görüş,** 7.3.1985.
ŞENTÜRK, Ahmet, Ölümünün Birinci Yıldönümünde Arapgir'li Fehmi Gür'ü Anarken, **Görüş,** S. 2694,7 Mart 1983.
ŞENTÜRK, Ahmet, Bir Fehmi Gür Vardı, **Görüş,** S.3334,7.3.1985.
ŞENTÜRK, Ahmet, Fehmi Gür İçin (kıta), **Yeni Malatya,** 7.3.1991.
ŞENTÜRK, Ahmet, Fehmi Gür Göçeli 14 Yıl Oldu, **Arapgir Postası,** 01.03.1996
TEKÇE, Ekrem, **Arapgirli Fehmi Gür'ün Hayatı, Sanatı ve Şiirleri (N-Z),** İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Yayınlanmamış Lisans Tezi, Malatya 1998
ULUDAĞ, M. Emin, **Arapgir'li Fehmi Gür'ün Hayatı, Sanatı ve Şiirleri (A-M),** Yayınlanmamış Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü, Malatya 1997, XV-371s.
YALÇIN, Burhan Sadık, Halkın Sesi, **Gülpınar,** 1988.
YALVAÇ, Celal, Büyük Halk Şairi Arapgir'li Fehmi Gür, **Görüş,** 8-12.3.1985.
YALVAÇ, Celal, Fehmi Gür, **Görüş,** 7.3.1989.
YALVAÇ, Celal, Fehmi Gür'süz Seneler, **Görüş,** 5.3.1989.
YARDIMCI, Mehmet, Arapgirli Aşık Fehmi Gür, **İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,** S.2, Malatya 1996, s.235-42; **Arapgir Postası,** 7-21 Mart 1996.
YARDIMCI, Mehmet, Arapgirli Aşık Fehmi Gür, **Türk Halkbilimi ve Edebiyat Araştırmaları,** Ürün Yay. Ankara 1999, s. 121-128
YARDIMCI, Mehmet, 17. Yüzyıldan Günümüze Malatyalı Ozanlar,**Türk Halkbilimi ve Edebiyat Araştırmaları,** Ürün Yay. Ankara 1999
YURTSEVER, Ali, Bir Ozan Yitirdik (şiir), **Arapgir Postası,** 16.3.1984.

Yrd. Doç. Dr. Ramazan ÇİFTLİKÇİ

1960 yılında Malatya'da doğdu. Yüksek öğrenimini Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde 1981'de tamamladı. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Yüksek Lisans (1988-1990) ve Doktora (1990-1993) öğrenimi gördü.

1981-1990 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı çeşitli liselerde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği görevinde bulundu. 1990'dan beri İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde akademik hayatını sürdürmektedir.

Bazıları uluslararası olmak üzere 10'dan fazla sempozyum ve kongreye katıldı. Çeşitli kültür, sanat ve edebiyat dergilerinde 50'den fazla araştırma ve incelemesi yayınlanmıştır.

Yaşar Kemal, Yazar-Eser-Üslup (1997), **Arapgirli Halk Şairi Fehmi Gür** (1997), **Malatya Şiirleri Antolojisi**, (Ortak çalışma, 1997) gibi yayınlanmış eserlerinin yanısıra basıma hazır çalışmaları bulunmaktadır.

Evli ve iki çocuk babasıdır.

"Doğu Anadolu ile Orta Anadolu'yu birleştiren bir konuma sahip olan Malatya, bu geleneğin yaşatıldığı önemli illerimizden biridir. Özellikle "Aşıklar yatağı" olarak anılan ve sevgili dostum Doğan Kaya'nın tesbitiyle 500'ün üzerinde âşık yetiştirmiş bulunan Sivas'la komşu bir il oluşu geleneğin olgunlaşmasında önemli bir faktördür.

Tarih boyunca Arguvan, Arapgir, Darende, Hekimhan ve Yazıhan halk şiirinin en zengin olduğu ilçelerdir. Niyazi Mısri, Sadık Baba, Pervane, Esiri, Derviş Muhammed, Âşıki, Şah Sultan, Bektaş Kaymaz, Fakiri, Mecruhi, Kusuri, Remzi vb. önemli şairlerin yaşadığı Malatya'da XX. Yüzyılda yetişmiş en büyük halk şairi Arapgirli Fehmi Gür'dür. Dil ve edebiyatımıza bine yakın şiir kazandıran Fehmi Gür'ün yaşadığı dönemde sesini geniş kitlelere duyurması mümkün olamamıştır. 'Şiirlerim bir kitapta toplanmazsa perdeli gözlerime bir perde daha inmiş olacak' diyen şairin bu sözünü bir vasiyet olarak kabul ettik ve muhterem Ahmet Şentürk'ün teşvik ve yardımlarıyla konuyla ilgili çalışmalara başladık.

Önce Ahmet Şentürk tarafından Görüş'te tefrika edilen 650'ye yakın şiir derlenip incelenerek tasnif edilmiş ve sıralanmıştır. Bu şiirler kitabımızın birinci bölümünde yer almaktadır. Daha sonra 1957'den itibaren haftalık olarak yayınlanan Arapgir Postası gazetesinin arşivinde bulunan koleksiyonlar taranarak Fehmi Gür'e ait şiirler tesbit edilmiştir. Görüş'te yayınlanmış olanlar ayrılarak kalanlar aynı sistemde sıralanmış ve çalışmamızın ikinci bölümüne alınmıştır. Böylece her iki bölümde Fehmi Gür'ün 900'e yakın şiiri verilmektedir. Aranan şiirin kolayca bulunmasını sağlamak amacıyla iki ayrı şiir dizini eklenmiştir. Başta şairle ilgili araştırma ve şiirlerin önemli bir bölümü sonda ise; faydalanılan kaynaklar verilmiştir."